

Harstad kommune
Attraktiv hele livet

Virksomhetsplan 2020-2023

Foto: Øivind Arvola

Vedtatt i Kommunestyret 05.12.2019

Innholdsfortegnelse

	Side
1. Rådmannens innledning	3
1.1. Hovedsatsinger i 2020	4
1.2. Harstad sentrum	4
1.3. Digitalisering	8
1.4. Oppsummering og saldering	9
2. DEL I: Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023	17
2.1. Rammebetingelser/budsjettforutsetninger	17
2.2. Bevilgningsoversikter drift	30
2.3. Bevilgning til tjenesteområdene	32
2.4. Økonomisk oversikt etter art – drift	33
2.5. Bevilgningsoversikt investering	35
2.6. Oversikt over drifts- og investeringstiltak m/salderinger i økonomiplanperioden .	36
2.7. Klimabudsjett	39
3. DEL II: Kommuneplanen.....	42
4. DEL III: Styringssystem og servicestrategi - resultatmål, nøkkeltall og prognoser	44
4.1. Kommunens planstrategi.....	48
4.2. Felles resultatmål tjenester og enheter	52
4.3. Organisasjon/personell og forvaltningspraksis.....	56
4.4. Nærings- og samfunnsutvikling	61
4.5. Barnehage.....	66
4.6. Grunnskoleopplæring.....	74
4.7. Voksenopplæring	89
4.8. Helse og omsorg	92
4.9. Sosialtjenesten og flyktningetjenesten (NAV).....	103
4.10. Barnevern	108
4.11. Vann.....	112
4.12. Avløp	115
4.13. Renovasjon og avfall.....	119
4.14. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv.....	121
4.15. Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole.....	126
4.16. Kirke, tros- og livssamfunn	130
4.17. Samferdsel og parkering	132
4.18. Brann og ulykkesvern	139
4.19. Stab og støttetjenester, fellesutgifter og administrativ styring.....	141
4.20. Kommunal eiendomsdrift og bolig.....	142
4.21. Vedtak Kommunestyret - 05.12.2019:	149

Vedlegg (ikke i dette dokumentet):

- Vedlegg I Fritakseiendommer Eiendomsskatt 2020
- Vedlegg II Betalingsregulativ 2020 – kommunale tjenester
- Vedlegg III Tilskuddsoversikt

1. Rådmannens innledning

Rådmannen legger med dette fram sitt forslag til budsjett for 2020 og virksomhetsplan (VHP) for 2020-2023. Forslaget bygger på statsbudsjettet, «Strategi for fortsatt økonomisk balanse», kommunens økonomiske stilling, gjeldende VHP, politiske vedtak som gir føringer for virksomhetsplanarbeidet og andre forhold som påvirker den økonomiske situasjonen og kommunens utfordringsbilde.

Harstadsamfunnet og regionen rundt er inne i en fase med store offentlige- og private investeringer. Investeringsaktiviteten knyttet til Forsvarets utbygging på Evenes er så vidt kommet i gang. Hålogalandsveien kommer. Flere eiendomsutviklere har nærings- og boligprosjekter på beddingen. Troms fylkeskommune har besluttet å bygge ny videregående skole i Harstad. I tillegg kommer kommunens egne investeringer. I sum vil disse prosjektene bidra høy aktivitet og til et mer attraktivt Harstad.

En utfordring fremover er befolkningsutviklingen og befolknings sammensetningen. Etter flere år med vekst i folketallet på 150-250 personer har befolkningsveksten stoppet opp de siste 2-3 årene. I første halvår 2019 er innbyggertallet i Harstad redusert med 137. Dette skyldes en kombinasjon av lave fødselstall, redusert innvandring fra utlandet og negative innenlandske flyttetall. På litt lengre sikt er demografien utfordrende. Fra 2020-2040, vil antall innbyggere over 80 år mer enn fordobles.

I tidsrommet 2012-2014 gjennomførte Harstad kommune store driftsmessige omstillinger. Sammen med høy skattevekst i kommune-Norge la det grunnlaget for gode regnskapsresultater i perioden 2015-2018. Disse er i all hovedsak brukt til å bygge opp disposisjonsfond. Kommunen disposisjonsfond vil ved inngangen til 2020 være på om lag 216 mill. kr., inklusive tildelingen fra havbruksfondet.

Nå ser vi oss nødt til å planlegge med bruk av fond for å få budsjettet i balanse. Denne situasjonen kan ikke vedvare over tid og krever tiltak og evne til å prioritere.

Harstad kommunens økonomi kjennetegnes i dag av følgende forhold:

- en svært høy langsiktig gjeld
- høye årlige driftsutgifter knyttet til gjennomførte investeringer (renter, avdrag, betaling på investeringer andre har foretatt)
- høyere driftsutgifter innenfor helse, pleie og omsorg og skole enn sammenlignbare kommuner
- fondsreserver som er om lag på landsgjennomsnittet, men høye i nordnorsk sammenheng. Kommunens høye og akkumulert premieavvik gjør at nivået ideelt sett bør økes ytterligere. Det er viktig at kommunen har tilstrekkelig buffer for å tåle uforutsette kostnader.

Harstad kommunes drift er i ferd med å komme i ubalanse. Utgiftene har de siste årene vokst mer enn inntektene. Dette skyldes i hovedsak utgifter knyttet til de investeringene som er foretatt de siste 10-12 årene. I en tid hvor rentenivået øker og veksten i frie inntekter avtar, gir dette driftsmessige utfordringer. Driftsbudsjettet for 2019 er saldert med bruk av sparepenger. Dette er også tilfellet for alle årene i virksomhetsplanperioden 2020-2023. Dette til tross for at rådmannen foreslår tiltak som i sum gir driftsmessige besparelser på cirka 18 mill. kr. i 2020, og som har en helårsvirkning på cirka 30 mill. kr. fom 2022.

Den største utfordringen er økningen i langsiktig gjeld. Gjelden har økt som følge av et svært høyt investeringsnivå de siste 10-12 årene. Dette har ført til en økning i avdragsutgiftene på mer enn 40 mill. kr., noe som er mer enn en dobling fra 2010 og frem til i dag. Renteutgiftene har i samme periode ikke økt. Dette skyldes at rentenivået har falt i denne perioden, og at kommunen de siste årene har drevet aktiv gjeldsforvaltning.

Avhengig av investeringstempoet, vil veksten i avdragsutgiftene de neste 4-6 årene være 25-30 mill. kr. I tillegg vil renteutgiftene øke med cirka 20-25 mill. kr. Totalt altså en økning i rente- og avdragsutgiftene på 45-55 mill. kr. de neste 4-6 årene.

Store ambisjoner møter nå økonomiske realiteter. Nye politiske vedtak om utredninger og prosesser tyder på et ønske om å investere like mye fremover som det er gjort de

siste 10-12 årene. Det krever store driftsmessige omstillinger.

Rådmannen foreslår tiltak som i sum bedrer budsjettbalansen med cirka 30 mill. kr. når de får helårsvirkning.

I tillegg er det nødvendig å redusere utgifter eller øke inntekter med ytterligere cirka 30 mill. kr de neste 4-6 årene for å drifte i balanse.

En omstilling av driften i denne størrelsesorden vil gi store konsekvenser i form av strukturendringer, endringer i tjenestetilbudet og bemanningsreduksjoner.

Budsjettet og økonomiplanen legges frem i balanse, men er saldert med bruk av fond. Det er nødvendig siden budsjettert netto driftsresultat er negativt i alle år i planperioden. Dette skyldes at en del engangsutgifter og ekstraordinært veivedlikehold er finansiert ved bruk av fondsmidler. Videre er det tatt høyde for økte rente- og avdragsutgifter og at det er lagt opp til å bygge ned fondene på selvkostområdene.

Omstilling 2022

Rådmannen lanserte i budsjettet for 2018 Omstilling 2022.

Bakgrunnen er at det er nødvendig med tiltak for at kommuneøkonomien skal være bærekraftig og ha handlingsrom. Målet er en driftsmessig omstilling på i størrelsesorden 40 mill. kroner. Dette kommer i tillegg til de forslagene som ligger i virksomhetsplanen og allerede vedtatte tiltak.

Omstillingen er nødvendig for å sikre den fremtidige evnen til å gjennomføre investeringer og for å oppnå et netto driftsresultat minst i balanse.

I 2019 har administrative funksjoner hatt hovedprioritet. Det er tom 2019 gjennomført og besluttet fremtidige bemanningsreduksjoner på 7,5 årsverk innenfor dette området.

Arbeidet vil fortsette i 2020. Det vil skje på bakgrunn av drøftinger med de hovedtillitsvalgte. Rådmannen har som utgangspunkt at oppsigelser ikke er et aktuelt virkemiddel i denne sammenhengen. Sentrale elementer i omstillingsarbeidet vil være fortsatt satsing på tjenestedesign, kartlegging av arbeidsprosesser og digitalisering.

Utgangspunkt. for omstillingen er:

- reduserte driftsutgifter i forhold til dagens nivå med 2 % / 40 mill. kroner
- Ca 2/3 av utgiftsreduksjonene skal komme i lønn og sosiale utgifter
- Ca 1/3 av utgiftsreduksjonene skal komme i andre utgifter enn lønn
- Som ledd i «Omstilling 2022» gjennomgås alle deler av kommunens virksomhet, inkludert kjøp av tjenester og tilskudd til ulike formål.
- Målet er at effektene skal komme gradvis frem mot 2022

Harstad, den 1. november 2019

Hugo Thode Hansen
Rådmann

1.1. Hovedsatsinger i 2020

Budsjett 2020 og VHP 2020-2023 inneholder blant annet følgende satsinger:

1.2. Harstad sentrum

I 2016 fikk Harstad en kommunedelplan for sentrum. Et av hovedmålene i sentrumsplanen er:

«å skape et bysentrum som fremstår som levende og attraktivt, og som kan gi bærekraft og befolkningsvekst for Harstad». Dette skal gjøres gjennom *«å legge til rette for å sikre sentrum en*

god boligstruktur, et mangfold av arbeidsplasser, levende fasader, et variert utvalg av butikker og kaféer, effektiv samferdsel og trygg fremkommelighet, utnytte potensialet i sjøfronten, tilrettelegge rekreasjonsområder med fokus på bruk året rundt, og med alle mulighetene man nå har til å utvikle og fornye; også ta vare på det historiske som identitetsskapende».

Prosjekt og tiltak i planen fra 2017 til 2019 videreføres inn i 2020, samtidig som en del andre startes opp.

Under følger en beskrivelse av pågående og prioriterte kommunale prosjekter i Harstad sentrum.

Etablering av sentrumsselskap

Harstad kommune er i gang med et samarbeid med gårdeiere og næringsdrivende i sentrum gjennom etablering av et sentrumsselskap for koordinering og tilrettelegging av felles markedsføring, arrangementer og aktivitet i sentrum.

Selskapet er i 2019 stiftet som aksjeselskap. Eierstruktur består av næringsdrivende i sentrum knyttet til varehandel og tjenesteyting, gårdeiere med eiendommer i sentrum, eiendomsselskapene som drifter de to kjøpesentrene i sentrum, og Harstad kommune.

Selskapet har som formål å bygge en sentrumsorganisasjon som er pådriver for å få økt aktivitet og attraktivitet i Harstad sentrum. Selskapet skal være tilrettelegger i grensesnittet mellom private og det offentlige, bidra til positiv bedrifts- og byutvikling samt maksimere nytteverdi av infrastrukturinvesteringer og initiativer fra sentrumsaktørene.

Generalhagen

Det er behov for en helhetlig opprusting av Generalhagen. Det er i den forbindelse i 2019 gjennomført en opprusting av bestående lekeplass innen en ramme på 3,4 mill. kr. Dette er koordinert med utarbeidelse av et forprosjekt for den resterende del av parken.

Forprosjektet som omfatter parken ut over leke-delen er kostnadsberegnet til 29,0 mill. kr hvorav 4,0 mill. kr er til skøyteanlegg. Resterende 25,0 mill. kr er til terrengbearbeiding, folkescene, fontene, flytting og opprusting av paviljong og helhetlig belysning av parken. Dette skal være med på å skape mer aktivitet i sentrum herunder legge til rette for både mindre og større konserter og folkelige kulturarrangement. Prosjektet vil være et signalprosjekt for Harstad sentrum.

Det arbeides med å få prosjektet finansiert fra private anleggsbidrag for lekeplass og skøyteanlegg,

spillemidler, private bidrag (stiftelser mv), momskompensasjon og kommunale lånemidler. Kommunen har allerede finansiert 3,7 mill. kr. Rådmannen vil komme tilbake med egen sak om dette dersom forutsetninger om ekstern finansieringsbidrag kommer på plass.

Oppgradering av gågatene og Rikard Kaarbøs plass

Det ble høsten 2018 vedtatt en finansiering for opparbeidelse av Rikard Kaarbøs plass innen en ramme på 35,4 mill. kr. Gjennomføringen av prosjektet har vært krevende, men det har vært stor positivitet rundt prosjektet fra alle berørte parter. Prosjektet blir ferdigstilt høsten 2019 innenfor vedtatte ramme.

Det ble i forbindelse med prosjektet «Mitt Harstad» utarbeidet et grunnlag for en trinnvis opparbeidelse av Harstad sentrum, hvor Rikard Kaarbøs plass var det første tiltaket. Øvrige tiltak/faser beløper seg samlet til 72 mill. Det er ikke funnet rom for å prioritere disse tiltakene.

Som en følge av den nye kollektivløsningen vil dagens busstorg frigjøres til annet bruk så snart nytt kollektivknutepunkt er etablert. Dette området har stort transformasjonspotensial. I sentrumsplanen er området avsatt til torg og bebyggelse; et område som vil henge sammen med dagens gågatesystem. Tiltaket er så langt ikke finansiert eller innarbeidet i VHP.

Parkeringsstrategi

Det ble i mai 2018 vedtatt en kommunal parkeringsstrategi i kommunestyret. Blant tiltakene er å bygge parkeringshus med 200-250 parkeringsplasser sentralt i Harstad sentrum. Det skal også vurderes tidsregulert parkeringsordning. Disse tiltakene følges løpende opp.

Bygging av parkeringshus

Det er et mål om at overflateparkeringen i sentrum skal reduseres, og det er i den sammenheng vedtatt å bygge et sentrumsnært parkeringshus med 250 plasser innen en ramme på 77 mill. kr. Det er inngått avtale med eier av eiendommen i Hvedingkvartalet om bygging av dette. Det pågår arbeid med behandling av reguleringsplan for kvartalet. Det er plan om at parkeringshuset skal være ferdig rundt årsskiftet 2020/2021.

Kunststien og havnepromenaden

Kunststien har som mål å skape et mer levende sentrum ved å gi Harstads sjøside mer kunst i det offentlige rom. Arbeidet med å utvikle byrom fortsetter etter planen som er vedtatt av styringsgruppa, men ferdigstillelsen av flere byrom avhenger av kommunens, fylkeskommunens og

private utbygges planer og fremdrift. Våren 2020 vil imidlertid oppgraderingen av havnepromenaden være ferdig. Her blir det lekearealer, mange nye sitteplasser, hengenett, ny belysning, wifi-tilgang m.m. Prosjektet kan følges på <https://www.harstad.kommune.no/kunststien>

Indre havn og Ottar Håløys plass

Det ble i desember 2018 vedtatt reguleringsplan for småbåthavn i sentrum. Den omfatter også Ottar Håløys plass. I sentrumsplanen er det stilt rekkefølgekrav om at småbåthavna ikke kan tas i bruk før Ottar Håløys plass er opparbeidet.

Det ble høsten 2019 vedtatt endring av sentrumsplanen som opphever rivingsforbudet på «Gammelbrygga». Det er krav om detaljert reguleringsplan før brygga kan rives og ny bebyggelse kan oppføres.

Arbeidene med å oppgradere Ottar Håløys plass er i startfase. Det vil i 2019 bli gjennomført detaljprosjektering, og bygging vil bli gjennomført sommeren 2020. Det tas hensyn til elementer fra Kunststien i prosjekteringen. Det tas kontakt med aktuelle utbyggere i området som har rekkefølgekrav knyttet til opparbeidelse av Ottar Håløys plass. Det tenkes inngått utbyggingsavtale med disse.

Grottebadet har gjennomført et forprosjekt for å kartlegge mulighetene for å etablere havbad. Forprosjektet skisserer en mulig etablering i sjøen utenfor havnepromenaden. Prosjektet følges opp videre av Grottebadet og en eventuell beslutning om realisering gjøres av styret der.

Dette tiltaket løses innen tidligere avsatte midler til sentrumsformål. Dersom det er behov for ytterligere finansiering vil rådmannen komme tilbake til dette.

Kollektivknutepunkt i sentrum

Som en del av Harstadpakken arbeides det med å etablere et kollektivknutepunkt for sentrum. Dette blir lokalisert langs Sjøgata og innen havneområdet, med venterom i havnebygget og nærhet til kai for hurtigbåter. Kollektivknutepunktet skal omfatte: gateterminal for by- og distriktsruter i Sjøgata, samt oppstilling for taxi innenfor havneområdet.

Harstad kommune får utarbeidet detaljreguleringsplan for tiltakene. Det er under forutsetning av merfinansiering av Harstadpakken prioritert midler i Harstadpakken til opparbeidelsen av terminalområdene.

Park i Harstadhamn

Det er i reguleringsplan for Harstadhamn og tilhørende bestemmelser i sentrumsplanen fastlagt at det skal opparbeides et parkområde med realisering av boligprosjekter i området Harstadhamn. Ansvar for opparbeidelse og kostnader er fastlagt i nevnte planbestemmelser og knyttet til de enkelte utbyggerne. Disse er Harstad kommune, Per Strand Eiendom, HSI og Holst. Harstad kommune har inngått forpliktende avtale med disse og det er beregnet at samlet opparbeidelse av parkområdet inkl. grunnkostnader og tomteverdi (kommunal eiendom) vil beløpe seg til 12,6 mill.kr inkl. mva. Kostnadene skal fordeles på de 4 eiendommene etter fastsatt fordelingsnøkkel hvor kommunens andel utgjør 1,35 mill. kr. Verdien av kommunal eiendom dekker i sin helhet Harstad kommunens andel i prosjektet. Parken detaljprosjekteres høsten 2019, med byggestart 2020.

Aktivitet for barn og unge i sentrum

I sentrumsplanen er det synliggjort et behov for mer aktiviteter for barn og unge i sentrum. På veien til mer permanent opparbeidede parker og byrom er det derfor etablert noen midlertidige tiltak for aktiviteter i sentrum sommeren 2019.

Midlertidige tiltak gir mulighet til å teste hva som fungerer i praksis, og er med på å synliggjøre byromsprosjektene og skape interesse rundt dem. Tester i 1:1 format kan også brukes som metode for å sikre en bred medvirkning fra barn og unge, gjennom deres tilbakemeldinger og bruk av byrommet.

Sommeren 2019 etablerte Harstad kommune midlertidig skatepark på parkeringsplassen ved Ottar Håløygplass. Den ble senere flyttet til parkeringsplassen ved dagens busstorg, slik at skateparken kunne stå lengre, og alternative lokaliseringer kunne testes. Skateparken var et populært tilbud og godt besøkt. Den vil derfor komme opp igjen som et midlertidig tiltak i sentrum sommeren 2020. I dette prosjektet ble det gjort innkjøp av flyttbare skateelementer for rundt 150.000 kr. inkl. mva., i tillegg til diverse flyttbare park- og lekeelementer for ca. 90.000 kr. inkl. mva. Arbeider utført av kommunen kommer i tillegg.

Budsjettinnspill: Det avsettes midler til midlertidige tiltak i sentrum. Hvor og hvordan midlene brukes skal avgjøres gjennom medvirkningsprosesser med barn og unge.

Det anbefales å sette av kr. 200.000 årlig i 2020-2022 til aktivitetsskapende tiltak for barn og unge i Harstad sentrum.

1.3. Digitalisering

Harstad kommunes digitaliseringsstrategi ble vedtatt i virksomhetsplan 2018-2021. Strategien sier at digitalisering skal gi bedre tjenester til våre innbyggere samtidig som vi skal gjøre det enklere for våre ansatte å gjøre en god jobb.

Digitaliseringen skal bidra til å gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk og digital transformasjonen. Digital transformasjon betyr at kommunen endrer de grunnleggende måtene vi løser oppgavene på ved hjelp av teknologi. Brukerne settes i sentrum gjennom utvikling av sammenhengende tjenester. Endringene kan føre til at organisering må endres, ansvar flyttes, arbeidsoppgaver endres eller at tjenesteforløp må utformes på nytt. Digitalisering handler derfor mer om endringsledelse, tjeneste- og organisasjonsutvikling enn teknologi.

Nasjonale strategier, prosjekt og fellesløsninger

I juni 2019 fikk vi felles digitaliseringsstrategi for offentlig sektor i Norge. Strategien gir føringer for digitaliseringsarbeidet. Nasjonalt utvikles og planlegges det en rekke nye fellesløsninger. Harstad kommune skal bygge digitale tjenester med utgangspunkt i de nasjonale strategiene, og legge til grunn fellesløsningene og felles arkitektur i utviklingsarbeid.

Velferdsteknologi og «smart omsorg» i Harstad

Velferdsteknologi handler om å gi personer med hjelpebehov bedre livskvalitet, økt trygghet og mestingsfølelse slik at flere kan klare seg på egen hånd og bo lengre hjemme. Det er økende behov for helse- og omsorgstjenester pga flere brukere og høyere forventninger til tjenestene samtidig som vi vil få utfordring med tilgang på fagansatte. Dette nødvendiggjør omstilling,

innovasjon og innføring av velferdsteknologi.

Harstad kommune deltar i Nasjonalt velferdsteknologiprogram som bidrar til at vi skal ta i bruk og integrere velferdsteknologi. Digitalisering og bruk av velferdsteknologi vil frigjøre personell til mer omsorg og øke tjenestemottakernes tilfredshet.

I 2020 gjøres det en grunninvestering i plattform for velferdsteknologi og brukernær teknologi.

En viktig del av Smart omsorg i Harstad er å effektivisere driften slik at gode tjenester kan produseres med lavere bemanning og lavere kostnader.

Smart omsorgs oppgave er å sikre best mulig omsorg for finansieringen som er tilgjengelig. Alle prosjektene gjennomfører derfor en gevinstvurdering; for å kartlegge og realisere kvalitative, tidsmessige og økonomiske gevinster.

Administrasjon og tekniske tjenester

Tjenesteproduksjonen kan optimaliseres med forenkling av arbeidsrutiner, automatisering av regelstyrte rutineoppgaver, og etableringer av mer sømløse løsninger med færre manuelle operasjoner. Flere av henvendelsene som i dag kommer fra innbyggere og næringsliv kan forenkles gjennom digital kommunikasjon og samhandling.

1.4. Oppsummering og saldering

1.4.1.1. Budsjettets hovedtall

Samlet vil det bli omsatt for 2,55 mrd. kr til drift og investeringer.

Harstad kommunes budsjett for 2020 har en omsetning – sum driftsinntekter – på 2,16 mrd kr. Driftsutgiftene, eksklusive avskrivninger, er på 2,05 mrd. kr. Netto finansutgifter beløper seg til ca. 140 mill. kr.

Budsjettet for 2020 viser et netto driftsresultat på minus 31,8 mill. kr, dvs. -1,5 % av brutto driftsinntekter. Korrigeres det for netto bruk av bundne fond, så blir det korrigerte netto driftsresultatet minus 23,2 mill. kr, dvs -1,1% av brutto driftsinntekter. I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det satt mål om et driftsresultat på 2 % av brutto driftsinntekter (ca 41 mill kroner). For å nå målet om 2 % så er det nødvendig med en reduksjon av driftsutgiftene eller økning av driftsinntektene.

Utgiftene til lønn og sosiale utgifter i 2020 er budsjettetert til 1,39 mrd. kr. Antall årsverk ved inngangen til 2020 er 1 819. Disse fordeler seg med 773 (42,5 %) årsverk innen helse og omsorg, 421 (23,1 %) årsverk i skolen, 211 (11,6 %) årsverk i barnehagene, og 414 årsverk (22,7 %) på øvrige områder (inkl. interkommunale samarbeid).

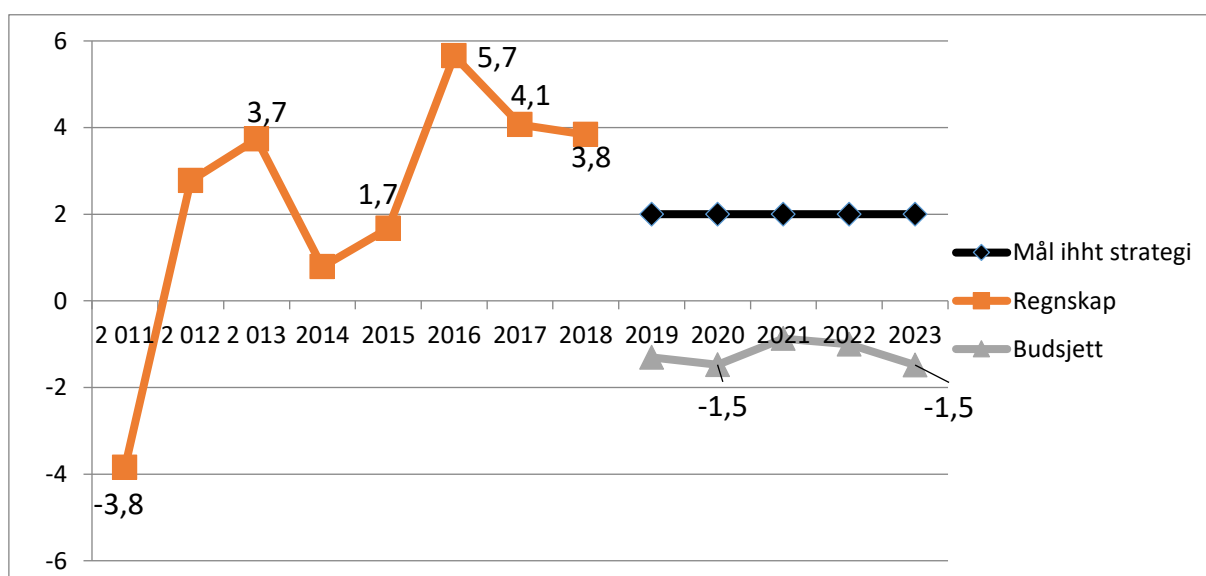
Sum investering i anleggsmidler i 2020 er 391 mill kroner. Til sammen i økonomiplanperioden er det budsjettetert med 1 228 mill kroner i investering i anleggsmidler. Av investeringene i 2020 er 345 mill. kr planlagt finansiert med lån (ekskl. etableringslån), hvorav 60 mill er nye lån. Samlet i hele økonomiplanperioden er det budsjettetert bruk av lånemidler på til sammen 1 079 mill kroner.

Investeringsprosjektene i økonomiplanperioden er:

• Barnehage i Sørbygda (NY)	2020-2021
• Etablering av forsterket skole i Harstad	2019-2020
• Bergseng skole (NY)	2019-2025
• Dagsenter/avlastning (NY)	2018-2022
• Helsehuset/lokalmedisinsk senter inkl. drift av dagavdeling	2018-2022
• Idrettshall i sammenheng med ny vgs (NY)	2020-2023
• EL-biler 6 stk (NY)	2020
• Vei-investeringer 2019	2019-2020
• Veipakke – kommunal andel av utvidelse	2021
• Sentrumstiltak – parkeringshus	2018-2021

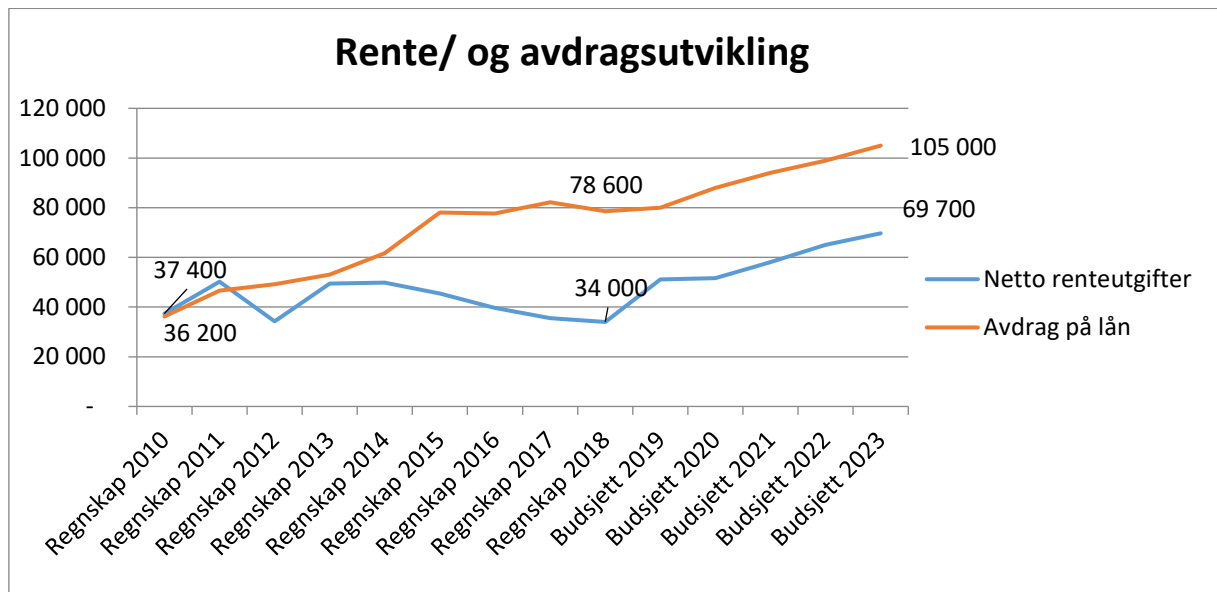
- Oppgradering sentrum, herunder Ottar Håløygsplass 2018-2020
- Park i Harstadhamn 2018-2020
- Kjøp av boliger (NY) 2020
- Trafikkpark i Blåbærhaugen (NY) 2020
- Oppgradering av kommunale bygg årlig
- Lundenes skole - utbedring 2019-2020
- Sentrumsselskap – aksjeemisjon 2019-2020
- Digitaliseringsstrategi årlig
- Egenkapitalinnskudd KLP årlig
- Investeringer på Sama (frivillig selvkost) for 40 mill kroner (2020-2023), hvorav 6 mill er nye prosjekter og 30 mill til avsetning til fremtidige prosjekter i 2021-2023.
 - De nye prosjektene er:
 - Veghøvel 2019-2020
 - Traktor 2020
 - Lastebil 2020
 - Kontainer til lastebil 2020
 - Mannskapsbrakke 2020
 - Sandstrøer for krokkløft 2020
 - Grovklipper 2020
- Investeringer på selvkostområdet vann for 106 mill kroner (2020-2023), hvorav 24 mill er nye investeringer og 30 mill til avsetning til fremtidige prosjekter i 2021-2023.
 - De nye prosjektene er:
 - Fornyng VA Parken III 2020-2023
 - Fornyng Steinveien sør 2020-2021
 - Krysning Generalhagen 2020
 - Utredning ny VA Åsegarden Bergsodden 2020
 - Fornyng Øvre Holte 2023-2024
- Investeringer på selvkostområdet avløp for 176 mill kroner (2020-2023), hvorav 21 mill er nye prosjekt og 30 mill til avsetning til fremtidige prosjekter i 2021-2023.
 - De nye prosjektet er:
 - Fornyng VA Parken III 2020-2023
 - Fornyng Øvre Holte 2023-2024
 - Krysning Generalhagen 2020
- Veipakkeprosjekter (selvfinansierende) til 46 mill kroner 2020-2023

Netto driftsresultat har siden 2012 vært tilfredsstillende. Bare et negativt premieavvik i 2014 gjorde at driftsresultatet da ble lavere enn normalt. Dette har vært nødvendig for å dekke inn underskuddet fra 2011 og bygge opp reserver. I opprinnelig budsjett for 2019 er det budsjettert med et negativt netto driftsresultat på ca -27 mill kroner. Dette er i løpet av 2019 økt til over -62

mill kroner. Driftsresultatet er budsjettert med mellom -0,9% og -1,5% i økonomiplanperioden, mens målsetningen i vedtatt strategi er +2 %.

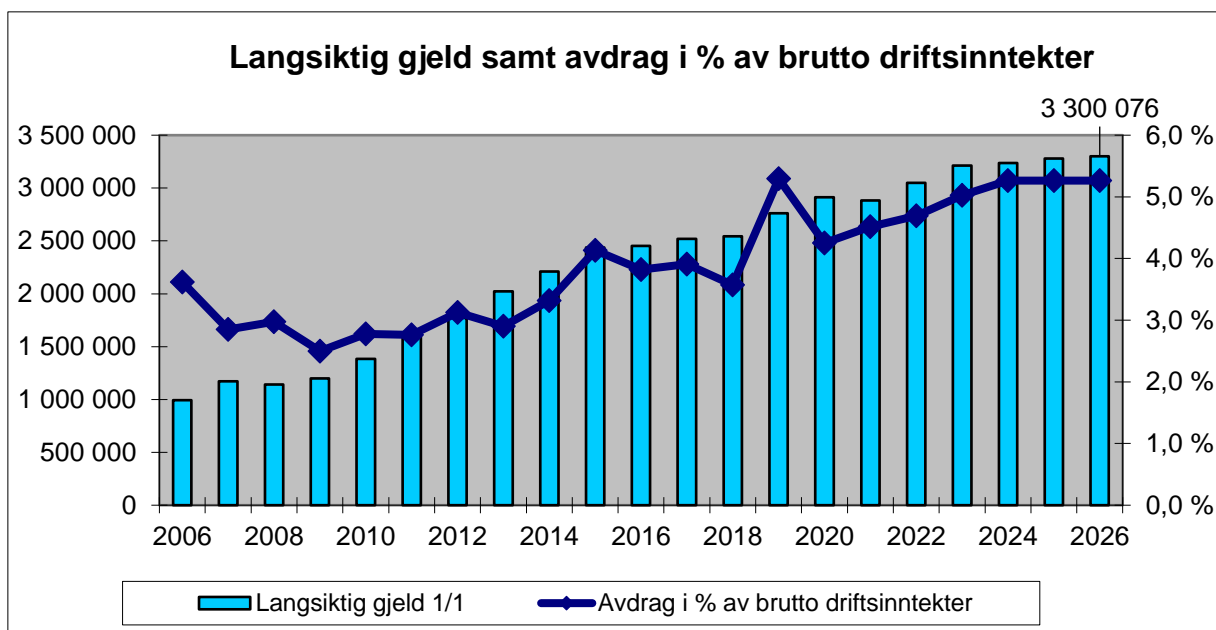
Som figuren over viser så har kommunenes avdragsutgifter mer enn doblet seg fra 36,2 mill kroner i 2010 til 78,6 mill kroner i 2018. Avdragene har i denne perioden økt med 42,4 mill kroner, noe som utjør 117%. I 2010 ble det brukt 2,5% av driftsinntektene til avdrag, mens det i 2018 ble brukt 3,6%. Det er bare en gunstig renteutvikling i denne perioden som gjør at ikke renteutgiftene også har økt tilsvarende. Det har vært et svært ekspansivt investeringsprogram i disse årene, med gjennomsnittlig investering på 254 mill kroner og en gjennomsnittlig lånefinansiert andel på 84%. Allerede pågående investeringer, samt fremtidige investeringer, vil gjøre at avdragene også vil øke kraftig i årene fremover. Økningen i lånegjeld vil medføre økning av renteutgiftene i tillegg til renteutviklingen som har medført høyere rentesats siste årene.

Økningen i forventede rente- og avdragsutgifter fra regnskap 2018 til budsjett 2023 er på ca 62 mill. kroner, hvorav selvkost sin andel utgjør ca 16 mill kroner. Økningen på de frie områder på 46 mill kroner tilsvarer ca 100 årsverk og utgjør ca. 5,5 % av sum antall årsverk i Harstad kommune. Utgiftene til renter og avdrag vil øke ytterligere når Bergseng skole er planlagt ferdigstilt høsten 2025.

Investeringer i formålsbygg medfører alltid økte driftsutgifter i form av renter og avdrag samt utgifter til Forvaltning, Drift og Vedlikehold (FDV). Utgiftene til FDV vil avhenge litt av hvilke type formålsbygg det er. Skoler er dyrest, deretter kommer barnehager, mens helsebygg og kontorbygg er rimeligst. Man må anslagsvis beregne til sammen minst 5,5 mill kroner i slike årlige drifts- og kapitalutgifter per 100 mill investert.

Med de investeringene som planlegges i VHP så vil gjeldsutviklingen bli som figuren nedenfor viser. Den langsiktige gjelden har økt med 1,55 mrd fra 2006 til 2018 (156%). Den langsiktige gjelden vil øke ytterligere til ca 3,3 mrd (30% fra 2018).

Opprinnelig vedtatt innsparing ved nedtrekk i stillinger fra VHP 2017

(tall i 1000)	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
Skole	2	5	4	4		15
Helse og omsorg	5	6	5	6		22
Adm/teknisk	1	1	1	1		4
Barnevernet/NAV/kultur		2	1	1		4
SUM årsverk helår	8	14	11	12		45
Kroner	1 420	5 840	11 940	16 740	18 740	
Kroner fra året før		4 400	6 100	5 800	2 200	

I VHP 2017-2020 ble det vedtatt reduksjon i bemanningen i økonomiplanperioden for å finansiere deler av de økte rente- og avdragsutgiftene. For skoleområdet er reduksjonen av bemanningen gjennomført ihht planene og det gjenstår bare 4 årsverk fra høsten 2020. Statlige bemanningsnormer innenfor skole har imidlertid gjort at effekten ikke har blitt som forutsatt innen denne sektoren. For adm/teknisk er hele nedtrekket tatt i administrative årsverk, og det er redusert til sammen 7,5 årsverk i stedet for de planlagte 4. For helse og omsorg har kommunestyret vedtatt at innsparingene skal reverseres, og det er dermed bare reduksjonen i 2017, i forbindelse med omorganiseringen av tjenesteområdet, som er gjennomført. For barnevernet/NAV/kultur er ikke nedtrekkene gjennomført ihht planene. Det er budsjettet med nedtrekk av 1 årsverk i 2020, men ikke fastlagt på hvilken enhet nedtrekket skal foretas.

Investeringsnivået som nå ligger i økonomiplanen og de prognoser som foreligger når det gjelder fremtidig rentenivå gjør at det ikke er mulig å få balanse på slutten av økonomiplanperioden uten å foreta omfattende nedtrekk i tjenesteproduksjonen. Det er lagt inn årlig bruk av disposisjonsfond for å balansere budsjettet. I 2023 er bruken av disposisjonsfond 24 mill kroner, og dette vil øke til 33 mill kroner i 2026 når helårsvirkningen av alle investeringene gjør seg gjeldende. I tillegg er den en utfordring at helse og omsorgssektoren i 2019 ser ut til å få et merforbruk i forhold til budsjett på 25-35 mill kroner. Det er helt nødvendig å tilpasse driften på tjenesteområdet til det vedtatte budsjettet.

Kommuneoppgjøret for 2020 ga Harstad kommune mindre realvekst i de frie inntektene enn den generelle lønns- og prisstigningen. Det er mye som tyder på at kommunerammen også i årene

fremover vil bli stram så lenge norsk økonomi går bra og regjeringen dermed ikke ser grunn til å stimulere til vekst over de offentlige budsjettene. Siden Harstad kommune vokser mindre enn landsgjennomsnittet, så vil vi få en stadig mindre andel av kommunerammen.

1.4.1.2. Driftstiltak som ligger i VHP

• Drift av ny barnehage i Sørbygda (NY)	fom høsten 2021
• Drift av ny Bergsenseng skole (NY)	fom høsten 2025
• Fagfornyelse og digitale verktøy i skolene	fom 2020
• Driftsprosjekter helse og omsorg	2019-2020
• Implementering av velferdsteknologi (NY)	2020-2023
• Drift av nytt helsehus inkl. ny dagavdeling	fom 2023
• Drift av dagsenter/avlastning (NY)	fom høsten 2022
• Anna Rogde – Økt driftstilskudd i prosjektperiode	2018-2020
• Tilskudd reduksjon leie barn og unge i Tianhallen (NY)	fom 2020
• Renovering aula ved Kila skole for bruk til fritidstilbud i Kila (NY)	2020
• Aktivitetsskapende tiltak barn og unge i sentrum (NY)	fom 2020
• Forprosjekt arbeidsinkludering (NY)	2020
• Drift av ny idrettshall i forbindelse med ny vgs (NY)	fom høsten 2023
• Midler til skrotnisseprosjektet	annet hvert år fra 2021
• Midler til krattrydding langs vei	annet hvert år fra 2020
• Enøkrdagiver finansiert ved reduksjon i energiutgifter (NY)	fom 2020
• Miljøovervåking Harstad havn	2020-2023
• Asfaltering av veier i 2020 (NY)	2020
• Ungt entreprenørskap (NY)	2020-2022
• Sentrumsselskap – driftstilskudd	2019-2020
• Økt tilskudd til samefolkets dag (NY)	fom 2020
• Stortings- og kommunevalg	annet hvert år
• Årlig økning i antall lærlinger	tom 2021
• Reduksjon av tjenesteproduksjonen	2017-2020
• Reduksjon av tjenesteproduksjonene	fom 2022

1.4.1.3. Avgifter på selvkostområdene

Avgiftsnivået på de enkelte selvkostområdene beregnes på bakgrunn av forventet utgiftsnivå på driftsutgiftene, nivået på investeringene samt rentenivå for beregning av kalkulatoriske renter og kalkulatorisk avskrivning. I tillegg påvirkes avgiftsnivået av størrelsen på de bundne fondene, og en forventning om at disse brukes i tråd med retningslinjene. I vurdering av avgiftsnivået er det vektlagt stabilitet og forutsigbarhet. Avgiftsnivået er derfor foreslått til et nivå som skal mest mulig stabilt over tid i stedet for et år med stor reduksjon for deretter å måtte øke igjen. Overskuddsfond vil være brukt opp i 2022 for vann, avløp og slam samt i 2021 for feiing. Det er da nødvendig å erstatte bruken av fond med økte gebyrer.

Det legges opp til følgende endringer i avgiftsnivået i økonomiplanperioden (i tillegg kommer årlig lønns- og prisvekst):

	2019	2020	Endring kr	Endring %	2021	2022	2023
Vann *	3 482	3 590	108	3,1%	3,9%	12,3%	17,2%
Avløp *	3 674	3 788	114	3,1%	3,9%	12,2%	20,7%
Renovasjon (normal)	3 497	3 637	140	4,0%	0%	0%	0%
Slam **	646	672	26	4,0%	9,7%	35,5%	60,8%
Feiing (1-2 etasjer)	389	426	37	9,6%	3,4%	6,5%	6,7%
SUM	11 698	12 113	425	3,6%	****	****	****

*Standardbolig på 120 kvadratmeter

** Enebolig

*** Endringsprosent fra 2020-nivå i 2020-kroner. Lønns- og prisvekst vil komme i tillegg.

1.4.1.4. Tiltak som ikke er innarbeidet i VHP

Realfagssenter for barnehager

Harstad kommunestyre fattet vedtak 29.05.2019 sak 19/69 slik;

«Etablering av realfagssenteret vurderes prioritert i forbindelse med rullering av virksomhetsplan 2020-23.» Rådmannen har ikke prioritert innarbeidelse av dette tiltaket i VHP 20-23.

Etablering av Nasjonalt senter for Outsider Art med kunsthall i Harstad og museum

Kommunestyret fattet vedtak 13.06.2019 slik;

1. Harstad kommunestyre er positiv til tiltaket Outsiders art med etablering av kunsthall i Harstad og museum i Kvæfjord.

2. Harstad kommunes andel er forutsatt å være 20 % del av utgiftene til kunsthallen og beregnet til kr 1.010.000 per år.

3. Harstad kommunes bidrag til finansieringen skjer under forutsetning av at staten, fylkeskommunen og Kvæfjord kommune bidrar minst i den størrelsesorden som er forutsatt i denne saken. Videre også at kommunestyret prioriterer tiltaket i fremtidige budsjett og virksomhetsplaner.

4. Kommunestyret viser til kommunens økonomiske situasjon og omstillingsutfordringer og ber rådmannen vurdere tiltaket i forbindelse med rulleringen av virksomhetsplanen for 2020-23.

Tiltaket er avhengig av finansiering fra stat, fylkeskommune Kvæfjord kommune før Harstad kommune kan prioritere dette innarbeidet i VHP.

Uteområde Hagebyen skole

Tiltaket er ikke innarbeidet i VHP.

Kino og bibliotek

Tiltaket er ikke innarbeidet i VHP. Formannskapet har vedtatt at anskaffelsesprosessen videreføres.

Skolebiblioteket i Harstadskolen - innkjøpsbehov

Kommunestyret vedtok 21.06.18 en bemanningsnorm ved skolebibliotekene på minimum 3 uketimer gjeldende fra skoleåret 2018/19. I vedtaket ble også rådmannen bedt om å utrede innkjøpsbehovet ved skolebibliotekene. Kartlegging blant rektorene viser at det er behov for å heve kvaliteten på flere områder. Litteraturløst bør oppdateres og aktualiseres, det bør tilføres IKT utstyr for utlån og søk, skolene ønsker å benytte bibsys som driftssystem og skolens skolebibliotekansvarlig bør kompetanseheves jevnlig. I tillegg har skolene behov for inventar for å etablere soner, øke antall sitteplasser og etablere lesekreker. For å skape et skolebibliotek med høy brukerfrekvens som er integrert i skolens læringsarbeid må elever og lærere møte et oppdatert bibliotekrom som fremstår som et ressurscenter for skolens brukere. Samlet innkjøpsbehov ved skolene er kr. 800 000,-. Rådmannen har ikke funnet rom for å innarbeide dette økte ressursbehovet i VHP.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten:

Har de siste 4-5 åra mottatt tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet til styrking av Skolehelsetjenesten. Dersom tilskuddsmidlene ikke erstattes av kommunal finansiering fra 1. mai 2019, vil de etablerte tiltakene i skolen måtte avsluttes. Undervisning med temaer som vold/overgrep, psykisk helse, kropp/selvbilde/overvekt/aktivitet og seksuell helse vil måtte reduseres. Rådmannen har ikke funnet å kunne prioritere dette tiltak i VHP av kommunale midler. Rådmannen vil vurdere om det fortsatt kan søkes eksterne statlige midler for 2020.

Tilskudd Stedet og Fønix

Harstad kommunestyre har vedtatt å bevilge kr 100.000,- til «Kafe Fønix» og 400.000,- til Stedet. I VHP 2020-2023 bevilges det kr 50.000,- til «Kafe Fønix» og 200.000,- til Stedet.

Fortløpende opptak

Dersom kommunestyret vedtar å innføre fortløpende opptak med rett til barnehageplass det året barnet fyller 1 år vil det være behov for økt barnehage kapasitet på anslagsvis 13-33 korrigerede plasser. Dette vil gi kommunen en tilsvarende økt kostnad. Det vil da ikke være mulig å gjennomføre kostnadsreduserende tiltak ved nedleggelse av avdelinger/baser. Rådmannen har ikke prioritert å innarbeide dette tiltaket i VHP da det er nødvendig å prioritere kostnadsreduserende tiltak.

Kulturskolen

Kommunestyret behandlet 28.2.2019 sak om utvikling av kulturskolen og vedtok følgende: «Harstad kommunestyre ber rådmannen vurdere økt aktivitet i kulturskolen i forbindelse med ny virksomhetsplan 2020 – 2023, der innsats knyttet til breddeprogram prioriteres». Rådmannen har ikke prioritert å innarbeide dette tiltaket i VHP da det er nødvendig å prioritere kostnadsreduserende tiltak.

1.4.1.1. Budsjettsaldering med tiltaksbeskrivelser og konsekvenser - budsjett og kostnadsreduserende tiltak

Budsjett- og kostnadsreduserende tiltak med beskrivelser og konsekvenser

Nr.	Tjenesteområde og tiltak	Beskrivelse og konsekvenser	Innsparing	
			2020	2021
		(tall i 1.000)		
	Barnehage			
1	Stenge 2 barnehageavdelinger neste barnehageår	Reduksjon på samlet 6 stillinger. Harstad kommune har ikke økonomisk rom for fortløpende opptak gjennom hele året. Forløpende opptak vil bli gjort så langt kapasiteten gjør dette mulig. De med rett til plass etter loven blir prioritert. Dersom forløpende opptak skal gjøres gjennom hele året må kapasiteten økes betraktelig.	1.300	2.700
	Skole			
2	Klassereduksjon og effektiv fordeling av elever fra 21/22	I henhold til elev- og klassesallsutvikling – se beskrivelse under kapittel skole i VHP. Tiltaket gir effekt fom høst 2021. Helårseffekt fra år 2022.		1.050
3	Reduksjon av funksjonstillegg 20 %, 2,6 stillinger.	Dette gjelder reduksjon av rammen for ekstraordinære stillinger i ressursmodellen. Gjelder 20% reduksjon av 13 stillinger. Gjelder ikke avtalefestede funksjonstillegg.	800	1.800
	Barnevern			
1	Innsparing frikjøp fosterhjem	Gjennomgang av rutiner for frikjøp: <ul style="list-style-type: none"> - Grunnlag for frikjøp - Tidsramme for frikjøp - Refusjonsordninger knyttet til frikjøp 	500	500

	Helse og omsorg			
1	Redusere med 8 sykehjemsplasser på Olavsgården	Harstad kommune har flere sykehjemsplasser pr innbygger over 80 år. Selv etter en reduksjon på 8 plasser vil kommunen ha bedre sykehjemsdekning enn snittet i KOSTRA gruppe 13. Beboere som har plass på Olavsgården, vil ved ledighet få plass ved andre sykehjem.	2.750	5.500
2	Ressurskrevende tjenester	Bruker er flyttet	2.300	2.300
3	1 psykologstilling	Harstad kommune har etablert 5 psykologstillinger med øremerkede statlige tilskudd. Fra 2020 går tilskuddet inn i rammen med et beløp som er halvparten av det tilskuddet kommunen har mottatt i 2019. Tjenesten vil foreta en vridning mot mer systemrettet arbeid, rådgivning, veiledning, deltakelse i ulike fora, planarbeid osv.	700	700
4	Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep (IOSO)	Med bakgrunn i begrensede henvendelser til senteret og mulighet for samlokalisering med annen avdeling kan tjenesten reduseres.	150	300
5	ROP, avvikle turnus	Arbeid på dagtid vil kunne bedre mulighet til å arbeide målrettet med å bistå mennesker med rus og psykiske lidelser. Bakgrunnen er at alle samarbeidspartnere som vi er avhengig av, har åpent på dagtid noe som gir mulighet til tverrfaglig samarbeid. Oppgaver på ettermiddag løses via andre avdelinger	350	350
6	Helse og mestring, økte inntekter	Avtale om kjøp og salg av tjenester gir netto inntekt for avdelingen	750	750
7	Si opp avtalen med UNN om PSHT	Med bakgrunn i stort merforbruk og behov for å redusere driftsutgiftene i hjemmetjenesten totalt, avvikles samarbeidet.	300	600
8	Reduksjon med 50 % stilling KE	En reduksjon i antall årsverk, vil medføre lenger saksbehandlingstid for vedtak om helse og omsorgstjenester	350	350
10	Tilskudd til Stedet og Fønix	Harstad kommunestyre har vedtatt å bevilge kr 100.000,- til «Kafe Fønix» og 400.000,- til Stedet. Bevilgningen halveres.	250	250
	Drift- og utbyggingstjenesten			
1	Nattslukking av gatelys, mandag-fredag, kl. 0100-0600. I helgene driftes gatelysene uten nattslukking.	Det vurderes å ha små konsekvenser da det i den perioden er svært lite trafikk langs de kommunale vegene. Sentrum unntas.	250	250
3	Økt pris på kommunens internparkering ved rådhusene fra kr 3 til kr. 5	Økte priser for ansatte ved rådhusene. Dette må ses på som tiltak for økt bruk av kollektivtrafikk.	350	350
	Bygg- og eiendomstjenesten			
1	Redusere med 1/2 stilling	Gjelder stilling som har stått vakant over lang tid.	300	300
	Annet			
1	Reduksjon av tilskudd/kjøp av tjenester	Reduksjon f.o.m. 2021. Dette pkt. krever gjennomgang og vurdering av tilskuddene		

		med mål om reduksjon på sikt. Det er ikke lagt inn beløp med besparelse i VHP. Rådmannen fremmer egen sak om dette i løpet av 1. halvår 2020.		
2	Økt reduksjon av administrative årsverk i rådhusene.	I VHP 2017-2020 ble det vedtatt reduksjon i bemanningen i økonomiplanperioden for å finansiere deler av de økte rente- og avdragsutgiftene. For administrasjon/teknisk er hele nedtrekket tatt i administrative årsverk, og det er redusert til sammen 7,5 årsverk i stedet for de planlagte 4.	1.750	1.750
Sum alle tiltak			13.150	19.800

Tiltak for balansert drift i helse omsorg

	Drift i balanse hjemmetjenester	Hjemmetjenestene driver med et høyere kostnadsnivå enn budsjettet i 2019 (se tertialrapport 2/2019). Dette betyr at tjenesten vil gå med merforbruk i regnskap 2019 i forhold til vedtatt budsjett. Det er nødvendig å iverksette kostnadsreduserende tiltak for god økonomistyring av tjenesten og drift i budsjettbalanse. Ny organisasjonsmodell for tildeling av tjenester og utføring av tjenester i hjemmetjenesten må utredes og etableres.	26.000	26.000
--	---------------------------------	--	---------------	---------------

1.4.1.2. Tjenestebeskrivelser

Kommunen har nå 77 tjenestebeskrivelser for de viktigste tjenesteområdene. Tjenestebeskrivelsene legges til grunn for VHP 2020-23.

2. DEL I: Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023**2.1. Rammebetingelser/budsjettforutsetninger**

Ved utgangen av 2. kvartal 2019 var det 24 690 innbyggere i Harstad kommune (SSB), en nedgang på 155 personer fra 1. januar 2017. Befolkningsutviklingen fra 2000 til 2010 gikk i små bølger, men i store trekk var folketallet relativt stabilt. I perioden 2010-2017 hadde Harstad en forholdsvis god befolkningsvekst. De tre siste årene har vi hatt lavere vekst eller nedgang grunnet lavere fødselsoverskudd, mindre innvandring fra utlandet og netto utflytting.

Befolkningsendringer Harstad 2010 – 2019

	2010	2013	2015	2016	2017	2018	2019 _(K2)
Folkemengde 01.jan	23739	24291	24676	24695	24845	24820	24827
Fødte	268	280	253	232	210	250	118
Døde	206	168	197	190	200	211	122
Fødselsoverskudd	62	112	56	42	10	39	-4
Innflyttinger	1 144	1 215	1 146	1 258	1 146	1 112	420
Utflyttinger	1 046	1 175	1 179	1 150	1 178	1 141	553
Nettoinnflytting	98	40	-33	108	-32	-29	-133

Folketilvekst	160	150	19	150	-25	7	-137
Folketall utgang K2							24690

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2015 - 2019	Endring % 2015 - 2020
0-5 år	1 701	1 685	1 625	1 566	1 543	-158	-10,2%
6-15 år	2 819	2 849	2 877	2 890	2 914	95	3,3%
16-19 år	1 309	1 250	1 247	1 226	1 170	-139	-11,9%
20-66 år	15 075	15 001	15 049	14 960	14 923	-152	-1,0%
67-79 år	2 650	2 796	2 922	3 033	3 108	458	14,7%
80-89 år	921	906	915	939	963	42	4,4%
90 år eller eldre	201	208	210	206	206	5	2,4%
	24 676	24 695	24 845	24 820	24 827	151	0,6%

Befolkning Harstad kommune, pr 1. januar.

Befolkningsstruktur

	Harstad - Hårsttåk	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Nøkkeltall	2018	2018	2018
Innbyggere (antall)	24 827	2 003 078	4 647 141
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	10,1	9,9	9,9
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	8,5	7,5	8
Netto innflytting (antall)	-29	13 008	15 891
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	9,8	11,4	10,7
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	63,8	61,2	62
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	1,5	1,6	1,5
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	10,7
Samlet fruktbarhetstall (antall)	1,54	1,6	1,59

Befolkningsframskrivinger

Folkemengde framskrevet etter alder 2020-2040, basert på middels vekst-alternativet.

Alder	2020	2025	2030	2035	2040
-------	------	------	------	------	------

Barnehage 0-5	1 495	1 570	1 644	1 659	1 644
Grunnskole 6-15	2 912	2 794	2 690	2 810	2 901
Vgs 16-19	1 142	1 163	1 192	1 073	1 127
Voksne 20-66	14 936	14 858	14 962	14 989	14 884
Senior 67-79	3 178	3 532	3 531	3 670	3 805
Eldre 80 +	1 180	1 430	1 900	2 190	2 452
Total	24 843	25 347	25 919	26 391	26 813

	Endring 20 - 25	Endring 25 - 30	Endring 20 - 30
0-5 år	75	74	149
6-15 år	-118	-104	-222
16-19 år	21	29	50
20-66 år	-78	104	26
67-79 år	354	-1	353
80-89 år	227	441	668
90 år eller eldre	23	29	52

Periodevis endring, antall

Prognosen viser:

- Små eller ingen endringer i befolkningen fra 0-66 år fram mot 2040.
- Fram mot 2040 en økning i antall innbyggere over 67 år med rundt 44 %, og mer enn fordobling av antall eldre over 80 år.

Harstad i fremtiden

Befolkningsstrukturen er en stor framtidig utfordring for Harstad kommune. Vår kommune rammes relativt hardere av eldrebølgen enn andre norske kommuner (NIBR rapport 2010). Prognoser viser ca. 44 % økning av innbyggere over 67 år frem mot 2040, og en økning på over 100 % i gruppen eldre over 80 år.

I samme periode viser prognosene at den yrkesaktive befolkningen vil holde seg stabil, men likevel ikke stor nok til å demme opp for den økende eldregruppen. Den yrkesaktive befolkning mellom 20 – 66 år er den alderskategorien vi trenger for å fylle barnehager med barn og skoler med elever, samt hender for å ta seg av økt tjenesteomfang i helse og omsorgstjenestene. Hvordan skal Harstad møte denne utfordringen? Teori og praksis viser at det er to ting som skaper innflytting til et sted – stedlig attraktivitet og arbeidsplasser. Målet i kommuneplanen har derfor vært befolkningsvekst og økt innflytting, gjennom stedsutvikling og tilrettelegging for næringslivet.

Frie inntekter

Rammetilskudd / Skatt på formue og inntekt

Inntektssystemet for kommunesektoren

De frie inntektene er inntekter som kommuner og fylkeskommuner kan disponere fritt uten andre

føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter, og disse fastsettes gjennom inntektssystemet. Det overordnede formålet med inntektssystemet er å sikre utjevning av de økonomiske forutsetningene for et likeverdig kommunalt og fylkeskommunalt tjenestetilbud over hele landet.

Ved fordelingen tas det hensyn til forskjeller i kommunenes kostnader (utgiftsutjevning) og skatteinntekter (inntektsutjevning). I tillegg omfatter inntektssystemet enkelte regionalpolitiske elementer, herunder skjønntilskudd.

Utgiftsutjevningen skal i prinsippet kompensere de enkelte kommunene fullt ut for utgifter ved tjenesteytingen som de selv ikke kan påvirke. Utjevningen beregnes ved hjelp av kostnadsnøkler, som består av et sett med objektive kriterier og tilhørende vektorer. Utgiftsutjevningen overfører midler fra relativt sett lettdrevne kommuner til relativt sett tungdrevne kommuner. Samtidig bidrar inntektsutjevningen til å jevne ut ulikheter i skatteinntektene mellom kommunene, ved at skattesterke kommuner får et trekk i rammetilskuddet, mens skattesvake kommuner får et tillegg.

Øremerkede tilskudd som blir innlemma i rammetilskuddet i 2020, og som det er korrigert for i rammetilskuddet for 2019 er (tall for Harstad):

- Tilskudd til rekruttering av psykologer (kr 976 000,-)
- Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens (kr 1 774,-)
- Tilskudd til habilitering og rehabilitering (kr 400 000,-)
- Tilskudd til leirskoleopplæring (kr 250 000,-)
- Tilskudd til etablering og tilpassing av egen bolig (kr 2 052 000,-)
- Tilskudd til gang- og sykkelveger (ca kr 223 000,-)
- Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (ca kr 25 000,-)
- Tilskudd til tidlig innsats/lærernorm (3 680 000,-)

Andre saker fra statsbudsjettet

Regjeringen foreslår å overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til skatteetaten fra 1.juni 2020, og reduserer derfor rammeoverføringen. (kr 2 931 000,- i 2020 og kr 5 025 000,- fra 2021).

Det foreslås å innføre en nasjonal ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1. og 2. trinn fra skoleåret 2020/2021 slik at foreldrebetalingen skal utgjøre maksimalt 6 prosent av samlede person- og kapitalinntekter i husholdningen. Kommunene kompenseres for inntektsbortfallet, men ikke arbeidet med administrering av ordningen (kr 259 000,- i 2020 og kr 625 000,- fra 2021).

Det foreslås også å innføre gratis SFO for elever med særskilte behov på 5. til 7. trinn fra skoleåret 2020/2021 (kr 93 000,- i 2020 og kr 223 000,- fra 2021).

Kommunenes inntekter og utgifter i 2019

I statsbudsjettet for 2019 var det anslått en vekst i kommunenes skatteinntekter fra 2018 til 2019 på 0,4%. Dette anslaget ble i RNB oppjustert til 1,2%. Regjeringen la i statsbudsjettet opp til en økning i kommunenes frie inntekter på 2,6 mrd kroner, noe som ville utgjøre en realvekst på 0,7% fra anslått inntektsnivå i 2018. I regjeringens forslag til statsbudsjett 2020 anslås kommunesektorens frie inntekter for 2019 å øke reelt med 3,2 mrd kroner, en økning med 0,8%. Den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) anslås å holde seg på 3,0 %, samme nivå som i RNB:

Kommunenes inntekter i 2020

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2020 på 1,3 mrd kroner (regnet fra anslag i RNB)..

Hele veksten i frie inntekter i 2020 gis til kommunene. Særskilte satsinger innenfor veksten i de

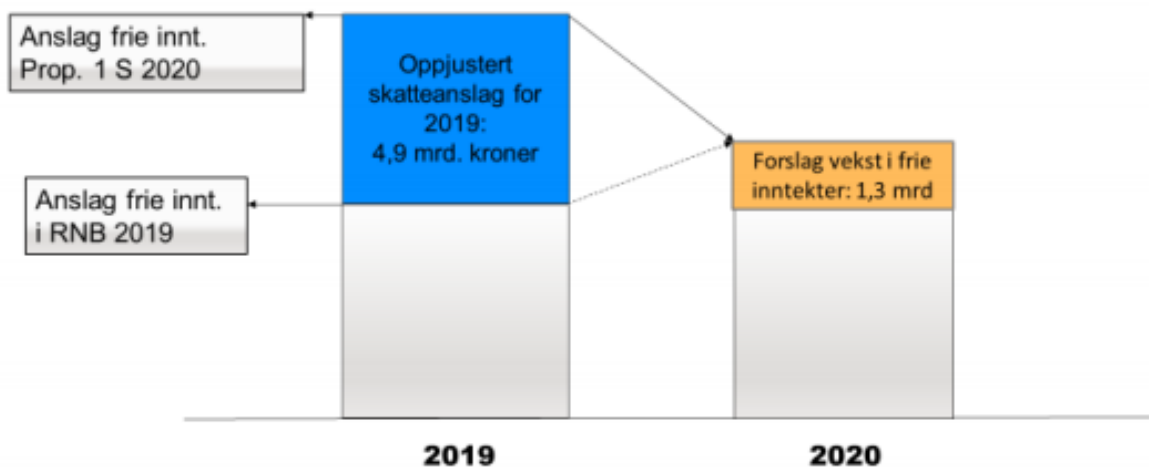

frie inntektene utgjør 550 mill. kr. for kommunene.
 - 150 mill. kr. til opptrappingsplanen på rusfeltet.
 - 400 mill. kr. til tidlig innsats i skolen

I kommuneproposisjonen 2020 som kom i mai 2019 ble det lagt opp til en vekst i de frie inntektene for kommunene på mellom 1,0 og 2,0 mrd. kr. Veksten som det legges opp til i statsbudsjettet for 2020 er således i nedre intervall av dette.

Realveksten regnet fra RNB 2019 er 0,3 % mens realvekst fra anslag på regnskap 2019 er -0,9 %. Dette illustreres best ved denne figuren:

Vekst i frie inntekter fra 2019 til 2020

Kommunal- og nedensveringsdepartementet

Følgende kostnader må dekkes innenfor veksten i de frie inntekter:

	Mrd kroner
Vekst i frie inntekter	1,30
Merkostnader demografi	-1,30
Reduserte kostnader pensjon	0,40
Satsinger innenfor frie inntekter	-0,55
Handlingsrom uten effektivisering	-0,15
Effektivisering 0,5%	1,05
Handlingsrom med effektivisering	0,90

For kommunene betyr dette at handlingsrommet innenfor veksten i frie inntekter er negativt (-150 mill. kr.), og at det bare er mulig å oppnå et handlingsrom gjennom omstilling og effektivisering.

For Harstad er den nominelle veksten i frie inntekter beregnet til 2,7 %, noe som tilsvarer en negativ realvekst siden lønns- og prisvekst i 2020 (kommunal deflator) er beregnet til 3,1%. Lønnsveksten utgjør 2/3 av deflatoren og er anslått til 3,6%.

Det kommunale skatteøre fastsettes ut fra en målsetning om at skatteinntektene for kommunene skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene. Anslaget på kommunens skatteinntekter bygger bl.a på en lønnsvekst på 3,6% og en sysselsettingsvekst på 1,0%. Dette medfører at det legges opp til

en nedgang i det kommunale skatteøret på 0,45 prosentpoeng til 11,1 %.

Prognose på skatt og rammetilskudd for Harstad kommune

Forventet utvikling i skatteinntekter påvirker bl.a inntektsutjevning. Normal skatteinngang for Harstad kommune er mellom 80 og 90 % av landsgjennomsnittet. Årets skattetal tom august viser skatteinntekter på 86,5% av landsgjennomsnittet. Snittet for 2016-2018 har vært 88%.

Skatteinngangen i Harstad gir lite utslag i kommunens frie inntekter så lenge skatteinntektene er under landsgjennomsnittet, og særlig når den er under 90% av landsgjennomsnittet. En endring i skatteinntektene på 20 mill kroner for Harstad vil medføre en endring i sum frie inntekter på bare 1 mill kroner, pga mekanismene i inntektssystemet som skal gjøre det mulig for skattesvake kommuner også å tilby fullverdige tjenester til kommunens innbyggere.

Det er skatteinngangen nasjonalt som har størst betydning for de frie inntektene for Harstad kommune. Rådmannen vil løpende følge med på skatteinngangen både nasjonalt og lokalt og fremlegge eventuelle nye prognoser for dette i tertialrapporteringene. Et usikkerhetsmoment når det gjelder de frie inntektene er befolkningsutviklingen. Skatteinntekter og inntektsutjevning er i regjeringens anslag for frie inntekter for 2020 basert på at befolkningstall per 1/1-2020 skal være lik befolkningstall per 1/1-2019. Hvis Harstad kommune vokser mindre enn landet, vil Harstad få mindre frie inntekter enn anslått i regjeringens forslag til statsbudsjett. Rådmannen vurderer det slik at det som vil gi mest utslag på størrelsen på de frie inntekter er skatteinntektene på landsbasis. Rådmannen legger derfor til grunn frie inntekter for 2020 i hht regjeringens forslag til statsbudsjett.

Frie inntekter

(tall i 1000)*	2019 (anslått i statsbudsj ettet 2020)	2020 (anslått i VHP 2019- 2022 - prisjustert)	2020	2021	2022	2023
Frie inntekter		1 421 000	1 483 000	1 483 000	1 483 000	1 483 000
Oppgavekorrigert		5 813				
Prisjustert		44 231				
SUM	1.437.647	1.471.044	1.483.000	1.483.000	1.483.000	1.483.000

*2019 er i 2019-kroner mens 2020-2023 er i 2019-kroner

Eiendomsskatt

	2020	2021	2022	2023
"Verk og bruk"	31 000	31 000	31 000	31 000
"Annen fast eiendom"	54 000	54 000	54 000	54 000
Sum	85 000	85 000	85 000	85 000

Som tidligere vedtatt reduseres maksimalsats for bolig- og fritidsboligeiendom som kommunen kan fastsette fra 7 til 5 promille fra 01.01.2020.

Regjeringen foreslår videre at maksimalsatsen fra 2021 ytterligere reduseres fra 5 til 4 promille. Obligatorisk reduksjonsfaktor i eiendomsskattetaksten økes fra 20 til 30 pst. for bolig- og fritidseiendom.

Rådmannen beskrev i VHP 2018-2021 at hvis Harstad kommune skal opprettholde et stabilt nivå på eiendomsskatten så medfører økningen i den obligatoriske reduksjonsfaktoren at det er nødvendig å øke promillesatsen. Totalt legger rådmannen derfor opp til en eiendomsskatt for 2020 på samme reelle nivå som 2019. Dette medfører at det legges opp til samme skattebelastning, selv om promillesatsen høynes. Det legges opp til en promillesats for bolig- og fritidsboliger på 3,3 samt en promillesats på næring på 5,5 som i 2019.

Eiendomsskatten er den eneste inntekten som Harstad kommune selv kan velge å øke for å øke kommunens totale inntekter vesentlig. Det legges ikke opp til noen økning av eiendomsskatten i planperioden.

Øvrige statstilskudd/refusjoner

Momskompensasjon

Formålet med momskompensasjonsordningen er å nøytralisere de konkurransevridninger som kan oppstå som følge av momskompensasjonsordningen ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Momskompensasjon på driftsutgifter inntektsføres i driftsregnskapet og budsjetteres på bakgrunn av budsjetterte driftsutgifter samt tidligere års momskompensasjon.

Momskompensasjon på investeringsutgiftene inntektsføres i investeringsregnskapet og er stipulert ut fra budsjetterte investeringer i 2020-2023.

(mill kroner)	2020	2021	2022	2023
Momskompensasjon drift	41	41	41	41
Momskompensasjon investering	16	32	62	20
Sum	57	73	103	61

Refusjon/kompensasjon fra staten

(mill kroner)	2020	2021	2022	2023
-Refusjon utbedring skole (Kila og Seljestad U)	5,5	5,5	5,5	5,5
- Kompensasjonstilskudd omsorg/sykehj.				

Utbytte

Utbytte fra Hålogaland kraft er budsjettert med 10 mill årlig. Dette er en inntekt som ideelt sett ikke burde finansiere løpende inntekt, men avsettes til disposisjonsfond. Årsaken er at utbytte er en usikker inntekt. Harstad kommune har imidlertid opparbeidet et disposisjonsfond som en buffer mot lavere utbytte et år, om det skulle oppstå.

Det bør vurderes om Harstad kommune sammen med øvrige eierkommuner skal stille større krav til utbytte i fremtiden. Det er naturlig å vurdere dette i forbindelse med revisjon av nåværende eierskapspolitikk.

Lønns- og prisvekst, pensjon og arbeidsgiveravgift

Den antatte pris- og lønnsveksten for kommunene (kommunal deflator) er regjeringens forslag til statsbudsjettet anslått til 3,1 %. Lønns- og prisveksten i kommunene kompenseres ved å øke rammetilskuddet med den kommunale deflatoren.

Kommunal deflator er sammensatt og vektet på følgende måte i regjeringens forslag til statsbudsjett:

	2018	2019	2020	Vekt
Lønnsvekst	3,00	3,25	3,60	0,635
Varer og tjenester	1,80	1,90	2,10	0,365
Deflator	*3,00	*3,00	3,10	

*Nytt anslag i RNB

Med bakgrunn i faktorene i den kommunale deflatoren, prognoser på pensjonspremie pensjonsselskap er følgende forutsetning er lagt til grunn ved utarbeidelse av budsjettet.

	2019	2020
Lønnsstigning variabel lønn	3,25 %	3,60 %
Prisstigning driftsutgifter/kjøp av tjenester	1,90 %	2,10 %
Avgiftsøkning/bet.satser ***	2,80 %	3,10 %
Pensjon fellesordningen HKP	17,50 %	18,25 %
Pensjon lærere SPK	11,63 %	11,23 %
Pensjon sykepleiere KLP	17,87 %	19,96 %
Arb.g.avg.	5,10 %	5,10 %

*** Dersom det er satser som avviker fra dette så er det kommentert spesielt under pris på den enkelte tjeneste

Pensjonskostnad

Harstad kommune har tre pensjonsordninger; KLP for sykepleiere, Statens Pensjonskasse (SPK) for lærere og Harstad kommunale pensjonskasse (HKP) for alle andre arbeidstakere.

Budsjettert pensjon er netto pensjonskostnad som består av pensjonspremie og premieavvik. Det er den likviditetsmessige pensjonspremien som danner grunnlaget for pensjonssatsene som brukes i budsjettet.

I prognosene for pensjonspremien for de forskjellige ordningene er det lagt til grunn forventet lønnsvekst og G-regulering i hht til de anbefalinger som foreligger fra pensjonsleverandørene.

Pensjonspremie og premieavvik

Prognosene på de elementene som påvirker pensjonspremien er alltid beheftet med usikkerhet og det er vanlig at prognosene endrer seg til dels vesentlig i løpet av året. Det er flere forhold som i løpet av året vil kunne påvirke beregnet pensjonspremie, bl.a. lønns- og trygdeoppgjøret. Eventuell tilførsel til premiefond i løpet av året vil også påvirke pensjonspremien.

På grunn av usikkerheten når det gjelder pensjonspremien og premieavviket, så budsjetteres premieavviket og amortiseringen (utgiftsføring av tidligere premieavvik) slik at det ikke får noen resultateffekt i driftsregnskapet, så lenge prognosen tilsier at positivt premieavvik som er minst like stort som amortiseringen. Dette er i tråd med strategi for fortsatt økonomisk balanse.

Amortiseringen er i 2020 anslått til 34,5 mill kroner.

Budsjettering av pensjonspremie, premieavvik og amortisering i resten av økonomiplanperioden er heftet med ennå mer usikkerhet, og rådmannen anbefaler derfor at det i hele økonomiplanperioden budsjetteres med et premieavvik og amortisering slik at det ikke gir noen resultateffekt i driftsregnskapet.

Akkumulert premieavviksgjeld 31/12-2018 er ca 159 mill.

Egenkapitalinnskudd

KLP anbefaler at man budsjetterer med et egenkapitalinnskudd på 0,7% av pensjonsgrunnlaget også for 2020.

Egenkapitalinnskudd for 2020 estimeres til kr 1.000.000,- som er lagt inn i VHP i alle årene i økonomiplanperioden.

Avsatte midler lønnsoppgjør

Forslag til statsbudsjett viser en forventet økning i kommunenes lønnsutgifter på 3,6%. Når det tas hensyn til et beregnet overheng på 1,3 % (i kapittel 4), er det avsatt 2,3 % av lønsmassen på de frie områdene til dekning av lønnsoppgjør 2020. Dette utgjør ca 30 mill kroner

Finansforvaltning

Langsiktig gjeld og kapitalutgifter

De er særlig tre viktige faktorer som påvirker lånerenten, og som er de største usikkerhetsmomentene ved estimering av lånerente for de neste årene; 1) Norges Banks styringsrente, 2) risikopåslaget i pengemarkedet og 3) bankenes utlåsmarginer. Norges bank satte i september 2018 opp styringsrenten for første gang på mange år. Da ble den satt opp fra 0,5% til 0,75%. Styringsrenten i Norge er nå 1,5% etter siste endring i september 2019.

Foruten styringsrenten betyr utviklingen av risikopåslaget i pengemarkedet mye. Kommunalbanken og KLP kommunekreditt opererer nå med en margin på 60 rentepunkter over NIBOR. I sertifikat- og obligasjonsmarkedet er risikopåslaget lavere.

Et tredje element er bankenes utlåsmarginer.

Kommunalbanken har utarbeidet et forslag til flytende renter for bruk i budsjett- og økonomiplanperioden. Forlaget baserer seg på offentlige tilgjengelige prognoser og markedsrenter. Det tas utgangspunkt i kilder bl.a fra Norges Bank, Statistisk Sentralbyrå og løpende FRA-renter avlest i markedet. Det er lagt inn et påslag på 0,60%-poeng som er det samme påslaget som

kommunene har på lån i kommunalbanken. Vi har også fått prognoser på de markedsbaserte rentene.

	2020	2021	2022	2023
Kommunalbankens prognose	2,62	2,66	2,66	2,66
Markedsbaserte prognoser	2,03	2,28	2,53	2,78

Rådmannen legger til grunn dagens rentesatser på kommunens låneportefølje samt de endringer i rentenivået som er spådd fremover.

I denne vurderingen er det også lagt til grunn at det vil være nødvendig å opprettholde en rentebindingsgrad innenfor finansreglementet grenser.

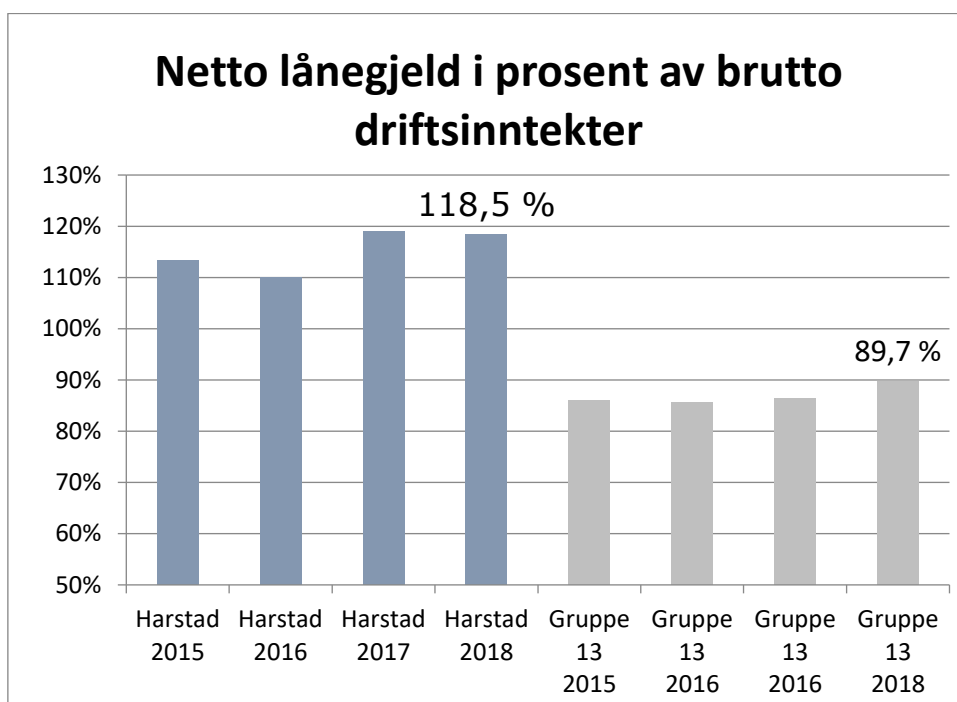
Den gjennomsnittlige renten på Harstad kommunes totale låneportefølje vil dermed ligge litt over markedsrenten på flytende lån.

Harstad kommune har veldig høy gjeld. Harstad kommunes netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter vesentlig høyere enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 13.

I likhet med langsiktige leieavtaler så vil dette binde opp en ikke ubetydelig andel av kommunens driftsinntekter, og dermed redusere andelen av driftsinntektene som kan benyttes til tjenesteproduksjon.

Kommunen er derfor ekstra disponert for renteøkninger. Med en rentebinding per 30/9-2019 på 40,3%, er en renteøkning på 1% beregnet å gi ca 17,4 mill kroner i årlige økte renteutgifter. Når det renteeksponerte delen av gjelden i 2018 var 63,2%, så medfører det at vel 11 mill av dette må dekkes inn over de frie områdene.

I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det satt et mål om å redusere netto lånegjeld gradvis hvert år fom 2019 slik at den i første omgang kommer under 100% av driftsinntektene. Dette er ikke mulig med det investeringsnivået som nå ligger inne i virksomhetsplanen.

Det forventes følgende utvikling i låneopptak, avdragsbelastning og kommunens

lånegjeld i økonomiplanperioden (I hht § 5-7 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning):

(1000-tall avrundet til nærmeste 1000)	2019	2020	2021	2022	2023
Sum langsiktig gjeld (ekskl. form.lån) pr. 1.1.	2 631 000	2 781 000	2 753 000	2 919 000	3 081 000
Ubrukte lånemidler per 1/1 år 1	166 000				
Totalt låneopptak/bruk av lån (ekskl. startlån)*	259 000	60 000	260 000	260 000	130 000
Budsjettert avdrag**	109 000	88 000	94 000	98 000	105 000
Sum langsiktig gjeld (ekskl. form.lån) pr 31.12	2 781 000	2 753 000	2 919 000	3 081 000	3 106 000
Formidlingslån***	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000
Sum langsiktig gjeld	2 911 000	2 883 000	3 049 000	3 211 000	3 236 000

*Låneopptak 2019 er anslått ut fra beregnede ubrukne lånemidler per 31/12-2018 og vil ikke samsvare med budsjettert bruk av lån som også omfatter bruk av ubrukne lånemidler

** Kommunelovens §14-18 regulerer hvordan kommunens lånegjeld skal avdras. Avdragene skal samlet være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Justeringen etter andre punktum skal gjøres ut fra lånegjeldens og anleggsmidlenes bokførte verdi ved inngangen av regnskapsåret. Budsjettert avdrag er i henhold til kommunelovens bestemmelsen om minimumsavdrag.

***Utviklingen i kommunens langsiktige gjeld når det gjelder formidlingslån er det vanskelig å si noe sikkert om. Det vil avhenge av hvor mange som betaler ned på gjelda, siden pengene vi låner inn blir lånt ut. Det er forutsatt samme beløp i alle år.

Gjeldsgraden for 2019 vil med beregnet låneopptak være ca 122% av brutto driftsinntekter. Dette er omtrent som forventet. Med det ekspansive investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden så vil gjeldsgraden øke i stedet for å reduseres slik som forventet i hht vedtatt strategi.

Rente- og avdragsutgifter budsjetteres på grunnlag av beregnede rente- og avdragsutgifter på løpende lån, vedtatte låneopptak på investeringer fra tidligere år som ikke er gjennomført, samt vedtatte investeringer i virksomhetsplanen 2020-2023.

Langsiktig gjeld inkluderer lån til investeringer i samtlige anleggsmiddel inklusive selvkostområdet. Kommunen opptar samlet lån. Det blir ikke tatt opp egne lån til investering i VAR området. For å finne kapitalkostnad i selvkostområdet, blir det brukt kalkulatoriske kostnader.

I tabellen ovenfor framkommer det at en del av kommunens lån er tatt opp for å finansiere selvkostområdet (Vann, Avløp, Renovasjon). Dette er et område hvor inntektene fra forbrukerne skal dekke alle utgiftene. I tabellen nedenfor er kapitalkostnadene for selvkostområdet trukket fra de totale kapitalkostnadene. Netto rente- og avdragsutgifter er her kapitalkostnaden utenom selvkostområdet.

Renteutgifter investeringer (avrundet til hele 1000)	2020	2021	2022	2023
Brutto renteutgifter inkl. derivater	68 000	75 000	82 000	87 000
Kalkulatoriske "renteinntekt."	-16 000	-17 000	-17 000	-17 000
Rentekompensasjoner	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Netto renteutgifter	46 500	52 500	59 500	64 500

Avdragsutgifter	2020	2021	2022	2023
Brutto avdragsutgifter	88 000	94 000	98 000	105 000
Kalkulatoriske "avskrivninger" (selvkost sin andel av avdrag)	-31 000	-37 000	-39 000	-39 000
Netto avdragsutgifter	57 000	57 000	59 000	66 000

Avdragene er for 2020 budsjettert med 4,1 % av brutto driftsinntekter. Dette er lavere enn vedtatt strategi som har et mål om gradvis økning til 5%. Det budsjetteres med minimumsavdrag. For å

nå målet er det nødvendig å budsjettere med mer avdrag enn minimumsavdraget.

Renteeksponert gjeld:

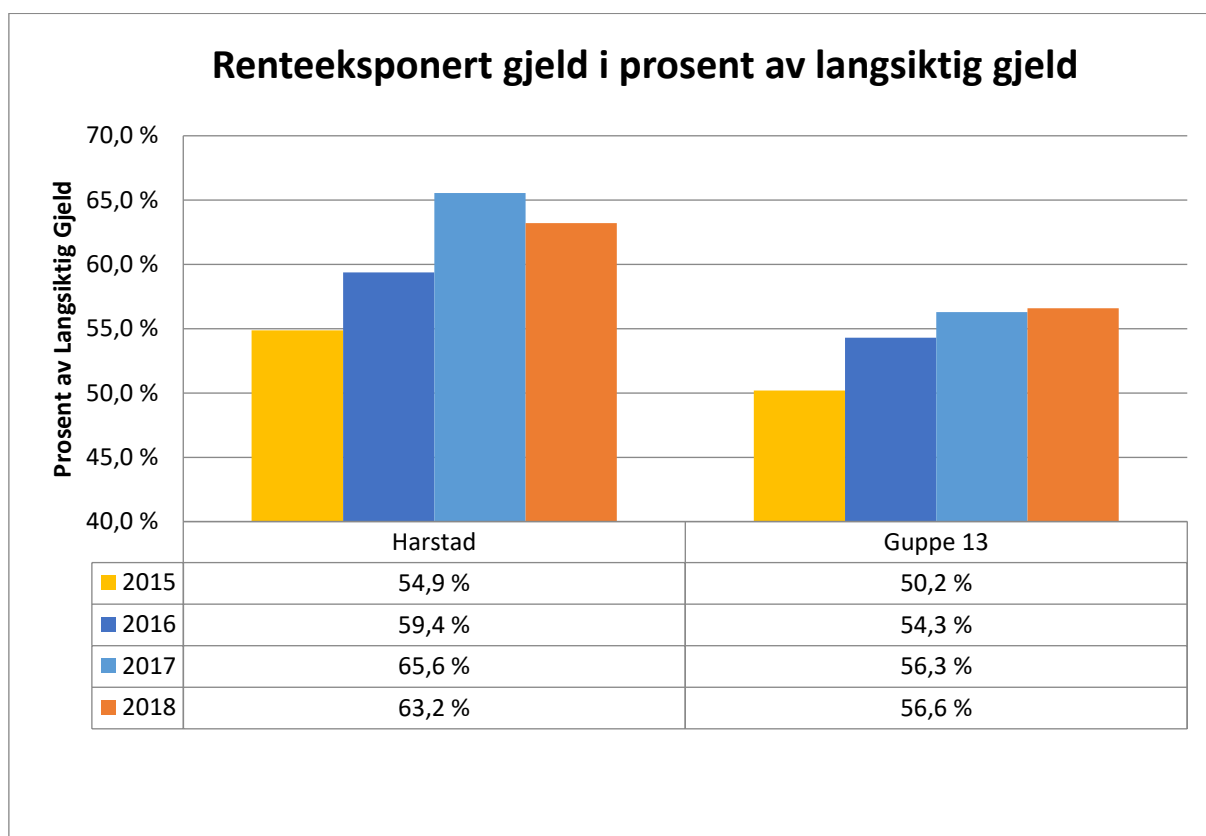
Renteeksponert gjeld er netto lånegjeld minus kalkulatoriske rentekostnader vann, avløp og renovasjon dividert med kalkylerente minus rentekompensasjon eldreomsorg, psykisk helse, skole og kirke.

Variabelen gir en indikasjon på hvor stor andel av kommunekonsernets gjeld, målt i forhold til den totale gjelden eks. pensjonsforpliktelse, som kommunekonsernet må dekke selv. I beregningene er det ikke mulig å ta hensyn til at utlån som forskutteringer, ansvarlige lån osv. kan være rentefrie. I tillegg er det ikke trukket ut gjeld vedrørende eiendommer som kommunen har lånefinansiert, hvor rentene dekkes gjennom husleien. Det er heller ikke tatt hensyn til rentebindinger.

Renteeksponert gjeld er et KOSTRA-tall som ikke umiddelbart kan beregnes i budsjettssammenheng. Det må derfor vurderes i årsrapporten om denne er i tråd med strategi for fortsatt økonomisk balanse.

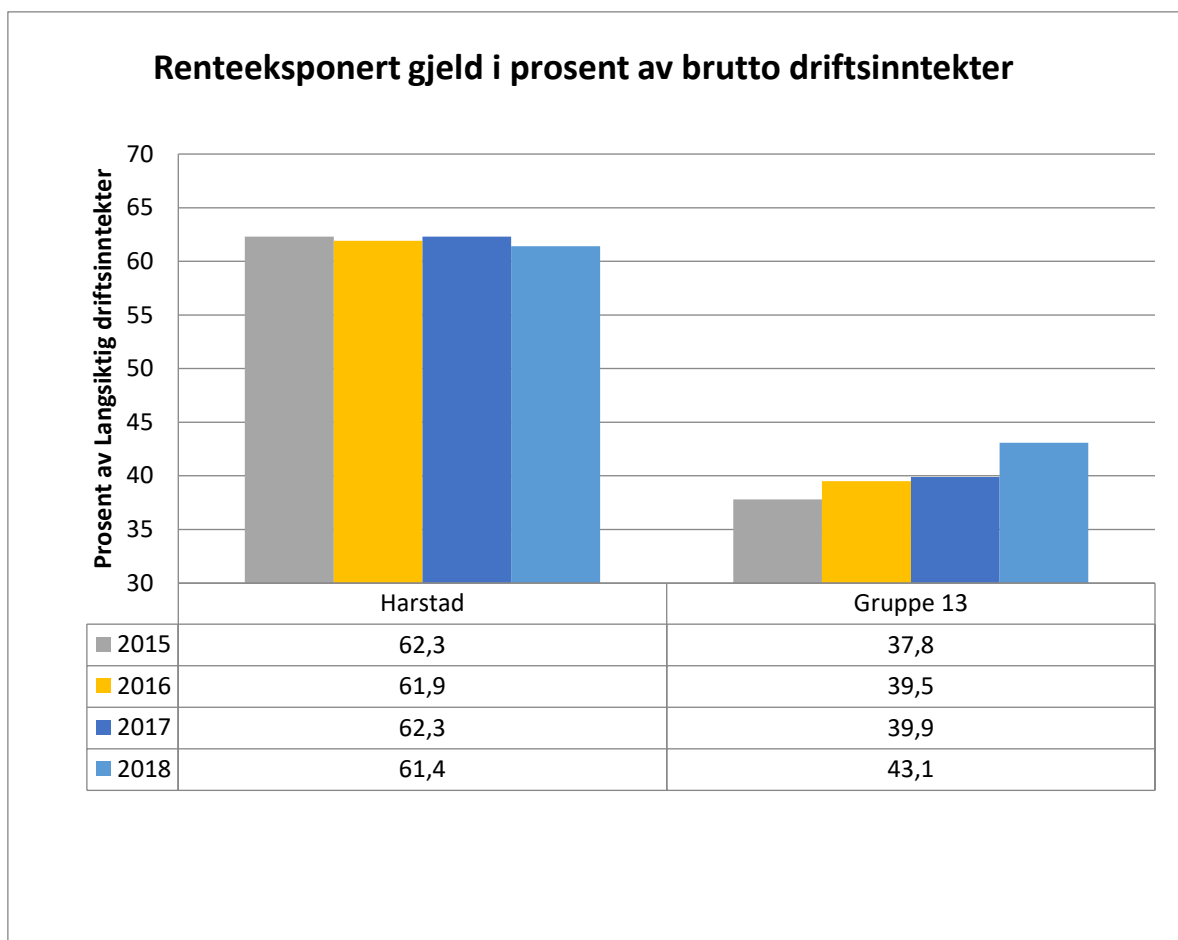
I tillegg til at Harstad har vesentlig mer gjeld enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 13, så er en større andel av Harstad sin gjeld renteeksponert.

I 2018 har den renteeksponerte gjelden gått ned i Harstad med ca 3,7%, mens den i G13 har økt med 0,5%.

Når den renteeksponerte gjelden sammenlignes med brutto driftsinntekter i stedet for som andel av gjelden, så kommer forskjellene mellom Harstad og KOSTRA-gruppe 13 ennå tydeligere frem, og viser med all tydelighet av Harstad kommune pga meget høy gjeld er nødt til å bruke vesentlig mer av frie disponible inntekter til å betale renter og avdrag på den renteeksponerte delen av gjelda. Det innebærer også at Harstad er vesentlig mer utsatt for rentehevinger som nå er varslet i de nærmeste årene.

Rente- og avdragsinntekter:

Det er vanskelig å forutse hvordan fremtidig rentenivå og kommunens likviditet vil bli. Renteinntekten til kommunen vil være avhengig av hvor mye som til en hver tid "står på bok", noe som avhenger av mange faktorer; tidspunkt og størrelse for låneopptak, når innbetaling av avgifter fra innbyggerne skjer, når på året investeringer skjer osv. Renteinntekt på bank baserer derfor i all hovedsak på historikk og forventet rentesats på innskudd.

Refusjonen fra Grottebadet gjelder en avtale fra 2003 hvor Harstad kommune ga et lån på 5,2 millioner til Grottebadet som de skal betale årlig renter og avdrag på. Rentene inntektsføres i driftsregnskapet og avdragene inntektsføres i investeringsregnskapet.

	2020	2021	2022	2023
Renteinnt. bank/kommunal fakturering	5 000	5 000	5 000	5 000
Refusjon Grottebadet (renter)	67	67	67	67
Refusjon Grottebadet (avdrag)	208	208	208	208

I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det mål om at likviditetsgraden skal være minimum 1. Dette er et måltall som ikke kan vurderes i VHP, men må vurderes om det er oppnådd etter at regnskapet er avlagt. Dette vil derfor bli omtalt i årsrapporten.

Diverse inntekter

Er budsjettert ut fra historikk, forventninger og tidligere vedtak.

	2020	2021	2022	2023
Feriepenger refusjon sykelønn	3 000	3 000	3 000	3 000
Rente lån Hålogaland Kraft	1 000	1 000	1 000	1 000

	2020	2021	2022	2023
Utbytte Hålogaland kraft	10 000	10 000	10 000	10 000

Disposisjonsfond

I strategi for økonomisk balanse er det mål om at disposisjonsfondet skal økes og på sikt være 10% (pluss akkumulert premieavvik) av driftsinntektene. Det vil med dagens akkumulerte premieavvik tilsi et mål om et disposisjonsfond på ca 17%. I strategien er det også et punkt om at minimum 50% av et regnskapsmessig overskudd skal gå til gjeldsreduksjon.

Den budsjetterte utviklingen i disposisjonsfondet er som følger:

(Tall i 1000)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Disposisjonsfond (inkl. midler fra Havbruksfondet)	240	208	189	167	135	99	58	7	0
Driftsinntekt R-2018 og økt med 2,5% årlig)	2 290	2 347	2 406	2 466	2 528	2 591	2 656	2 722	2 790
Disp.fond i % av DI	10,5 %	8,9%	7,9%	6,8%	5,3%	3,8%	2,2%	0,3%	0%

På grunn av at det er budsjettert med negativt netto driftsresultat så er det nødvendig å budsjettere med bruk av disposisjonsfond, og dette reduseres derfor i planperioden. Nærmere vurdering av måloppnåelse vil bli gjort i årsrapportene.

Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene skal i tillegg til tall for budsjett- og økonomiplanperioden også inneholde budsjettall for inneværende budsjettår og siste avlagte regnskap.

2.2. Bevilgningsoversikter drift

(I hht § 5-4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning)

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	-714 450 887	-744 000 000	-722 000 000	-722 000 000	-722 000 000	-722 000 000
Inntekts- og formuesskatt	-674 464 358	-672 000 000	-761 000 000	-761 000 000	-761 000 000	-761 000 000
Eiendomsskatt	-82 521 061	-80 500 000	-85 000 000	-85 000 000	-85 000 000	-85 000 000
Andre generelle driftsinntekter	-124 399 628	-64 953 866	-49 493 866	-49 493 866	-49 493 866	-49 493 866
SUM GENERELLE	-1 595 835 934	-1 561 453 866	-1 617 493 866	-1 617 493 866	-1 617 493 866	-1 617 493 866
DRIFTSINNEKTER						
Sum bevilgninger drift, netto*	1 398 914 138	1 457 237 648	1 509 745 092	1 484 245 092	1 475 325 092	1 475 095 092
Avskrivinger	95 690 938	100 000 000	110 000 000	120 000 000	130 000 000	140 000 000
SUM NETTO	1 494 605 076	1 557 237 648	1 619 745 092	1 604 245 092	1 605 325 092	1 615 095 092
DRIFTSUTGIFTER						
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-101 230 858	-4 216 218	2 251 226	-13 248 774	-12 168 774	-2 398 774
Renteinntekter	-13 939 990	-10 405 000	-11 410 000	-11 410 000	-11 410 000	-11 410 000
Utbytter	-10 939 979	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	58 863 605	71 490 000	72 958 774	79 508 774	86 398 774	91 028 774
Avdrag på lån	78 537 853	80 000 000	88 000 000	94 000 000	98 960 000	105 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	112 521 489	131 085 000	139 548 774	152 098 774	163 948 774	174 618 774
Motpost avskrivinger	-95 690 938	-100 000 000	-110 000 000	-120 000 000	-130 000 000	-140 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-84 400 307	26 868 782	31 800 000	18 850 000	21 780 000	32 220 000
Overføring til investering	0	0	7 500 000	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-268 777	-10 078 782	-8 650 000	-11 200 000	-5 000 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	102 753 522	-16 790 000	-30 650 000	-7 650 000	-16 780 000	-32 220 000
Dekning av tidligere års merforbruk	-72 316 522	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGELLER	30 168 223	-26 868 782	-31 800 000	-18 850 000	-21 780 000	-32 220 000
DEKNING AV NETTO						
DRIFTSRESULTAT						
FREMFORT TIL	-54 232 084	0	0	0	0	0

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
INNDEKNING I SENERE ÅR						

2.3. Bevilgning til tjenesteområdene

(I hht § 5-4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning)

Beskrivelse	Enheter	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum bevilgninger drift, netto *		1 398 914 138	1 457 237 648	1 509 745 092	1 484 245 092	1 475 325 092	1 475 095 092
Administrative enheter	01-06 og 10	147 572 039	153 744 346	158 363 170	156 503 170	154 733 170	155 883 170
Tekniske enheter	12-15	142 202 444	120 498 358	126 071 529	115 891 529	117 391 529	121 411 529
NAV og Barnevernet	18-19	131 994 711	122 285 418	116 624 058	116 374 058	116 374 058	116 374 058
Barnehageenheter***	30-36	174 597 900	185 476 930	193 245 536	194 645 536	194 645 536	194 645 536
Skoleenheter**	51-69 og 79	294 103 215	295 446 622	313 550 665	307 790 665	306 340 665	306 340 665
Helse og Omsorgsenheter****	07,17 og 84-86	567 358 332	553 489 052	573 901 745	570 701 745	570 701 745	571 301 745
Kulturenheter	20 og 78	18 528 590	18 341 015	18 974 264	18 974 264	18 974 264	18 974 264
Fellesområdet	09	-77 749 329	7 827 125	9 014 125	3 364 125	-3 835 875	-9 835 875
Interkommunale samarbeid*****	76-7700	306 236	128 782	0	0	0	0

* Sum for alle tjenesteområdene skal tilsvare linje 6 i bevilgningsoversikt drift i avsnitt 3.2. Bevilgningene på de enkelte tjenesteområdene i tabellen over vil kunne avvike fra netto budsjett på de enkelte tjenesteområdene. Dette er fordi det kan være budsjett på tjenesteområdene som ikke ligger i begrepet «Bevilgninger drift, netto». F.eks vil dette gjelde integreringstilskudd og andre generelle driftsinntekter (linje 4 i bevilgningsoversikt drift i avsnitt 3.2).

** Inneholder også barnehagedelen på Bjarkøy og Grytøy, Fag skole i Fagstab samt skoleteamet på PPT

*** Inneholder også Fag barnehage i Fagstab, samt førskoleteamet og Familiens hus på PPT

**** Inneholder også helse og omsorgsrelaterte ansvar i Fagstab

***** PPT (minus skoleteamet, førskoleteamet og Familiens hus) samt Regionrådet

2.4. Økonomisk oversikt etter art – drift

(I hht § 5-4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning)

Beskrivelse	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	-714 450 887	-744 000 000	-722 000 000	-722 000 000	-722 000 000	-722 000 000
Inntekts- og formuesskatt	-674 464 358	-672 000 000	-761 000 000	-761 000 000	-761 000 000	-761 000 000
Eiendomsskatt	-82 521 061	-80 500 000	-85 000 000	-85 000 000	-85 000 000	-85 000 000
Andre skatteinntekter	-69 325	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-124 330 303	-64 883 866	-49 423 866	-49 423 866	-49 423 866	-49 423 866
Overføringer og tilskudd fra andre	-298 302 619	-189 851 111	-219 810 329	-219 810 329	-219 810 329	-219 810 329
Brukerbetalinger	-79 613 901	-74 356 596	-76 212 950	-76 212 950	-76 212 950	-76 212 950
Salgs- og leieinntekter	-224 770 027	-233 163 484	-241 793 703	-246 243 703	-253 443 703	-259 443 703
SUM DRIFTSINTEKTER	-2 198 522 481	-2 058 825 057	-2 155 310 848	-2 159 760 848	-2 166 960 848	-2 172 960 848
Lønnsutgifter	1 141 323 753	1 103 435 553	1 150 911 565	1 150 911 565	1 150 911 565	1 150 911 565
Sosiale utgifter	189 849 239	226 325 682	243 831 374	243 831 374	243 831 374	243 831 374
Kjøp av varer og tjenester	568 897 019	530 647 381	530 862 937	521 508 937	522 318 937	524 604 937
Overføringer og tilskudd til andre	127 378 889	122 909 026	121 956 198	110 260 198	107 730 198	111 214 198
Avskrivninger	95 690 938	100 000 000	110 000 000	120 000 000	130 000 000	140 000 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	2 097 291 623	2 054 608 839	2 157 562 074	2 146 512 074	2 154 792 074	2 170 562 074
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-101 230 858	-4 216 218	2 251 226	-13 248 774	-12 168 774	-2 398 774
Renteinntekter	-13 939 990	-10 405 000	-11 410 000	-11 410 000	-11 410 000	-11 410 000
Utbytter	-10 939 979	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	58 863 605	71 490 000	72 958 774	79 508 774	86 398 774	91 028 774
Avdrag på lån	78 537 853	80 000 000	88 000 000	94 000 000	98 960 000	105 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	112 521 489	131 085 000	139 548 774	152 098 774	163 948 774	174 618 774
Motpost avskrivninger	-95 690 938	-100 000 000	-110 000 000	-120 000 000	-130 000 000	-140 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-84 400 307	26 868 782	31 800 000	18 850 000	21 780 000	32 220 000
Overføring til investering	0	0	7 500 000	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-268 777	-10 078 782	-8 650 000	-11 200 000	-5 000 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	102 753 522	-16 790 000	-30 650 000	-7 650 000	-16 780 000	-32 220 000
Dekning av tidligere års merforbruk	-72 316 522	0	0	0	0	0

Beskrivelse	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	30 168 223	-26 868 782	-31 800 000	-18 850 000	-21 780 000	-32 220 000
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	-54 232 084	0	0	0	0	0

2.5. Bevilgningsoversikt investering

(I hht § 5-5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning)

Beskrivelse	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i varige driftsmidler	255 151 827	398 579 000	391 353 000	314 500 000	357 800 000	164 100 000
Tilskudd til andres investeringer	2 047 994	500 000	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 950 408	2 014 000	1 525 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Utlån av egne midler	2 749 072	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000
Avdrag på lån	4 394 224	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Sum investeringsutgifter	266 293 525	455 693 000	447 478 000	370 100 000	413 400 000	219 700 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-30 571 384	-23 000 000	-16 000 000	-32 000 000	-62 000 000	-20 000 000
Tilskudd fra andre	-28 201 039	-54 773 000	-42 957 000	-10 000 000	-108 000 000	-20 000 000
Salg av varige driftsmidler	-1 420 205	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-4 431	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-5 847	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-6 761 759	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000
Bruk av lån	-172 876 084	-361 098 000	-345 188 000	-322 292 000	-237 592 000	-173 892 000
Sum investeringsinntekter	-239 840 749	-443 679 000	-408 953 000	-369 100 000	-412 400 000	-218 700 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overført fra drift	0	0	-7 500 000	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	4 009 224	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-30 462 000	-12 014 000	-31 025 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-26 452 776	-12 014 000	-38 525 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

2.6. Oversikt over drifts- og investeringstiltak m/salderinger i økonomiplanperioden

(nye tiltak samt tidligere tiltak med endringer i økonomiplanperioden)

Driftstiltak:

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Barnehage i Sørbygda - renter, avdrag og FDV	NY	360	940	2 200	2 200
Fagfornyelsen og satsing på digitale verktøy til skolene i Harstad	K-19/68	4 200	490	490	490
Bergseng skole - renter, avdrag og FDV	NY			60	170
Driftsprosjekter H&O forskyvning til 2020	2t 2019	1 600			
Implementering av velferdsteknologi	NY	250	500	500	
Dagsenter/avlastning - renter, avdrag og FDV	NY	30	280	1 480	3 500
Forprosjekt arbeidsinkludering	NY	250			
Anna Rogde - økt driftstilskudd i prosjektperiode	2t. 2017	1 000			
Tilskudd til reduksjon leie barn og unge i Tianhallen	NY	163	163	163	163
Renovering aula ved Kila skole for bruk til fritidstilbud i Kila	NY	1 350			
Aktivitetsskapende tiltak barn og unge i sentrum	NY	200	200	200	200
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - renter, avdrag og FDV	NY	10	40	680	1 640
Krattrydding langs vei	VHP 2016	400		400	
Skrottnisseprosjektet	VHP 2016		400		400
Miljøovervåking Harstad havn	1t. 2019	240	310	240	490
Asfaltering av veier i 2020	NY	10 000			
ENØK-rådgiver	NY	750	750	750	750
Finansiering ENØK-rådgiver ved reduksjon av energibruk	NY	-750	-750	-750	-750
Ungt entreprenørskap (UE)	NY	430	300	300	
Sentrumsselskap - driftstilskudd	VHP 2019	500			
Storings- og kommunevalg	Årlig	100	1 400	100	1 400
Årlig økning i antall lærlinger	VHP-2018	500	1 200	1 200	1 200
Statliggjøring av kemneren	NY	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700
Økt tilskudd samefolkets dag	NY	20	20	20	20
Endring netto renteutgifter	Årlig		6 490	13 740	18 370
Endring avdragsutgifter	Årlig		6 000	10 000	17 000
Selvkost sin andel av endrede renter og avdrag	Årlig		-7 000	-8 000	-9 000
Selvkost - endring i bruk av bundne fond	Årlig		-2 550	3 650	8 650
Selvkost - økning i gebyrinntekter pga endring fond	Årlig		2 550	-3 650	-8 650
Bruk av disposisjonsfond	VHP 2020	-22 720	-7 350	-16 480	-32 220
Bruk av disposisjonsfond utvikling	VHP 2020	-7 930	-300	-300	
Reduksjon av tjenesteproduksjonen fom 2017-2020	VHP 2020	-1 300	-2 500	-2 500	-2 500
Økning avskrivninger	VHP 2020		10 000	20 000	30 000
Økning motpost avskrivninger	VHP 2020		-10 000	-2 000	-30 000

Salderinger i drift:

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Stenge to barnehageavdelinger	VHP 2020	-1 300	-2 700	-2 700	-2 700
Klassereduksjon pga elevtallsutvikling fra høsten 2021	VHP 2020		-1 050	-2 500	-2 500
Reduksjon av (ikke avtalefestede) funksjonstillegg skole	VHP 2020	-800	-1 800	-1 800	-1 800
Reduksjon utgifter frikjøp fosterhjem barnevernet	VHP 2020	-500	-500	-500	-500
Reduksjon av 8 sykehjemsplasser ved Olavsgården sykehjem	VHP 2020	-2 750	-5 500	-5 500	-5 500
Ressurskrevende tjenester	VHP 2020	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Reduksjon av vakant psykologstilling pga reduksjon i statlig finansiering	VHP 2020	-700	-700	-700	-700
Reduksjon utgifter ved støttesenter mot IOSO	VHP 2020	-150	-300	-300	-300
Avvikling av turnus ROP	VHP 2020	-350	-350	-350	-350
Helse og mestring - økte inntekter	VHP 2020	-750	-750	-750	-750
Si opp avtalen med UNN om PSHT	VHP 2020	-300	-600	-600	-600
Reduksjon av 50% stilling ved koordinerende enhet	VHP 2020	-350	-350	-350	-350
Halvering av tilskudd til Stedet og Føniks	VHP 2020	-250	-250	-250	-250
Nattslukking av gatalys hverdager (sentrum unntas)	VHP 2020	-250	-250	-250	-250
Økt pris for internparkering fra kr 3 til kr 5 per time	VHP 2020	-350	-350	-350	-350
Reduksjon av 50% stilling BYG	VHP 2020	-300	-300	-300	-300
Økt reduksjon i administrative årsverk i rådhusene - 3,5 stillinger	VHP 2020	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750

Investerings tiltak:

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. buds.	2020	2021	2022	2023
Barnehage i Sørbygda (4.avd) - investering	NY	60 000		30 000	30 000		
Etablering av forsterket skole i Harstad	VHP 2020	30 000	1 300	28 700			
Bergseng skole - investering	NY	395 000	4 000		3 000	3 000	5 000
Forprosjekt samlokalisert bolig/dag/avlastningssenter for utviklingshemmede	K66/19	3 700	1 000	2 700			
Dagsenter/avlastning - investering	NY	131 300		1 300	50 000	80 000	
Dagsenter/avlastning - inntekter investering	NY	-58 000				-58 000	
Helsehuset							
Helsehuset/lokalmedisinsk senter	VHP 2020	220 000	2 000	5 000	100 000	113 000	
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - investering		200 000		2 000	5 000	110 000	83 000
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - inntekter investering		-20 000					-20 000
EL-varebiler (tilskudd 50 000,- per stkt for inntil 6 stk)	NY	2 100		2 100			
Veginvesteringer 2019	2t. 2019	10 000	5 500	4 500			
Veipakke - kommunal andel av utvidelsen	1t 2019	40 000			40 000		
Sentrumstiltak - parkeringshus	1t 2019	77 000	102	69 898	7 000		
Oppgradering av sentrum	1t 2019	8 000	500	7 500			

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Park i Harstadhamn	1t 2019	12 600	3 600	9 000			
Trafikkpart i Blåbærhaugen		7 500		7 500			
Kjøp av boliger	VHP 2020	25 000		25 000			
Oppgradering kommunale bygg - HMS	Årlig	20 000		5 000	5 000	5 000	5 000
Lundenes skole	2t 2019	7 000	2 000	5 000			
Aksjeemisjon i sentrumsselskap	VHP 2019	525		525			
Digitaliseringsstrategi investering	Årlig	10 000		2 500	2 500	2 500	2 500
Egenkapitalinnskudd KLP	Årlig	4 000		1 000	1 000	1 000	1 000
Avdrag lån fra Grottebadet AS	Årlig	-832		-208	-208	-208	-208
Momskompensasjon investering	Årlig	-130 000		-16 000	-32 000	-62 000	-20 000
Bruk av lån til egne investeringer	Årlig	-878 964		-295 188	-272 292	-187 592	-123 892
Vann		129 100	22 900	39 400	16 600	16 300	33 900
Avløp		202 243	26 370	97 773	35 400	18 000	24 700
Sama		40 325		10 325	10 000	10 000	10 000
Veipakkeprosjekter		80 880	34 723	36 157	10 000		
Boligutleie og Husbankmidler		218 400		54 600	54 600	54 600	54 600

2.7. Klimabudsjett

Norge har forpliktet seg til å redusere minst 40 % av klimagassutslippene innen 2030, sammenlignet med 1990. Målet er meldt inn til FN og lovfestet i klimaloven. Harstad kommunes klimamål for 2030 samsvarer med de nasjonale klimamålene. Det vil si at Harstad skal redusere sine utslipp av klimagasser med 40 % innen 2030, ned til 37.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Harstad kommunes samlede klimagassutslipp i 2017 var på 118.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Harstad må altså redusere sine klimagassutslipp med 81.000 tonn samlet over 10 år ned til 37.000 tonn. I dette ligger både allerede vedtatte nasjonale tiltak og kommunale tiltak i klimabudsjett.

En del nasjonale tiltak og virkemidler vil påvirke klimagassutslipp i Harstad. For eksempel forventer vi at det kommende forbudet mot oljefyring (fra 1.1.2020) vil redusere utslipp fra oppvarming betraktelig. Den nasjonale målsetningen om elektrifisering av transportsektoren vil også føre til reduserte utslipp fra transport i Harstad.

Klimaregnskapet for Harstad viser at mobile kilder (veitrafikk, sjøfart og annen mobil forbrenning) står for størsteparten av klimagassutslippene (71 % i 2017). Sjøfart står for om lag 25 % av utslippene i kommunen, hvor passasjertrafikk (hurtigbåt og hurtigrute) er hovedkilden. Den største enkeltkilden til klimagassutslipp i Harstad er likevel kategorien «annen mobil forbrenning» som alene var ansvarlig for nesten en tredjedel av kommunens utslipp i 2017. Utslippene her stammer i hovedsak fra anleggsmaskiner. Harstad har også betydelige utslipp knyttet til fossil oppvarming (20 %). Utslippene fra oppvarming kommer fra forbrenning av olje, gass, parafin og lignende. Også her kan en relativt stor del av utslippene knyttes til bygge- og anleggsvirksomhet, da det fortsatt brukes diesel, parafin og andre fossile brennstoff til byggtørk og oppvarming på anleggsplasser.

Klimaregnskapet gir en oversikt over hvor det kan være aktuelt å innføre klimagassreduserende tiltak i Harstad. Utslipp fra oppvarming, veitrafikk, sjøfart og annen mobil forbrenning (anleggsmaskiner) utgjør størsteparten av klimagassutslippene, og det er disse sektorene kommunen bør fokusere på.

Harstad kommune skal også redusere klimagassutslipp fra egen organisasjon, altså utslipp knyttet til kommunal drift. En fotavtrykksanalyse for kommunen har vist at utslipp fra kommunal bygningsmasse, inkl. energibruk, står for 42 % av kommunale klimagassutslipp. Det bør derfor gjennomføres tiltak for å redusere utslipp fra egne bygg, og da spesielt nybygg som skal stå i mange år fram i tid. Kommunen kan for eksempel vurdere å BREEAM-sertifisere nybygg. BREEAM er Europas ledende miljøsertifiseringsverktøy for bygninger.

Erfaringer fra andre kommuner har vist at et av de mest kostnadseffektive klimatiltakene en kommune kan gjennomføre, er å bygge klimavennlige bygg. Dersom klima hensyntas allerede i planleggings- og prosjekteringsarbeidet, vil kommunen trolig ikke få betydelige merkostnader ved bygging av klimavennlige nybygg fremfor konvensjonelle nybygg. Klimavennlige bygg vil ha reduserte energi- og driftskostnader over tid. Kommunen bør derfor kreve klimaregnskap i alle nye kommunale byggeprosjekter. Klimaregnskapet må vise utslipp under selve byggefasen, men også illustrere klimagassutslipp knyttet til valg av f.eks. byggemateriale. Klimaregnskapet skal vise nødvendige tiltak for å redusere utslipp.

Klimabudsjett for Harstad kommune

Tabellen gir oversikt over klimagassreduserende tiltak fra Harstad kommunes miljø, klima og energiplan. Det er også tatt inn en del nytiltak. De ulike tiltakene er beskrevet i større detalj i Klimabudsjett for Harstad kommune, i egen sak.

Tiltakene er kvantifisert så langt det lar seg gjøre. Beregningene har vist seg å være kompliserte, da det hersker stor usikkerhet rundt effekten av flere av tiltakene. For eksempel er det svært vanskelig å anslå i hvor stor grad tilrettelegging for syklende vil føre til at innbyggerne velger sykkel fremfor bil. På en del tiltak er det derfor gjort en kvalitativ vurdering av om tiltaket vil ha stor eller liten effekt og gitt en vurdering fra 1 til 5 stjerner, hvor 1 stjerne er lav effekt og 5 stjerner er høy effekt. Enkelte av tiltakene vil ikke føre til reduserte utslipp i seg selv, men er en forutsetning for å gjennomføre andre tiltak (f.eks. ladestasjoner for elbil).

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Resultat-/måleindikator	Resultat
Godt miljø	Gjennomføring av klimatililtak i klimabudsjett. Kommunen skal alltid tenke langsiktig, bærekraftig, og klimavennlig i all utvikling og drift. Kommunen skal alltid velge miljø- og klimavennlige løsninger	<i>Indikator: Utslipp av CO₂-ekvivalenter</i> <i>Indikatorkrav: Reduksjon på 81.000 tonn samlet over 10 år.</i> <i>Utslipp på 37.000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2030.</i>	2016: 144.355 tonn 2017: 118.089 tonn

Kommunale klimatililtak for å nå målet:

Kilde	Ansvar enhet	Tiltak	Kostnad	Estimert utslippsreduksjon	Kommentar
Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon					
Veitrafikk	FAG/ØKO	Anskaffe elbiler når dagens bilpark skal byttes ut	Avhengig av biltype. Mulig ekstern finansiering (Klimasats)	Ca. 400 tonn årlig hvis halvparten av bilparken erstattes med elbiler	Kommunale kjøretøy står for om lag 5 % av utslippene fra veitrafikk i Harstad kommune, eller ca. 850 tonn CO ₂ .
Veitrafikk	BYG/FAG	Kjøre inn 6 elvarebiler i 2020	1.800.000 i 2020. Delvis finansiert med Klimasats	6,7 tonn CO ₂ årlig	Skal erstatte eldre dieselmotorer.
Tiltak uten direkte effekt, men forutsetning for andre tiltak					
Veitrafikk	BYG	Etablere ladepunkt for kom. tjenestebiler	200.000,- i 2020. Delvis finansiert med Klimasats.	Ingen direkte effekt	Forutsetning for at kommunen skal kjøpe inn elbiler.
Annen mobil forbrenning/ Oppvarming	BYG	Kreve klimaregnskap i kommunale byggeprosjekt	Ingen kostnad	Ingen direkte effekt, men kan føre til utslippskutt i hvert enkelt prosjekt	Forutsetning for å velge klimavennlige løsninger i byggeprosjekt
Arealbruk	ABY	Kreve klimaregnskap for arealbruksendring i plansaker	Ingen kostnad	Ingen direkte effekt, men kan føre til utslippskutt i hver enkelt plansak	Forutsetning for å velge klimavennlige løsninger i plansaker
Tiltak uten kvantifisert utslippsreduksjon. Kvalitativ vurdering av effekt. 5 gir antatt høyest effekt					
Veitrafikk	DRU	Etablere flere sykkelparkeringsplasser i sentrum	Iht. til eget budsjett. Kostnad varierer fra prosjekt til prosjekt.	★★★ Vanskelig å estimere og tallfeste.	Tilrettelegging for sykklende er et viktig tiltak for å stimulere innbyggere til å velge sykkel fremfor privatbil.
Veitrafikk		Ikke tillate tomgangskjøring i kommunale kjøretøy	Ingen, kostnadsbesparende	★	Symboleffekt. Positiv effekt på lokal luftkvalitet.
Veitrafikk		Kilometergodtgjørelse ved bruk av egen sykkel/elsykkel fremfor privatbil i tjenesten	Ingen, eller ev. svært lav	★	Hovedsakelig symboleffekt. Andre kommuner har innført dette, samme sats på sykkel som for bil.
Sjøfart	HHKF	Videre utbygging av landstrøm i havna	Ikke estimert, vil variere fra prosjekt til prosjekt. Mulig ekstern finansiering	★★★★★ Avhengig av hvilke fartøy som kan ta i bruk landstrøm	Utfordringer knyttet til nettkapasitet.
Annen mobil forbrenning	BYG/FAG	Etterspørre fossilfri anleggsdrift og byggeplass. Dialog med leverandørmarked.	Vil variere fra prosjekt til prosjekt.	★★★★★ Avhengig av prosjektstørrelse.	Utslipp knyttet til bygg, anleggsdrift og byggeplasser står trolig for om lag 35 % av direkte klimagassutslipp i Harstad, eller om lag 41.000 tonn CO ₂ -ekvivalenter (2017-tall).
Bygg	BYG	Opprette ny prosjektstilling som ENØK-rådgiver.	Potensielt kostnadsbesparende	★ Energieffektivisering.	Kommunen bruker ca. 27 mill. kr. årlig på energi. Andre kommuner som har

				Liten effekt på klimagassutslipp	egen ENØK-rådgiver har redusert energibruken med opptil 20%. Harstad kommune har som mål å redusere energibruken i Harstad med 10%. Stillingen vil i så fall føre til årlige innsparinger på 2,7 mill. kr. Selvfinansierende stilling hvis reduksjon i energibruk er på 5% eller mer.
Bygg	BYG	Gjennomføre energisparekontrakt (EPC) for ENØK-tiltak i bygg	Selvfinansierende	★ Energieffektivisering. Liten effekt på klimagassutslipp	ENØK-tiltak har begrenset effekt på klimaregnskapet siden kommunen ikke lenger bruker fossilt brensel. Energieffektivisering er likevel en viktig nasjonal målsetning for å sikre et miljømessig og økonomisk bærekraftig energisystem. Energieffektivisering i kommunale bygg vil føre til mindre belastning på strømmettet, og frigjøre nettkapasitet til f.eks. elektrifisering av transportsektoren.
Bygg	BYG	Skifte til LED-lys når lyspærer skal erstattes i kommunale bygg	Kostnadsbesparende i det lange løp	★ Energieffektivisering. Liten effekt på klimagassutslipp	
Bygg	BYG	Innføre rutiner og felles retningslinjer for energisparing i kommunale bygg med fokus på belysning, varme og ventilasjon	Ingen kostnad. Potensielt kostnadsbesparende	★ Energieffektivisering. Liten effekt på klimagassutslipp	
Bygg	BYG	Utrede mulighetene for økt bruk av tre som byggemateriale i kommunale byggeprosjekter	Vil variere fra prosjekt til prosjekt. Mulig delfinansiering via Klimasats.	★★★★★ Utslippsreduksjon utenfor kommunens grenser. (Indirekte utslipp er ikke tatt med i klimaregnskapet).	Andre kommuner har valgt å bruke massivtre i nybygg. Erfaring fra disse prosjektene viser at valg av klimavennlige byggematerialer ikke førte til økte kostnader så lenge miljø- og klimakravene ble stilt tidlig i byggeprosessen (allerede under prosjektering).
Bygg	BYG	Vurdere BREEAM-sertifisering av nybygg	Vil variere fra prosjekt til prosjekt, men lav merkostnad.	★★★★★ Energieffektivisering og utslippsreduksjon utenfor kommunens grenser. (Indirekte utslipp er ikke tatt med i klimaregnskapet).	Miljøsertifiseringsordning for nybygg, stiller krav til bl.a. materialer, energi, avfall, arealbruk, forurensning, innemiljø mv.
Innkjøp	FAG	Det skal stilles konkrete krav til miljø ved alle kommunale innkjøp	Vil variere fra innkjøp til innkjøp. Livsløpskostnader bør legges til grunn.	★★★★★ Utslippsreduksjon utenfor kommunens grenser. (Indirekte utslipp er ikke tatt med i klimaregnskapet).	Tiltak med god kost/nytteeffekt bør prioriteres. Fokus på livsløpskostnader (fremfor innkjøpspris alene) vil gi lave eller ingen merkostnader over tid.

Forøvrig har staten innført ulike tiltak med klimaeffekt som også vil påvirke utslipp i Harstad.

3. DEL II: Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategiske styringsdokument. Planen legger føringer for økonomiplanen, årsbudsjettet, virksomhetsplanen og alle andre kommunale planer. Kommuneplanens samfunnsdel «Ved egne krefter for fremtids Harstad» er kommunepolitikernes hovedverktøy for å gi en samlet og synlig retning på kommunens utvikling i et 12 års perspektiv.

Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2025 «Ved egne krefter for fremtids Harstad» har fire hovedsatsningsområder, med tilhørende mål og strategier:

- 1. Befolkningsvekst:** bli en attraktiv kommune der folk ønsker å bo og bedrifter etablere seg
- 2. Aktiv næringspolitikk:** med fokus på variert næringspolitikk
- 3. Miljøbyen Harstad:** med satsing på en bærekraftig og livskraftig kommune
- 4. Fra vugge til grav:** med spesielt fokus på barn, tilflyttere og kultur: Attraktiv hele livet

Utfordringer og muligheter i Harstad

Framskrivning for utvikling i befolkningssammensetningen viser at Harstad vil få en eldre befolkning de neste årene. Andel barn, unge og arbeidsdyktig aldersgruppe vil ligge stabilt, mens andel eldre vil øke kraftig. Befolkningen på 80+ år vil få den kraftigste økningen i tidsrommet 2025-2030, og vil mer enn fordobles innen 2040. Dette medfører økt tjenestebehov samtidig som andelen innbyggere i arbeidsfør alder blir mindre.

Kommunen er tjenesteyter, men også samfunnsutvikler. De neste årene må kommunen imøtekomme utfordringene og mulighetene, med strategisk by- og stedsutvikling, gjennom fokus på næringsutvikling, fortetting og transport, gode bomiljøer, utdanning, idrett og kultur, integrering og inkludering.

Ny kommuneplan

Ny planstrategi ble vedtatt i mai 2016, og kommuneplanens samfunnsdel ble her vedtatt rullert. Arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel startet opp i 2017, planprogrammet er vedtatt i 2018 og politisk sluttbehandling er forventet før sommeren 2020. Også arealdelen av kommuneplanen er under rullering, med forventet politisk sluttbehandling snarlig.

Siden kommuneplanen sist ble vedtatt i 2009 er de lokale forutsetningene for samfunnsutvikling endret. Følgende er eksempler på utvikling som har utløst behov for rullering av kommuneplanen:

- Fra 01. januar 2013 er Bjarkøy og Harstad slått sammen til nye Harstad kommune.
- Bjarkøyforbindelsen ble ferdigstilt i 2018. Veiforbindelser mellom Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy forenkler kommunikasjonen mellom øyene, og mellom øyene og Harstad sentrum. Premissene for øyriket som bo- og arbeidsområde og som fritidsområde vil endre seg med økt tilgjengelighet.
- Harstadpakken ble vedtatt og tiltakene er nå under utbygging. Dette er et prosjekt som innebærer oppgradert veisystem, tunnel som avlastning for sentrum, gang- og sykkelstier, samt nytt kollektivsystem.
- Sentrumsplanen ble vedtatt i 2016, og er nå i ferd med å bli realisert. En rekke oppfølgingsprosjekter er under gjennomføring. Kontinuerlig fokus på sentrumsutvikling vil være nødvendig for å sikre at potensialet i sentrum utnyttes.
- Delvis omforming av verftsområdet sør for sentrum til kontor- og boligformål. Equinors etablering her er viktig. Dette området har, med sin nærhet til sentrum, fortsatt stort omformingspotensial.

- Utvidelse av kjøpesentrene ved Sjøkanten og Kanebogen bidrar til å øke Harstads posisjon som regionalt handelssentrum. Samtidig fører det til økt konkurranse for sentrum, og nødvendiggjør prioritering av utviklingsprosjekter i sentrum i tiden framover.
- *Stien langs sjøen* er prioritert gjennom sentrum i sentrumsplanen. Den opparbeidede delen på Trondenes representerer en stor verdi som rekreasjonsområde, og bidrar til å øke attraktiviteten for beboere og besøkende. En sammenhengende sti fra Trondenes til Gangsås vil gjøre sjøfronten tilgjengelig for allmennheten, og fungerer både som folkehelse- og stedsutviklingstiltak. Den innarbeides nå i kommuneplanens arealdel.
- Høyskolen i Harstad er fra 1. januar 2016 blitt en del av UiT - Norges Arktiske Universitet. I 2017 er det utarbeidet en Campusplan som viser hvordan universitetet, studentsamskipnaden, Statsbygg og kommunen i felleskap ønsker å bidra til å utvikle universitetet og området rundt. Denne planen spiller på lag med kommunens sentrumsplan.
- Hålogalandsveien binder regionen tettere sammen, og bidrar til en større bo- og arbeidsmarkedsregion.
- Forsvarets planlagte etablering på Evenes med inntil 1000 nye arbeidsplasser vil kunne få ringvirkninger for Harstad, i form av tilflyttere samt oppdrag for lokalt næringsliv.

I den pågående rullering av kommuneplanen er følgende satsningsområder pekt ut:

- By- og distriktsutvikling
- Helse og livskvalitet
- Næring og nyskaping
- Kunnskap og kompetanse

			Satsningsområde	Forslag til aktuelle tema
Smart Harstad: Innovasjon og nyskaping	Folkehelse og universell utforming	Miljø, klima og samfunnsikkerhet	By- og distriktsutvikling	Bærekraftig arealbruk og fortetting
				Sentrumsutvikling
				Bydelsutvikling
				Distriktsutvikling
				Bomiljø- og kvalitet
				Samferdsel, gang & sykkel
				Kultur, kulturminner og -miljøer
			Helse og livskvalitet	Bo- og tjenestetilbud
				Skadeforebygging
				Innovasjon og omstilling i omsorgssektoren
				Utdanning
				Oppvekst
				Idrett, kultur og friluftsliv
			Næring og nyskaping	Integrering og inkludering
				Transport og infrastruktur
				Blå næringer
Primærnæring				
Reiseliv				
Etablering/gründer				
Kunnskap og kompetanse	Næringsutvikling i øyriket/distriktet			
	Universitetsbyen			
	Videregående opplæring og lærlingeplasser			
	Kompetanse i bhg og grunnskole			
	Bemanning i kritiske yrkesgrupper			

Smartbyen Harstad

Med økt urbanisering, klimautfordringer og en økende andel av eldre i befolkning står byer over hele verden foran noen felles utfordringer. Harstad kommune ønsker å møte disse utfordringene og har derfor startet arbeidet med å bli «smart by». En «smart by» er en by som tar utgangspunkt i innbyggernes behov og bruker digitalisering, teknologi og innovative metoder for å gjøre byen til et bedre sted å leve, bo og arbeide i samtidig som driften av byen blir mer produktiv. Det handler ikke om noe kommunen skal gjøre i tillegg til alt annet, men om noen prinsipper som skal gjelde for alle aktiviteter og tiltak innenfor kommunens tjenesteproduksjon. Det handler om et kontinuerlig forbedrings- og innovasjonsarbeid i samarbeid og samhandling med andre kommuner, næringsliv, academia og innbyggerne.

Planprosess

Medvirkning er viktig når kommunens samfunnsplan skal utformes. Derfor er det prioritert å bruke mye tid på dette. Våren 2019 ble det utført et omfattende medvirkningsopplegg der alle innbyggere hadde mulighet til å delta og si sin mening om utviklingen av kommunen vår. Spørreundersøkelse på nett, flere åpne temamøter, eget opplegg for barn og unge og åpent plankontor (ByLab) i et eget lokale i sentrum i sommer. Resultatet er 3.600 innspill om hva som er viktig i utviklingen av kommunen vår. Innspillene er tilgjengeliggjort og åpne for alle som vil se. Innspillene er nå med som grunnlag når Harstad kommune skal utforme mål og strategier for utvikling av kommunen fram mot 2031.

4. DEL III: Styringsystem og servicestrategi - resultatmål, nøkkeltall og prognoser

Hvorfor servicestrategi?

Kommunal service er viktig for Harstad kommunes attraktivitet som organisasjon og samfunn. Vi vil derfor i virksomhetsplanen vise hvilke mål og prioriteringer kommunen har. Servicestrategien skal blant annet vise hvilke krav som stilles til kommunens enheter og tjenester, dvs hva som er

kommunens politikk på de ulike områder.

Strategien skal også si noe om hvilke virkemidler og tiltak kommunen vil bruke for å oppnå disse målene. Servicestrategien gjøres offentlig kjent og blir tilgjengelig for alle innbyggerne i kommunen. Det er ønskelig å få til en størst mulig felles forståelse mellom kommunen og innbyggerne om det som er realistisk å oppnå ut fra kommunens forutsetninger. Servicestrategien kobles til det ordinære planarbeidet i kommunen og inngår som en del av virksomhetsplanen. Strategidokumentet har et tidsperspektiv på 4 år og viser ambisjon om utvikling fra år til år på sentrale områder. Planen rulleres hvert år under virksomhetsplanbehandlingen og vedtas av kommunestyret.

Resultatmål på enhetsnivå og tjenestenivå:

Kapittel 4 beskriver resultatmål og rammebetingelsene til alle de kommunale enhetene og alle tjenester.

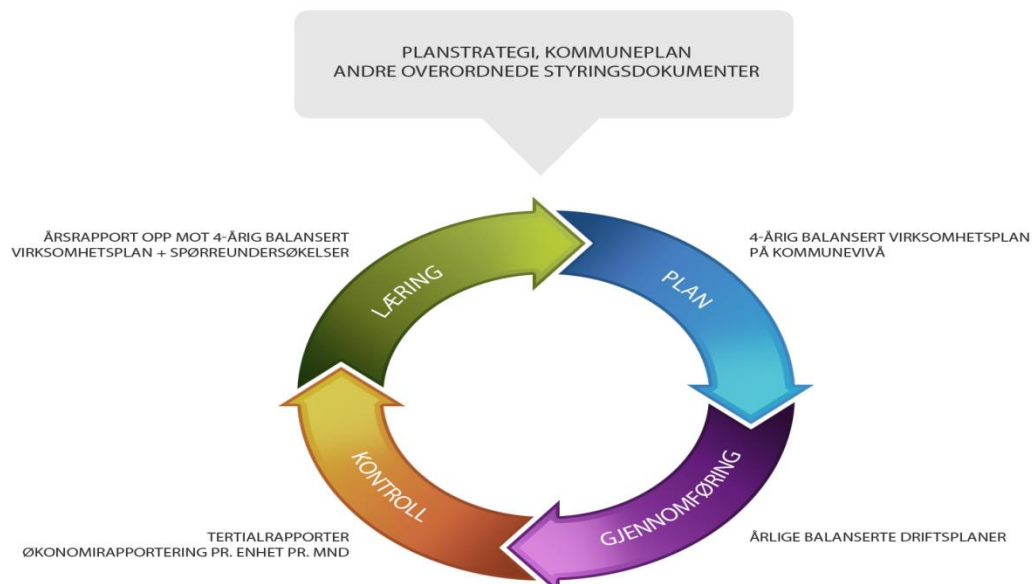
Opplisting av alle vedtatte tjenestebeskrivelser ligger i vedlegg I.

Hovedstyringssystem for kommunen

Total kvalitet vektlegger at organisasjoner må være dyktig både på virkemiddelsiden og resultatsiden og det må handle om noe mer enn økonomi, for å være vellykket over tid. Harstad kommune benytter derfor balansert målstyring (BMS) som styringskonsept.

De viktigste dokumentene i styringssystemet er Virksomhetsplan og Driftsplanene.

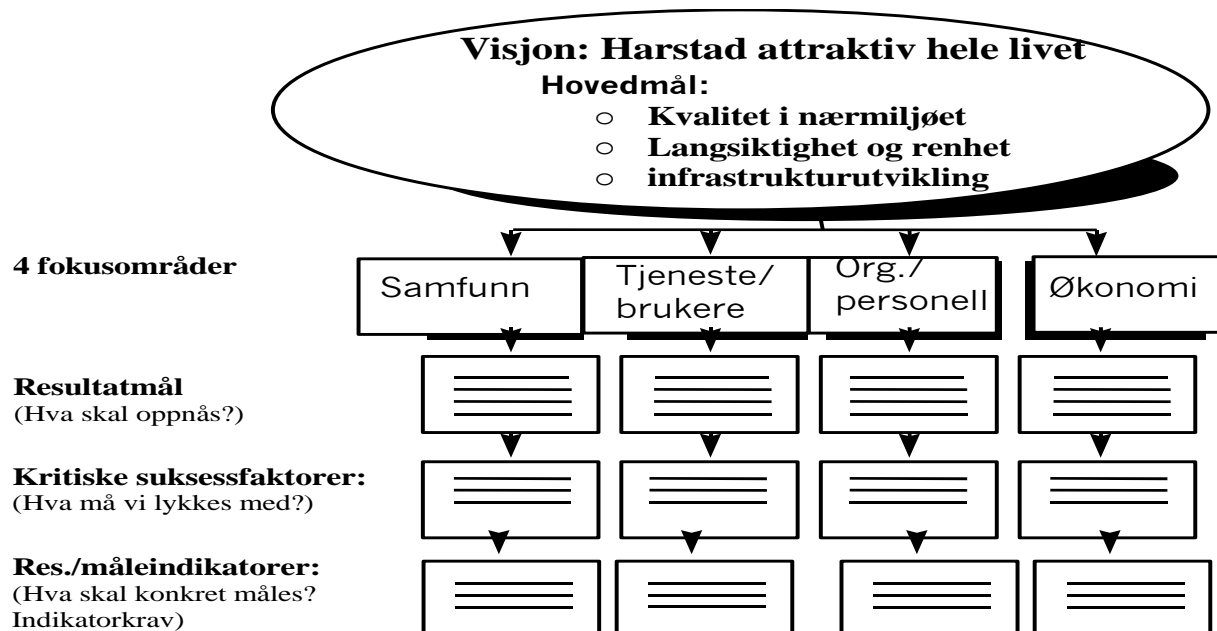
- *Den 4-årige virksomhetsplanen* for kommunens virksomhet er oppbygd etter prinsippene fra balansert målstyring. Dokumentet ivaretar de formelle kravene til både økonomiplan og årsbudsjett.
- Ettårs driftsplaner for den enkelte tjeneste- og støtteenhet. Disse er en nedbryting og operasjonalisering av rammene og føringen fra den politisk vedtatte 4-årsplanen, og utarbeides av den enkelte leder sammen med brukere og medarbeidere. Driftsplanen består av presentasjon av virksomheten, felles gjennomgående og evt. unike resultatmål samt handlingsplan.

Enhetenes driftsplan behandles og godkjennes av rådmannen.

Balansert målstyring rettes inn mot å beskrive krav til resultater i tjenesteproduksjonen - både når det gjelder kvantitet, produktivitet og kvalitet. Målene skal være målbare og stabile over tid (for å kunne følge en utvikling). Indikatorene bygges opp på valgte kvalitetsområder samt rundt nøkkeltall fra KOSTRA. I målekartet finnes både objektive og subjektive kvalitetsindikatorer, sistnevnte krever regelmessige tilbakemeldinger i form av spørreundersøkelser. Sammenligningsmuligheter og kontinuitet sikres på denne måten. Beskrivelsen nedenfor viser det valgte balanserte styringsbildet for Harstad kommune.

Kommunestyret har vedtatt at kommunens styring og resultatrapportering skal rette seg inn i forhold til de 4 ovennevnte fokusområder. Kommunestyret har i «Strategi for økonomisk balanse» vedtatt at økonomi skal ha prioritet foran de andre fokusområdene. Styringssystemet og målekartet forutsetter bruker- og medarbeiderundersøkelser for å få tilbakemelding på kvalitetsindikatorer. Når det gjelder bruker og medarbeider undersøkelser gjennomføres de ihht egen plan.

Planlagte spørreundersøkelser i planperioden

Undersøkelse	2020	2021	2022	2023
1. Aktivitetssenter		E		
2. Areal og byggesak				B
3. Barnehager foresatte			S	
4. Barnevern-barn			B	
5. Barnevern-foresatte			B	
6. Befolkning/Innbygger		B		
7. Bibliotek			E	
8. Bygg- og eiend.-utleieboliger		E		
9. Ergo-/fysioterapi		B		
10. Flyktninge-/Sosialtjenesten	NAV	NAV	NAV	NAV
11. Fritidsklubber				E

Undersøkelse	2020	2021	2022	2023
12. Helsestasjon	B			
13. Hjemmetjeneste brukere	B			B
14. Kulturskolen		B		
15. Medarbeiderundersøkelse	B		B	
16. Næringsliv			E	
17. Psykiatri(Psykisk helsevern)		B		
18. Rådmann-/ledelses-/ støtteundersøkelse		E		E
19. Skoler- foresatte inkl. SFO			S	
20. Skoler-elever(obligatorisk)	S	S	S	S
21. Sykehjem-pårørende til beboere	B			
22. Ungdata		U		
23. Utviklingshemmede-nærmeste pårørende			B	
24. Voksenopplæringen		E		

- E Egenprodusert undersøkelse
S Skoleporten(Utdanningsdirektoratet)
NAV Egne undersøkelser i NAV
U ungdatab.no (NOVA, KoRus og KS)

4.1. Kommunens planstrategi

Kommunal planstrategi er et verktøy med formål å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp med eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien er ikke en plan hvor man tar stilling til mål og strategier, men en arena for å drøfte behov og utviklingstrekk i kommunen. Ved å definere kommunens planbehov kan man gjennom tidlig prioritering effektivisere den videre planprosessen.

Harstad kommunestyre vedtok i mai 2016 kommunal planstrategi for inneværende plan periode. Nytt kommunestyre skal vedta ny planstrategi senest ett år etter at de er konstituert. Dette arbeidet vil bli prioritert første halvår 2020.

Fullstendig oversikt over kommende planarbeid vises i planoversikten under. Den tar utgangspunkt i Kommunestyrets vedtak om planstrategi for Harstad kommune 2016-2019. Oversikten er justert i henhold til planfremdrift. Planer som er ferdig utarbeidet innen planstrategiperioden er farget i grønt.

I oversikten under er det listet opp 5 næringsplaner. Disse vil bli gjennomført som én samlet planprosess.

Planoversikt

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	1 9	2 0	2 1	2 2	Finansiering	Begrunnelse / merknader
Overordnede planer								
Kommunal planstrategi	2016	FAG		X			Rådmannen	PBL
Kommuneplanens samfunnsdel	2009	FAG		X			VHP	PBL
Kommuneplanens arealdel	2010	ABY	X				VHP	PBL
Virksomhetsplan/ økonomiplan/ budsjett	Årlig	FAG	X	X	X	X	Rådmannen	Kommuneloven
Beredskapsplan	Årlig	RÅD	X	X	X	X	Rådmannen	Lov om kommunal beredskapsplikt, sivilbeskyttelsesloven
ROS	2015	RÅD		X			Rådmannen	
Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen	2015	Helse og mestring	X	X	X	X		Folkehelseloven. Grunnlag for planstrategi. Oppdateres kontinuerlig.
Digitaliseringsstrategi	2017	Digitalisering sleder					VHP	Grunnlag for satsningsområde digitalisering
Samfunns- og næringsutvikling								
Kommunedelplan for sentrum	2016	ABY					VHP	
Boligpolitisk handlingsplan	2017	BYG					VHP	
Regional næringsstrategi	2017	Næring /reg.råd						Byregionprosjekt
Næringsplan	2009	Næring		X			VHP	Følge av Byregionprosjektet
Petroleumsstrategi	2012	Næring		X			VHP	
Plan for kultur, reiseliv og opplevelse (KRO)	Ny	Næring		X			VHP	
Plan for primærnæringer	Ny	ABY		X			VHP	
Mulighetsstudie øyriket	Ny	Næring	X				VHP	Grunnlag for nærings- og samfunnsplan
Miljø-, klima- og energiplan	2018	FAG	X				VHP	(ny plan erstatter 2 planer)
Plan for forbedring av bredbåndstilbud til private og næringsliv 21-25	Ny	IKT	X	X			VHP	
Strategi og plan for utbedring av infrastruktur i kommunale bygg 20-24	Ny	IKT	X				VHP	
Kultur								
Kulturplan/strategi	2005	KULT	X				VHP	
Rammeplan for kulturskolen	2016	KULT					VHP	Statlig, men vedtas av kommunestyret
Den kulturelle skolesekken, handlingsprogram	Årlig	KULT	X	X	X	X	VHP	Vilkår for deltagelse og midler
Plan for fysisk aktivitet	2006	FAG/DRU		X			VHP	

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	19	20	21	22	Finansiering	Begrunnelse / merknader
og naturopplevelse								
Anleggsplan idrett, handlingsprogram	Årlig	DRU	X	X	X	X		Vilkår for midler
Kulturminneplan	Ny	FAG		X			VHP/Troms fylke	Nasjonal målsetting for alle kommuner innen 2020
Barn og unge								
Plan for etter- og videreutdanning i skolesektoren	Årlig	FAG	X	X	X	X	VHP	
Plan for kompetanseheving i barnehage	Ny	FAG		X				
Strategisk plan for oppvekst	2015	BUT	X				VHP	
Handlingsplan mot vold og overgrep	2017	BUT						Tiltak i Strategisk plan for oppvekst
Handlingsplan mot barnefattigdom	Ny	BUT	X					Innarbeides i Strategisk plan for oppvekst
Digitaliseringsstrategi for oppvekstsektoren	2015	FAG		X			VHP	Videreføring av «IKT oppvekst frem mot 2020»
Velferd og helse								
Plan for helsemessig og sosial beredskap	Årlig	Helse og mestring	X	X	X	X	VHP	Rulleres årlig
Kommunedelplan for helse og omsorg	2011	FAG		X			VHP	Videreføres som strategi/utviklingsplan helse og omsorg
Kommunal Demensplan	2016	FAG						
Strategi for arbeidet med rus og psykisk helse	Ny	Helse og mestring		X				
Rusmiddelpolitisk plan	2016	Helse og mestring		X				Opptrappingsplan for rusfeltet
Plan for likestilling, mangfold og diskriminering	Ny	Personal	X					Komm.styrevedtak
Plan for integrering og inkludering	Ny	Kommunalsjef helse og omsorg		X				Komm.styrevedtak
Plan for veteraner	2018	Helse og mestring						Komm.styrevedtak
Smittevernplan	2002	Helse og mestring	X					
Utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon	Ny	FAG		X				Komm.styrevedtak
Strategier og tiltak for beredskaps plasser for langtidsopphold i institusjon	Ny	Heldøgns omsorg		X				Komm.styrevedtak
Strategi for fremtidens hjemmetjenester	Ny	Hjemmetjenester		X				Komm.styrevedtak
Utviklingsplan for forebyggende arbeid «Leve hele livet»	Ny	Helse og mestring	X					Komm.styrevedtak

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	19	20	21	22	Finansiering	Begrunnelse / merknader
Plan for ressurs, kompetanse og rekruttering i helse og omsorg	Ny	FAG	X					Komm.styrevedtak
Utviklingsplan for tjenester og boliger for rus- og psykiatri området	Ny	Kommunalsjef helse og omsorg	X					Rådmannen
Tjenesteproduksjon, plan og strategi for habilitering og rehabilitering i kommunen	Ny	Kommunalsjef helse og omsorg	X					Rådmannen
Digitaliseringsstrategi for helse og omsorg	Ny	FAG		X			VHP	
Plan for velferdsteknologi	2018	FAG					VHP	Delstrategi under digitaliseringsstrategi for helse og omsorg
Areal og transport								
Havneplan / strategiplan	2017	HHKF					HHKF	
Parkeringsstrategi	2018							Følge av sentrumsplanen
Strategi for ladestasjoner for elbil	2016	FAG						Innarbeides senere i parkeringsstrategi
Kystsonenplan	2015	ABY		X				
Trafikksikkerhetsplan	2017	DRU					VHP	
Transport- og kommunikasjonsstrategi i	Ny	DRU					VHP	Ikke påbegynt pga. manglende personalressurser
Plan for vedlikeholdsbehov på kommunale veger, med forslag til prioriteringer	2016	DRU					VHP	
Områdeplan Medkila/Kanebogen (B3,B4)	Ny	ABY	X				VHP	Boligutbygging
Plan for sammenhengende hovednett for sykkel i Harstad	2016	DRU						Samarbeid med fylket og SVV
Handlingsplan for hovednett sykkel 2016-2025	2016	DRU	X	X	X	X		Revideres årlig
Reguleringsplan indre havn og Ottar Håloygs plass	Ny	HHKF	X					
Utviklingsplan for Richard Kaarbøs plass	2018	DRU						
Reguleringsplan kollektivknutepunkt i sentrum	Ny	DRU		X				Del av Harstadpakken. Samarbeid med fylket og SVV.

4.2. Felles resultatmål tjenester og enheter

Felles målekart for alle tjenester og enheter

Felles målekart uttrykker resultatmål (hva skal oppnås), suksessfaktorer (hva må vi lykkes med) og indikatorer (hva skal vi måle og hva er ønsket resultat) for hva alle kommunens enheter skal produsere i virksomhetsplanperioden innenfor de 4 hovedfokusområder. Målekartet skal realiseres med de økonomiske rammer som er fastsatt for den enkelte enhet i planperioden. I tillegg har den enkelte tjeneste egne resultatmål.

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Godt samarbeid med innbyggerne, nærmiljøet, og 3. sektor (lag og foreninger).	Tilrettelegging for samhandling Arenaer for samhandling Fokus på omdømme	AL S1.1	Innbyggernes syn på kommunen. Indikatorkrav: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 Måles hvert 4. år	2006: 4,12 2010: 3,7 2011-2018: Ikke gjennomført innbyggerundersøkelse. Neste i 2021.
Bærekraftig utvikling	Fokus på å oppnå bærekraftig kommunal drift, herunder; <ul style="list-style-type: none"> - bli miljøfyrtårnsertifisert - sparing av energi - kildesortering/gjenvinning - begrense papirforbruk - begrense restavfall - begrense klimagassutslipp 			
Tryggere lokalsamfunn	Fokus på sikkerhet og forebygging Følge prosedyre for melding av skader.	AL S3.1	Antall alvorlige skademeldinger for brukere Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 45+52 2018: 59+31 (+ alvorlig fall med skade på sykehjem)
		AL S3.2	Brukernes opplevelse av trygghet Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4,5 Nedre akseptable grense: 4. (skala 1-5)	Barnehage 2015: 5,1 Skala 1-6 2018: 4,7 Skala 1-5
		AL S3.3	Antall trafikkulykker med personskade politianmeldt Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 11 2018: 6
		AL S3.4	Antall personskader etter vold meldt politiet Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 30 saker 2018: 48 saker
		AL S3.5	Antall branner Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 13 2018: 27

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat																				
		AL S3.6	Antall personskader behandlet på sykehus pr 1.000 innbyggere Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon	13-15: 17,0 14-16: 17,1 15-17: 16,8																				
	Godt tverrfaglig samarbeid mellom enhetene og med eksterne <ul style="list-style-type: none"> Forebyggende forum for arbeid med barn i risikozonen. Bruk av håndbok for tverrfaglig samarbeid for arbeid med barn og unge Generell læring og utvikling mellom tjenesteområdene, se Harstad kommunes verdihåndbok. 	AL S3.6	Brukertilfredshet tverrfaglig samarbeid Indikatorkrav: Skala 1-6. Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2018: Ingen undersøkelser på dette tema.																				
ORGANISASJON-/PERSONELL																								
Godt arbeidsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide og iverksette tiltaksplaner for egen enhet, med bistand fra HMS rådgiver, verneombud og bedriftshelsetjenesten. Aktive HMS grupper Forsterket fokus på frisknærver. God tilrettelegging for eldre arbeidstakere. Tilrettelegging for inkluderende rekruttering. HMS-system som fungerer. God kommunikasjon Gjennomføring av medarbeidersamtaler Større stillingsandeler for ansatte som ønsker det Legge til rette for arbeidsmiljørettede arrangement som f.eks. på arbeidsmiljøfestivalen I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best. 	AL O1.1	Sykefravær Indikatorkrav er reduksjon til maksimum: Hele kommunen: 7,8 % Barnehager: 9,3 % Skoler: 6,8 % Helse og omsorg: 9,8 % Andre: 4,3 %	2017: <table border="1"> <tr><td>Barnehager</td><td>9,7</td></tr> <tr><td>Skoler</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>Helse og omsorg</td><td>9,8</td></tr> <tr><td>Andre enheter</td><td>6,5</td></tr> <tr><td>Harstad kommune</td><td>8,5</td></tr> </table> 2018: <table border="1"> <tr><td>Barnehager</td><td>11,7</td></tr> <tr><td>Skoler</td><td>8,9</td></tr> <tr><td>Helse og omsorg</td><td>9,4</td></tr> <tr><td>Andre enheter</td><td>5,9</td></tr> <tr><td>Harstad kommune</td><td>8,5</td></tr> </table>	Barnehager	9,7	Skoler	8,5	Helse og omsorg	9,8	Andre enheter	6,5	Harstad kommune	8,5	Barnehager	11,7	Skoler	8,9	Helse og omsorg	9,4	Andre enheter	5,9	Harstad kommune	8,5
		Barnehager	9,7																					
		Skoler	8,5																					
		Helse og omsorg	9,8																					
Andre enheter	6,5																							
Harstad kommune	8,5																							
Barnehager	11,7																							
Skoler	8,9																							
Helse og omsorg	9,4																							
Andre enheter	5,9																							
Harstad kommune	8,5																							
AL O1.2	10-FAKTOR Mestringsklima Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 4,1																						
AL O1.4	Antall alvorlige skademeldinger for ansatte Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 131 2018: 140																						
Relevant kompetanse i personalet	Etablere en lærende organisasjon med myndiggjorte medarbeidere som har fokus på læring og utvikling i hverdagen. Ansatte skal som del av medarbeidersamtalen, drøfte med sin leder, behov for kompetanseheving ifh	AL O2.1	Andel faglært personale i hht bemanningsplan Indikatorkrav: 92 %	2017: 90,2 % 2018: 89,3 %																				
		AL O2.2	Turnover Indikatorkrav: mindre enn 10 %	2017: 5,2 % 2018: 9,9 %																				

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
	<p>til egen stilling og karriere.</p> <p>Alle enheter skal ha egne kompetanseplaner</p> <p>Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet. Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for kvaliteten på tjenesten som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.</p>	AL O2.3	10-FAKTOR Relevant kompetanseutvikling Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat er 4 Nedre akseptable grense er 3,5	2017: 3,5
God ledelse	<p>Utvikle en lærende organisasjon basert på verdsetting, myndiggjøring, empati og gode relasjoner.</p> <p>Aktiv bruk av verdier og etiske retningslinjer.</p> <p>Mestringsorientert ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger og opplever mestring.</p> <p>Alle ledere og politikere skal ha kjennskap til og kunne praktisere god ledelse.</p>	AL O3.1	10-FAKTOR Mestringsorientert ledelse Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 3,9
Redusere risiko for uønskede hendelser.	<p>Systematisk kartlegge risiko for hendelser man vil unngå ved gjennomgang av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avviksmeldinger - kvalitetssystem - internkontrollsystemer for HMS og informasjonssikkerhet - fagområder med krav om internkontroll (ledelsesgjennomgang) <p>Styrket egenkontroll</p>	AL O4.1	Gjennomført internkontroll i enheten Indikatorkrav: Alle enheter skal gjennomføre kontrollen	2017: Alle enheter 2018: 33 av 36 enheter har rapportert innen fristen.
God organisering	<p>Org. struktur som er tilpasset aktivitet, krav til kvalitet og brukere. Struktur som ivaretar behovet for ledelse, omsorg og utvikling. Struktur som er tydelig på ansvar, roller og myndighet, samt evne til utvikling og fornying. Medarbeidere som kjenner organisasjon og egen rolle og handlingsrom.</p> <p>Kontinuerlig forbedring: Vi forsterker en kultur som evner å sette spørsmål med etablert praksis og vi forsterker brukers medvirkning i arbeid med tjenesteinnovasjon.</p> <p>Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.</p>	05.1	10-FAKTOR Rolleklarhet Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 4,3
TJENESTE/BRUKERE				

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
God service overfor publikum	<p>Tydlig, tilgjengelig og serviceinnstilt</p> <p>Målet krever innsats på flere områder for alle enheter/tjenester slik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - god og hurtig service til publikum - god informasjon ved bruk av kanalene telefon, e post og oppdatert hjemmeside - tydelig kommunikasjon mot alle relevante brukergrupper - publikum skal nå kommunen på telefon med svar tid under 30 sekunder for 80 % av henvendelsene - publikum skal kunne kommunisere med kommunen via epost og få svar innen 3 dager (kun enkle henvendelser - ikke saksbehandling) - kommunens tjenestetilbud skal være tydelig presentert på hjemmesiden, med mulighet for å gå inn på den enkelte enhet og finne nærmere relevant oppdatert informasjon - internett og digitale løsninger velges som kommunens hovedstrategi for informasjon til publikum 		<p>Servicetest forbrukerrådet</p> <p>Indikatorkrav: Landsgjennomsnitt på 60 (skala 0-100)</p>	<p>2016: 34,0</p> <p>2019: 45,3</p>
Fornøyde brukere	<p>God saksbehandling og godt begrunnede vedtak</p> <p>Legge til rette for brukermedvirkning.</p> <p>Følge klageprosedyren</p> <p>Avklare kvalitet og omfang på kommunale tjenester gjennom tjenestebeskrivelser.</p>	AL T.1.1	<p>Antall klager avvikssystem</p> <p>Indikatorkrav: Reduksjon</p>	<p>2017: 36</p> <p>2018: 22</p>
		AL T.1.2	<p>Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene</p> <p>Indikatorkrav: Skala 1-6 Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3</p>	<p>Barnevern: 2018: 4,9</p> <p>Barnehage: 2018: 4,4 (skala 1-5 og ønsket resultat 4,5. Nedre akseptable grense 4,0)</p> <p>Bibliotek: 2018: 5,6</p>
ØKONOMI				

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
God økonomistyring og budsjett disiplin	God tilpasning av driften til tildelte budsjett rammer Gode regnskapsrutiner med fortløpende: - bilagsbehandling i alle enheter - skanning av fakturaer Innkjøpsavtaler skal følges			

4.3. Organisasjon/personell og forvaltningspraksis

Tabellen viser antall årsverk pr. 01.01., samt endring fra 2019 til 2020. Årsverkene er før kostnadsreducerende tiltak 2020 og nye tiltak 2020.

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2019	2020	% av totalt antall ansatte	Endring 19-20
Skole*	433,7	420,9	23,1%	-12,8
Barnehage	212,4	211,0	11,6%	-1,5
Helse og omsorg	757,1	773,4	42,5%	16,3
Tekniske enheter	213,1	215,3	11,9%	2,2
Øvrige enheter	201,3	198,5	10,9%	-2,8
SUM	1 817,7	1 819,1	100%	1,3

*Skole: Nedleggelse av Bjarkøy skole førte til 5,8 færre stillinger i Øyriket. I tillegg kommer endringer i elevtall og elever med spesielle behov som er gått ut av 10.trinn.
Helse og omsorg: Økningen er på enhet for helse og mestring, og er knyttet til styrking av legetjenesten og overtakelse av Rødbergveien legesenter
Tekniske tjenester: Økning er flytting av vaktmesterårverk fra helse og omsorg
Øvrige: Reduksjon av administrative årsverk og økning i politiske styringsorganer og interkommunale samarbeid

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2015	2016	2017	2018
Skole	403,6	406,8	423,9	421,9
Barnehage	236,5	228,8	226,4	217,0
Helse og omsorg *	689,8	700,5	718,0	747,4
Tekniske enheter	201,1	204,6	208,6	211,1
Øvrige enheter	198,5	201,6	203,4	206,1

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2015	2016	2017	2018
SUM	1 729,5	1 742,3	1 780,3	1 803,5

*Hovedårsaken til økningen innen helse og omsorg fra 2017 til 2018 er nye heltidsturnuser som innebærer flere årsverk og færre vikarer.

Utvikling av organisasjon

Kommunen har de siste årene gjennomført omfattende omstillingsprosesser som har endret organisering, hvordan vi tenker, hvordan vi leder og hvordan vi involverer de som berøres. Det vil til en hver tid være behov for å arbeide med utviklingsprosesser når «driftsbetingelsene*» endres og støtte tjenesteområdene i arbeidet med endringens formål og hente ut gevinst. Organisasjonen må ha intern kapasitet til slik støtte og være tett på tjenesteområdene.

**Driftsbetingelser kan være endrede kompetansekrav, tjenester, økonomi, nye verktøy, digitalisering, sentrale føringer, faglige krav og andre måter å løse nåværende- og nye oppgaver på.*

Alle tjenesteområder

HR/personal vil prioritere å støtte opp om pågående og nye utviklingsprosesser etter bestilling fra enhetsledere, tjenesteområdeledere og kommunalsjefer. Blant viktige tiltak i 2020 nevnes spesielt, implementering av ny ERP plattform og evne å ta ut gevinst gjennom nye og mer innovative løsninger og bedre arbeidsflyt. Dette vil være vår viktigste oppgave og omfatte alle ledere, stab/støttefunksjoner og ansatte i 2020.

Viktig for å lykkes vil være dyktige ansatte, etablerte fagnettverk, E-læringsnettverk, fag/utviklingskoordinatorer og merkantile rerssurser.

Vi vil også prioritere å bistå spesielt avdelingsledere (en til en) på områder som vil gi gevint i daglig ledelse og drift. Av andre oppgaver nevnes spesielt oppfølging og arbeid med medarbeiderundersøkelse 10 faktor ila første halvår 2020 og behov for videre utvikling og utrulling av KS læring.

Hovedaktiviteter i 2020 vil være:

Barnehage

- Rådgivning i arbeidet med ledelse og utviklingsprosesser.
- Bistand i tilsettingssaker og lønnsavsetting, og være en diskusjonspartner i forhold til personalledelse på enhetsnivå.
- Veiledning og rådgivning ved sykefraværsoppfølging ved langvarig og gjentakende fravær.
- Veiledning og rådgivning i konflikt- og personalsaker, og veiledning i forhold til reglement og rettigheter på avdelingsnivå.

Helse og omsorg

- Bidra i arbeidet med å rekruttere og beholde nødvendig helsepersonell.
- Bidra i arbeidet med å utvikle kompetanse, blant annet gjennom bruk av KS læring.
- Bidra inn i HR-spørsmål og gi støtte til ledere ved behov.

Skole

- Bidra til at ledere og ansatte i skolen har nødvendig kompetanse innen HR og selvadministrasjon.

- Støtte avdelingsledere i rollen som nærmeste leder, ivaretagelse av HMS-arbeid, oppfølging/forebygging av sykefravær og direkte støtte etter behov.
- Veiledning og rådgivning i konflikt- og personalsaker, og veiledning i forhold til reglement og rettigheter på avdelingsnivå.

Kontinuerlig forbedring

Det betyr å tenke forbedring i arbeidshverdagen. Målet er å utvikle organisasjon gjennom systematisk forbedringsarbeid sett i et langsiktig perspektiv, hvor vi bruker aktuelle leanverktøy og tjenstedesign.

Rådmannen vil:

- Støtte enheter som har startet systematisk forbedringsarbeid.
- Øke bruk av tjenstedesign. Tjenesten skal være intuitiv, meningsfull og gi trygghet.
- Barnehage og administrasjon/tekniske tjenester prioriteres.
- Bistå digitaliseringsteamet.
- Bidra til samhandling internt og på tvers av tjenester.

Tjenstedesign

Tjenstedesign legger vekt på å forstå menneskets faktiske behov. Vi bruker dette som utgangspunkt for å forbedre eksisterende tjenester eller å skape helt nye tjenester. Målet er å tilføre verdi til innbyggeren som bruker tjenesten og til de ansatte som utfører den.

Læringer

Harstad kommune har samfunnsansvar og skal legge til rette for å ta inn lærlinger og sørge for gode læringsarenaer og oppfølging. Ved inngang til 2019, hadde vi 33 aktive kontrakter i organisasjonen.

Det er en målsetting for Harstad kommune å ha 50 aktive kontrakter ila 2020. Målet ved opptak våren 2019, var derfor en økning til 40 kontrakter. Etter inntak av lærlinger høst 2019 har vi nå 41 aktive lærekontrakter.

Økning av ytterligere antall lærlinger vil medføre behov for økning i antall veiledere, tilrettelegging ute på avdelinger og vurdering av om nye tjenesteområder kan kvalifiseres for mottak av lærlinger.

Mål for kvalitetssystem

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
Godt kvalitetssystem for kommunen	Kvalitetssystem for hele kommunen. Gjennomføre opplæring. Motivasjon. Forankring i ledelse og enheter	KVAL O1.1	Antall interne revisjoner pr. år. Indikatorkrav: Minimum 10 fom 2021	Det ble gjennomført ni interne kvalitetsrevisjoner med fokus på HMS og informasjonssikkerhet i 2018.

Kommunens forvaltningspraksis og publikumsservice

Kommunestyret har vedtatt mål for kommunens service slik: **Tydlig, tilgjengelig og serviceinnstilt.**

Målet krever innsats på flere områder:

- Økt tilgjengelighet og informasjon gjennom flere kanaler
- Forbedre service til kommunes innbyggere og næringsliv
- Legge til rette for selvbetjening og digital kommunikasjon som førstevalg

- Tydeligere kommunikasjon mot alle relevante brukergrupper
- Forbedret service og saksbehandlingstid

Fokus på tilgjengelighet, effektivitet, tydelighet og kvalitet skal til sammen bidra til at Harstad kommune beholder flere av sine innbyggere samtidig som vi rekrutterer nye. Harstad kommune har som mål å oppfylle en nasjonal strategi om et reelt digitalt førstevalg. Følgende valg gjort: Internett skal være Harstad kommunes prioriterte kommunikasjonskanal.

Det har vært utført flere tiltak som er forankret i service- og kommunikasjonsstrategi for Harstad kommune. Disse tiltakene har som hensikt å understøtte hovedmålsetningen.

Tiltak 1: Nettstedsutvikling - oppdatering og fornying av hjemmesiden til Harstad kommune

Tiltak 2: Kompetansetiltak - kommunikasjon og «klart språk»

Tiltak 3: Innføre elektronisk servicesystem for servicetorget

Alle tiltakene er påbegynt og godt i gang, men må hele tiden videreutvikles for å tilby best mulig service og informasjon til egne ansatte, byens befolkning og besøkende. Erfaringen så langt viser at for å fylle hovedmålsetningen er det en del jobb som gjenstår.

Fremover:

Tiltak 1: Nettstedsutvikling:

Kommunens nettsted er kontinuerlig under utvikling, med nye maler, oppdatert informasjon og funksjon er for å forenkle navigasjon, språk og selvbetjeningsgrad. I tillegg kommer andre tiltak som digital flyt på så mange skjema som mulig, enklere å finne priser og god integrering av de ulike digitale plattformene som kommunen har.

Tiltak 2: Kompetansetiltak:

I 2019 det laget en språkprofil for kommunen. Alle ansatte skal gjennom nettkurs i klart språk. workshops, der enheter går gjennom egne standardskriv for å se om de kan forenkles og skrives i klar-språk-tekst. I tillegg skal vi øke kompetansen internt hos de som jobber med sosiale medier gjennom workshops og erfaringsutveksling.

Tiltak 3: Servicesystem:

Vi innfører flere digitale helpdesk- løsninger som gjør at publikum kan melde inn feil og hendelser innen flere områder, spesielt på drift (vei, vann, kloakk, brøyting/strøing).

Andre tiltak:

- Videreutvikle profilhåndbok med felles uttrykk på kommunale planer og dokumenter.

Tiltak 4: God dialog med innbyggerne

Formål: God dialog med innbyggerne for å avklare forventninger og gi tilbakemeldinger.

Tiltak: Gjennomføre systematisk spørre/brukerundersøkelser om alle de viktige kommunale tjenester og informere brukere og befolkning om resultater og forbedringstiltak.

Ansvar: Ordføreren og rådmannen for informasjon angående hele kommunen. Enhetsleder for den enkelte enhet. Fagstab organiserer spørreundersøkelsene.

Tiltak 5: Vedtatte etiske retningslinjer kommuniseres og implementeres i hele organisasjonen

Formål: Bedre holdninger og forebygge misligheter og korrupsjon.

Ansvar: Rådmannen og enhetsledere

Tiltak 6: Vedtatt verdihåndbok kommuniseres i hele den politiske og administrative organisasjonen.

Formål: Å yte bedre tjenester til byens befolkning.

Ansvar: Rådmannen og enhetsledere

Åpen og Respekt

Engasjement

Ansvarlighet

Læring og utvikling

Tiltak 7: Offentlige anskaffelser: Innføring av e – handel og Konkurransgjennomføringsverktøy

Kommunestyret har innarbeidet finansiering av tiltaket i VHP.

Det planlegges oppstart av prosjekt «innføring av e handel» etter at ERP (økonomi- og personalsystemene) er konkurranseutsatt i 2019.

Ved å innføre ehandel og få mest mulig av avtaler inn i dette systemet kan man i større grad ta ut det faktiske innsparingspotensialet i inngåtte avtaler. Dette er et større prosjekt som erfaringer fra andre kommuner viser må gå over år.

Ansvar: Fagstab

4.4. Nærings- og samfunnsutvikling

Ansvarlige enheter: Rådmannen

4.4.1.1. Resultatmål for nærings- og samfunnsutvikling

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN (ansvarlige enheter: Areal og byggesak, Bygg og eiendoms, Økonomi og utvikling)				
God tilrettelegging for næringslivet og etablering av nye arbeidsplasser	<p>Godt samarbeid med næringslivet. Planlegging av nytt areal for næringslivsetablering. Oppfølging av "Utviklingsplan for næringslivet".</p> <p>Rullere Utviklingsplan for næringslivet, samordnet med kulturbaserte næringstiltak Justere retningslinjer for bruk og tilrettelegging av næringsfond og søk etter supplerende finansiering</p> <p>Prolongering av deler av strategisk næringsplan og input til regional strategisk næringsplan. Næringsplanen tilpasses regionalt vedtak om Regional strategisk næringsplan Sør-Troms (og Ofoten)</p> <p>Etablere og følge opp sektor-/bransjeplaner for næring</p>	NS S1.1	Næringslivets syn på kommunen Indikatorkrav: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 Måles i 2022.	Måling tatt inn i program for ny næringsplan 2020 - 2025 i 2018.
		NS S1.2	Etablert nytt næringsareal	<p>Næringsområde ved Harstad Skipsindustri anlegg i Harstad sentrum er klargjort for videre utbygging med rammer: (Industri: 31,1 daa, Næring/ kontor/ industri: 161,9 daa).</p> <p>Ny fase av utbygging av Langmoan næringspark ble i 2018 gjennomført med opparbeidelse av infrastruktur/deponiområder samt internt veinett innenfor næringsparken. Samlet planlagt arealutbygging er på ca 600 daa.</p> <p>Rødskjær industriområde vurderes å ha et arealmessig utviklingspotensial til totalt ca. 900 daa. Dette er 3 ganger større enn tidligere vurdert.</p>
		NS S1.3	Antall sysselsatte i Harstad kommune Indikatorkrav: økning	2017: 12.238 2018: 12.323 (Arbeidsstyrketall NAV)
	Arenaskaping Aktiv næringsutvikling Natur, kultur og opplevelser Samferdsel og kommunikasjon Kompetanseutvikling og rekruttering			

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
God tilrettelegging for utvikling av boligområder	Medvirkning til byggefeltutvikling "fortetting tomter og boligareal" Aktiv bruk av strategien "Boligstyrt befolkningsutvikling" Vedtatte reguleringsplaner for byggefelt er i tråd med kriteriene innenfor: - Universell utforming - Barnas interesser - Lavenergi - Samsvar med eksisterende natur og bebyggelse	NS S2.1	Antall reguleringsplaner vedtatt siste år	2017: 22 2018: 11
		NS S2.2	Antall planer for boligbygging siste år	2017: 6 2018: 5
		NS S2.3	Antall innsigelser fremmet fra sektormyndighet Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	2017: 3 2018: 0
God byutvikling	Befolkningsvekst Variert næringsliv Miljøbyen Fra vugge til grav	NS S3.1	Gjennomført handlingsplan til kommuneplan	Harstadpakken er vedtatt og tiltakene er nå under utbygging. Prosjektet innebærer veisystem, tunnel, gang- og sykkelstier, samt kollektivsystem. Planarbeidet for sentrumsplanen ble vedtatt i 2016. I 2017 og 2018 har en rekke oppfølgingsprosjekter vært under planlegging, og er bevilget midler for gjennomføring i 2019.
God regional utvikling	Samhandling med fylkeskommunen/statlige organer/foretak Gjennomføring av RUP for Sør Troms Oppfølging av nettverks-/regionsamarbeid i livskraftige kommuner	NS S4.1	Gjennomførte tiltak i RUP for Sør-Troms	2018: 1. Regionalt samarbeidsprosjekt mellom Harstad og Lenvik for utvikling av næringene petroleum og sjømat 2. "Byregionprosjektet" Prosjekteier: Sør-Troms Regionråd 3. Utvikling av området rundt Harstad/Narvik lufthavn Evenes.

4.4.1.2. Rammebetingelser og fokusområder næringsutvikling

Harstad kommune har som mål å være:

- Strategisk partner for næringslivet
- Proaktiv og utviklingsorientert i handling
- Forutsigbar i tilrettelegging
- Åpen for aktører med investeringsvilje
- Fokuseret i næringsutvikling der vi er best

- Samlet og forankret i syn på næringsutvikling

Sentrale områder fremover:

- Infrastrukturbehov hos ulike næringer
- Kompetanseutvikling hos politiske/administrative beslutningstakere og næringsaktører om viktige framtidsnæringsers behov
- Sammenheng mellom plantiltak og næringsutvikling, særlig sentrumsutvikling
- Regionalt samarbeid om strategisk næringsutvikling
- Areal- og samfunnsplanlegging, være forutsigbar, langsiktig og formålsstyrt

Næringer/bransjer

Harstad kommune arbeider med tilrettelegging for vekst og utvikling i nær kontakt med kommunens næringsliv. Målet er å sikre god næringsutvikling for byen og regionen. Dette koordineres med organisasjoner innen næringsområdet (eks. Harstadregionens Næringsforening, Visit Harstad A/S, Harstad Profileringspool, Harstad Havn KF, Sør- Troms Regionråd, UiT – Norges arktiske universitet og Harstads nabokommuner). Det søkes et utvidet samarbeid med Evenes og Narvik kommuner for utvikling av Harstad/Narvik Lufthavn om mulighetsrommet knyttet til vedtatt utbygging og drift av framskutt kampflybase, og base for overvåkingsfly. I kommende periode inviteres andre kommuner i regionen til deltakelse. Utvikling av Rødskjær havn og næringspark, som er et samarbeidsprosjekt mellom Harstad Havn KF og Harstad kommune, sees i sammenheng med utviklingen rundt Evenes Flybase og Harstad/Narvik Lufthavn. Disse utbyggingene styrker sitt ringvirkningspotensiale gjennom prosjektet Hålogalandsveien.

Harstad kommune deltar i denne planperioden i det regionale samarbeidet rundt gjennomføring av «Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms». Tiltakene dekker VHP perioden 2020-2023. Strategien fokuserer på å sette interregionale- og regionale strategiske næringsplaner i en sterkere sammenheng. I forbindelse med sammenslåing av Sør-Troms regionråd og Ofotrådet fra 2020, vil det etableres næringssamarbeid for Harstad- og Narvikregionen.

Planen for Sør-Troms bygger på regionalt næringssamarbeid i Sør-Troms med satsingsområdene;

- Innovasjon og entrepenørskap
- Kompetanse
- Ung
- Infrastruktur og samfredsel
- Trender og fremtidsforskning

Strategien er retningsgivende for arbeidet med Næringsplan for Harstad.

De blå næringene (sjømat/ petroleum og maritim) er hovednæringer for utvikling i Harstad. Olje- og gassnæringen, og særlig sjømatnæringen har økt behov for sjønære arealer.

Det vil i kommende periode arbeides for å styrke samarbeidet med havbruksnæringen for å sikre ringvirkninger av næringens oppdrettsvirksomhet.

Tidligere ringvirkningsanalyser viser at Harstad har avgitt omfattende areal til havbruksnæringen, og det er omfattende leveranser av utstyr og service til denne næringen. I 2018-19 har vekst i eksisterende -, og etableringer av nye servicebedrifter i Harstad bidratt til store ringvirkninger. Dette må følges opp med ytterligere tiltak i kommende periode for å styrke utviklingen inn i kommende planperiode.

Petroleumsnæringen: Kommunes initiativer overfor petroleumsnæringen bygger på et samarbeid om utvikling av petroleums strategi, hvor hovedmålet har vært: «Harstad skal være Nord-Norges mest attraktive kommune for etablering av petroleumsvirksomhet».

Kommunen vil i kommende planperiode delta i prosjekter for å videreføre strategien.

Equinors beslutning om lokalisering av driftsorganisasjonen til «Johan Castberg» forventes å gi ringvirkninger ift. utvidelse og etablering av tjenesteyting (service- bore- og brønn-aktører) til operatørselskaper. Videre utvikling av næringa i regionen blir påvirket av beslutningen om å ikke konsekvensutrede LoVeSe.

Sjømatnæringen har en betydelig vekst og posisjon i regionen, og utviklingen påvirker næringslivet i kommunen. Konjunktorene i næringen er positiv, med særlige effekter i havbruksnæringen. Leverandørindustrien til næringa vil ha kompetanse- og markedsmessige synergier ovenfor leverandørindustri til petroleum. Det vil i kommende periode være viktig å forsterke regionsenterrollen overfor sjømatnæringen.

Harstad har i perioden 2016-2019 merket konjunktursvingninger i petroleumssektoren. Den petro-maritime industrien har rettet fokus mot det maritime, på grunn av langvarig fall i oljepris. Den petro-maritime næringen i Harstad står fremdeles støtt på det grunnlaget som finnes i kommunen som verksted-by og område for mekanisk industri. Service- og vedlikeholdstjenester for havbruksnæringen understøtter gjennom sin vekst, utviklingen i Harstadregionens maritime næringer. Havbruksnæringen samhandler nært med kommunen. Ny kystsonerplan vil bli politisk behandlet over nyttår. Det pågår også andre offentlige planprosesser som påvirker havbruksnæringens rammevilkår i Harstad-regionen (eks. marin verneplan).

Både petroleums- og sjømatnæringen er råvarebaserte næringer med sterkt fokus på bærekraft og behov for kunnskapsutvikling. Harstad kommune skal rette fokus på, bidra og delta i kunnskapsheving. Krav til bærekraftig utvikling hensyntatt klima- og miljøutfordringene vil kreve revideringer av videre strategi for en robust satsing innenfor energisektoren. Dette vil på den ene siden virke hemmende på realisering av utviklingspotensial innenfor olje- og gasssektoren, men samtidig må næringen fokusere på redusert CO₂-utslipp fra olje- og gassproduksjon. Samtidig må næringsutviklingen følge opp mulighetene som vil komme innenfor vekst i produksjon og utvikling av fornybare energiresurser.

Varehandel: utgjør en vesentlig del av verdiskaping og sysselsetting i Harstads næringsliv. Næringen har vært gjennom omfattende strukturendringer gjennom nasjonale kjededannelser og kanalendringer i retning av økt netthandel. Viktige infrastrukturprosjekter i byen vil påvirke rammevilkår i byen. Harstadpakkens gjenstående delprosjekter representerer viktige rammevilkår for ytterligere utvikling for varehandelen. Fokuset blir å samordne næringsarealer med eiendomsaktørers planer for utvikling for varehandel og tjenesteproduksjon/-leveranse. Varehandel vil framstå som en sterk faktor for utvikling av Harstads posisjon som regionsenter.

Bygg/anlegg/entreprenør-virksomhet: er næring med høy verdiskaping og sysselsetting. Omfattende lokale og regionale infrastrukturprosjekter er under gjennomføring og vil over deler av planperioden ha bidratt sterkt til lokal og regional sysselsetting i sektoren. Regionen er inne i en periode med omfattende utbyggingsprosjekter av regional art; Hålogalandsvegen og utbyggingen av militær og sivil virksomhet på Evenes lufthavn. Prosjekter knyttet til leverandørutvikling til Forsvaret er etablert og danner grunnlag for mulighetsvurderinger for næringen i regionen.

Reiselivet: i Nord-Norge har opplevd sterk vekst i 2018-2019 i retning helårsturisme. Harstadregionen har forutsetninger for å levere høykvalitets produkter innenfor reiseliv, opplevelse og kultur, men har delvis manglet verktøy for å realisere potensiell vekst i turistmarkedet. Kommune har forsterket sitt eierskap i Visit Harstad, og er i prosess for å vitalisere selskapet. Reiselivsnæringen er en vekstnæring i Nord-Norge med hensyn til verdiskaping og sysselsetting. I Harstad utgjør reiselivsnæringen ca. 6,5 % av sysselsettingen (ca. 700 årsverk). Gjennom omstillingen av Visit Harstad vil det bli arbeidet med å sikre at selskapet blir en sterkere støttespiller for næringen gjennom samarbeid med lokale, regionale og nasjonale reiselivsaktører for å skape bærekraftig vekst. Det legges fokus på merkevarebygging, konseptutvikling og opplevelsestilbud.

Fremtidsnæringer: Kommune prioriterer å forsterke dialogen med fremtidsnæringer i Harstadregionen. Dette for å øke forståelse og kunnskap, og for å styrke kommunens evne som langsiktig og forutsigbar utviklingspartner.

Kommunen er en av 4 norske partnere i et 4-årig Horisont2020-prosjekt finansiert av EU. Prosjektet har verdier fra fornybar energi, smart-løsninger for energisystemer og forankring gjennom Harstad kommunes miljøplan. Det internasjonale partnerskapet i prosjektet er 17 partnere av forskningsinstitusjoner, universitet, industrielle aktører og 2 kommuner. Prosjekt-tittel er GIFT med

mål om utvikling av løsninger for dekarbonisering av energisystemer på øyer.

Nyskaping og innovasjon

Nyskaping og innovasjon er viktig for verdiskaping. Kommunen vil fokusere på nyskaping, innovasjon og nyetableringer i Harstad-regionen. Dette i samarbeid med andre relevante kunnskaps- og finansmiljøer i byen og regionen. GIFT-prosjektet skal fremme Harstads rennome innen innovasjon og nyskaping. Dette også gjennom involvering av lokalt næringsliv i deler av prosjektgjennomføringen.

Nye selskaper har i de siste 10-år vært den sterkeste driveren for vekst i sysselsetting. Dette krever sterkere fokus på å bedre vilkårene for gründere og bedriftsetablerere. Innsatsfaktorene i et slikt fokus vil særlig måtte være kompetanse, nettverk og tilgang til risikovillig kapital.

Teknologiutvikling og digitalisering

Harstad kommune vil viderføre arbeidet med å styrke digital infrastruktur. Dette inkluderer styrket tilgang til høyere bredbåndskapasitet for hele kommunen. I inneværende periode pågår det utbygging med prioritet på øyriket nord i kommunen.

Driftstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
RÅD	0212	Ungt entrepenørskap	NY	430	300	300	
RÅD	0212	Sentrumsselskap – driftstilskudd	VHP 2019	500			

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Akseemisjon i sentrumsselskap	VHP 2019	525		525			

4.5. Barnehage

Ansvarlige enheter: Barnehagene

4.5.1.1. Resultatmål for Barnehager

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE (Ansvar: Rådmann)				
Full barnehagedekning	Tilstrekkelig antall plasser. Alle som søker barnehageplass innen fristen for hovedopptak (15.03) og som har rett til plass ihht lov om barnehager får tildelt plass ved hovedopptak, innen kommunen som helhet.	BH T1.1	Venteliste for barn med rett til plass pr. 31.12 Indikatorkrav: * Ønsket resultat = 0	2018: 0 2019: 0
God kvalitet i barnehagene: Tilsynsplan Pedagogdekning		BH T1.2	Gjennomført tilsyn i hht tilsynsplan Andel faglært personale i hht bemanningsplan i henhold til nasjonal pedagognorm Indikatorkrav: 100%	2018: 78% 2019: 78%
TJENESTE/BRUKERE (Ansvar: Barnehagene)				
God måloppnåelse for alle barn i samsvar med Barnehagelov og Rammeplan: Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.	Barnehagene har kompetente, engasjerte og ansvarlige ansatte i barnehagene som medvirker til læring og utvikling og som møter alle brukere med åpenhet og respekt. Alle ansatte legger til rette for et godt miljø som fremmer alle barns danning, helse, trivsel, lek og læring. Bruker-/foresattes medvirkning Barnehagene arbeider kontinuerlig med utviklingsarbeid og er en lærende organisasjon Felles kvalitets-/kompetanseplan for barnehagene Oppstart-/foreldresamtaler God foreldreveiledning Barn med særskilte behov Jfr Lov om barnehager § 19a og 19g	BH T2.1 BH T2.2 BH T2.3 BH T2.4 BH T2.5	Ønsket resultat er 4,5. Nedre akseptable grense er 4,0. Brukertilfredshet – barnet trives i barnehagen Brukertilfredshet - barnehagen tilrettelegger for barnets språkutvikling Brukertilfredshet – barnet ble ivaretatt i tilvenningsperioden Brukertilfredshet – barnehagen tar hensyn til foreldrenes synspunkter Brukertilfredshet – Foreldrene uttrykker at de er fornøyd med egen barnehage Gjennomførte oppstartsamtaler og foreldresamtaler Indikatorkrav: 100% Tilbudt foreldreveiledning Indikatorkrav: 100%	Komm: Private: 4,8 4,9 4,5 4,7 4,4 4,7 4,3 4,6 4,4 4,7 Ny Ny

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
	Barns medvirkning	BH T2.6	Gjennomført barnesamtaler (for alle 4 og 5 åringer) Indikatorkrav 100 %	85%
	Systematisk evaluerings-/vurderingsarbeid ihht prosedyre og kvalitetsplan for barnehagene	BH T2.7	Gjennomført ståstedsanalyse Indikatorkrav 100 % 2018: kommunikasjon og språk, natur, miljø og teknologi og antall rom og form 2019: hele analysen skal være gjennomført	80%
		BH T2.8	Utarbeidet handlingsplan for tiltak på rød sone i ståstedsanalysen	80%
	Åpningstid tilpasset foreldrenes behov		Brukertilfredshet - åpningstid	Ny

4.5.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Status og kommunens utfordringer:

Hovedopptak 2019 viste at kommunen har tilstrekkelig kapasitet til søkere med lovbestemt rett til barnehageplass. Alle barn med lovbestemt rett til barnehageplass som har søkt om plass innen søknadsfrist, har fått tilbud om plass.

Med lovbestemt rett menes de som:

- er født i innen 30.11.2018
- har søkt innen søknadsfristen 1. mars
- vil ta i bruk barnehageplassen fra august, alternativt september - november for barn født i september - november.

Ved planlegging av barnehageplasser må det tas høyde for at foreldrene ønsker barnehagetilbud for alle barn med lovbestemt rett til barnehageplass. De fleste foreldre ønsker et tilbud om barnehageplass fra det tidspunktet barnet fyller ett år, uavhengig av når på året barnet er født.

Om lag 1.160 barn har et barnehagetilbud i barnehagene i Harstad høsten 2019.

Pr. 01.10.2019 gjenstår det fortsatt noen barn på venteliste. Noen av disse har fått tilbud de har valgt å takke nei til, noen ønsker plass fra tidspunkt senere på året, og noen har nettopp søkt barnehageplass. Styrene gjør fortløpende opptak og tilstreber at alle barnehageplasser fylles opp og færrest mulig barn står på venteliste. Flere barn vil fortløpende gis et tilbud om barnehageplass i løpet av året.

For 2020 budsjetteres det med drift av 1.283 barnehageplasser, totalt 1.725 korrigerede plasser. (barn under 3 år teller for 2 korrigerede plasser). Det planlegges og budsjetteres ikke for videre drift i Stangeslia barnehage etter en vurdering av behov og kapasitet.

Fødselstall for 2018 er fortsatt lave, men viser en liten oppgang fra 2017. Om dette videreføres er usikkert. I VHP 19-22 legges det til grunn at årskull fom. 2016 ligger på ca. 240 barn. Det innebærer at virksomhet må kontinuerlig vurderes og tilpasses i forhold til faktiske behov.

I løpet av 2019 vil det gjøres vurderinger hvorvidt åpningstidene til barnehagene godt nok innfrir brukernes behov. Dette gjøres ved å spørre brukerne.

Barnehageplasser i sentrum

Selv om Harstad kommune pr. i dag har en reell overkapasitet på barnehageplasser, er det

underkapasitet på barnehageplasser i sentrum. Mange barnefamilier i sentrum disponerer ikke bil, og får uforholdsmessig store utfordringer med å bringe og hente barn i barnehager som ligger relativt langt fra bo-/arbeids-/og skolested. Rådmannen viser også til at det planlegges for et økt antall boenheter i sentrum noe som vil forsterke underkapasiteten i sentrum. Basebarnehagene i sentrum vil justere antall barnehageplasser i forhold til hva som er godkjent opp mot areal og samtidig bemanne i henhold til bemanningsnorm. Dette gjøres ved å flytte ansatte fra andre barnehager hvor en tar ned driften, eksempelvis fra Blåbærdalen til Gullhaugen.

Barnehagesituasjonen i Sørbygda

Viser til K-sak 19/84 pkt. 14b

Harstad kommunestyre ber rådmannen iverksette nødvendige tiltak som ivaretar forsvarlig drift av Fauskevåg barnehage i påvente av ny barnehage i sørbygda.

Harstad kommunestyre ber rådmannen starte prosess med å lokalisere tomt til ny kommunal barnehage i Sørvik/Fauskevåg.

Det settes av kr 500 000,- til et forstudium som ferdigstilles i løpet av høsten 2019. Saken tas videre til behandling i forbindelse med VHP 2020-2023 med tanke på prosjektering og byggestart i 2020.

Med bakgrunn i brannteknisk rapport er det foretatt nødvendige utbedringer i Fauskevåg barnehage og ny godkjenning av barnehagen foreligger.

Prosesen med å lokalisere tomt og størrelse av ny barnehage er godt i gang. Det foreslås at den nye barnehagen lokaliseres i Sørvika. Rådmannen kommer tilbake med egen sak om bygging, dimensjonering og øvrige konsekvenser.

Barnehagelærerdekning

Det ble innført ny norm for pedagogisk bemanning i barnehagene fra august 2018 (jf. Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner i barnehager § 1). Konsekvensen var at kommunale og private barnehager i Harstad gjorde om ca. 30 stillinger fra assistentstillinger til barnehagelærerstillinger.

På grunn av få kvalifiserte søkere har det ikke vært mulig å rekruttere nok barnehagelærere til alle de nye stillingene. Antall dispensasjoner fra krav om utdanning som barnehagelærer og pedagognormen er fortsatt høy. Det er innvilget dispensasjoner for 27,35 stillinger høsten 2019. Dette er fordelt på 24 i kommunale barnehager og 3,35 i de private barnehagene.

Det er utfordringer med å få rekruttert pedagoger sør for Kanebogen og i de små barnehagene. Det er vanskelig å etablere gode fagmiljø når barnehagene blir små. Med å bygge en ny og større barnehage på sørsida vil det være lettere å rekruttere pedagoger og etablere fagmiljø.

Kommunestyrets vedtak om at 50 % av ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning, og ny norm for pedagogisk bemanning i barnehagen innebærer at det må være fokus på tiltak som kan rekruttere flere barnehagelærere til stillinger i kommunale barnehager.

Høsten 2020 vil det etableres samlingsbasert barnehagelærerutdanning i Harstad.

Sykefravær

Høyt sykefravær er en utfordring for barnehagene og utfordrer kvalitet, omdømme og kompetanse i de kommunale barnehagene. Sykefraværet gjelder primært langtidssykefravær og her jobbes det systematisk med å få sykemeldte avklart. Samlet sykefravær for 2018 var på 11,7% og samlet sykefravær for 2. kvartal 2019 er 11,4%. Målet for 2019 er 9,7%.

Barnehagesjefen har i foregående barnehageår hatt fokus på rutiner for oppfølging av sykemeldte og strategier for godt arbeidsmiljø. Lederne har gode strategier i hele enheten med metoder for å øke jobbnærvær og skape godt arbeidsmiljø.

Et godt arbeidsmiljø betinges av at ansatte blir sett og får utfordringer som de mestrer. Det videre arbeidet vil ha fokus på ledere som er «tett på» sine ansatte, og ledere som skaper mestring og

trivsel. I dette arbeidet vil verdistrømanalyse benyttes.

Kompetanseutvikling

Harstad kommune som barnehagemyndighet skal påse at alle barn får et trygt og godt barnehagetilbud i tråd med barnehagelov og rammeplan. Før å nå dette målet er en avhengig av ansatte med rett kompetanse.

På bakgrunn av en kartlegging av kompetansebehovet hos ansatte, er plan for rekruttering og kompetanseutvikling under utarbeiding. På dialogsamlinger, i barnehagens utviklingsgrupper, i pedagogforum og i nettverk for ansatte i pedagogstillinger brukes *lærende møter* som metode.

Harstad kommune deltar i det regionale kompetansenettverket i Sør-Troms. Her samarbeider kommunene med UiT for å gjennomføre kompetanseutviklingstiltak. Høsten 2019 starter regionen med utviklingsarbeidet *Et inkluderende miljø for lek, læring, omsorg og danning*. Nettverkets arbeid bygger på planen *Langsiktig kompetanseutviklingsplan for barnehagene i Troms 2019 – 2022*, som er en plan med utgangspunkt i regjeringens strategi *Kompetanse for fremtidens barnehage – strategi for kompetanse og rekruttering 2018 – 2022*. Harstad kommune vil ha en sentral rolle i å drive utviklingsarbeidet. Kommunene i Sør-Troms vil frikjøpe barnehagefaglig rådgiver i ca 20 % stilling, til å jobbe som utviklingsveileder for regionen.

Alle ansatte i barnehagen skal utvikle kompetansen sin individuelt og kollektivt.

Høsten 2015 ble Harstad en *realfagskommune* sammen med 50 andre kommuner. Denne satsingen er delvis finansiert med statlige midler, og varer ut 2019. Harstad kommune er også med i den nasjonale satsingen *Språkkommune*. Begge satsingene omfatter både barnehage og skole, med felles strategidokumenter. En digital språkplan for barnehagen og skolen opp til og med andre klasse implementeres nå. I tillegg ferdigstilles en ny plan for overgang fra barnehage til skole høsten 2019.

En helhetlig digitaliseringsstrategi for oppvekstsektoren er under utarbeidelse og vil behandles av kommunestyret våren 2020. Strategien skal være en rettesnor for alle kommunale barnehager og skolene i utvikling av god praksis for digital læring. Strategien vil inneholde visjoner, rammeverk og planlagte tiltak/satsinger knyttet til digital kompetanse både for ansatte og barn/elever. I tillegg skal den inneholde visjoner, rammeverk og satsingsområder knyttet til digital infrastruktur – utstyr, systemer og organisering. Dette er sentrale komponenter for å bygge opp under digital kompetanseutvikling.

Strategien skal gjøre skoler og barnehager i stand til å nå målsettinger og krav i Fagfornyelsen, rammeplan for barnehagene, rammeplan for profesjonsfaglig digital kompetanse for lærere, kommunens oppvekstplan og kommunens digitaliseringsstrategi.

Spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging i barnehagen

Barnehageloven §19g gir barn med nedsatt funksjonsevne rett til individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet, barnehageloven §19a gir også barnet rett til spesialpedagogisk hjelp dersom barnet har særlig behov for det.

Helsestasjonen og Familiens hus bidrar med å veilede foreldre til tidlig innsats om barn har særlige behov.

Tidlig og riktig innsats er viktig for å fremme livsmestring i et lengre perspektiv. I samarbeid med PPT jobbes det for å utvikle kvaliteten og organiseringen på tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp. Tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp skal bidra til at barnet blir bedre rustet til å starte på skolen og at barnet får nødvendig hjelp slik at barnets vansker blir avhjulpet på et tidlig tidspunkt.

Realfagssenter

29.05.19 vedtok kommunestyret at en etablering av realfagscenteret vurderes prioritert i forbindelse med rullering av virksomhetsplan 2020-23.

Formålet med et realfagssenter er å styrke skolestarteres erfaring med, kunnskap om og

holdninger til realfag, slik at resultatene i grunnopplæringen bedres og at flere elever fullfører videregående opplæring.

Et fremtidig realfagssenter skiller seg fra ordinær barnehage ved at alt pedagogisk arbeid har fokus på realfag. Det er lagt til rette for utforskning og læring hele dagen. Alle skolestarterne får tilbud om til sammen 20 dager med eksperimentering, konstruering og studering av fenomener innenfor områdene matematikk, teknologi, kjemi, fysikk og biologi. Tilbudet vil være et supplement til det realfaglige arbeidet i egen barnehage.

Høringen i barnehagenes samarbeidsutvalg (SU) høsten 2018, viser at det ikke er mulig å realisere dette tiltaket innenfor de økonomiske rammene kommunale og private barnehager har i dag.

Realisering av senteret må prioriteres av kommunens frie inntekter.

Rådmannen anslår økte årlige driftskostnader på anslagsvis 1.2 mill. Dette beløpet inkluderer bl.a. personalkostnader, husleie materiell og konsept. Beløpet dekker renter og avdrag på investering for alternativ Åkervika, og høyere husleie for alternativ Blått. Transportkostnader er ikke inkludert.

Rådmannen har ikke prioritert å innarbeide dette tiltaket i VHP.

Barnehageeiers/myndighets tilsyn av kommunale og private barnehager

Harstad kommune skal ivareta eieroppgavene overfor de kommunale barnehagene, men også myndighetsrollen, herunder som veilednings-, tilsyns- og godkjenningsmyndighet for alle barnehagene i Harstad.

Tilsyn med barnehagene i Harstad bygger på dialog mellom barnehage/barnehageeier og kommunen som tilsynsmyndighet. Det legges vekt på å følge opp den enkelte barnehage med veiledning, slik at evt. avvik kan lukkes. At avvik lukkes så snart som mulig og i hht gitte frister er krav som settes til barnehagen av tilsynsmyndigheten. Hensikten med tilsynet er å sikre:

- God kvalitet på barnehagetilbudet
- Barnehager som drives i henhold til lover, forskrifter og kommunale vedtak

Valg av tilsynstema og omfang vil basere seg på risikovurdering og i henhold den kommunale tilsynsplan. For barnehageåret 19/20 vil tema være språk, dette har nær sammenheng med kommunens satsing på språk.

Fortløpende opptak

Harstad kommune har ikke økonomisk rom for fortløpende opptak gjennom hele året. Fortløpende opptak vil bli gjort så langt kapasiteten gjør dette mulig.

Utvalg for oppvekst og kultur har bedt rådmannen vurdere mer fortløpende opptak. Rådmannen finner ikke rom for dette.

Regjeringens forslag til statsbudsjett:

Barnehager - brukerbetaling

Maksprisen på en barnehageplass ble fra 1. august 2019 økt til kr 3040 kroner pr. måned.

Fra 1. januar 2020 blir maksprisen på en barnehageplass 3 135 kroner per måned.

Fra høsten 2019 er toåringer fra familier med lav inntekt inkludert i ordningen med gratis kjernetid i barnehage. Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2-5 år i familier med lav inntekt justeres til 566 100 kroner fra 1. august 2020.

Regjeringen viderefører ordningen med redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt. Det vil si at en husholdning ikke skal betale mer enn seks prosent av inntekten sin for en barnehageplass. For 2020 vil alle barn som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under 574 750 kr ha rett til redusert foreldrebetaling.

Nye maksimalsatser legges til grunn i kommunens betalingssatser for 2020.

BARNEHAGEÅRET 2019/2020
Antall godkjente barnehageplasser pr. august
2019

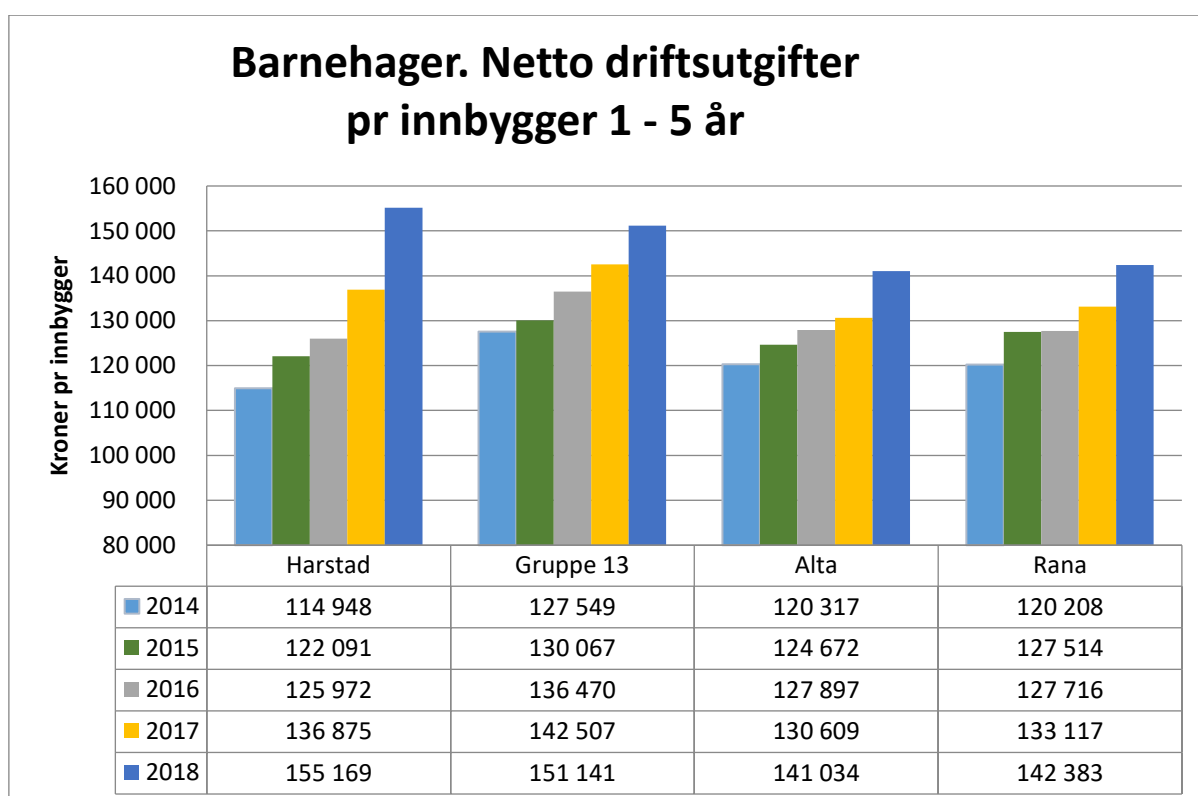
Kommunale barnehageplasser	Plasser under 3 år	Plasser over 3 år	Totalt antall plasser	Korrigerede plasser	Plasser i forhold til godkjent areal
Finnvika barnehage	9	18	27	36	36
Heggen barnehager:					
Utsikten	24	36	60	84	95
Blåbærdalen	24	36	60	84	95
Gullhaugen	24	36	60	84	95
Sletta barnehage	9	18	27	36	36
Gangsåstoppen					
Byggekløssen barnehage:	48	72	120	168	190
Nordhusan					
Hagebyen barnehage	9	36	45	54	54
Barnely barnehage	8	36	44	52	52
Bergseng barnehage	6	24	30	36	36
Ervik barnehage	6	24	30	36	36
Froskedammen barnehage	24	36	60	84	95
Sørhusan					
Brevika barnehage	12	18	30	42	46
Høgholtet barnehage	24	36	60	84	95
Medkila barnehage	9	36	45	54	54
Sørvik barnehage	4	10	14	18	18
Gausvik barnehage	4	10	14	18	22
Fauskevåg barnehage	9	18	27	36	36
Totalt	249	495	744	993	1 091

Private barnehageplasser	Plasser under 3 år	Plasser over 3 år	Totalt antall plasser	Korrigerede plasser	Plasser i forhold til godkjent areal
Furuberget FUS barnehage	40	64	104	144	144
Læringsverkstedet:					
Avd. Bygdestua	14	19	33	47	47
Avd. Kanebo	12	37	49	61	61
Avd. Løvåsen	13	28	41	54	54
Trondarnes musikk bh	0	18	18	18	18
Holtet barnehage SA	20	50	70	90	90
Bjørnebåsen barnehage	12	36	48	60	60
Grønnebakkan barnehage	20	38	58	78	78
Dalsletta barnehage	13	38	51	64	64
Kasfjord Montessorri	9	18	27	36	36
Bersengveien familiebarnehage	8	0	8	16	16
Fagerlia familiebarnehage	8	0	8	16	16
Mølnholtet familiebarnehage	8	0	8	16	16

Småttroll	8	0	8	16	16
Totalt	193	346	539	732	732
Totalt i Harstad kommune	442	841	1 283	1 725	1 823

Høy barnehagedekning innebærer at det kan variere fra år til år hvor mange plasser den enkelte barnehage har for barn over og under 3 år. Plass over 3 år = 1 korrigert plass. Plass under 3 år = 2 korrigerte plasser. Antallet korrigerte plasser skal være stabilt. For å innfri bemanningsnormen er det foretatt et nedtrekk på antall barnehageplasser i de kommunale basebarnehagene, ut i fra hva barnehagen er godkjent for i forhold til areal.

Harstad kommune øker netto driftsutgifter til barnehage med 13,4 %. Kostragruppe 13 øker med 6,1 %. Harstad kommune bruker 2,6 % mer til barnehage enn gjennomsnittet av KOSTRA gruppe 13. Største grunnen til økte kostnader i 2018 er at det er over 60 st. færre barn i aldersgruppen 1-5 år.

	2017	2018	2017	2018
	Harstad	Harstad	G13	G13
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	90,8	91,2	83,6	84,1
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	96,0	96,3	92,1	92,2
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	99,3	99,0	97,4	97,3
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	5,6	6,5	3,7	3,8
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	13,2	13,5	15,4	15,1
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	48,0	54,0	49,0	53,0

Tallene er målt pr. 1.januar, de er ikke vurdert i forhold til barn med eller uten lovbestemt rett til plass.

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Barnehage i Sørbygda - renter, avdrag og FDV	NY	360	940	2 200	2 200

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Stenge to barnehageavdelinger	VHP 2020	-1 300	-2 700	-2 700	-2 700

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Barnehage i Sørbygda (4.avd) - investering	NY	60 000		30 000	30 000		

4.6. Grunnskoleopplæring

Ansvarlige enheter: Grunnskolene og Voksenopplæringa

Grunnskolen i Harstad vurderer kvalitet ved hjelp av

- Nasjonale prøver (NP)
- Grunnskolepoeng (standpunkt- og eksamensresultater)
- Elevundersøkelsen 7.trinn (10.trinn)
 - Skala 1-5: Høy verdi betyr positivt resultat. Beste gjennomsnittsverdi er 5. Unntaket er indikatoren «Andelen elever som blir mobbet på skolen» hvor lav andel er bra.
- Skolemiljøundersøkelsen (8. trinn) ved PP-tjenesten
- Ståstedsanalysen (hvert 2. år)

I tillegg gjennomføres spørreundersøkelser som 10-faktor (medarbeider), SFO undersøkelsen (hvert 3. år) og Foreldreundersøkelsen.

Indikatorkrav: Ambisjonene for Harstad kommune er resultater i tråd med eller bedre enn landsgjennomsnittet. Resultatene fra foregående år vil være retningsgivende for vekting og prioriteringer neste år.

4.6.1.1. Resultatmål for grunnskole

Disse kommer i tillegg til felles resultatmål for alle enhetene under 2.3.1.1.

Resultatmål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
Skolene skal bidra til og ta ansvar for at hver eneste elev gis muligheter til å nå sine høyeste mål og til å bli den beste utgaven av seg selv	<p>Læring og utvikling</p> <p>Opplæring tilpasset den enkelte elev</p> <p>Systematisk arbeid med alle grunnleggende ferdigheter</p> <p>Relevant, variert, tydelig og praktisk undervisning</p> <p>Samarbeid barnehage – skole om felles fokus og gode overganger</p> <p>Samarbeid IKK om regional kompetansebygging</p> <p>Arbeid med nytt læreplanverk: fagfornyelse, prinsipper og ny overordnet del</p>	SK T 1.1 Gode grunnleggende ferdigheter, målt gjennom Nasjonale prøver (NP)	Resultater nasjonale prøver de to siste årene framkommer i oversikten under	<p>Andelen svakest presterende elever skal være på linje med eller under nasjonalt nivå.</p> <p>NP gjennomføres også på 6. og 7. trinn for tettere oppfølging.</p> <p>1.-4. trinn styrkes med ressurser og faglig oppfølging</p> <p>Fokus på digital kompetanse – lærere og elever</p> <p>Samarbeid med barnehagene om Språkkommune og Realfagkommune</p>
	<p>Ansatte med god:</p> <ul style="list-style-type: none"> - faglig kompetanse - relasjonskompetanse - formidlingskompetanse - vurderingskompetanse <p>Ledere som</p> <ul style="list-style-type: none"> -bruker kartleggingsresultater for å forbedre praksis -leder skolens kollektive kompetanse-utvikling 	SK T 1.2 Gode faglige resultater, målt gjennom grunnskole-poeng (eksamens- og standpunkt-karakterer)	<p>Grunnskolepoeng 2018</p> <p>Harstad: 41,4</p> <p>Troms:41,5</p> <p>Nasjonalt:41,8</p> <p>Grunnskolepoeng 2019</p> <p>Harstad: 42,2</p> <p>Troms:42</p> <p>Nasjonalt:42</p>	<p>Gjennomsnittlig økning 0,5 grunnskolepoeng årlig</p> <p>Skolelederne følger lærernes lærings- og vurderingsarbeid, analyserer resultater og iverksetter oppfølgingstiltak for å oppnå ønsket utvikling.</p>

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
	<p>-fremmer felles profesjonelle normer</p> <p>Åpenhet Vurdering som fremmer læring og utvikling. Vurderingssystem med</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skriftlige halvårsvurderinger - Skriftlige vurderingskriterier - Utviklingssamtaler - Elevsamtaler - Elevmedvirkning <p>Ståstedsanalyse (2018/2019)</p> <p>Hver skole har operasjonalisert nasjonale kompetansemål i lokale læreplaner, med tydelig progresjon og vurderingskriterier</p>	SK T 1.3 Elevene opplever mestring (Elevundersøkelsen)	2018 7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,1 (4,1) Troms: 4,1 (4,0) Nasjonalt: 4,1 (3,9)	Vedlikehold
		SK T 1.4 Elevene opplever at de er motiverte (Elevundersøkelsen)	2019 - mestring 7. trinn (10.trinn): Harstad: 4,1 (4,0) Troms: 4,0 (3,9) Nasjonalt: 4,1 (3,9)	Vedlikehold
		SK T 1.5 Felles regler (klasseledelse (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,4 (3,9) Troms: 4,3 (4,0) Nasjonalt: 4,3 (3,9)	Vedlikehold
		SK T 1.6 God underveisvurdering (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn) Harstad: 3,9 (3,4) Troms: 3,9 (3,4) Nasjonalt: 3,9 (3,3)	Følge vurderingshjulet, jobbe systematisk med å uttrykke og kommunisere underveisvurdering i tråd med sentrale og kommunale føringer
		SK T 1.7 Elev opplever støtte fra læreren (Elevundersøkelsen)	2018 7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,4 (4,1) Troms: 4,4 (4,0) Nasjonalt: 4,4 (4,0)	Vedlikehold
		SK T 1.8 Spesialundervisning Gjennomsnittlig antall timer pr elev som får spesialundervisning av samlet undervisningstime tall	17/18: Harstad:210 Kostragruppe 13:131,7	Ressurser brukt i Harstad på spesialundervisning reduseres til gjennomsnitt i kostragruppe 13 Økt fokus på ordinær tilpasset opplæring.

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
		SK T 1.9 God organisasjons- utvikling. Måles ved gjennomført Ståstedsanalyse	Gjennomføres høst 2019	Resultater for egen enhet deles og diskuteres med skoleeier
Godt sam- arbeid hjem skole	<p>Åpenhet Aktiv bruk av nytt skoleadministrativt system, Fronter og skolens hjemmeside til informasjon og kommunikasjon</p> <p>Møteplan for rådsorganene som sikrer reell brukermedvirkning</p> <p>God tilgjengelighet - Besvare skriftlige og muntlige henvendelser - Være mulig å få tak i</p> <p>Respekt Reelle dialoger Profesjonalitet i møter med elever og foresatte Likeverdig og ryddig saksbehandling</p> <p>Engasjement Foreldremøter og utviklingssamtaler tilrettelagt for innspill og aktiv deltakelse fra elever og foresatte</p> <p>Rådsorganene har reelle arbeidsoppgaver</p>	SK T 2.1 God informasjon Foreldreunder- søkelsen	Måles høst 2019	Prioritere ledelses- og merkantile ressurser slik at det sikrer godt skole-hjemsamarbeid
		Godt skole hjemsamarbeid (Foreldreunder- søkelsen)	Måles høst 2019	Skolenes resultater presenteres i rådsorganene Sikre egne rutiner for skole- hjemsamarbeidet og iverksette forbedringer om nødvendig
		SK T 2.2 Brukertilfreds-het foresatte Foreldreunder- søkelsen	Resultat måles i 2019	Vedlikehold
Godt fysisk og psykososia lt læringsmil jø som fremmer helse, trivsel og læring.	<p>Ansvarlighet og respekt Systematisk arbeid for å fremme elevens helse, miljø og trygghet</p> <p>God og tydelig klasseledelse</p> <p>Tilrettelagt psykososialt miljø. Felles holdninger, positivt elev syn og samhandling</p> <p>Skolene følger kommunale retningslinjer for et godt læringsmiljø (kap. 9A)</p>	Elev- undersøkelsen: SK T 3.1 Elevene opplever at de trives	2018 7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,2 (4,1) Troms: 4,3 (4,2) Nasjonalt: 4,3 (4,1) 2019 7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,2 (4,1) Troms: 4,2 (4,1) Nasjonalt: 4,3 (4,1)	Vedlikehold Skolene har sosialpedagogiske planer for et godt læringsmiljø og forebyggende arbeid Iverksette tiltak beskrevet i aktivitetsplaner ved alle observasjoner av eller henvendelser om mobbing eller
		Elev- undersøkelsen: SK T 3.2 Læringskultur	2018 7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,0 (3,9) Troms: 4,0 (3,8) Nasjonalt: 4,1 (3,8) 2019 7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,0 (3,8) Troms: 3,9 (3,8)	

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
			Nasjonalt: 4,0 (3,8)	krenkende atferd
		Elev-undersøkelsen: SK T 3.3 Andel elever som opplever mobbing på skolen Lav %-andel er ønsket resultat	2018 7. trinn (10.trinn) Harstad: 13,1 (5,3) Troms: 7,7 (5,9) Nasjonalt: 7,2 (8,3) 2019 7. trinn (10.trinn) Harstad: 7,5 (5,9) Troms: 8,5 (6,7) Nasjonalt: 7,0 (7,1)	
		SK T 3.4 Godt fysisk læringsmiljø	Skolene er godkjent i hht forskrift om miljørettet helsevern med vilkår.	Lukke eventuelle avvik i samarbeid med bygg- og eiendom Bidra til at større avvik går til politisk behandling
Godt SFO-tilbud	Respekt: Møte hverandre med gjensidig respekt og høflighet. Ansvarlighet: Imøtekommende, tydelige og positive voksne. Åpenhet: Gode informasjonsrutiner. Det utarbeides ukeplan over daglige aktiviteter. God tilrettelegging for allsidig lek og egenaktivitet.	SK T. 4.1 Brukertilfredshet SFO- tilbud.	SFO undersøkelsen Skala 1 - 6 Ønsket resultat 5. Skoleåret 17/18: 4,75	Vedlikehold

Elevenes læringsresultater

Nasjonale prøver:

Nasjonale prøver - 5. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2 (middels)	Andel elever på mestringsnivå 3 (høyt)	Indikatorresultat
Engelsk	Nasjonalt (17-18)	23,2	51,3	25,5	50
	Harstad (17-18)	32,5	49,3	18,2	48
	Nasjonalt (18-19)	23,3	50,4	26,3	50
	Harstad (18-19)	25,2	48,5	26,3	50
Regning	Nasjonalt (17-18)	23,0	51,3	25,6	50
	Harstad (17-18)	30,1	47,5	22,4	49
	Nasjonalt (18-19)	23,1	51,3	25,6	50
	Harstad (18-19)	22,3	53,2	24,5	50

Lesing	Nasjonalt (17-18)	23,8	53	23,2	50
	Harstad (17-18)	26,7	51,2	22,1	49
	Nasjonalt (18-19)	23,2	54,5	22,3	50
	Harstad (18-19)	22,1	55,9	22,1	50

Resultatet på 5. trinn viser at indikatorkravene er nådd. Vi har redusert antall elever på laveste mestringsnivå på alle områder, og ser framgang i antall elever på høyeste mestringsnivå i engelsk og regning. Indikatorresultatet er nå på nasjonalt nivå på alle områder.

Det satses fortsatt på omfattende videreutdanning for lærerne. Skolene må fortsatt prioritere ressurser og tidlig innsats til de første skoleårene. Skolene følger opp med nasjonale prøver også på 6. og 7. trinn for å følge elevenes resultater tett.

Nasjonale prøver - 8. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2	Andel elever på mestringsnivå 3	Andel elever på mestringsnivå 4	Andel elever på mestringsnivå 5 (høyt)	Indikatorresultat
Engelsk	Nasjonalt (17-18)	8,4	18,8	41,1	20,8	10,9	50
	Harstad (17-18)	9,4	21,7	44,4	17,7	6,9	49
	Nasjonalt (18-19)	8,0	18,9	42,4	19,4	11,3	50
	Harstad (18-19)	12,6	18,2	36,4	20,6	12,3	50
Regning	Nasjonalt (17-18)	7,7	22,2	37,6	21,6	10,8	50
	Harstad (17-18)	10,2	22,9	38,9	20,0	8,0	49
	Nasjonalt (18-19)	8,7	21,0	37,5	22,6	10,3	50
	Harstad (18-19)	8,9	20,0	33,7	30	7,4	50
Lesing	Nasjonalt (17-18)	8,8	17,8	42,0	20,2	11,2	50
	Harstad (17-18)	10,5	18,1	46,2	18,4	6,9	48
	Nasjonalt (18-19)	9,1	16,7	42,5	21,2	10,5	50
	Harstad (18-19)	11,2	15,4	44,2	21	8,2	49

Resultatet på 8. trinn viser en oppgang i indikatorresultat fra forrige skoleår, og vi er på nasjonalt nivå i engelsk og regning. Det må fortsatt jobbes målrettet i skolene for å heve resultatene i lesing.

Nasjonale prøver - 9. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2	Andel elever på mestringsnivå 3	Andel elever på mestringsnivå 4	Andel elever på mestringsnivå 5 (høyt)	Indikatorresultat
Regning	Nasjonalt (17-18)	4,2	15,2	33,6	26,3	20,7	54
	Harstad (17-18)	2,5	12,7	35,3	27,6	21,8	55
	Nasjonalt (18-19)	4,8	14,3	32,7	28,3	19,8	54
	Harstad (18-19)	6,7	15,2	30,7	28,5	18,9	53
Lesing	Nasjonalt (17-18)	5,1	11,6	36,3	25,6	21,5	54
	Harstad (17-18)	3,5	12,8	32,5	28,1	23,0	54
	Nasjonalt (18-19)	5,8	11,0	36,9	26,7	19,6	53
	Harstad (18-19)	5,9	11,8	39,9	29,2	13,3	52

Utviklinga fra 8. til 9. trinn viser nedgang fra forrige skoleår, Harstad har lavere resultater enn nasjonalt og indikatorkravet er ikke nådd. Skolene må jobbe systematisk med å redusere andel elever som skårer på de to laveste nivåene, og øke andel elever som får resultater på de høyeste nivåene.

Eksamensresultater skriftlige fag

Fag	2018 Harstad (nasjonalt)	2019 Harstad (nasjonalt)
Norsk hovedmål	3,2 (3,5)	3,2 (3,4)
Norsk sidemål	3,2 (3,4)	2,7 (3,1)
Engelsk	4,1 (3,7)	4,0 (3,8)
Matematikk	3,4 (3,6)	3,8 (3,6)

Eksamensresultatene for 2019 viser framgang i matematikk, hvor vi nå er over nasjonalt nivå. Vi er også over nasjonalt nivå i engelsk, selv om vi ser en svak tilbakegang. Dette er svært positivt. Norsk hovedmål er stabil. I norsk sidemål er det en tilbakegang. Resultatene i norsk er fremdeles noe svakere enn landsgjennomsnittet. Det satses fortsatt på omfattende videreutdanning for lærerne. Skolene oppfordres til å jobbe målrettet med språkløyper for å heve resultatene i norsk sidemål.

Grunnskolepoeng

Snittet for grunnskolepoeng (eksamens- og standpunkt karakterer) i Harstad har økt med 0,8 fra 2018. Tallene for 2019 ligger over landsgjennomsnittet.

Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen gjennomføres årlig og er obligatorisk på 7. trinn og 10. trinn. Alle skolene gjennomfører også elevundersøkelsen på hele mellomtrinnet. Årsaken til dette er det nasjonale forskningsprosjektet «Et lag rundt eleven» som fem barneskoler deltar i. Elevene i Harstad gir uttrykk for at de trives godt på skolen, opplever et godt læringsmiljø og får god støtte av lærerne. Elevene opplever også at de er motiverte og mestrer skolehverdagen, mer positivt på barnetrinnet enn på ungdomstrinnet. I Harstad er antall elever på barnetrinnet som opplever mobbing kraftig redusert siden 2018. Dette tyder på at iverksatte tiltak har gitt ønsket effekt. Antallet elever som opplever mobbing på ungdomstrinnet har økt noe, men tallene er bedre enn det nasjonale snittet.

Elevtallsutvikling og skolekapasitet

Oversikten nedenfor viser beregnet elevtallsutvikling når tall fra VFS (Visma flyt skole) sammenstilles med befolkningstall pr. grunnkrets fra SSB. Oversikten under viser en liten nedgang i elevtallet.

Beregnet elevtallsutvikling 2019– 2022, beregningsdato 01.10.2019:

Skoler	2019 -20	2020-21	2021 -22
Sørvik skole	115	104	105
Medkila	220	206	196
Kanebogen	307	301	308
Seljestad b	340	334	346
Harstad	380	391	394
Bergseng	336	336	335
Øyriket	65	60	53
Kila skole	423	450	487
Seljestad u	342	314	269
Hagebyen u	236	240	253
Stangnes u (*)	51	57	64
Totalt	2 815	2 793	2 786

*Elevene som begynner på Stangnes rekrutteres fra de som skal begynne på 8.trinn på enten Kila, Seljestad U eller Hagebyen. Disse elevene søker seg til Stangnes. Det er beregnet til sammen 24

elever i hvert kull som starter i 8. klasse på Stangnes ungdomsskole. Det vil føre til at det kan bli 57 elever i 20/21 og 64 elever i 21/22. Elevtallene for Kila, Seljestad U og Hagebyen reduseres tilsvarende ut fra hvem som faktisk begynner på Stangnes U.

Kapasiteten ved barneskolene er tilstrekkelig for å dekke elevtallsutviklinga i planperioden. På Kila og Medkila skoler vil det i årene framover veksle mellom 1 og 2 klasser på første trinn. Bergseng ser ut til å stabilisere seg på 34 -47 elever på første trinn de kommende årene, det betyr 2 klasser per trinn. Harstad skole vil få noen trinn med 3 klasser, mens Kanebogen og Seljestad barneskole også ser ut til å få 2 klasser på 1.trinn.

Ut fra elevtallsutviklingen og Kila skoles kapasitet så vil Kila skole ha plass til alle elevene fra Sørvik skole og Medkila skole når de begynner på ungdomstrinnet. Også Seljestad Ungdomsskole og Hagebyen ungdomsskole vil ha kapasitet til å ta imot elevene fra sine barneskoler når de begynner på ungdomstrinnet. Dersom det skulle vise seg større endringer i elevtallet på ungdomstrinnet, vil det være nødvendig å se på andre løsninger.

Kapasitet klasser:

Skolenes kapasitet er knyttet til antall klasser. Elever som av spesialpedagogiske hensyn må gå i klasser med færre elever, kan utløse ekstra klassedelinger.

Kapasitet og beregnet antall klasser illustreres slik:

	Kapasitet	2019/20	2020/21	2021/22
Sørvik	7	7	7	7
Kila	21	21	21	21
Medkila	14	13	12	11
Kanebogen	17	14	14	14
Stangnes	3	3	3	3
Seljestad B	15	15	15	16
Seljestad U	13	13	13	11
Harstad	18	16	17	17
Bergseng	16	16	16	16
Hagebyen **	15	12	12	12
sum	141	130	130	128

** antall elever i hver klasse er 16 -28 grunnet en del små klasserom

Øyriket er ikke tatt med i vurderinga da kapasiteten er mer enn nok i forhold til forventet elevtall.

Klassetallet er den viktigste faktoren som definerer kostnadsnivået i skolene. Det er imidlertid små endringer i elevtallet i enkelte skolekretser som kan medføre til større endringer i antall klasser enn beregnet. Elevinntaket til Stangnes skole gir også usikkerhet knyttet til beregninga av klassetall. Seljestad barneskole vil ha et ekstra press fra 2021. Det kan løses med bygningsmessige justeringer eller se på et samarbeid med Seljestad U med hensyn til lokaler siden klassetallet går litt ned samme skoleår. Utover dette vil skolenes kapasitet dekke elevtallsutviklinga, så langt vi i dag har oversikt over fødselstall.

Færre elever i hver klasse gir små effektiviseringsmuligheter. Elevtallsreduksjonen er ikke så stor at det vil gi store endringer i antall klasser. I tillegg vil behovet for spesialundervisning og spesielt elever med store ressursbehov knyttet til helse kunne påvirke ressursbehovet. Kommunen gjennomførte i 2012 skolestrukturendringer ved å legge ned 2 barneskoler og endre elevgrunnlaget ved ytterligere 3 skoler. I 2019 endres Lundenes og Bjarkøy skoler til én skole – Øyriket skole. Nåværende skolestruktur anses som godt tilpasset elevgrunnlaget.

Vurdering av skolebygg

- Sørvik skole: tilstrekkelig kapasitet
- Kila skole: tilstrekkelig kapasitet
- Medkila skole: tilstrekkelig kapasitet
- Kanebogen skole: tilstrekkelig kapasitet, bør renoveres eventuelt nybygg.

- Stangnes skole: tilstrekkelig kapasitet
- Seljestad barneskole: bygningsmessige endringer er nødvendig for å oppnå tilstrekkelig kapasitet. Rødskolen bør erstattes med nybygg.
- Seljestad ungdomsskole: ressurscenter etableres i ny fløy i løpet av skoleåret 2020/21, tilstrekkelig kapasitet
- Harstad skole: tilstrekkelig kapasitet
- Hagebyen skole: tilstrekkelig kapasitet
- Bergseng skole: brakkerigg er etablert for å dekke kapasitetsbehov. Bygging av ny skole utredes i eget prosjekt.
- Øyriket skole: tilstrekkelig kapasitet

Ressurser

Årsverksutvikling

Sum årsverkoversikt til undervisning	2018	2019
Skole	347,1	341

Nedleggelse av Bjarkøy førte til 5,8 færre stillinger i Øyriket. I tillegg kommer endringer i elevtall og elever med spesielle behov som er gått ut av 10. trinn.

I tillegg til undervisningsressursene kommer årsverk til SFO, Voksenopplæring og Skoleteam. Se egen tabell i kap. 4.3 med samlet 420,9 årsverk.

Ressursbruken i kommunens grunnskoler:

Kostnader i grunnskolen er i hovedsak lønn og er fordelt slik i antall årsverk:

Ressurser i grunnskolen skoleåret 2019/20	
Antall årsverk	Samlet
Undervisningsressurser	225,3
Skoledel	4,3
Tilpasset opplæring/spesial undervisning	27,7
Særlig ressurskrevende (SRB)	20,4
Hørselshemmede	3,2
Særskilt språkopplæring	5,18
Administrativ/merkantil ressurs	26,2
Seniortiltak	4,3
Skolebibliotek	3
Ekstraordinære tildelinger	13,4
Tidlig innsats (statlig finansiert del)	8
Sum årsverk	341

Hovedkomponentene i ressurstildelingen framkommer i oversikten over. Undervisningsressurser tildeles etter elevtall, og små skoler får i tillegg en skoledel. Særlig ressurskrevende elever tildeles

egne ressurser, det samme gjelder elever med særskilt norskopplæring. Redusert leseplikt for seniorer framkommer under seniortiltak. Ekstraordinære tildelinger dekker eksempelvis reduserte klassestørrelser, ekstra styrking eller andre forhold ressursmodellen ikke fanger opp. Ekstra timeressurs utover vedtatt bemanningsnorm til skolebibliotek er ikke oppfinansiert i VHP og må dekkes av skolene selv innen årsverksressursrammen til undervisning.

Ressurser i skolefritidsordning

Skole	Antall barn 18/19	Stillinger 18/19	Antall barn 19/20	Stillinger 19/20
Bergseng	96	5,67	90	4,81
Øyriket oppvekstsenter	4*	0,29*	3	0,27
Hagebyen*	1	0,61	1	0,61
Harstad	149	9,31	151	7,70
Kanebogen	112	6,48	106	5,97
Kila	26	3,47	45	4,61
Medkila	86	4,89	91	4,53
Seljestad B	88	4,35	130	5,69
Seljestad U**	1	0,57	6	2
Stangnes	0	0	0	0
Sørvik	48	2,76	49	1,95
Fageråsen	1	0,64	2	0,64
Sum	612	39,04	674	38,78

*Samlet tall for Lundenes og Bjarkøy oppvekstsentre

**Utvidet SFO tilbud

SFO tilbudet utgjør 38,78 stillinger. Av antall stillinger som brukes på tilbudet skoleåret 19/20 er ca 12 stillinger knyttet til tiltak for elever som trenger ekstra ressurser. Dette er elever fra 5. – 10. trinn som gis et utvidet SFO tilbud. Antall stillinger i SFO er noe redusert grunnet at færre elever bytter et utvidet SFO tilbud.

Spesialundervisning

En stor del av skolenes ressurser brukes på elever med enkeltvedtak.

5,6 % av elevene får et gjennomsnitt på 231 timer spesialundervisning i Harstad. Gjennomsnittet i gruppe 13 er 135 timer.

Sammen med PPT vil vi ha fokus på organisering og kvalitet på spesialundervisningen. Det er et mål at den tilpassa opplæringen skal bli bedre slik at alle elever gis mulighet til å få et bedre læringsutbytte av den ordinære undervisningen i klassen. Gjennom systematisk arbeid med grunnleggende ferdigheter og bruk av kartleggingsresultater skal skolen stadig forbedre praksis slik at opplæringen tilpasses den enkelte elev gjennom praktisk, relevant, tydelig og variert opplæring.

År	Harstad Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	Harstad Andel av elever med vedtak om spesialunder- visning etter oppl. § 5-1 i %	Kostragruppe 13 Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	Kostragruppe 13 Andel av elever med vedtak om spesialundervisning etter oppl § 5-1 i %
18/19	231,1	5,6%	135,1	7,5%

Tall fra KOSTRA

Etablering av ressurscenter i Harstad

22.11.2018 vedtok Harstad kommunestyre etablering av et ressurscenter for elever med særlig store tilretteleggingsbehov. Dette tilbudet har startet opp med 5 elever på 8. trinn. Seljestad ungdomsskole bygges ut i løpet av skoleåret 2020/21 for gi plass til ressurscenteret. Ressurscenteret vil kunne ta i mot 15 elever når det er ferdig utbygd.

Generell styrking

Ressurser til styrking skal dekke økt lærertetthet, men skal også brukes til styrking av lærerens arbeid, slik som kontaktlærerressurs, koordinator for spesialundervisning, sosiallærer, IKT-kontakt, redusert leseplikt pga. byrdefull undervisning mm.

Tidlig innsats og statsbudsjett

Formålet med ordningen er å sette kommunene i stand til å øke lærertettheten på 1.-10. trinn. Midlene har vært øremerket lærerstillinger til undervisning. Kommunen har fått ressurser til ekstra stillinger fra staten til å styrke lærertettheten Disse stillingene skal brukes til tidlig innsats på alle årstrinn. Det er likevel presisert fra Udir – og gjennom opplæringsloven – at skolene er pliktig til å sette i verk intensiv opplæring i form av kortvarig og målrettet innsats i lesing, skrivning eller regning for elever som har behov for det. Det er særskilte regler for dette for elever på 1. -4. årstrinn. I 2019 har kommunen fått tildelt 8 stillinger til tidlig innsats på alle trinn. Tidlig innsats i Harstad kommune vil utredes nærmere når *Strategi for oppvekst* revideres i 2019.

Finansieringen av tidlig innsats har i 2018 og 2019 vært øremerket statsbevilgning. Regjeringen har i statsbudsjett for 2020 fordelt 3.680.000,- i rammetilskuddet til Harstad. Dette utgjør ca. 5 stillinger i 2020 til Harstad som er en reduksjon på 3 stillinger fra 2019.

Nytt revidert læreplanverk

Alle fagene i grunnskolen og de gjennomgående fagene i videregående opplæring skal fornyes. Stortingsmeldingen Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet har fastsatt rammene for fornyelsen av fagene. Fagene skal få mer relevant innhold, tydeligere prioriteringer og sammenhengen mellom fagene skal bli bedre. Prioriterte områder er

- Dybdelæring
- Tverrfaglige temaer
- Kjerneelementer i fag

Ny læreplan for grunnskolen innføres høsten 2020, og skolene starter forberedelsene for fullt høsten 2019. Dette arbeidet er ei regional satsing i samarbeid med høgskolen på Innlandet.

Opplæring av flerspråklige elever

Det anslås at ca. 10 % av elevene i Harstad kommune er flerspråklige, og det er i dag flerspråklige elever ved alle grunnskolene i kommunen.

De fleste nyankomne elever starter sin opplæring i innføringsgruppe på Harstad skole eller Seljestad ungdomsskole. De integreres gradvis i ordinære klasser for å lære grunnleggende norsk så raskt som mulig. Elevene kartlegges med nasjonale verktøy og standarder. På grunnlag av kartleggingene avgjøres det når eleven er klar for overgang til ordinær klasse ved nærskolen. Plan for opplæring av flerspråklige barn og unge skal sikre gode systemer og rutiner i arbeidet. Ordningene med morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring videreføres i henhold til kommunestyrets vedtak om særskilt språkopplæring i grunnskolen (27.05.2016).

Nærskolene har behov for kompetanseheving på området, derfor gjennomføres det jevnlig nettverk for lærere som jobber med særskilt språkopplæring.

Samiskopplæring

Antallet barn som mottar samiskopplæring er nedadgående i Harstad Kommune (16 høst 2019 mot 19 høst 2018). Et evalueringsarbeid ble påbegynt våren 2018. Så langt har det resultert i informasjon på hjemmesiden om samiskundervisningen, tydeligere påmeldingsrutiner, samt en mer forutsigbar timeplan for samisklærer og elever.

Foreldrebetaling SFO/Statsbudsjett

Regjeringen foreslår å bevilge 58 millioner kroner for å innføre inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1.-2. trinn fra og med høsten 2020, og 21 millioner kroner til gratis SFO for elever på 5.-7. trinn med særskilte behov.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

Pedagogisk psykologisk tjeneste(PPT) er en egen enhet i Harstad kommune, organisert etter kommunelovens §28-1, og er et vertskommunesamarbeid der tjenesten er regulert i en egen samarbeidsavtale mellom kommunene Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Skånland, Gratangen og Tjeldsund.

PPT har etablert en kontaktpersonordning med faste møtepunkter hvor PP-rådgiverne bistår skoler og barnehager med kompetanseheving og veiledning som forebyggende tiltak. Tjenesten har i tillegg logoped og PMTO-terapeuter som gir direkte hjelp til hhv barn og foresatte.

PPT har i perioder 3-4 måneders ventetid før saksbehandler kan starte opp en ny sak. Ved ventetid sendes det ut brev med informasjon om når saken vil bli startet opp. Saksbehandlingstiden fra en sak startes opp, til utredning er gjennomført og sakkyndig vurdering skrevet etter opplæringsloven § 5.1 eller barnehageloven § 19a, er på inntil 3 måneder. Kontaktpersonordningen i skolene og barnehagene skal bidra til at saker drøftes og er kjent før henvisning. Når dette er gjort vil også saksbehandlingstiden bli lavere fordi PP-rådgiverne har god kjennskap til enhetenes almenpedagogiske tiltak.

Harstad kommune har også sitt skoleteam og førskoleteam, samt Pals-veileder organisert i PPT noe som bidrar til et bredt fagmiljø og et godt tverrfaglig samarbeid. I tillegg er Familiens hus med Åpen barnehage etablert som et lavterskeltilbud i Harstad kommune for å fremme trivsel og god helse hos barn, unge og deres familie, samt styrke barn og unges oppvekstvilkår. Familiens hus bidrar også med foreldrestøttende tiltak gjennom bruk av anerkjente veiledningsmodeller som COS-P og PMTO.

Kompetanseutvikling

Alle grunnskolene i Harstad deltar i etterutdanning som er initiert nasjonalt.

Harstad har ansatt Utviklingsveileder skole for å følge opp de ulike etterutdanningsforløpene kommunen er en del av. Utviklingsveileder jobber med kvalitetsutvikling i spennet fra klasserommene til fylkesmann, og bidrar til koordinering mellom skolenes lærere, ledere og også på skoleeiernivå opp mot universitet/høyskole og fylkesmann. Utviklingsveileder planlegger de ulike nettverkene og jobber også med videreutvikling av overgang barnehage-skole og overgang grunnskole-videregående skole. Utviklingsveileder skal støtte de ulike nivåene i arbeidet med å realisere potensialet for både sosial og faglig læring hos alle elever. 27,5 % av stillingen er finansiert av Sør-Troms region som regionkontakt i forbindelse med [ny desentralisert kompetanseutviklingsmodell](#).

Siden høsten 2015 har Harstad vært en *realfagskommune* som varer ut 2019. Harstadskolen er med i den nasjonale satsinga *Språkkommune*, som på lik linje med realfagkommunesatsinga også gjelder barnehage. Som språkkommune deltar skolene i *Språkløyper*, og kommunen har utarbeidet en egen strategi for dette arbeidet.

Ved skolene i Harstad er det nå 21 lærerspesialister. Av disse har 3 tatt videreutdanning som lærerspesialist og 4 er i gang med denne videreutdanningen.

Videreføring av ressurslærerstillingene er et viktig moment for at grunnskolene i Harstad kommune skal fortsette sitt utviklingsarbeid og for å bedre elevenes faglige utbytte. Strukturen med 4 ressurslærere innenfor henholdsvis norsk/engelsk/real fag og kunstfag utgjør en ressurs på 80 % stilling. Disse lærerne er viktig for å lede deler av kompetansehevingen knytta til fagfornyelsen. Ressurslærerne leder de kommunale profesjonsfelleskapene der gruppeledere fra samtlige skoler deltar. Slik bidrar ressurslærerne til lik praksis ved skolene.

Harstad deltar også som en av fire kommuner i et større nasjonalt forsknings- og utviklingsprosjekt – Et lag rundt eleven – ledet av UIT, Høgskolen i Oslo og Arbeidsforskningsinstituttet. Dette er et tverrfaglig prosjekt der Skolehelsetjenesten, PPT, Skolepsykologene og Barneverntjenesten involveres. I prosjektet ses det etter effekter ved at PPT jobber forebyggende ved skolenes mellomtrinn (5. -7. klasse). Deltakerskolene er Kila, Bergseng, Lundenes, Medkila og Seljestad B.

«Kompetanse for kvalitet» er den nasjonale satsingen for kompetanseheving. Harstadskolen har i flere år hatt 10-13 lærere pr skoleår på videreutdanning. Høsten 2018 startet 27 lærere på videreutdanning gjennom denne ordninga.

Alle lærere i Harstad deltar i skolevise profesjonsfelleskap (læringsgrupper), som ledes av gruppeledere. Gruppelederne representerer sin skole i de kommunale profesjonsfelleskapene.

Grunnskolene i Harstad vil prioritere fortsatt fagutvikling i norsk, engelsk, matematikk og kunstfag i kommunale profesjonsgrupper. Det er også nødvendig med ei tydelig satsing på 1. -4. trinn gjennom kompetansebygging og samarbeid.

Gjennom den desentraliserte kompetansehevingsmodellen, initiert og presentert gjennom Mld. St.21, 16/17 har Harstad som en del av Sør-Troms region inngått partnerskap med høgskolen på Innlandet(INN) for skolebasert kompetanseutvikling. I regionens samarbeid med INN vil de fire sektormålene være retningsgivende for kommunenes arbeid og for det skolebaserte forbedringsarbeidet som skal skje.

Sektormål for grunnopplæringen er:

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Digitalisering i skolen

Kommunestyret vedtok 29.05 2019 en satsing på digitale verktøy i skolen i saken: «Fagfornyelsen og satsing på digitale verktøy i skolene i Harstad.» Satsingen er en videreføring av tidligere IKT-statsing i skolen (2015-2019), som har omfattet innkjøp av utstyr, maskiner og investering i bredbåndsutbygging mv. Nåværende satsing omfatter innkjøp av nettbrett til småtrinnet, utskifting av digitale tavler på alle skoler, oppjustering av eksisterende elev-PC ordning og ansatte-PC ordning. Inkludert i satsingen ligger det i tillegg opprettelse av en ny fagarbeiderstilling på IKT for å imøtegå økte behov for drift av maskin- og systempark.

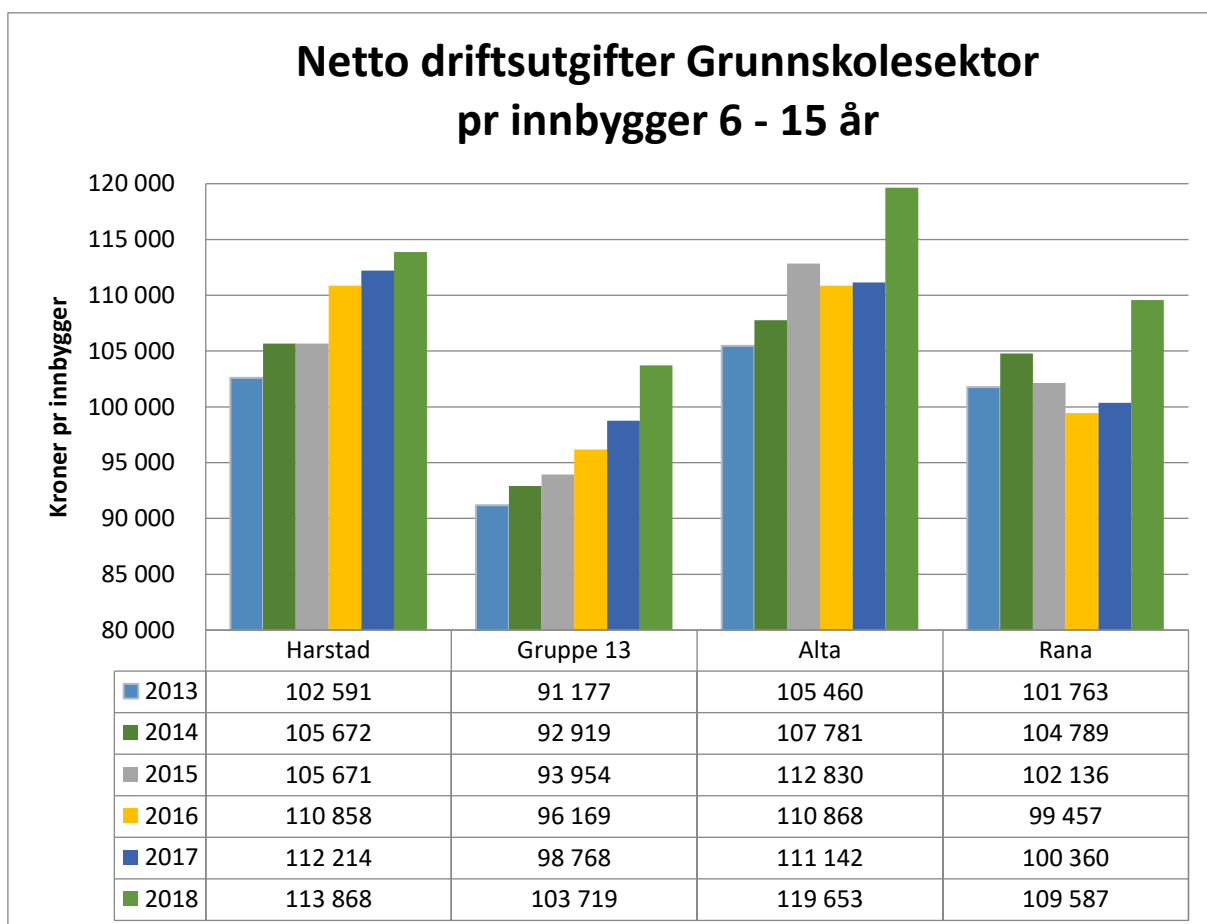
Satsingen iverksettes høsten 2019. Digitale tavler på alle klasserom vil etter planen skiftes ut i løpet av 2019 og 2020. Nettbrett (Chromebooks) rulles ut for første trinn skoleåret 2019/20 og vil rulles ut til nye førstetrinn tre år fremover. I 2022 vil hele 1. til 3. trinn ha 1:1 dekning. I tillegg til dette vil det rulleres ut flere PCer til mellomtrinnet, samt føre til en bedre dekning av ansatte-PCer. Inkludert i satsingen på nytt utstyr ligger kurs og kompetansehevingstiltak for lærere. I 2021 vil nettbrettsatsingen evalueres opp mot pedagogiske gevinster og læringsutbytte.

En helhetlig digitaliseringsstrategi for oppvekstsektoren er under utarbeidelse og vil behandles av kommunestyret våren 2020. Strategien skal være en rettesnor for alle kommunale barnehager og skolene i utvikling av god praksis for digital læring. Strategien vil inneholde visjoner, rammeverk og planlagte tiltak/satsinger knyttet til digital kompetanse både for ansatte og barn/elever. I tillegg skal den inneholde visjoner, rammeverk og satsingsområder knyttet til digital infrastruktur – utstyr, systemer og organisering, som alle er sentrale komponenter for å bygge opp under digital kompetanseutvikling. Den vedtatte utstyrsatsingen i skolene sees i sammenheng med strategien.

Startegien skal utvikles i tråd med Fagfornyelsen, rammeplan for barnehage, rammeplan for profesjonsfaglig digital kompetanse for lærere, kommunens oppvekstplan og kommunens digitaliseringsstrategi.

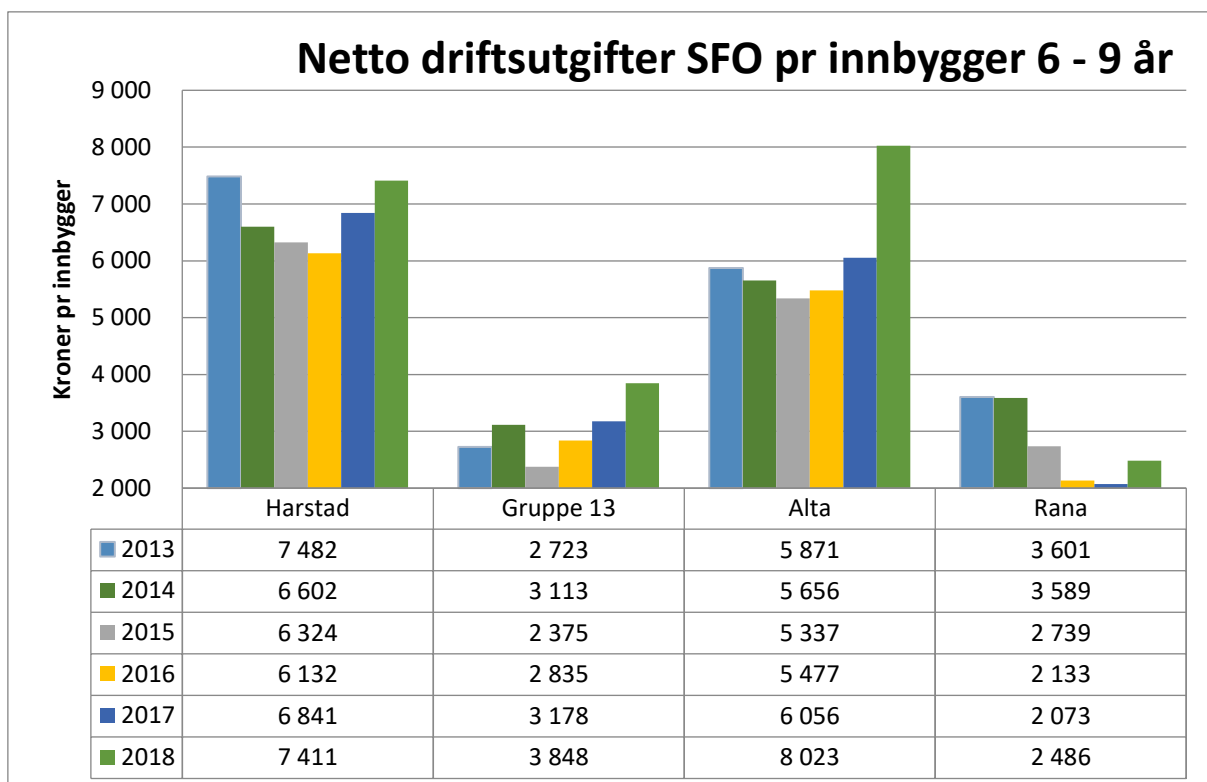

4.6.1.2. Overordnet nøkkeltall – utfordringer

Harstad kommunes netto driftsutgifter til grunnskole pr. innbygger 6-15 år har økt med 1,5 % fra 2017 til 2018. Kostra gruppe 13 har økt sine utgifter med 5 %. Harstad kommune bruker netto 8,9 % mer på skole enn gjennomsnittet i Kostra gruppe 13. Dette utgjør ca. 29,6 mill. kroner.

Tallene viser at Harstad kommune bruker svært mye ressurser på SFO sammenlignet med gjennomsnittet av andre sammenlignbare kommuner i gruppe 13. Kommunen bruker mer enn det doble av hva gjennomsnittet av andre kommuner bruker. Harstad har økt kostnadene fra 2017 til 2018 med 8,3 %. Kostra gruppe 13 har økt sine kostnader litt mer dvs. med 21,1 %.

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	48,6	50,5	31,4	32,6
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	210,1	231,1	131,7	135,1
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent) ¹	4,8	3,6	6,2	5,9
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	6,2	5,6	7,5	7,5
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	71,5	73,4	73,9	74,6
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	66,9	71,1	70,1	70,5
Gruppestørrelse 2 (antall)	15,5	15,2	17,9	17,5
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	40,2	41,4	41,6	41,9

Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	23,1	22,4	23,1	23,0
---	------	------	------	------

Kilde: Kostra

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Fagfornyelsen og satsing på digitale verktøy til skolene i Harstad	K-19/68	4 200	490	490	490
Bergseng skole - renter, avdrag og FDV	NY			60	170

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Klassereduksjon pga elevtallsutvikling fra høsten 2021	VHP 2020		-1 050	-2 500	-2 500
Reduksjon av (ikke avtalefestede) funksjonstillegg skole	VHP 2020	-800	-1 800	-1 800	-1 800

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Etablering av forsterket skole i Harstad	VHP 2020	30 000	1 300	28 700			
Bergseng skole - investering	NY	395 000	4 000		3 000	3 000	5 000

4.7. Voksenopplæring

Ansvarlige enheter: Harstad voksenopplæring

4.7.1.1. Resultatmål for Harstad voksenopplæring

Resultat-mål	Verdi/strategi (Kritisk suksessfaktor)	Hva måles	Hvordan måle, krav (Indikator/indikatorkrav)	Resultater																																													
Gi deltakerne mulighet for optimalt læringsutbytte	Læring og utvikling Opplæring tilpassa den enkelte deltaker. Systematisk arbeid med alle grunnleggende ferdigheter. Relevant, variert, tydelig og praktisk undervisning ihht ny overordna del, læreplanen. Ansatte med god: - faglig kompetanse - relasjonskompetanse - formidlingskompetanse - vurderingskompetanse Ledere som - bruker kartleggingsresultater for å forbedre praksis - leder skolens kollektive kompetanseutvikling - fremmer felles profesjonelle normer Åpenhet Vurdering som fremmer læring og utvikling. Vurderingssystem med - skriftlige halvårsvurderinger	T 1.1 Gode grunnleggende ferdigheter Gode faglige resultater	Resultat fra norskprøver i muntlig, lytte, lese, skrive Ønsket resultat: Resultat ihht nasjonale resultat. Ønsket bestått nivå er A2, B1 og B2. Gir resultat grunnskole for voksne innpass i videregående tilbud: Ønsket resultat: 100 % til videregående skole. Resultatanalyser min. 2 ganger pr.år i ledergruppe og personalgruppe.	Mars 2018 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prøvetype</th> <th>Nasjonalt</th> <th>Harstad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Muntlig</td> <td>87</td> <td>87</td> </tr> <tr> <td>Lytte</td> <td>89</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Lese</td> <td>84</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>Skrive</td> <td>87</td> <td>77</td> </tr> </tbody> </table> Juni 2018 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prøvetype</th> <th>Nasjonalt</th> <th>Harstad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Muntlig</td> <td>86</td> <td>89</td> </tr> <tr> <td>Lytte</td> <td>82</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>Lese</td> <td>75</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>Skrive</td> <td>83</td> <td>78</td> </tr> </tbody> </table> Des 2018 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prøvetype</th> <th>Nasjonalt</th> <th>Harstad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Muntlig</td> <td>85</td> <td>88</td> </tr> <tr> <td>Lytte</td> <td>82</td> <td>87</td> </tr> <tr> <td>Lese</td> <td>70</td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Skrive</td> <td>81</td> <td>91</td> </tr> </tbody> </table> 2018: 100 % til videregående skole. 2018: 2 resultatanalyser	Prøvetype	Nasjonalt	Harstad	Muntlig	87	87	Lytte	89	80	Lese	84	81	Skrive	87	77	Prøvetype	Nasjonalt	Harstad	Muntlig	86	89	Lytte	82	82	Lese	75	70	Skrive	83	78	Prøvetype	Nasjonalt	Harstad	Muntlig	85	88	Lytte	82	87	Lese	70	78	Skrive	81	91
		Prøvetype	Nasjonalt	Harstad																																													
		Muntlig	87	87																																													
Lytte	89	80																																															
Lese	84	81																																															
Skrive	87	77																																															
Prøvetype	Nasjonalt	Harstad																																															
Muntlig	86	89																																															
Lytte	82	82																																															
Lese	75	70																																															
Skrive	83	78																																															
Prøvetype	Nasjonalt	Harstad																																															
Muntlig	85	88																																															
Lytte	82	87																																															
Lese	70	78																																															
Skrive	81	91																																															
T 1.2 God klasseledelse (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, faglig resultat» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,3 2017: 5,01																																															
T 1.3 God veiledning i læringsprosessen	Indikator «jeg får god veiledning i hvordan jeg kan lære» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable	2013: 5,2 2017: 5,2																																															

	- Skriftlige vurderingskriterier Deltakersamtaler Respekt Deltakermedvirkning. Profesjonalitet i møter med deltakerne. Likeverdig og ryddig saksbehandling.	Følge vurderingshjulet , jobbe systematisk med å uttrykke og kommunisere underveisvurdering i tråd med sentrale og kommunale føringer. (Brukerundersøkelse)	grense: 4	
		T 1.4 Deltakersamtaler er tilrettelagt for innspill, dialog og ansvarliggjøring av den enkelte deltaker.	Minimum 2 deltakersamtaler pr. år pr. deltaker Minimum 2 ind. planmøter m/ flyktningsteam pr. år (pr.flyktning)	2017: 2 2018: 2 2017: 2 2018: 2
		T 1.5 Respektfull behandling (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, respektfull behandling» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,2 2017: 4,89
		T 1.6 Deltakermedvirkning (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, deltakermedvirkning» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,0 2017: 4,89
	Godt fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer trivsel og læring.	Ansvarlighet og respekt Felles holdninger, positivt elevsyn, engasjement og samhandling.	T 3.1 Deltakerne opplever at de trives (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, trivsel» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4
		T 3.2 Godt fysisk læringsmiljø (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, fysisk miljø» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,09 2017: 5,15

4.7.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Skolens største utfordring er knyttet til organisering i forhold til svingningene i antallet innvandrere og flyktninger som bor og flytter til Harstad.

Harstad voksenopplæring gir norskundervisning til flyktninger og innvandrere med rett og/eller plikt til norsk. I tillegg gis grunnskoleopplæring til voksne over 16 år. Kommunen plikter å gi

undervisning i henhold til introduksjonsloven og opplæringsloven. Den til enhver tid gjeldende flyktnings situasjonen og behovet for utenlandsk arbeidskraft påvirker behovet for undervisningstilbud. Omfanget av undervisningstilbud avhenger også av antall flyktninger som bosettes. Ca. 150 deltakere er i opplæring på norskkurs eller grunnskole. I tillegg er det en gjennomstrømning på ca. 40 %.

Kompetansestrategi:

- Fagfornyelsen (Udirs kompetanseheving)
- Ny integreringslov (på høring) vil medføre endringer framover i forhold til innhold i tilbud som skal gis. Lovforslaget inneholder bestemmelser om kommunens ansvar, tidlig kvalifisering, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det foreslås endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften, blant annet å heve kravet til kunnskaper i norsk muntlig for rett til statsborgerskap etter søknad fra nivå A2 til nivå B1.
- Modulstrukturering av opplæringa

4.7.1.3. Nøkkeltall og prognoser for Voksenopplæringen

	<i>Harstad 2017</i>	<i>Harstad 2018</i>	<i>G13 2017</i>	<i>G13 2018</i>
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger	83,5	139,9	251,1	302,2

4.8. Helse og omsorg

Formålsparagraf til Folkehelseloven og Helse-omsorgstjenesteloven

- forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne
- fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer
- sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre
- sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud
- sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov
- sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og bidra til at ressursene utnyttes best mulig
- bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller

Hovedutfordringer:

- Demografiske endringer som medfører økt andel eldre og redusert andel i yrkesaktiv alder i årene framover.
- Stadig flere i yrkesaktiv alder som har behov for langvarig bistand fra helsetjenestene
- Overføring av stadig flere og mer komplekse oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten.
- Manglende balanse mellom dagens tjenesteproduksjon og tilgjengelig ressurs
- Økt forventning i befolkningen til omfang og kvalitet på kommunens helse og omsorgstjenester

Nasjonale/sentrale prioriteringer:

- Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre. Reformen består av 25 konkrete og utprøvede løsninger på områder hvor det for ofte svikter i tilbudet til eldre i dag: aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.
- Program for folkehelsearbeid i kommunene (2017 – 2027). Satsingen skal bidra til en langsiktig styrking av kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Barn og unge, psykisk helse og rusforebygging er sentrale tema.
- Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens foreslås innlemmet i rammetilskuddet fra 2020.
- Tilskudd til psykologkompetanse foreslås innlemmet i rammetilskuddet fra 2020.
- Felles nasjonal pasientjournaløsning for kommunene, samt en felles løsning for digital samhandling, vil medføre behov for kommunal finansiering.
- Tilskudd til kommunene for økt rekruttering og gjennomføring av spesialistutdanning for allmennleger er økt.
- Tilskudd til boligetablering og boligtilpasning til vanskeligstilte på boligmarkedet foreslås innlemmet i rammetilskuddet.
- Det foreslås å forskriftsfeste samboergaranti for pasienter på sykehjem
- Fastlegeordningen er evaluert og det skal utarbeides en nasjonal handlingsplan i 2020
- Det fremmes forslag om utvidelse av rettighetsbestemmelsen om brukerstyrt personlig assistanse til også å gjelde personer over 67 år som allerede har fått innvilget ordningen.
- Det etableres en tilskuddsordning for renovering og etablering av kjøkken i sykehjem og heldøgns omsorgsbolig.

Mål 2020 – 2023

- Bidra til at innbyggere opplever mestring i egen hverdag
- Rekruttere og beholde kvalifisert helsepersonell
- Drift i tråd med vedtatt ressurs.
- Iverksette velferdsteknologi

- Videreutvikle kommunens folkehelsearbeid
- Utvikle gode pasientforløp
- Avklart nivå av helse- og omsorgstjenester
- Utvikling og gjennomføring av kompetansestrategi
- Fag og kvalitetsutvikling – skape rom for læring
- Arbeidstidsordninger som er tuftet på en heltidskultur og som ivaretar brukernes behov
- Nytt Helsehus
- Boliger, avlastning, dagsenter for personer med nedsatt funksjonsevne
- Vanskeligstilte på boligmarkedet skal tilbys bosted
- Videreutvikle skolehelsetjenesten i tråd med nasjonale faglige retningslinjer

Målekart for helse- og omsorgstjenestene:

Resultatmål	Tjenesteområde/ Enhet	Strategier	Resultat-/måleindikator	Resultat
Forsvarlig og verdig tjenestetilbud	Felles	Pasienter skal sikres korrekt bruk av medisiner	Antall feilmedisinering (feil legemiddel/styrke/dose) av alvorlig eller svært alvorlig grad skal reduseres. <i>Indikatorkrav: reduksjon</i>	2017: 55 2018: 44
	Heldøgns omsorg	Alle sykehjem og bolig med heldøgns omsorg skal være sertifiserte livsgledehjem	Antall livsgledehjem etter resertifisering vår 2020 <i>Indikatorkrav: 7</i>	2019: 7
		System og omgivelser skal være utformet slik at pasienter ikke skader seg ved fall	Antall fall med skader i sykehjem og bolig med heldøgns omsorg <i>Indikatorkrav: reduksjon</i>	2017: 90 2018: 76
	Bo og oppfølgingstjenesten	Sikre meningsfull hverdag gjennom tilrettelagt arbeid	Antall brukere med dagtilbud/VTA /skole <i>Indikatorkrav 100% av alle brukere</i>	
		Sikre meningsfull hverdag gjennom tilrettelagt fritid	Andel brukere som har behov for bistand til organisert kultur og fritid	Ny
			Andel brukere som mottar bistand til organisert kultur og fritid	ny
			Andel brukere som mottar bistand, men har et udekket behov	ny
	Hjemmetjenesten	God faglig oversikt	Evalueringsmelding vurderes ved årsskifte <i>Indikatorkrav: Ingen restanse</i>	ny

Resultatmål	Tjenesteområde/ Enhet	Strategier	Resultat-/måleindikator	Resultat
		Sikre Gode pasientforløp	Innføring av sjekklister for mottak og oppfølging av pasienter i alle avdelinger <i>Indikatorkrav: 5 avdelinger</i>	ny
	Helsehuset	Rehabilitering i hjemmet Økt satsing på vedtaksbaserte tverrfaglige tjenester.	Antall vedtak om tverrfaglig tjeneste Måles via statistikk i profil <i>Indikatorkrav: økning</i>	ny
		Helsefremmende og forebyggende tjenestetilbud. Økt innsats på helsefremming, forebygging og oppfølging	Antall vedtak om forebyggende tjenester Måles via statistikk i Profil <i>Indikatorkrav: økning</i>	ny
	Koordinerende	Søkelys på hverdagsmestring	Antall vedtak om hverdagsmestring <i>Indikatorkrav: Økning</i>	ny
		Vurdere om flere skal tilbys BPA og omsorgsstønad	Antall vedtak på omsorgslønn og BPA (brukerstyrt personlig assistanse) <i>Indikatorkrav: Økning</i>	ny

UTFORDRINGER FELLES

- Ny organisering av helse- og omsorgstjenestene ble etablert i 2018. Utviklingsprosesser foregår rundt lederstruktur, lederstøtte, arbeidsprosesser, oppgavedeling og kvalitetsutvikling. Det krever tid og ressurser for å etablere nye rutiner, felles forståelse og god samhandling
- Rekruttere og beholde fagkompetanse – dette er spesielt utfordrende i forhold til leger og sykepleiere
- Kompetansekravene for ansatte øker. Dette er utfordrende i forhold til organisering og økonomi. I tillegg til utvikling av fagkompetanse er det behov for å utvikle basiskompetanse. Baseferdigheter underbygger det generelle som handler om ansvar og rolleforståelse. Ny kompetanse- og rekrutteringsplan skal være styrende.
- Avdelingene er store, har mange brukere og ansatte og har et komplekst lederspenn. Avdelingene har drift 24 timer i døgnet, hele året. Avdelingsledere har personalansvar for mellom 40-60 ansatte og ansvar for daglig drift. Tjenesten er ofte uforutsigbar med tanke på behov og derfor utfordrende å planlegge. God ledelse er viktig for å sikre arbeidsmiljø og nærvær. Dette bidrar til kvalitet, kontinuerlig forbedring og god kontroll.
- God oppfølging og ivaretagelse av studenter og lærlinger på en trygg måte kombinert med

at den enkelte ansatte skal ha kompetanse og ressurs til veiledning er viktig. God organisering vil være viktig for rekruttering.

- Trygge og helhetlige pasientforløp innehar utfordringer. Dette er beskrevet i Stortingsmelding «Leve hele livet». Pasientforløpene svikter i overgangene mellom sykehus og kommune og internt i kommunen. Kommunen er involvert i forbedringsarbeidet Gode pasientforløp. Forbedringsarbeid krever aktivt involvering fra det etablerte forbedringsteamet og forankring fra ledere og ansatte.
- Høyt sykefravær medfører organisatoriske, faglige- og/eller kompetanseutfordringer.
- Innføringen av velferdsteknologi vil kreve en omlegging av helse- og omsorgstjenestene og må være en del av kontinuerlig forbedringsarbeid i årene fremover. Dette krever en investeringsramme til etablering og bruk av velferdsteknologi og oppgradering av allerede installert teknologi.
- Økte oppgaver medfører utfordringer for flere avdelinger med hensyn til manglende lokaler, utstyr og logistikk. Dette er kostnadskrevende og mangler budsjett.
- Helse Nord sin regionale utviklingsplan 2035 beskriver behov og strategi i helseregion nord i et langsiktig perspektiv. Utviklingen innenfor spesialisthelsetjenesten medfører økt omfang og mer spesialiserte tjenester for kommunen. Harstad kommune erfarer at det mangler en tydelig samhandling når helseforetak og kommuner skal planlegge for framtiden.

Utfordringer, utviklingsarbeid og tiltak for tjenestene:

Utfordring hjemmetjeneste

- Omfang på tjenester og ofte komplisert og variert tjenestebehov setter krav til kompetanse og logistikk.
- Det stilles store krav til omfang og kvalitet fra oppdragsgiver, tjenestemottakere og samarbeidsparter
- Manglende samsvar mellom budsjett og oppdragsmengde
- Gode styringsdata

Utviklingsarbeid

- Fokus på drift basert på kompetanse, kvalitet og kontinuitet. Det jobbes med verdier, væremåter og relasjoner som skaper tillit til helsepersonell hos enkeltpasienter og i samfunnet.
- Fremskaffe styringsdata som kan bidra til en felles forståelse av ressursbehov i tjenesten.
- Sørge for evalueringsprosesser for å sikre at vi gir rett tjeneste til rett tid og utnytter kapasiteten effektivt
- KS-prosjektet «gode pasientforløp» er viktigste satsing for kvalitet og kontinuitet i tjenesten.
- Videreutvikling av samarbeidet med pasientsentrert helsetjenestetteam (PSHT) og egenmestringsteamet.

Tiltak 2020

- Videreføre og utvikle etablerte team, prosjektarbeid/satsingsområder og møtearenaer
- Fokus på fysisk- og sosial aktivitet for å styrke den psykiske helsen, samt innlæring av mestringsstrategier for å leve med psykiske diagnoser.
- Deltakelse i omstillingsprosjekt basert på den nasjonale satsingen «Rask psykisk helsehjelp» (RPH)
- Spesialisere personell for støtte til mennesker med redusert bo- evne
- Oppstart av prosjekt «Framtidas hjemmetjeneste»

Utfordring heldøgns omsorg

- Enkelte av enhetens bygningsmasse er av eldre dato og har ikke nødvendig standard
- Rekruttering av fagpersonell er utfordrende.
 - Omdømmeutfordring kan påvirke rekruttering etter negative medieoppslag
 - For liten ramme for å ta imot flere læringer.
 - Konkurransen om fagpersonell med spesialisthelsetjenesten.
- Trygghet i befolkningen om at tilbudet som gis er forsvarlig
 - Riktig vurdering av forsvarlighet sett opp mot tilgjengelige ressurser.
- Gode fungerende fagprosedyrer og fellesprosedyrer.

Utviklingsarbeid

- Forbedringstiltak i pasientsikkerhetskampanjen «Trygge hender». Det jobbes med områder som fall, riktig legemiddelbruk, ernæring og omsorg ved livets slutt.
- Livsgledepsykehjem og tiltak rundt sertifisering.
- Opplæring av alle ny-ansatte i Heldøgns omsorg.

Tiltak 2020

- Kvalitetsforbedring
- Risikovurdering av forsvarlig bemanning
- Internkontroll
- Prosjekter
 - Tjenestekvalitet i et framtidrettet sykehjem. Kartlegging av arbeidsoppgaver, vurdering av kompetansekrav.
 - God organisering på natt.
 - GPS i sykehjem.
 - Etablering av beredskapsplasser/korttidsopphold.
 - Veiledning av sykepleierstudenter. Prosjekt i samarbeid med UiT Harstad.

Utfordring bo og oppfølging

- Flere boliger til personer med utviklingshemning er uegnet. Flere av brukerne har multifunksjonshemming/ utfordringer å styre egen atferd, som krever fysisk tilpassede lokaler.
- Det erfarer at flere unge mennesker (med utviklingshemning) i alderen 18-24 (ca. 19 stk. pr. i dag) har utfordringer med å skaffe bolig, bo alene, ivareta egen økonomi og mestre hverdagen. Det kreves helhetlig innsats, tiltak og koordinering.
 - Totalt ca. 35 personer over 18 år i dag, bor sammen med mor/ far.
 - Totalt ca. 15 personer med ulike utfordringer/ funksjonsnedsettelse blir 18 år i tidsperioden 2020-2024.
- Det har over tid vært utfordrende å organisere, rekruttere og følge opp støttekontakter, ulike typer avlastning og brukerstyrt personlig assistanse (BPA).
- Flere personer med ulike funksjonshemninger opplever ikke en meningsfull hverdag og fritid, samt at det er utfordringer for personene å komme seg og fra ulike fritidsaktiviteter.
- Utfordrende å legge til rette for hverdagsmestring, da særlig for personer med fysisk funksjonsnedsettelse.

Pågående utviklingsarbeid

- Knorrrebakken er etablert som kompetansesenter for Huntington i Nord –Norge.
- Foyer videreføres som prosjekt ut 2021.
Prosjektet skal jobbe med å utvikle individuelle forpliktende programmer med fokus på

botrening, økonomi, dagtilbud, fritid, helse og nettverk. Det er innvilget tilskudd fra Fylkesmannen til opprettelse av prosjektstilling innen Foyer.

- Etablere gode systemer for forebygging og håndtering av vold/ trussel om vold.

Tiltak 2020

- Nybygg Gangsås med innhold som tilrettelagt bolig til personer med utviklingshemning, dagsenter og avlastningssenter.
- Prosjekt støttekontakt, avlastning, omsorgslønn og Brukerstyrt personlig assistent (SOPP) med mål om å utarbeide en helhetlig strategi for oppfølging av tjenestene.
- Etablere strategi i utvikling av dagtilbud/arbeid/aktivitetstilbud for personer med ulike utfordringer/ funksjonshemninger

Utfordring helse og mestring

- **Helsestasjon- og skolehelsetjenesten:** Har de siste 4-5 åra mottatt tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet til styrking av Skolehelsetjenesten. Dersom tilskuddsmidlene ikke erstattes av kommunal finansiering fra 1. mai 2019, vil de etablerte tiltakene i skolen måtte avsluttes. Undervisning med temaer som vold/overgrep, psykisk helse, kropp/selvbilde/overvekt/aktivitet og seksuell helse vil måtte reduseres. Rådmannen har ikke funnet å kunne prioritere dette tiltak i VHP.
- **Ergoterapi og fysioterapi voksne :** Økende antall brukere. Stor pågang av henvisninger til tjenestene av brukere med større og mer sammensatte utfordringer med behov for behandling, tilrettelegging og oppfølging. Spesielt brukere i palliativ fase er økende.
- **Ergoterapi og fysioterapi barn og unge:** Økende antall brukere med større og mer sammensatte utfordringer. Flere oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Flere brukere med fremmedspråklig bakgrunn. Utfordringer ift møte med annen kultur som krever tid til mer koordinering og veiledning.
- **Hjelpemidler:** Økende behov for tekniske hjelpemidler. Behovet øker i takt med at det blir flere eldre, og flere hjemmeboende. Økende krav til teknisk kompetanse for ivaretagelse av service og reparasjoner av hjelpemidler.
- **Samhandling:** Økende antall brukere med store og sammensatte utfordringer krever stor grad av samhandling, både med bruker og pårørende og med andre tjenesteytere i kommunen.
- **IP korps:** Antallet brukere som søker om IP-koordinator er økende.
- **Avdeling aktivitetssentrene:** Det er et økende behov for møteplasser for sosialt samvær og aktivitet. Det vil være behov for at Harstad kommune har ordninger og tjenester som er tilpasset og har bærekraft til å møte fremtiden med flere eldre, flere eldste eldre og en høyere andel eldre i befolkningen.
- **Legevakt:** Akuttmedisinforskriften stiller økte krav til bakvakter for ikke-spesialister på legevakt. Dette gir økt belastning på fastlegekorpsset samt økte utgifter.
- **Legetjenesten:** Det er utfordrende å rekruttere leger til fastlegeordningen. Flere leger går av for aldersgrensen i årene framover, og Harstad kommune må fortsatt ha et stort fokus på å rekruttere og beholde leger.
- **Psykisk helse og rus:** Mer fokus på forebyggende behandling/tiltak. Målet for tjenesten er å bidra til at personer med ROP lidelser får økt livskvalitet og støtte til å oppnå vedvarende rusfrihet. Forutsetningene er motivasjon for rusfrihet og at brukerne er aktiv i egen rehabilitering. Tilby egnede boliger og et aktivitetstilbud til de som er i aktiv rus.

Utviklingsarbeid:

- Implementering av Tidlig Inn i helsestasjonen. Fokus på forebygging/avdekke rus, psykiske utfordringer og vold. Arbeidet starter i svangerskapet.

- Utvikle gode undervisningsopplegg knyttet til vold/overgrep og psykisk helse fra skolestart og ut videregående skole.
- Videreutvikle helsefremmende og forebyggende tiltak rundt god seksuell helse og prevensjon.
- Rehabilitering i hjemmet som et tverrfaglig vedtaksbasert tiltak er etablert i Harstad med fokus på folkehelse i ulike varianter. Målsettingen er å nå ut til befolkningen med informasjon om hva de selv kan gjøre for å oppnå bedre helse.
- Gode pasientforløp, med spesielt fokus på brukermedvirkning, egenmestring samt trygge og gode overganger.
- Utvikling av fysioterapeutens rolle i skolehelsetjenesten jf nasjonale faglige retningslinjer
- Utvikling av ergoterapi og fysioterapitjenesten for barn og unge i retning av et helhetlig og koordinert team mer enn individuelle tjenester
- Utarbeidelse av plan for habilitering og rehabilitering
- Videreutvikling av Frisklivssentralens tilbud.
- Videreutvikle «Trygge lokalsamfunn»
- Godkjenning som trafiksikker kommune
- Tiltaksplan mot svevestøv
- Revidering av kommunens «Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer»
- Iverksette prosjekt «Rask psykisk helsehjelp» for innbyggere i alderen 16 år og oppover
- Videreutvikle psykiske helsetjenester for å imøtekomme etterspørsel, bl.a. ved implementering av nettbasert behandling (assistert selvhjelp) samt etablere kurs/workshops rettet mot lettere psykiske lidelser.
- Videreutvikle gruppetilbud som kombinerer fysisk aktivitet, kostholds/foreldreveiledning og psykologisk veiledning.
- Ferdigstille kommunal utviklingsplan for fastlegetjenesten og videreutvikle legevaktstjeneste.

Tiltak 2020

- Velferdsteknologi:
 - Etablering av responscenter og plattform samt heldigitalisering av trygghetsalarmene i 2020 for å kunne håndtere alle typer varslinger samt for omstilling av tjenestene.
 - Kommunens nøkkelbøksystem for hjemmeboende tjenestemottakere er utdatert og krever oppgradering. Etablering av elektronisk adgangskontroll muliggjør bedre regulering av adgang til beste for bruker og er mer effektivt for tjenesten. Pristilbud på mulig løsning er innhentet og ny løsning må på plass i 2020.
 - Videreføring av Velferdsteknologiens abc.
- Økt satsing på forebyggende folkehelsearbeid, særlig blant de unge og eldre, som en av faktorene som kan bidra til å løse utfordringene knyttet til at vi får en stadig mindre andel yrkesaktive i befolkningen og forventet økning i antall tjenestemottakere. En god oppvekst varer livet ut, og for å gi barn og unge de trygge rammene de behøver må vi starte tidlig.
- Ferdigstilling av plan for habilitering og rehabilitering
- Øke drift av gruppetrening og behandlingstilbud i samarbeid med brukerorganisasjoner og frivillige aktører.
- Anskaffe administrativt datasystem på legevakten og jobbe for felles interkommunal legevakt fra kl 15.30-08.00.

Egenbetaling hjemmetjenesten

Harstad kommune har hatt et komplisert egenbetalingsregulativ som er arbeidskrevende for de som fakturerer og vanskelig å forstå for de som mottar faktura. Det er sett på hvordan andre kommuner, bl.a Rana, Narvik og Steinskjær har det. Rådmannen foreslår endringer som skal gjøre

fakturaene mer forståelig for brukerne og forenkle faktureringsarbeidet. Forslaget er også utformet slik at det vil medføre minst mulig endring for den enkelte. Forslag innebærer at de som mottar flest timer vil få lavere kostnad enn i dag, mens de som mottar få timer vil få litt høyere kostnad. Regulativet er basert på en timepris og en maksimumspris per inntektsgruppe basert på G, slik at de med lavest inntekt har lavest makspris. Dette er samme prinsippet som andre kommuner bruker.

G	Timepris	Maks pris per mnd
< 2G	210	210
2-3G	340	680
3-4G	370	1 480
4-5 G	390	2 730
>5 G	455	4 550

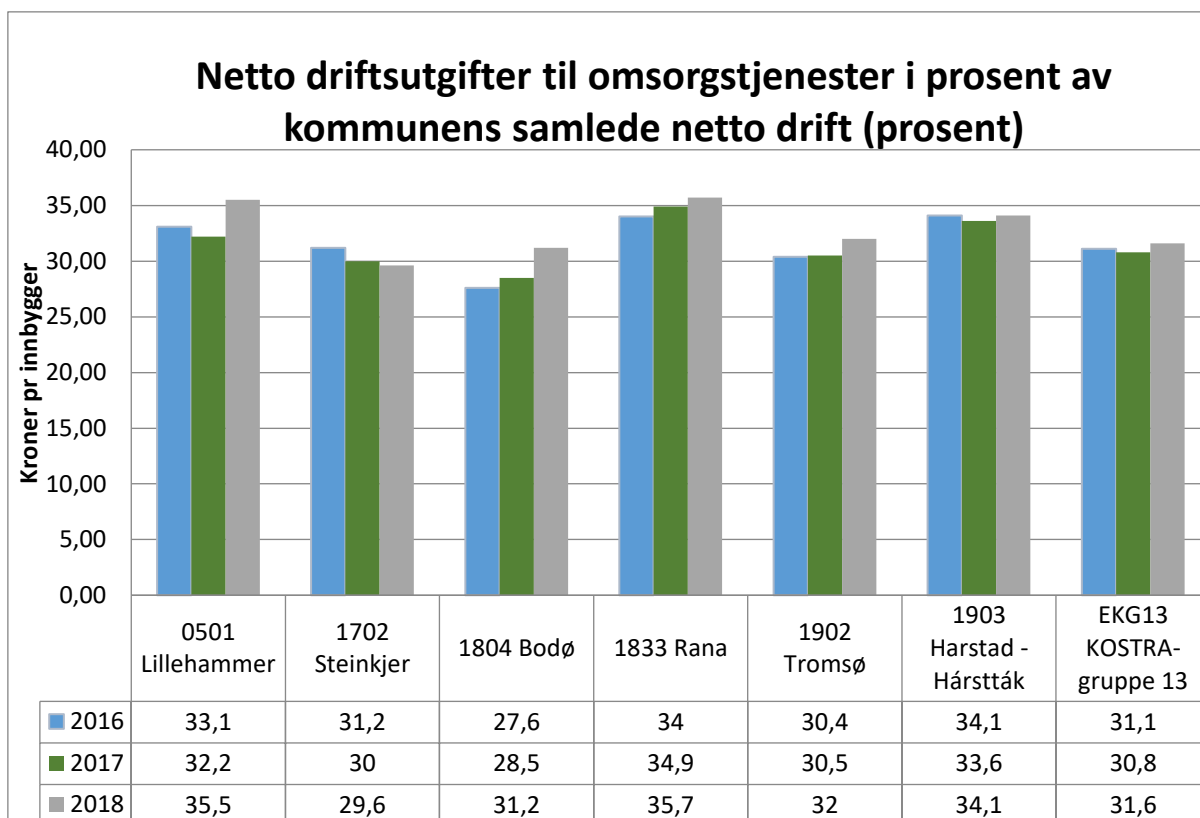
Maksprisen er satt med bakgrunn i at kommunens gjennomsnittskostnad for utførelse av en time hjemmetjeneste er beregnet til kr. 455,-.

I forhold til gjennomsnittsinntekten i de forskjellige inntektsgruppene så vil den enkelte måtte betale maksimalt følgende i prosent av inntekten.

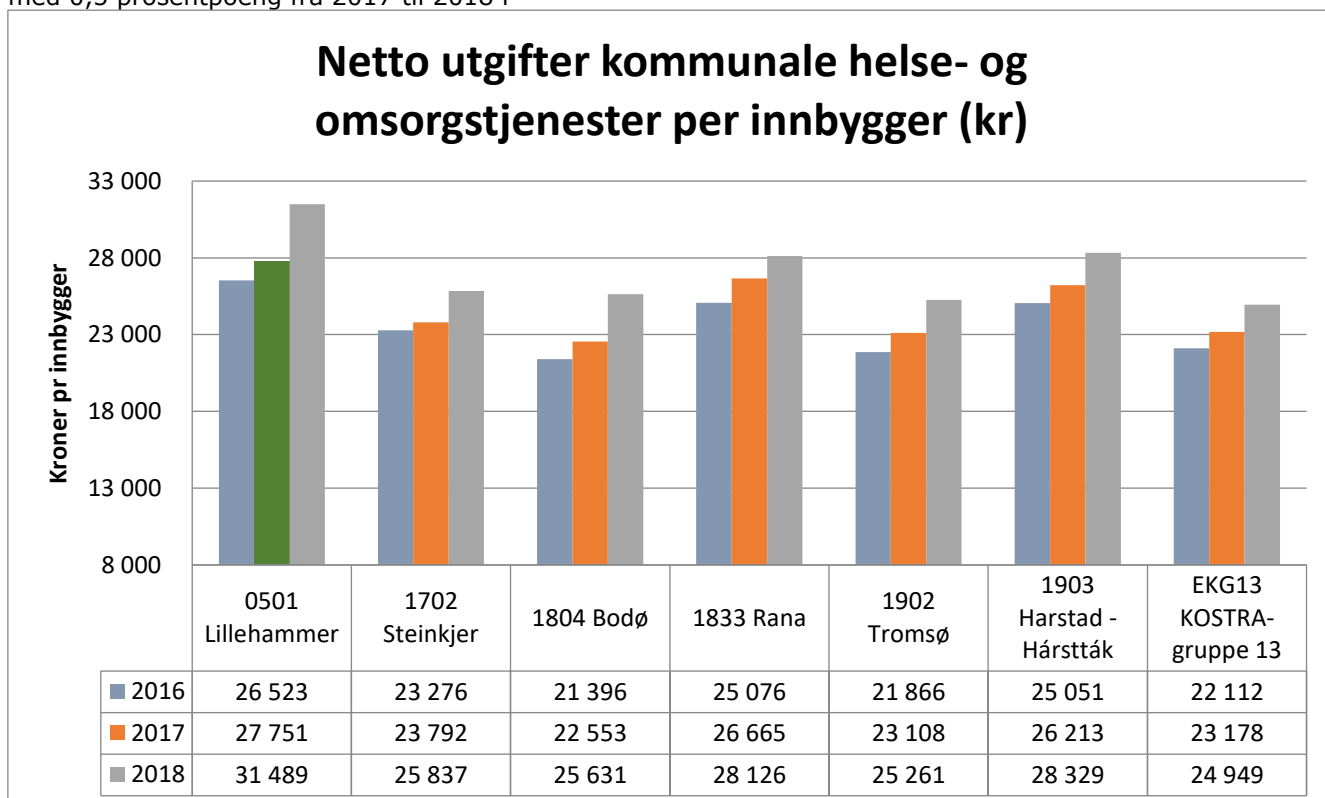
< 2G	0,1 %
2-3G	0,3 %
3-4G	0,4 %
4-5 G	0,6 %
>5 G	0,7 %

Endringene vil totalt sett gi omtrent den samme inntekten som før for Harstad kommune.

Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftskostnad er økt med 0,5 prosentpoeng fra 2017 til 2018 i

Harstad har 3.380,- (11,9%) høyere utgifter til kommunale helse- og omsorgstjenester pr. innbygger

enn gruppe 13. Harstad har og høyere utgifter enn G13. For å kunne få driften i balanse så er det viktig å redusere kommunens utgifter på sektoren.

Overordnede nøkkeltall

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	26 213	28 329	23 178	249 49
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	358,6	357,8	290,7	289,9
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	33,6	34,1	30,8	31,6
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	76,6	74	74,4	74,6
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,49	0,46	0,6	0,58
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	38,2	38	29,2	29,5
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	52,1	51,3	48,7	33,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	13,4	12,9	11,7	11,3
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	92,9	90,8	89,4	89,3
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	3 166	3 406	3 483	3 788
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,54	0,51	0,59	0,64
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0	0,26	0	0,56
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	4,8	5,1	4,3	4,5
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	12,4	12,5	10,5	10,7
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	12,6	13,4	9,2	9,2
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	44,2	44,6	36,1	37,9
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	83,3	95,2	89,5	91,4

4.8.1.1. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Driftsprosjekter H&O forskyvning til 2020	2t 2019	1 600			
Implementering av velferdsteknologi	NY	250	500	500	
Dagsenter/avlastning - renter, avdrag og FDV	NY	30	280	1 480	3 500

Beskrivelse:

Implementering av velferdsteknologi

Vi er i ferd med å anskaffe plattform for VFT samt brukernært utstyr som enhetene skal kunne begynne å ta i bruk i løpet av neste år.

Vi jobber med å etablere tilstrekkelige og hensiktsmessige faglige og tekniske responstjenester. Målet er at dette skal komme på plass i løpet av neste år.

Det er pr i dag vanskelig å si noe sikkert om behov for ressurs i 2020 for å få dette til. Det er viktig å ha en ressurs som kan jobbe med implementering. Det forventes innsparing ved implementering av velferdsteknologi, og det forventes at gevinstrealiseringen på sikt også vil dekke utgiftene til videre implementering.

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Reduksjon av 8 sykehjemsplasser ved Olavsgården sykehjem	VHP 2020	-2 750	-5 500	-5 500	-5 500
Ressurskrevende tjenester	VHP 2020	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Reduksjon av vakant psykologstilling pga reduksjon i statlig finansiering	VHP 2020	-700	-700	-700	-700
Reduksjon utgifter ved støttesenter mot IOSO	VHP 2020	-150	-300	-300	-300
Avvikling av turnus ROP	VHP 2020	-350	-350	-350	-350
Helse og mestring - økte inntekter	VHP 2020	-750	-750	-750	-750
Si opp avtalen med UNN om PSHT	VHP 2020	-300	-600	-600	-600
Reduksjon av 50% stilling ved koordinerende enhet	VHP 2020	-350	-350	-350	-350
Halvering av tilskudd til Stedet og Fønix	VHP 2020	-250	-250	-250	-250

Investeringsstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Forprosjekt samlokalisert bolig/dag/avlastningssenter for utviklingshemmede	K66/19	3 700	1 000	2 700			
Dagsenter/avlastning - investering	NY	131 300		1 300	50 000	80 000	
Dagsenter/avlastning - inntekter investering	NY	-58 000				-58 000	
Helsehuset							
Helsehuset/lokalmedisinsk senter	VHP 2020	220 000	2 000	5 000	100 000	113 000	

4.9. Sosialtjenesten og flyktingetjenesten (NAV)

Ansvarlige enheter: NAV-Harstad, Personal og organisasjon

4.9.1.1. Resultatmål for sosialtjenesten og flyktingetjenesten (NAV Harstad)

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Alle personer som mottar økonomisk sosialhjelp skal avklares til arbeid eller varig ytelse	Individuelt tilpasset tilbud til brukere, med særskilt fokus på ungdom under 30 år	NAV T1.1	Antall deltakere i kvalifiseringsprogram (KVP) Ønsket resultat er: 2020: 30	2017: 26 2018: 15
		NAV T1.2	Andel deltakere i KVP som går over til jobb (inkl. jobb med lønnstilskudd)/utdanning/andre tiltak inkl. andre ytelser i NAV Ønsket resultat: 75 %	2017: 83 % 2018: 88 %
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.3	Andel saker der økonomisk rådgivning og/eller gjeldsrådgivning er gitt – og som ikke utløser sosial stønad Ønsket resultat: Økning	2017: 46,7 % 2018: 54,2 %
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.4	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene: "Jeg får den servicen jeg trenger fra NAV-kontoret" (statlig brukerundersøkelse) Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3	2018: Ikke gjennomført brukerundersøkelse
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.5	Nedgang i gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Skal ikke overstige 4 mnd.	2017: 4,4 2018: 4,4
		NAV T1.6	Andel som har mottatt økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Reduksjon	2017: 2,3 % 2018: 2,0 %
		NAV T1.7	Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall) Ønsket resultat: Reduksjon	2017: 34,1 % 2018: 28,3 %
		NAV T1.8	Andel unge som har mottatt økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Reduksjon	2017: 1,6 % 2018: 1,3 %
Personal/organisasjon				
Rask og god saksbehandling	Kvalitetssikring ved at forvaltningsbrev utarbeides i hver aktuell sak	NAV O1.1	Antall behandlede og opplyste sosialsaker innen 14 dager Ønsket resultat: 90 %	2017: 65 % 2018: 46,4 %

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
Flyktningstjenesten				
Alle bosatte flyktninger skal avklares til arbeid eller varig ytelse	Individuelt tilpasset introduksjonsprogram	NAV T1.9	Andel flyktninger som går direkte over til jobb, utdanning (grunnskole, videregående, høyere utdanning) eller aktive tiltak i NAV etter avsluttet program. Ønsket resultat: 50 %	2017: 81 % 2018: 84 %
		NAV T1.10	Andel flyktninger som går over til arbeidsrettet tiltak eller ytelse i NAV etter endt introduksjonsprogram Ønsket resultat: 50 %	2017: 37 % 2018: 36,5 %
		NAV T1.11	Vedtak om introduksjonsprogram Ønsket resultat: 97 % innen 3 måneder etter bosetting	2017: 90 % 2018: 90%
	Boliger til flyktninger	NAV T1.12	Antall bosatte flyktninger i Harstad Vedtatt bosettingsmål/ ønsket resultat 2020: 60 I tillegg kommer familie-gjenforente	2017: 53 (35) 2018: 41-(7) (familie-gjenforente)

4.9.1.2. Rammebetingelser og utfordringer for sosialtjenesten og flyktningstjenesten

NAV Harstad har ansvar for å yte tjenester etter lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, lov om sosiale tjenester i NAV, folketrygdloven og introduksjonsloven. Kontoret har også ansvar for gjeldsrådgivning.

Flyktningstjenesten, med bosetting av flyktninger og introduksjonsprogrammet, er utenfor minimumsløsningen i et NAV-kontor, men ble organisert inn under NAV Harstad ved etablering av kontoret i 2007. Fra 01.01.19 ble bosetting- og etablering av flyktninger flyttet til Boligkontoret organisert under bygg- og eiendomstjenesten i kommunen.

Målet for NAV er å bidra til at flere kommer i arbeid. Arbeid gir det enkelte menneske økonomisk selvstendighet og handlingsrom, og er den viktigste arenaen for inkludering og bedring av levekårene for de som er vanskeligst stilt. De nasjonale målene og hovedprioriteringene for de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen er å gi alle mulighet til å komme i arbeid, gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg, og bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Målet for flyktningstjenesten er bosetting av flyktninger etter kommunestyrevedtak samt gjennomføring av introduksjonsprogrammet.

Kommunen har svært lav arbeidsledighet (1,8 % av arbeidsstyrken pr september 2019), noe som medfører at de som oppsøker NAV-kontoret er mennesker som har komplekse problemer på grunn av dårlig helse, sosiale forhold, dårlig økonomi, lavt utdanningsnivå og språkproblemer. Det er mange mennesker som har behov for flere flere tjenester i kommunen på grunn av komplekse problemer, og som strever med styring av egen økonomi. De siste årene har det vært økning i antallet som har hatt behov for hjelp til å forvalte økonomien gjennom frivillig eller tvungen forvaltning. Kontoret ble omorganisert i 2017 og det har medført bedre og nærmere samarbeid med andre enheter når det gjelder oppfølging av personer med helse-/rus- og sosiale problemer. Det oppleves en positiv effekt på grunn av etablering av Boligkontoret. Det oppleves også positivt at det er startet et omfattende boligsosialt arbeid og med etablering av boliger for vanskeligstilte.

Lov om sosiale tjenester i NAV (sosialtjeneste)

Det jobbes for at flere kommer i arbeid og at færrest mulig får passiv sosialhjelp gjennom god oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Ungdom, langtidsledige og personer med innvandrerbakgrunn (utenfor EØS) er prioritert for oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Kontoret har et særlig fokus på barns vilkår i familien ved behandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp.

Det satses på kvalifiseringsprogrammet (KVP) som er en rettighet etter lov om sosiale tjenester i NAV (§ 29). KVP skal bidra til at personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, og begrensede inntektsevner, skal få styrket sin mulighet for å kunne delta i arbeidslivet.

NAV-kontoret har gjennom lov om sosiale tjenester i NAV plikt til å skaffe et midlertidig botilbud hvis personer helt akutt ikke har et sted å sove og oppholde seg neste døgn (§ 27). Kontoret har opplevd store utfordring når det gjelder å finne midlertidig botilbud for personer som er alvorlig syk og har rusutfordringer, og er blitt kastet ut på grunn av utfordringer med å ivareta bolig. Kontoret opplever nå et nærmere og bedre samarbeid med ROP-tjenesten, psykisk helsetjeneste, Boligkontoret og Koordinerende enhet når det gjelder tjenester og botilbud til disse personene.

Arbeidsrettet aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp

Stortinget har vedtatt i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 20 at det skal stilles vilkår om arbeidsrettet aktivitet for å få økonomisk stønad. Formålet med vilkår om aktivitet er rettet mot å styrke den enkeltes mulighet for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Aktivitetene som tilbys skal være individuelt tilpasset behov og funksjonsnivå til den enkelte.

NAV Harstad har etablert Jobbhuset som kommunalt lavterskel arbeidsrettet aktivitetstiltak, spesielt rettet mot unge under 30 år som mottar økonomisk sosialhjelp.

Dersom stønadsmottaker takker nei til aktivitetstilbud, kan NAV-kontoret fatte vedtak om å redusere utbetalingen. Det foretas individuelle vurderinger, og syke eller andre som ikke er i stand til å utføre aktivitet, vil ikke bli møtt med et slikt krav. I lovendringen er dette presisert med at vilkår «ikke må være uforholdsmessig byrdefulle».

Det jobbes målrettet med metode- og fagutvikling for å utvikle den arbeidsrettede oppfølgingen og avklaring av mottakere sosialhjelp.

Flyktningetjenesten

Flyktningestrømmen til Norge og Harstad var i 2016 svært høy, noe som vil gir ringvirkninger årene etter. Fremover stiller det flyktningetjenesten, NAV-kontoret, andre kommunale tjenester og Harstad-samfunnet overfor utfordringer. Det handler om å ha kapasitet til å håndtere bosetting, kvalifisering og integrering av bosatte flyktninger, samt å bidra til at de kommer i arbeid og blir selvforsørget. I 2020 har

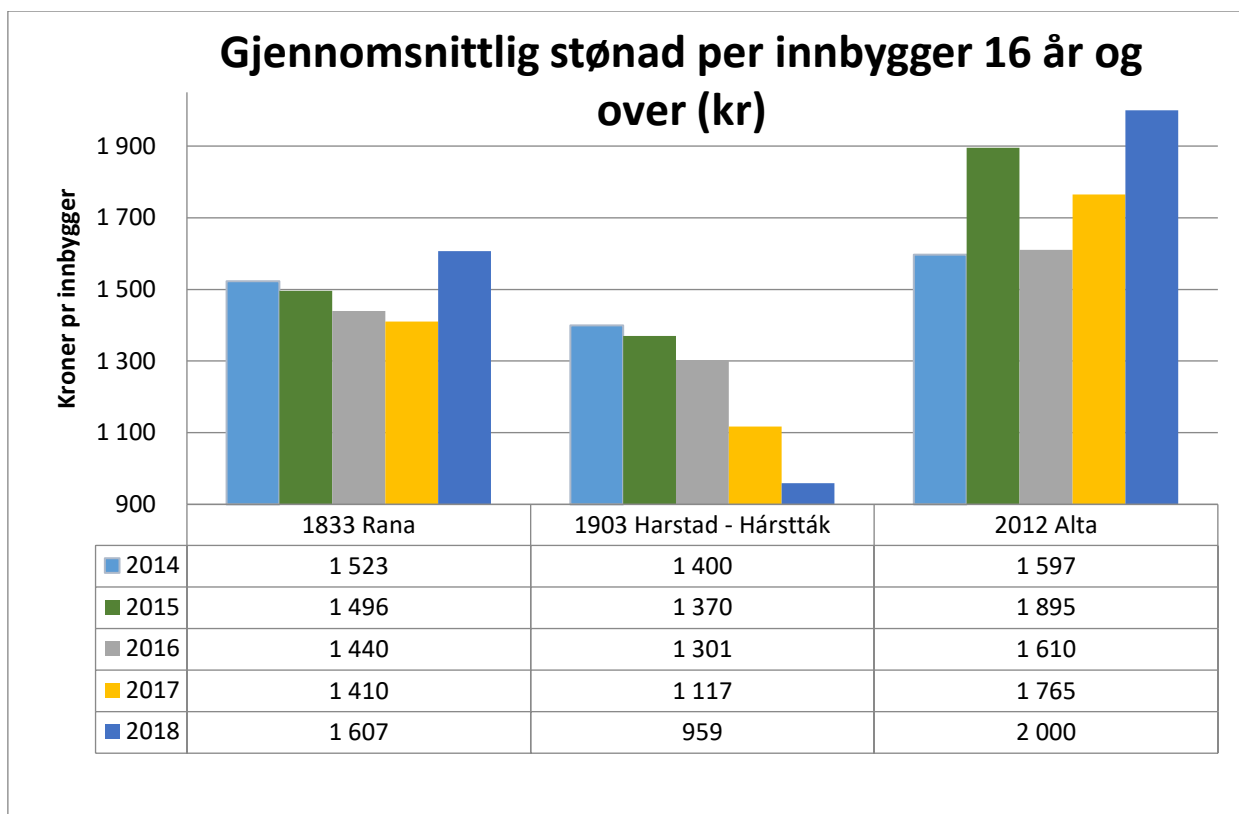
Harstad kommune blitt anmodet om å bosette 40 personer i 2020. Tidligere måltall på 60 legges fortsatt inn som måltall for bosetting i 2020. Eget vedtak må fattes i kommunestyret i VHP.

Å jobbe med nyankomne innvandrere/flyktninger er et svært ressurskrevende arbeid. De som bosettes har ofte komplekse helseproblemer og behov for omfattende bistand. Dette både i perioden de er i introduksjonsprogrammet og etter at de er ferdige. En utfordring er at mange ikke lærer seg godt nok norsk til å kunne få innpass på arbeidsmarkedet, og blir avhengig av tiltak i regi av NAV-kontoret og økonomisk sosialhjelp. Det bør vurderes hvordan tjenesten skal utvikles for å bidra til at bosatte flyktninger får den bistanden som bidrar til at de blir selvforsørget. Arbeidet med å evaluere flyktningarbeidet og utvikle en integreringsplan er positivt.

Bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere er kanskje den største velferdsutfordringen kommunene står overfor. Dette på grunn av at svært mange mangler den kunnskapen som gjør at de kan gå rett inn i det norske samfunnet. Dette er et arbeidskrevende og langsiktig arbeid som må omfatte hele kommunen.

4.9.1.3. Nøkkeltall og prognoser for sosialtjenesten

Harstad har redusert stønad pr. innbyggere 16 år og eldre med ca. 14,1 % fra 2017 til 2018 og ca. 31,5% fra 2014. Rådmannen vurderer den store reduksjonen i perioden som positiv. Dette kan tyde på at mange er i jobb eller utdanning og med lav arbeidsledighet i Harstad. Rådmannen vurderer at gode samvirkende tiltak som arbeidsrettet aktivitetsplikt, økt satsning på boligsosialt arbeid, god oppfølging og arbeidsrettede tiltak, jobbhus mm har bidratt til positiv utvikling. Kostnadene ligger i 2018 langt under gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner.

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Sosialhjelpsmottakere (antall)	563	498		
Sosialhjelpsmottakere 18-24 år i % av antall sosialhjelpsmottakere	21,0 %	21,0 %	20,9 %	20,9 %
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer i % av antall sosialhjelpsmottakere	27,5 %	27,5 %	39,4 %	39,4 %
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt i % av antall sosialhjelpsmottakere	8,3 %	8,3 %	9,3 %	9,3 %
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold i % av antall sosialhjelpsmottakere	34,1 %	34,1 %	43,7 %	43,7 %
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig i % av antall sosialhjelpsmottakere	4,1 %	4,1 %	5,5 %	5,5 %
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp i % av antall sosialhjelpsmottakere	60,4 %	60,4 %	51,7 %	51,7 %

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Forprosjekt arbeidsinkludering	NY	250			

4.10. Barnevern

Ansvarlige enheter: Barne- og ungdomstjenesten

4.10.1.1. Resultatmål for barnevernstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Godt forebyggende barnevernsarbeid	Fokus på barnets nettverk som ressurs - Kartlegging - Samarbeid - Aktivisering - Kompetanse - Bruk av metoder som nettverksmøter, familierådslag og foreldrestyrkende tiltak.	BU T1.1	Andel saker med familierådslag Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2017: 8 2018: 2
		BU T1.2	Antall familier med PMTO tiltak Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2017: 21 2018: 20
	BU T1.3	Hjemmebaserte familie- og ungdomstiltak Andel vedtak om tiltak utenfor hjemmet i forhold til totalt antall saker Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon	2017: 41,8 % 2018: 40,3 %	
Frister overholdes	Gjennomgang av meldinger innen for frister	BU T2.1	Andel meldingsgjennomganger med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	2017: 0,3 % 2018: 2,4 %
	Gjennomføring av undersøkelser innenfor frister		Andel undersøkelser med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	
	Evaluering av tiltakssaker en gang i kvartalet		Andel tiltakssaker med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	
	Besøk i fosterhjem i samsvar med lovkrav		Andel fosterhjemsbesøk med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	
	Tilsynsbesøk til barn i som bor i fosterhjem i Harstad		Andel tilsynsbesøk med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	

4.10.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Barnevernet er satt til å løse oppgaver knyttet til forvaltningsmessige, barnevernfaglige og samfunnsmessige forhold. Barnevernet skal bistå eller overta der foreldrene svikter eller ikke

strekker til, og barnets behov for og rett til omsorg, utvikling, vern og beskyttelse er utgangspunktet. Dette krever innsats fra flere nivåer og et bredt samarbeid med andre tjenesteområder. Tiltakene i barnevernet spenner fra forebyggende arbeid, foreldrestøttende tiltak og veiledning til omsorgsovertakelser etter alvorlig omsorgssvikt.

Regjeringen jobber fortsatt med endringsprosesser på barnevernsområdet. Fra lovmessige endringer til gjennomgang av ansvarsforholdene mellom kommune og stat. Lov om barneverntjenester er under omfattende endring, men ikrafttredelse er ikke fastsatt. Dato for gjennomføringen av kvalitet- og strukturreformen for barnevernet i Norge er nå satt til 1.1.2022. Reformen skal blant annet gi bedre grunnlag for tverrfaglig samarbeid og sterkere insentiver til tidlig innsats overfor utsatte barn og familier. Fullstendig oversikt over hvilke oppgaver som skal overføres fra stat til kommune er uavklart. Eksisterende refusjonsordning og egenandelsløsningen utgår, og erstattes med at kommunene får det fullstendige økonomiske ansvaret på barnevernsområdet. Hva dette betyr økonomisk for kommunene er usikkert, men de kommunale utgiftene vil øke. Det er signalisert at kompensasjonen fra staten vil komme på rammetilskuddet til kommunene fra 2022.

Barneverntjenesten har siden 2018 jobbet med organisasjonsstruktur. Dette arbeidet vil fortsette i virksomhetsplanperioden. Målsetningen er en organisasjon med tydelige rammer og klare rolleavklaringer som skal bidra til å videreutvikle barnevernstjenesten med det formål å gi faglig forsvarlig og kvalitativ god tjeneste med bruker i fokus. Dette i samsvar med de forventningene som ligger til den kommunale barneverntjenesten.

Regjeringen har iverksatt ett omfattende kompetanseløft overfor de kommunale barneverntjenestene for at kommunene skal være forberedt til kvalitets- og strukturreformen. Egne videreutdanninger for ansatte i kommunal barneverntjeneste og kompetanseløft gjennom lokale læringsnettverk er statlig finansiert der Harstad deltar med 2 ansatte. I tillegg har Harstad kommune og Tromsø kommune etablert læringsnettverk. Barnevernstjenesten har tilsatt fagutvikler som ivaretar dette området.

Regjeringen har satt i gang et tjenestestøtteprogram og veiledningsteam som rulles ut i kommunene. Harstad kommune vil få tilbud om dette i virksomhetsplanperioden.

Det arbeides med å sikre god kvalitet i barnevernet gjennom organisasjonsutvikling av tjenesten. Barneverntjenesten har søkt OU -midler gjennom KS.

Hjelpetiltak til familier er et kommunalt ansvar. Det er viktig å fortsette videreutviklingen av virkningsfulle hjelpetiltak. Familieavdelingen omfatter alle som jobber med systemisk endringsarbeid. I tilknytning til reformen kan Harstad kommune forvente å få henvendelser fra andre kommuner med ønske om interkommunalt samarbeid. Direktoratet jobber med en nasjonal standard for hjelpetiltak. Harstad kommune er invitert med som deltaker i dette arbeidet og arbeidet vil fortsette i planperioden.

Det er bevilget penger til et nasjonalt barnevernsprogram, Digibarnevern, i statsbudsjettet. Denne nasjonale digitale løsningen skal sikre både en digital løsning og kvalitative standarder for håndtering av en barnevernssak. Dette er pr i dag under utvikling i direktoratet.

Mål

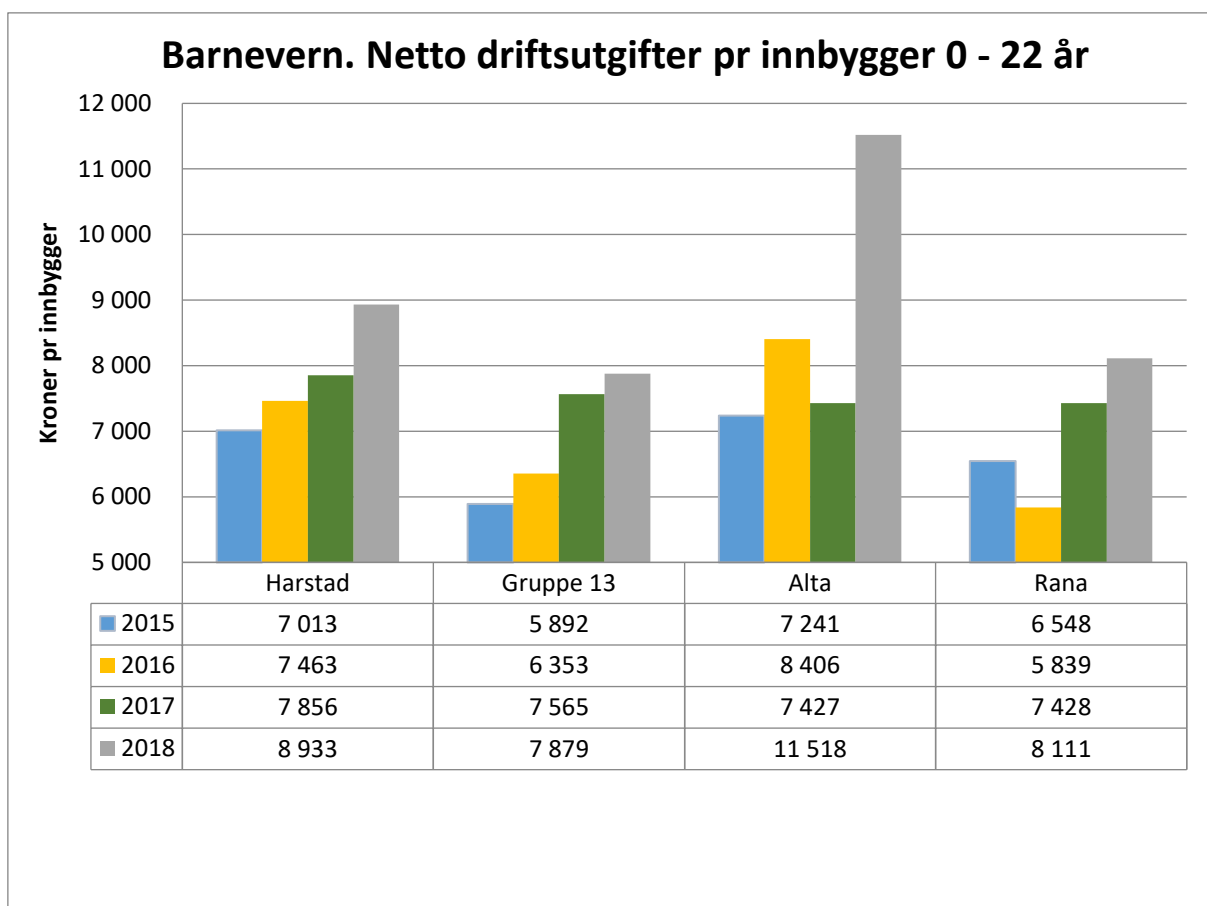
Barnevernstjenesten skal;

- tilrettelegge for medvirkning og medbestemmelse.
- bidra til et tverrfaglig samarbeid
- yte tjenester av høy kvalitet

Barne- og ungdomstjenesten koordinerer forebyggende tverrfaglig- og tverretatlig samarbeid samt forebyggende forum. I plan perioden skal plan for oppvekst følges opp.

4.10.1.3. Nøkkeltall og prognoser for barnevernstjenesten

Kostnadene til Barnevern har økt med 13,7 % fra 2017 til 2018. Kostnadene er høyere (11,8 %) enn gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner (Gruppe 13).

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år (kr)	7 856	8 933	7 565	7 879
Barn med melding ift. innbyggerar 0-17 år (prosent)	4,9	4,4	4,6	4,5
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggerar 0-17 år (prosent)	5,3	5	4,7	4,8
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggerar 0-22 år (prosent)	3,5	3,8	3,6	3,5
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak (kr)	50 728	58 686	44 682	48 283
Brutto driftsutgifter per barn som ikkje er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	39 838	40 418	39 698	40 287
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	350 369	339 234	453 275	464 908
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	13,7	15,9	19,8	18,9
Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)	87	92	87	88

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Reduksjon utgifter frikjøp fosterhjem barnevernet	VHP 2020	-500	-500	-500	-500

4.11. Vann

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.11.1.1. Resultatmål for vanntjenesten

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Utbygging av en sikker og hygienisk betryggende kommunal vannforsyning i tråd med hovedplan vann	Gjennomføring av tiltak for å oppnå vedtatt forsyningsområde og krav fastlagt i drikkevannsforskriften. Tilpasning av gebyrnivå slik at det er et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for utbygging og drift av sektoren	VA T1.1	Gjennomførte utbyggings- og fornyingstiltak i tråd med VHP og driftsplan	Tiltak som var omfattet av VHP for 2018 er i hovedsak startet eller gjennomført
		VA T1.2	Antall avvik i hht drikkevannsforskriften	2017: 4 2018: 4
God ressursutnyttelse	Systematisk lekkasjesøk. Sikkerhet i daglig drift. Planlegging og gjennomføring av tiltak. Kompetanse.	VA T1.3	Lekkasje i vannettet Ønsket resultat: Reduksjon til 30%	2017: 36% 2018: 35,5%

4.11.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad kommune eier og driver 7 vannverk som forsyner i alt ca. 22.500 personer. Hovedvannverket er Harstad vannverk og forsyner totalt 21.000 personer fra Fauskevåg i sør til Kasfjord og Stornes i nord. Strekingen til Stornes ble tilkoplest Harstad vannverk i 2016 og Fauskevåg i 2017/2018.

I forbindelse med at forsyningsområdet for Harstad vannverk er utvidet er det investert betydelige beløp i vannverket. Gjennom dette er det lagt til rette for tilkopling av flere kommunale og private andelsvannverk. Alle disse er blitt frivillig tilkoplest. Det er også lagt til rette for tilkopling av de private vannverkene i Nordvik og Kilbotn, men disse har foreløpig ikke ønsket tilkopling. Disse forsyner i dag ca. 650 personer. I Kilbotn er det et vaskeri som gjennom flere år har etterspurt en bedre vannforsyning.

Det er bygd nytt moderne vannbehandlingsanlegg med fargefjerning for Harstad vannverk, og hovedledningen fra dette anlegget til beredskapsmagasinet i Folkeparken er skiftet ut. Dette sikrer kvalitet på levert vann og leveringssikkerhet. Vannverksslam fra fargefjerningen ved Harstad vannverk pumpes til avløpsnett på Åsegarden og ledes videre til avløpsrensaneanlegg på Bergsodden. Det er en utfordring å oppnå rensekravene ved avløpsrensaneanlegget på Bergsodden. Vannverksslammet er en av hovedårsakene sammen med avløpsvann fra meieriet. Det utredes alternativer for behandling av vannverksslammet hvor et av alternativene er avvanning/ behandling lokalt ved anlegget og et annet er utvidet behandling ved avløpsrensaneanlegget på Bergsodden. Et avvanningsanlegg ved vannbehandlingsanlegget er en svært kostbart løsning og vil ha en samlet kostnad på ca 30 mill. kr. I tillegg til disse alternativene er det en dialog med fylkesmannen om en alternativ måte å beregne/dokumentere renseseffekten på Bergsodden RA. Det forventes en avklaring på valg av løsninger rundt årsskiftet 2019/2020.

Harstad vannverk har en lekkasjeandel på ca. 35 %, som er en vesentlig reduksjon i forhold til tidligere. Det er i hovedplanen et mål om å redusere lekkasjeandelen til 30 %. Det betyr at det må satses både på systematisk lekkasjesøk og utskifting av sårbare ledningsstrek. Samtidig må det være sikkerhet i daglig drift. Dette betyr økte ressurser både til planlegging og gjennomføring av ulike utbedringstiltak i enkeltpunkt. I dette ligger også løpende kompetanseheving innen disse områdene.

Arbeidet med fornying av ledningsnett på vannverkene til Harstad kommune er allerede påbegynt gjennom avsetning til prosjekt i tråd med anbefalingene i kommunens saneringsplan for

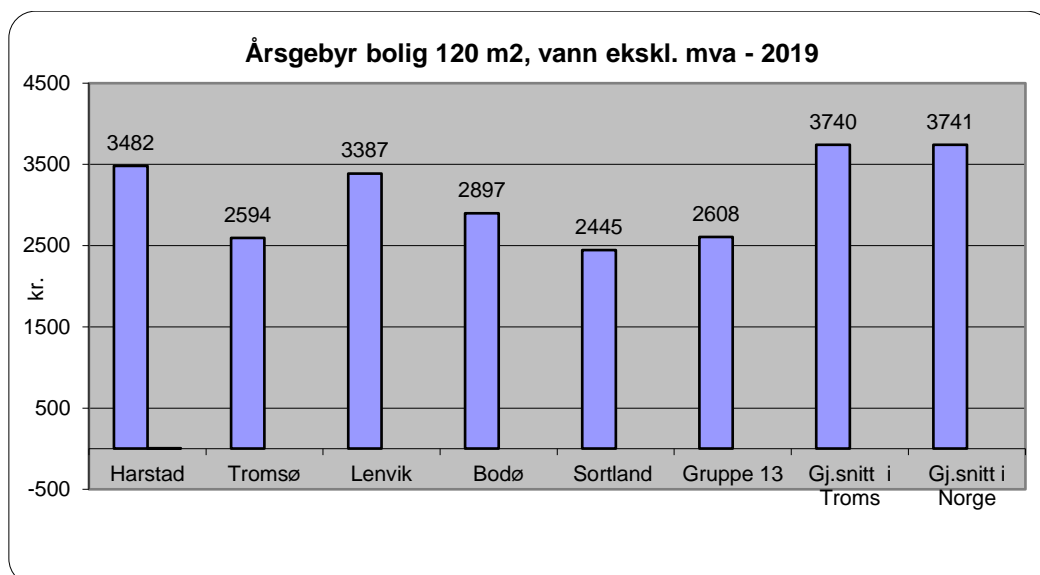
VA. Det ble imidlertid ved fjorårets behandling av VHP 2019-2022 en redusert avsetning til investeringer og fornying av VA-anlegg. Harstad bør imidlertid ikke redusere innsatsen i Va-nettet, men i den kommende perioden intensivere arbeidet med utskifting av både hovedledninger og fordelings-ledninger i de kommunale vannverkene. Dette er et viktig område som Mattilsynet som vannverksmyndighet har satt et sterkt fokus på. Det er i dagens samfunn viktig med en god og sikker vannforsyning til våre innbyggere.

Det er for Harstad vannverk ikke etablert en helhetlig reservevannkilde. Det er et tema som må utredes og besluttes i kommende periode.

Kostnadene til utbygging, drift og vedlikehold av kommunale vannverk finansieres fullt ut med gebyrmidler. Disse kan kun brukes innen sektoren.

Innen vannforsyningssektoren har kommunen de siste årene gjennomført store investeringer, og vi står også i kommende år foran store tiltak. Det vil som nevnt i de kommende årene bli økt fokus på fornying av eksisterende anlegg. Dette er med på å sikre en god og sikker vannforsyning.

Gebyrnivået for 2019 i forhold til en del sammenliknbare kommuner er som følger:

Det er et samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Tjenesten utføres innen vedtatte budsjetttrammer fra Kvæfjord kommune. Det er så langt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene.

4.11.1.3. Nøkkeltall og prognoser

	G-13 2019	Res 2019	Forventet / Måltall			
			2020	2021**	2022**	2023**
Årsgebyr ved vannforsyning*	2608	3482	3590	3,9%	12,3%	17,2%

*Standardbolig på 120 kvadratmeter i rapporteringsåret+1,

** Økning fra 2020 i 2020-priser. I tillegg kommer normal lønns- og prisstigning.

Det er planlagt å bruke opp opparbeidet fond i perioden 2020-2022

4.11.1.4. Nye tiltak

Ansvar	Tiltaksbetegnelse	2020	2021	2022	2023

Enhet/ tjeneste			Total inv.	Tidl. budsj.	Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
DRU	153xxx	Investeringer Selvkost Vann	129100	22 900	39 400	16 000	16 300	33 900

Mercurveien (154030 / 154031 /153054)

Hovedformålet ved dette prosjektet er å sanere et urensset utslipp fra bebyggelsen på langs Mercurveien. Siden veipakken opprinnelig omfattet fortau eller g/s- veg langs Mercurveien, ønsket Harstad kommune å styrke vann og avløpsanleggene på Mercur-siden gjennom å legge VA- ledninger i g/s- arealet.

I og med at dette tiltaket er tatt ut av Harstadpakken, vil en utbygging som opprinnelig forutsatt ikke la seg gjennomføre. Andre alternativer under utredning.

I og med vedtak i sak 18/181 kan en naturlig konsekvens være å ferdigstille planer for tiltaket, men å utsette utførelsen til 2023, dvs. etter den vedtatte stopperperioden.

Imidlertid oppleves dette utslippet som lokalt skjemmende, og i og med de ressursene som er brukt i forbindelse med opprydding i havnebassenget, burde dette utslippet vært fjernet. Det er for lagt opp til gjennomføring av tiltaket i 2020 – 2021.

Fornyng Øvre Holtet (vann og avløp - ny)

Et mindre område i Øvre Holtet er tilknyttet avløpssystemet nedstrøms via fellesledninger. Dette kan føre til uønsket overløpsdrift fra ny pumpestasjon i Holtet, og det bør foretas separering av overvann fra spillvannet. Vannledninger på samme strekning fornyes også. Prosjektet gjennomføres etter 2022, dvs. etter stopperperioden

Fornyng Harstadgårdsveien m. fl. (153098 / 154098)

Tiltaket omfatter fornyng av gamle ledninger i sentrum iht. saneringsplanen. Det foretas separering spillvann / overvann. Tiltaket er under planlegging, men gjennomføringen (bygging) foreslås lagt til etter 2022 (stopperperioden).

Kryssing Generalhaven (vann og avløp - ny)

Det er laget et forprosjekt for utvikling av Generalhaven. Siden en gammel (VA) ledningstrase ligger over Generalhaven ikke langt fra der som en ny scene skal plasseres, har DRU valgt å prioritere fornyng av denne. Det legges opp til at VA-tiltaket er ferdig før arbeidene på overflaten starter. Tiltaket gjennomføres i 2020.

Utredning VA Åsegarden - Bergsodden (vann og avløp - ny)

Flere forhold gjør at det er behov for å se på en ny overordnet plan for VA infrastruktur på strekningen fra Åsegarden og til renseanlegget på Bergsodden. Dette er forhold som:

- Hovedanlegg VA for et nytt næringsområde på Langmoan
- Driftsforstyrrelser ledningsanlegg Kilhus
- Kapasitetsutfordringer i Bergseng-området
- Ledning for transport av spyleslam fra vannbehandlingsanlegget i Sørli

I tillegg gjenstår flere mindre tiltak fra en tidligere VA- plan for området Sama – Bergsodden som må revurderes i lys av dagens VA- situasjon.

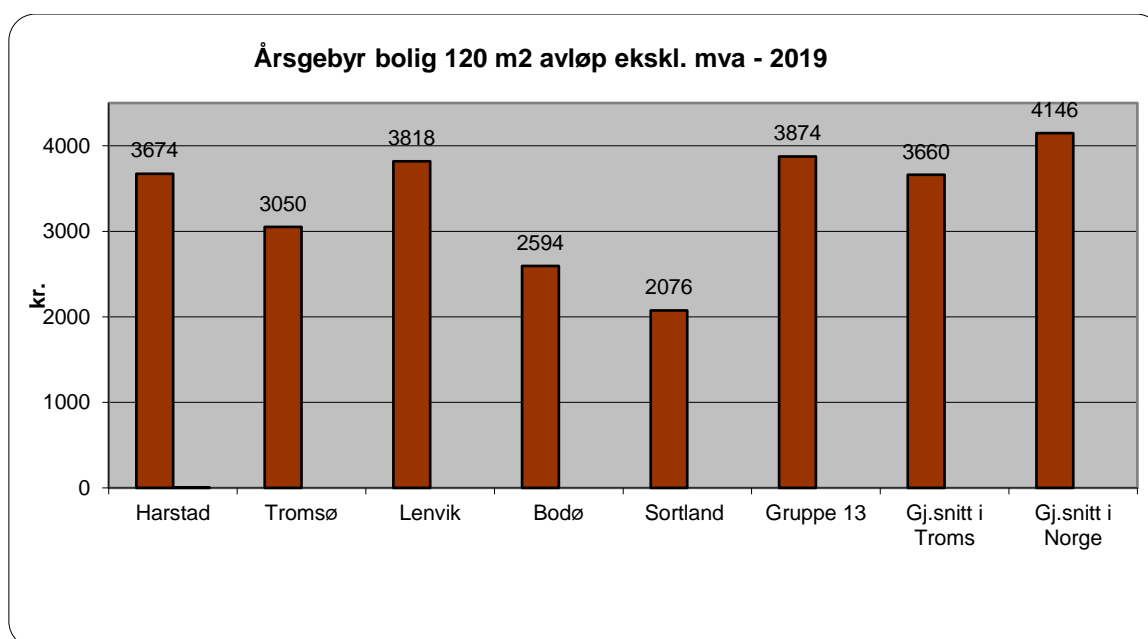
4.12. Avløp

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.12.1.1. Resultatmål for avløpstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Rydder opp i og fjerner alle tilførsler av kommunalt avløp som utgjør en helseisiko eller en estetisk forringelse av det fysiske miljø	Gjennomføring av tiltak for å tilfredsstille krav gitt i utslippstillatelse eller i forurensningsforskrift. Tilpasning av gebyrnivå slik at det er et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for utbygging og drift av sektoren	AV T1.1	Gjennomførte utbyggings- og fornyingstiltak i tråd med VHP og driftsplan	Tiltak som var omfattet av VHP 2018 er i hovedsak startet eller gjennomført
		AV T1.2	Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	2018: 35,5

Kostnadene til utbygging, drift og vedlikehold av kommunale avløpsanlegg finansieres fullt ut med gebyrmidler. Disse kan kun brukes innen sektoren. Gebyrnivået i forhold til sammenliknbare kommuner er som følger:

For å imøtekomme kravene til primærrensing for hovedutslippspunktene Stangnes, Revsbekken, Holstneset og Bergsodden er ledningssystemet lagt om og renseanleggene er oppgradert til primærrensing i henhold til kravene i Forurensningsforskriften. Gjennom denne omleggingen er 25 utslipp sanert. Disse gikk tidligere urensset ut i indre havn. Det gjenstår utbygging av det permanente anlegget på Mercur, som var planlagt samordnet med utbedring av Mercurvegen i forbindelse med Harstadpakken. På grunn av endringer i Harstadpakken må VA i Mercurvegen gjennomføres uavhengig av Harstadpakken. Dette bør prioriteres i perioden 2020-2021.

For anlegget på Bergsodden er det innslag av svært krevende avløpsvann fra meieriet og kommunens hovedvannbehandlingsanlegg. Det har medført at det er en utfordring å tilfredsstille de statlige utslippskravene. Det arbeides sammen med anleggsleverandør og vannverksrådgiver for å finne en løsning for at dette anlegget skal tilfredsstille kravene. Det er også kontakt med fylkesmannen om renseeffekt/dokumentasjon kan gjøres på alternativ måte. Det er mål om avklaring på denne problemstillingen rundt årsskiftet 2019/2020, og gjennomføring av tiltak innen

utgangen av 2020. Det er kommunens frist for ferdigstilling av alle primærrenseanleggene.

For anleggene på strekningen Stangnes syd–Ruggevik er det vedtatt å bygge et nytt renseanlegg på Stangnes syd. Dette anlegget med tilhørende ledningsnett skal ferdigstilles innen utgangen av 2020, som er myndighetenes frist til Harstad kommune. Dette prosjektet vil ha en samlet prosjektkostnad på 96 mill. kr. De bygningsmessige kostnader i dette prosjektet er noe høyere enn opprinnelig beregnet. Årsaken er økt omfang på byggearbeider og stort press i byggemarkedet og dermed redusert konkurranse. Det er etter 5 gjennomførte anbudskonkurranser i 2019 inngått byggeavtaler for de ulike delene av prosjektet.

Når disse tiltakene for oppgradering til primærrensing er gjennomført, så vil Harstad kommune ha investert totalt ca. 160 mill. kr på oppgradering av avløpsrenseanleggene innen det som er definert som sentrumssonene mellom Ruggevik og Bergsodden.

De skjerpede myndighetskravene har betydning for driften av avløpsrenseanleggene. Dette er bl.a. knyttet til rensgradene og dokumentering av driften knyttet til disse. Dette betyr også økte driftsutgifter og behov for kompetanseheving.

Dette må imøtekommes av Harstad kommune ved å:

- Ha gode planer for avløpssektoren med fokus på tilgjengelighet, sikkerhet og kompetanse
- Gjennomføre utbygging som sikrer en god og sikker infrastruktur for transport av avløpsvann og behandling av dette før utslipp
- Ha en robust driftsorganisasjon for avløpsbehandlingen med fokus på kompetanse og driftssikkerhet

Kommunen står i de kommende årene overfor store utfordringer med å gjennomføre tiltak med separering av overvann og utskifting av gamle ledningsanlegg. Dette vil være kostnadskrevenende. Dette arbeidet er allerede startet og blir samordnet med tilsvarende tiltak innen vannforsyningen. Grunnlaget for gjennomføring av tiltak er angitt i revidert saneringsplan for VA.

Det ble i 2014 etablert samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Tjenesteproduksjonen går inn som en direkte del av organisasjonen for Drift- og utbyggingstjenesten. Tjenesten utføres innen rammen av vedtatte budsjettammer fra Kvæfjord kommune. Det er så langt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene

4.12.1.2. Nøkkeltall og prognoser for avløpstjenesten

	G-13 2019	Res 2019	Forventet / Måltall			
			2020	2021**	2022**	2023**
Årsgebyr for avløpstjenesten*	3 874	3 674	3 788	3,9%	12,2%	20,7%

*Standardbolig på 120 kvadratmeter i rapporteringsåret+1

** Økning fra 2020 i 2020-priser. I tillegg kommer normal lønns- og prisstigning.

Det er planlagt bruk av bundet fond tom 2022.

	G-13 2019	Res 2019	Forventet / Måltall			
			2020	2021	2022	2023
Årsgebyr for slamtjeneste *	1 723	646	672	9,7%	35,5%	60,8%

*Enebolig

Avgiftene ble satt ned med 20% i 2019, slik at opparbeidet fond brukes opp i planperioden. Det er planlagt bruk av bundet fond tom 2022.

4.12.1.3. Nye tiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
					Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
DRU	154xxx	Investeringer Selvkost avløp	202 243	26 370	97 773	35 400	18 000	24 700

Fullføring av primærrenseanleggene (154091 / 154092)

Det er i alt 8 renseanlegg som omfattes av det såkalte primærrensekravet i forurensingsforskriften. Fire av disse ble fullført tidsrommet 2010 – 2014 (Bergsodden, Revsbekken, Holstneset og Stangnes), mens de 4 siste (Ruggevik, Holtet, Medkila og Stangnes Syd) gjenstår å bygge. Fristen for å ha disse satt i drift er 31.12.20.

Pga. at det ikke er mulig å gjennomføre lokal oppgradering av alle de 4 anleggene som omfattes av dette, har man valgt en løsning med å transportere avløpsvannet fra de fire lokalitetene til Stangnes Syd ved hjelp av pumping via sjøledninger. Her har kommunen overtatt et industribygg som ombygges til renseanlegg.

Forberedelsen til gjennomføring av dette prosjektet er på det nærmeste ferdig. Prosjektet samlet er del i 5 entrepriser. Etter avholdt konkurranse for alle 5 entreprisene viser det seg at kostnadene for E1 – E4 stemmer godt med de beregninger som var gjort i forkant, mens anbudsprisen for E5 omtrent var det dobbelte av beregningene.

Innhold / fag	Kostnadsoverslag	Tilbudspris
E1 / E2 Prosessutstyr RA og Slammottak	16 435'	19 102'
E3 Pumper, el og auto	3 190'	3 309'
E4 Sjøledninger	16 740'	13 146'
E5 Bygg RA og PS og VA på land	24 610'	47 024'
Sum Entreprisekost (avrundet)	61 000'	82 600'

Oppstillingen viser at entreprisekostnadene har en økning på ca. 21,5 mill. Som tallene viser ligger det klart største avviket i entreprise E5. Avviket gjelder både i forhold til forprosjektet og de beregninger som ble gjort i detaljprosjekteringsfasen.

Vi mottok bare ett tilbud i konkurransen om E5. Det er umulig å si noe sikkert om dette i seg selv har hatt betydning for kostnadsnivået. Uten å gå inn på enkeltposter er det andre forhold som kan ha betydning. Det er:

- Høy aktivitet i markedet.
- Entreprise E5 består av mye ombygging har muligens blitt vurdert som mindre attraktivt enn nybygg. Det kan ha hatt betydning for tilbudsinteressen og prisnivå på det tilbudet som kom.
- Foruten renseanlegget på Stangnes omfattes pumpestasjoner i Ruggevik, Holtet og Medkila, dvs. fire lokasjoner som gir noen utfordringer mht. logistikk og tilrigging.

Det er vurdert som høyst usikkert hvilken effekt det ville ha å avlyse konkurransen og gå ut på nytt. Risikoen er at det kanskje ikke ville komme noen tilbud, og uansett om det kom tilbud er det ikke sikkert at prisnivået ville vært lavere.

Uansett ville man gjennom en ny konkurranse ikke rekke fristen gitt av Fylkesmannen som er 31.12.20.

Inklusive generelle kostnader som rådgivning, kalkylesikkerhet o.l. vil ny prosjektkostnad (investeringsramme) være kr. 96, 4 mill. kroner. Dette fordeler seg slik på de to investeringsnumrene:

154091 kr. 70 433'
154092 kr. 26 000'

Mercurveien (154030 / 154031 / 153054)

Hovedformålet ved dette prosjektet er å sanere et urensset utslipp fra bebyggelsen på langs Mercurveien. Siden veipakken opprinnelig omfattet fortau eller g/s- veg langs Mercurveien, ønsket Harstad kommune å styrke vann og avløpsanleggene på Mercur-siden gjennom å legge VA- ledninger i g/s- arealet.

I og med at dette tiltaket er tatt ut av Harstadpakken, vil en utbygging som opprinnelig forutsatt ikke la seg gjennomføre. Andre alternativer under utredning.

I og med vedtak i sak 18/181 kan en naturlig konsekvens være å ferdigstille planer for tiltaket, men å utsette utførelsen til 2023, dvs. etter den vedtatte stopperperioden.

Imidlertid oppleves dette utslippet som lokalt skjemmende, og i og med de ressursene som er brukt i forbindelse med opprydding i havnebassenget, burde dette utslippet vært fjernet. Det er for lagt opp til gjennomføring av tiltaket i 2020 – 2021.

Fornyng Øvre Holtet (vann og avløp - ny)

Et mindre område i Øvre Holtet er tilknyttet avløpssystemet nedstrøms via fellesledninger. Dette kan føre til uønsket overløpsdrift fra ny pumpestasjon i Holtet, og det bør foretas separering av overvann fra spillvannet. Vannledninger på samme strekning fornyes også. Prosjektet gjennomføres etter 2022, dvs. etter stopperperioden

Fornyng Harstadgårdsveien m. fl. (153098 / 154098)

Tiltaket omfatter fornyng av gamle ledninger i sentrum iht. saneringsplanen. Det foretas separering spillvann / overvann. Tiltaket er under planlegging, men gjennomføringen (bygging) foreslås lagt til etter 2022 (stopperperioden).

Kryssing Generalhaven (vann og avløp - ny)

Det er laget et forprosjekt for utvikling av Generalhaven. Siden en gammel (VA) ledningstrase ligger over Generalhaven ikke langt fra der som en ny scene skal plasseres, har DRU valgt å prioritere fornyng av denne. Det legges opp til at VA-tiltaket er ferdig før arbeidene på overflaten starter. Tiltaket gjennomføres i 2020.

Utredning VA Åsegarden - Bergsodden (vann og avløp - ny)

Flere forhold gjør at det er behov for å se på en ny overordnet plan for VA infrastruktur på strekningen fra Åsegarden og til renseanlegget på Bergsodden. Dette er forhold som:

- Hovedanlegg VA for et nytt næringsområde på Langmoan
- Driftsforstyrrelser ledningsanlegg Kilhus
- Kapasitetsutfordringer i Bergseng-området
- Ledning for transport av spyleslam fra vannbehandlingsanlegget i Sørليا

I tillegg gjenstår flere mindre tiltak fra en tidligere VA- plan for området Sama – Bergsodden som må revurderes i lys av dagens VA- situasjon.

4.13. Renovasjon og avfall

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.13.1.1. Resultatmål for renovasjons- og avfallstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bærekraftig utvikling	Fokus på lokal ressursforvaltning.	RE S1.1	Mengde husholdningsavfall i kg pr innbygger Indikatorkrav: reduksjon	2017: 233,6 2018: 222,6
		RE S1.2	Andel materialgjenvunnet husholdningsavfall i % (datagrunnlag HRS regionen) Indikatorkrav: økning til 50%	2017: 24 % 2018: 33 %

4.13.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad kommune er en del av et interkommunalt samarbeid innen avfallsområdet gjennom selskapet Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS). HRS ble stiftet i 1991 med hovedoppgave å behandle husholdningsavfall i regionen.

Selskapet har utviklet seg mye siden stiftelsen hvor mottak og behandling av næringsavfall er blitt en vesentlig del av virksomheten fordelt på ulike datterselskap. Innsamling av husholdningsavfall i eierkommunene utføres også av HRS.

Ca. 93 % av kostnadene til renovasjon genereres hos HRS og fremkommer i kommunens regnskap basert på faktura fra HRS.

Dagens avfallsordning har vært i vår region siden 2006. HRS har besluttet at det i løpet av 2020 skal innføres en utvidet sorterings- og henteordning for husholdningene i HRS sitt område. Sorteringsordningen omfatter ekstra dunker for papir og drikkekartong, glass- og metallemballasje, og plast. Dette kommer i tillegg til eksisterende dunker for matavfall og restavfall. Samtidig fjernes returpunktene i kommunen.

Det ble i 2018 innført ordning om levering av grovavfall som del av renovasjonsabonnementet. Dette gjøres ved at hver abonnent får levere inntil 6m³ ved bruk av et utlevert abonnentkort. HRS åpnet i 2018 et nytt og moderne avfallstorg for levering av slikt avfall på Stangnes. Den nye ordningen for grovavfall er godt mottatt av abonnentene.

Drift av ordningen det første året (2018) viste at kostnadene var vesentlig høyere enn antatt – ca 6,0 mill. kr inkl. adgangskontrollsystem, som utgjorde ca kr 500 per abonnent. Foreløpige prognoser for 2019 viser at disse kostnadene blir redusert slik at kostnadene pr abonnent vil ligge innenfor opprinnelige anslag på 4,0 mill. kr. dvs. kr 350,- per abonnent.

Det er som del av ordningen innført differensierte avfallsgebyr i Harstad. Dette er basert på størrelsen på brennbardunk/restavfallsdunk, samarbeid om dunker og hjemmekompostering.

Bakgrunn for planlagt omlegging er å sikre en bedre sortering og et best mulig grunnlag for å nå målene om en materialgjenvinning over 50 %. Det er i denne sammenheng også viktig at abonnentene får en best mulig og tilpasset avfallsordning innen en akseptabel økonomisk ramme. HRS vil gjennomføre nødvendig informasjon om innføringen av ordningen både overfor lokalpolitiske organ og overfor abonnenter av tjenesten.

Det har siden 2016 vært en dialog mellom kommunen og HRS om tilrettelegging for renovasjon av alle hytte-/fritidseiendommer. Dette har dessverre tatt litt tid, men det er nå avklart at ordningen settes i drift i 2020.

Avfallsgebyrene er tilpasset løpende kostnader innen sektoren tilpasset regelverket for selvkost. Utviklingen av gebyret vil i kommende periode følge kostnadsutviklingen på tjenestene levert av HRS herunder økt tjeneste med levering av grovavfall som del av gebyret og utvidet innsamlingsordning. Dette vil medføre et behov for å øke gebyret med 4 % inklusive generell prisstiging.

4.13.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) Normal renovasjon	2 867	3 497	2 517	2 637
Antall avfallstyper som det er lagt til rette for sortering av, enten hos abonnenten eller på sentralsorteringsanlegg (for materialgjenvinning)	6	6	6	6
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	23,9	32,9	42,0	44,7
Husholdningsavfall per innbygger	384,4	384,2	446,3	429,7

4.14. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv

Ansvarlige enheter: Fagstab, Areal og byggesakstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten
 Ansvarlige enheter: Fagstab, Areal og byggesakstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten

4.14.1.1. Resultatmål for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bærekraftig utvikling	Fokus på: A. bedre livskvalitet, opprettholde biologisk mangfold B. bærekraftig ressursforvaltning & samfunnsutvikling C. lokal reduksjon av energiforbruk og klimagassutslipp D. bærekraftig produksjon og forbruk	FY S1.1	Lokaliteter med arealformål naturvern som er omregulert til andre formål, i daa (Kostra) Indikatorkrav: 0 (uendret)	2017: 125 2018: 125
		FY S1.2	Jordbruksareal i drift i daa/innb. Indikatorkrav: uendret	2017: 20.742 2018: 20.909
		FY S1.3	Andelen innvilgete søknader om dispensasjon i LNF områder i %. Indikatorkrav: reduksjon	2017: 97 2018: 84
		FY S1.4	Andelen vernet areal i prosent av totalareal Indikatorkrav: økning	2017: 0,54 2018: 0,54
		FY S1.5	Energibruk per m2 eid areal, i kWh (Kostra) Indikatorkrav: reduksjon	2017: 220 2018: 203
		FY S1.6	Antall miljøsertifiserte bedrifter per 1000 innbyggere Indikatorkrav: økning	2017: 1,61 2018: 1,53
		FY S1.7	Antall kommunale miljøfyrtårnsertifiseringer Indikatorkrav: Økning til alle er sertifisert	2018: 0

4.14.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Rammebetingelser og utfordringer

Staten stiller stadig flere og strengere krav til kommunens miljø- og klimaarbeid, blant annet innen klimaplanlegging og klimatilpasning. Også innbyggerne har stadig høyere forventninger til at kommunen er del av det grønne skiftet, og at kommunen velger miljø- og klimavennlige løsninger. Samfunnet må gjennom store endringer de neste årene for å forhindre katastrofale klimaendringer, og Harstad kommune må tenke fremtidsrettet og strategisk for å utvikle samfunnet i riktig retning.

Harstad kommunes overordnede miljømål er at Harstad skal utvikles i en bærekraftig retning, det vil si ha en utvikling som tilfredsstillende dagens behov uten å ødelegge for fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstillende sine behov. For å oppnå den det overordnede miljømålet er det valgt ut fire fokusområder i Harstad kommunes Miljø- klima og energiplan 2018-2021. De viktigste satsningsområdene innen miljø i årene fremover er:

Fokusområde 1: Samfunnsutvikling og ressursforvaltning

Bærekraftig og miljøvennlig byutvikling er et av hovedmålene i kommuneplanen, samt i kommunens Miljø, klima og energiplan. Kommunen har stor påvirkningskraft i samfunnet, og det er helt avgjørende at man tenker langsiktig, bærekraftig, og klimavennlig i all planlegging. Klima- og miljøhensyn bør gå som en rød tråd gjennom kommunens planverk, og må forankres på alle nivå i organisasjonen, samt i politisk og administrativ ledelse.

Harstad kommune vil i årene fremover arbeide for å bli smartere; det vil si økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig og fremtidsrettet. Smart Harstad-prosjektet kan være et effektivt verktøy i det grønne skiftet, og for å nå nasjonale og internasjonale klimamål. I Harstad arbeides det blant annet med digitalisering, energieffektivisering og fornybar energi, sirkulærøkonomi og grønn transport.

Fokusområde 2: Klima og energi

Harstad kommunes klimamål er at utslipp av klimagasser i 2030 skal reduseres med 40 % sammenlignet med 1990-nivå, eller 37.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Kommunens klimagassutslipp i 2017 var på 118.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Harstad kommune har derfor et betydelig arbeid foran seg de neste årene om vi skal nå våre klimamål. Klimagassutslipp omtales nærmere i kapittel om klimabudsjettt og i egen sak om kommunens klimaregnskap og klimabudsjettt.

Det pågår allerede i dag globale klimaendringer forårsaket av økende utslipp av CO₂ og andre klimagasser. I Harstad forventes det at klimaendringene vil føre til økt nedbør, mer ekstremvær, mildere vintre, økning i alle typer ras, havnivåstigning m.m. Klimaendringene vil også føre til endringer i natur og naturmangfold. Harstad kommune må derfor drive klimatilpasset planlegging og drift innenfor alle sektorer. Klimatilpasning inngår som et tema i en overordnet ROS (risikoanalyse), utarbeidet for kommuneplanens arealdel.

Fokusområde 3: Forurensning og avfall

Harstad havn var tidligere ett av Norges mest forurensede havneområder. Oppryddingen i havnebassenget ble ferdigstilt i 2014, og forurenset sjøbunn ble enten fjernet eller tildekket. Miljømålet for prosjektet var å oppnå moderat miljøtilstand eller bedre for miljøgiftene kadmium, kvikksølv, bly, PAH16 og PCB7. Forurensningssituasjonen i havnebassenget overvåkes nå ved bruk av passive prøvetakere og dykkerinspeksjoner for å sikre at sjøbunnen ikke på nytt blir forurenset. Det skal også gjennomføres miljøundersøkelser i marine organismer og bløtbunnsfauna. Kommunen ønsker å på sikt få opphevet Mattilsynets kostholdsråd for sjømat fra Harstad havn.

Mange grunneiere har i dag nedgravde oljetanker på eiendommen, til tross for det kommende forbudet mot oljefyring fra 01.01.2020. Flere av tankene inneholder betydelig mengde restolje, og kan føre til alvorlig forurensning av grunnen dersom det oppstår lekkasje. Miljødirektoratet forventer en kraftig økning i antall forurensnings saker som skyldes nedgravde oljetanker over de neste årene, etter hvert som tankene eldes og tilstanden forverres. Harstad kommune har ikke et oljetankregister, noe som gjør oppfølging utfordrende.

Det meldes inn mange forsøplings- og forurensnings saker til Harstad kommune. Saksbehandling etter forurensningsloven er svært tidkrevende, og pga begrensede saksbehandlingsressurser innen miljø blir mange saker nedprioritert.

Marin forsøpling, og da spesielt plasticsøppel, er et stort og økende miljøproblem. Sjøfugl og andre dyr spiser avfall som de forveksler med mat, eller setter seg fast i garnrester og annet søppel. Marin forsøpling tar årlig livet av millioner av sjøfugl og andre dyr. Avfallet inneholder ofte mange miljøgifter og bidrar til forurensning, og er dessuten svært skjæmmende. Det er funnet mikroplast i flere typer sjømat, det er enda ikke kjent hvilken innvirkning dette har på human helse. Frivillige gjennomfører hvert år strandryddeaksjoner for å fjerne så mye som mulig av søppelet på strendene, men også for å rette oppmerksomhet mot problemet.

Det har også blitt økt fokus på unødvendig plastbruk, og da spesielt engangsprodukter i plast og plastposer. Denne typen produkter forbyr nå i mange land, og erstattes med miljøvennlige alternativer. EU vil forby engangsplast fra og med 2021, og Regjeringen ønsker å innføre

tilsvarende forbud i Norge. Også Harstad kommune arbeider med å redusere plastbruk.

Fokusområde 4: Miljøinformasjon

Harstad kommune arbeider for å bli sertifisert som Miljøfyrtårn, og har som mål at alle enheter skal være sertifisert innen 2022. Miljøfyrtårnsertifisering av kommunen er en lang prosess som krever samarbeid på alle kommunale nivåer, og vil i større eller mindre grad involvere alle kommunens ansatte. For å bli sertifisert, må alle enheter oppfylle konkrete kriterier innen arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfallshåndtering og utslipp til luft/vann. Enheten må årlig rapportere inn sine miljø- og klimaprestasjoner, og vise til kontinuerlig forbedring fra år til år.

Rådhuset sertifiseres først (planlagt høsten 2019), da mange kriterier oppfylles sentralt. Sertifisering av underliggende enheter vil da gå både raskere og enklere. For å forenkle arbeidet tas sertifiseringene puljevis; skoler og barnehager planlegges sertifisert i 2020, omsorgsenheter og resterende enheter (f.eks. brannstasjonen og biblioteket) i 2021.

4.14.1.3. Rammebetingelser og utfordringer

Byggesak: Antall mottatte byggesøknader er økende. Saksmengden er dreid bort fra store byggeprosjekter til mindre saker hvor kompleksiteten varierer. Byggeaktiviteten er stor. Regelverket er blitt forenklet da flere typer tiltak er blitt unntatt for søknadsplikt. Det har vært tilfeller hvor tiltakshaver har misforstått lovendringen.

Oppmåling: Antallet nye oppmålingssaker er økende. Tildeling av offisiell adresse til alle eiendommer i Harstad kommune er nesten ferdig og noe skilting gjenstår. Regionreformen gir faglige utfordringer i begynnelsen av 2020, men det er å forvente at dette faller fort på plass.

Landbruk: Flere bruk er blitt modernisert med ombygging/nybygg og flere er i planleggingsfasen. Nydyrkingssøknader er økende. Staten har etablert elektroniske søknadsrutiner som bidrar til frigjøring av ressurser til andre lovpålagte arbeidsoppgaver. Harstad kommune har hatt samarbeid om felles skogpådriverstilling sammen med Skånland og Kvæfjord kommune. Skånland kommune går nå ut av samarbeidet og Harstad og Kvæfjord fortsetter samarbeidet. Harstads andel økes fra 30% til 40 %. Kvæfjord skal fortsatt være vertskommune. Prosess om fornyelsesplikt ble avsluttet med Landbruksdirektoratets vedtak. Grunneiere, som ikke har gjennomført replanting vil bli fulgt opp i 2020.

Areal: Saksmengden er økende og krever prioritering. Antallet store reguleringsplaner er det samme som tidligere år. Plansakene til Veipakke Harstad begynner å falle på plass, men nye er forventet oppstartet.

4.14.1.4. Nøkkeltall og prognoser

	Res 2018	G-13 2018
Fysisk tilrettelegging og planlegging (ansvarlig enhet: Areal og byggesakstjenesten)		
Gjennomsnittlig saksbeh.tid, byggesaker med 12 ukers frist	80	44
Gjennomsnittlig saksbeh.tid, byggesaker med 3 ukers frist	22	23
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom	59	38

Park/idrett

Ny landskapsarkitekt vil bli sentral i utviklingen av kommunale parkanlegg og sentrale byrom. Det foreslås at denne stillingen finansieres gjennom ordinære driftsmidler da denne stillingen i tillegg til tilhørende prosjekt ivaretar viktige driftsoppgaver både innen området park og idrett, men også innen fagområdene samferdsel, VA og sentrumsutvikling/arealplanlegging.

Driften av parkanleggene i sentrum og rundt Harstad kirke er en høyt prioritert oppgave. Til tross for begrensede midler er standarden opprettholdt. Generalhagen er i hovedsak opparbeidet til sin nåværende form for snart 30 år siden. Både parken og tilhørende lekeområde trenger en helhetlig

oppgradering. Det er i 2019 utarbeidet et skisse- og forprosjekt for en videreutvikling av parken. I den forbindelse er det i 2019 startet en oppgradering av lekedelen. Det er mål om å bruke del av aktivitetsarealet til en isflate. Det vurderes å inngå bindende utbyggingsavtale med private utbyggere av boliger i sentrumsområdet som omfatter anleggsbidrag for å dekke del av deres krav til leke- og uteoppholdsareal til Generalhagen.

Forprosjektet foreslår å utvikle Generalhagen med en sentral folkescene med et fleksibelt publikumsareal. Det foreslås etablering av aktivitetsflate med skøyteis, flytting av den gamle paviljongen og en terrengmessig tilpasning til framtidig utvikling av parken. Disse tiltakene er kostnadsberegnet til ca 29 mill. kr. Det bør arbeides med å finansiere tiltakene i en kombinasjon av private midler, spillemiddeltilskudd og kommunal bevilgning. Parken vil bli et bruksområde for rekreasjon, lek og kultur sentralt i sentrum og fange brede brukergrupper.

Utvikling av Generalhagen med tanke på økt bruk er viktig i forhold til helhetlig utvikling av Harstad sentrum. I Harstad sentrum er det også under arbeid å utvikle parker og byrom tilknyttet bl.a Rikard Kaarbøs plass, Ottar Håløys plass, Havnepromenaden, Holstneset og Kunststien.

Det er en stor utfordring å legge til rette for videreutvikling av kommunalt drevne friluftsområder. Dette handler om å legge til rette for enkle servicetilbud bl.a. i form av toalett og tilbud om håndtering av avfall for brukerne av områdene. Det er behov for å etablere et forbedret tilbud i Folkeparken, som det mest brukte nærturområdet i kommunen.

Aktuelle tiltak er:

- Gjennomføre planarbeid for en helhetlig utvikling av Folkeparken
- Gjennomføre tiltak på forbedring av stier/løyper og annen prioritert infrastruktur i Folkeparken
- Etablering av diverse aktivitetsanlegg
- Sikre utfartsområder gjennom kommunale arealplaner og ved erverv/avtale for arealene
- Forbedre infrastrukturen for toalett og avfall

Drift av Folkeparken og løypenettet er høyt prioritert og videreutvikling av lysløypenett og turvegnett er viktig. Det er gjennomført arbeid med å ruste opp Fjellveien, som gjennom mange år var svært nedslitt.

Det er gjennomført et reguleringsarbeid i Blåbærhaugen vest. I dette området er det i tillegg til kommunalt løypenett aktivitet knyttet til terrengsykling, bueskyting, hundeaktivitet og fotball. Harstad sykkelklubb har i 2019 bygd ut en pump-track, som del av sine helhetlige planer i området. Området kan også omfatte en trafikkpark, som vil kunne bli svært viktig i undervisningen av barn i trafikkunnskap. Det foreslås at kommunen i kommende år planlegger en slik utbygging.

4.14.1.5. Nøkkeltall og prognoser

Rekreasjon og friluftsliv (funksjon 335 og 360) (ansvarlig enhet: Drift og utbyggingstjenesten)	1903 Harstad - Hårsttåk		EKG13 KOSTRA- gruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde (335 Rekreasjon i tettsted) pr. innbygger	92	123	209	235
Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde (360 Naturforvaltning og friluftsliv) pr. innbygger	46	54	100	109

4.14.1.6. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Krattrydding langs vei	VHP 2016	400		400	
Skrotnisseprosjektet	VHP 2016		400		400
Miljøovervåking Harstad havn	1t. 2019	240	310	240	490

Investeringstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020
						Inv.
FAG	04xxxx	EL-varebiler (tilskudd 50 000,- per stkt for inntil 6 stk)	NY	2 100		2 100

Beskrivelse av nytt tiltak

Enhet: Fagstaben

Tiltaksnavn: Anskaffelse av elvarebiler

Beskrivelse av tiltaket: Harstad kommune har fått tilsagn om Klimasatsmidler fra Miljødirektoratet til å kjøpe inn til sammen 6 stk. elektriske varebiler. Pris estimeres til 275-350.000 per bil, hvorav Miljødirektoratets andel er på 50.000,- per bil.

De nye bilene skal erstatte eldre fossilbiler som likevel må byttes ut i 2020. Anskaffelse av elbiler er både et miljø- og økonomitiltak, da de er billigere i drift enn fossilbiler og har lavere utslipp. Bygg- og eiendomstjenesten har behov for 4 av de 6 støttede bilene. Det er enda ikke avklart hvilke(n) enhet(er) som har størst behov for de resterende 2 elbilene.

4.15. Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole

Ansvarlige enheter: Harstad bibliotek, Barne- og ungdomstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten, Kulturenheten

4.15.1.1. Resultatmål for kultur

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Harstad Bibliotek skal være et synlig kultur,- debatt-kompetanse- og informasjonssenter	Stor grad av tilgjengelighet. Selvbetjent bibliotek i form av netjtjenester, organisatorisk og fysisk tilrettelegging og utvidet åpningstid. Bibliotek må samhandle og utvikle nye tjenester i samarbeid med andre aktører regionalt, kommunalt og nasjonalt. Økning i bruk av Harstad bibliotek som debattarena	KU T1.1	Besøk i folkebibliotek pr innbygger Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning Indikator: Omløpshastighet for bøker(antall) Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2017: 4,4 2018: 4,7 2017: 0,9 2018: 0,8
Harstad kulturskole skal være en skole for alle som ønsker å utvikle sine evner/interesser innen kunstfagene, samt være et kompetansesenter for det frivillige kulturliv og skoleverket	Tilstrekkelig antall elevplasser slik at man slipper venteliste over et skoleår. Satser for egenbetaling som ikke utelukker noen økonomisk for å kunne motta tjenesten. Tilbud i forhold til publikums ønsker. Godt samarbeid med skoleverket og det frivillige kulturliv.	KU T1.2	Antall elever i grunnskolealder i kulturskolen i prosent av antall elever i grunnskolen Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2017: 16,3 % 2018: 17,7 % 2019: 16 %
Godt ungdoms- og fritidstilbud	Attraktive tilbud Tilgjengelighet God kvalitet Stor brukerinnflytelse	KU T1.3	Antall besøk fritidsklubber og Ungdommens hus. Ønsket resultat: Økning	Ungdommens hus: 2018: ca. 5.000 2019: ca. 5.000 Harstad Fritidssenter: Åpnet høst -19
DRU Kommunen skal i samspill med idretten bidra til at det er gode arenaer for ulike idretter og uorganisert fysisk aktivitet	Nødvendige bevilgninger til planlegging, utbygging og drift/ vedlikehold av kommunale idrettsidrettsanlegg	KU T1.4	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 - Idrettshaller - Skiløyper - Fotballanlegg Måles hvert 4. år	2010: 4,6 2011-2018: Ikke målt

4.15.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad bibliotek

Harstad biblioteks visjon er å være en synlig, uavhengig møteplass og en arena for offentlig samtale og debatt. Fokus er å være kultur-, debatt-, kompetanse- og informasjonssenter for hele befolkningen. Det er et hovedmål å være tilgjengelig og selvbetjent i form av samlinger, netjtjenester, fysisk tilrettelegging og med økte åpningstider.

Harstad bibliotek søker samhandling og utvikling av bestående og nye tjenester i samarbeid med andre aktører regionalt, kommunalt og nasjonalt.

Organisering av tjenester innen barne- og ungdomskultur i Harstad

Tjenester innen barne- og ungdomskultur i Harstad kommune er samlet under Kulturenheten.

Ungdommens Hus, Kanebogen Fritidsklubb, Centrum Fritidsklubb og Radio Harstad er sammen med Kulturskolen organisert under Kulturenheten. I enheten ligger også stilling som kulturrådgiver som blant annet har ansvaret for Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.

Kulturskolen

Elevplasser: Høsten 2019 har skolen ca. 680 elevplasser. Dette vil variere fra semester til semester i forhold til hva slags tilbud skolen klarer å legge til rette for, spesielt på dans. Det er viktig å fokusere på utvikling av tilbudene, og arbeidet med innføring av ny rammeplan sees i sammenheng med politisk sak om kulturskolen som var til behandling i februar.

Differensiert elevbetaling: Rådmannen foreslår å innføre differensierte priser som innarbeides i forslag til betalingsregulativ. Dette vil skape fleksibilitet i tilbud og gi mening i forhold til kvalitet og omfang.

- Breddeprogram: Kurs/workshops/helgesamling/deler av semester med utgangspunkt i timepris på kr. 150,-. Timepris kan endres etter lengde og antall deltagere
- Breddeprogram: Tilbud i barnehage/SFO er uten elevbetaling
- Kjerneprogram: 3.600,- pr. år (i 2019 priser) videreføres som tidligere
- Fordypningsprogram: Etter programmets innhold med min. 7.000,- maks 9.000,-

Det er vurdert å innføre mnd. elevbetaling i stedet for dagens praksis med halvårlig. Rådmannen tilrår ikke dette pga at en slik endring vil gjøre fakturering langt mer ressurskrevende pga mange elevendringer i løpet av skoleåret.

Venteliste: Pr. høst 2019 står ca. 175 søkere på venteliste. Disse har ønsker i forhold til ca. 240 elevplasser. Ved de fleste tilbud er ventelisten håndterlig og søkere får plass påfølgende semester, eller senest neste skoleår. Utfordringen er størst på piano og gitar hvor det er venteliste på 85. 20 av disse har ventet mer enn 2-3 år. Dette er 1 til 1 undervisning.

Lokaler: Kulturskolen har et av Norges beste bygg for kulturskoleundervisning. Det å samle kompetanse og utstyr er uvurderlig med tanke rekruttering, arbeidsmiljø samt tverrfaglige prosjekter. Dette er motivasjonsfremmende for skolens elever og ansatte.

Stortingets målsetting: Stortinget har målsetting om at 30 % av grunnskoleelevene i kommunen skal ha et tilbud om plass i musikk – kulturskole. I Harstad er dette tallet i 2019 ca. 16 %. Dette tallet vil variere med varierende elevtall i grunnskole, og i forhold til hvor mange elever ved kulturskolen som er over/under grunnskolealder.

Ny rammeplan for kulturskolen:

Skolen arbeider nå med å ferdigstille de lokale læreplanene for hvert enkelt tilbud. Rammeplanen er hovedsakelig delt opp i tre områder rundt fagene Musikk, Dans, Teater, Visuelle fag og Skapende skriving. De tre områdene er; Breddeprogrammet, Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet. Det er kun kjerneprogrammet som tilbys i dag. Utvikling av bredde og fordypningsprogrammet vil være avhengig av om foreslåtte tiltak (kulturskolesak februar) blir innarbeidet i virksomhetsplan.

Avdeling Barn og Unge Fritid

Harstad Fritidssenter og Ungdommens Hus

På gamle Harstad skole er nå Radio Harstad, Torsdagsklubben og Centrum Fritidsklubb samlokalisert. Centrum Fritidsklubb er et gratis fritidstilbud til barn mellom 9 og 14 år. Gjennom opprettelsen av Harstad Fritidssenter har vi igjen fått muligheten til å gi denne aldersgruppen et tilbud. Ved en slik løsning er resurser samlet på et sted –ansatte, kompetanse og inventar/utstyr. Det betyr at vi kan gi et bedre og mer mangfoldig tilbud i tilrettelagte lokaler.

Lokalene vil kunne benyttes av kulturskolen og på sikt også mulighet for nærmere samarbeid med andre kulturaktører i kommunen. De ansatte ved Barn og Unge Friid arbeider nå i større grad ved hele avdelingen, og ikke bare ved ett tjenestested. Dette betyr at også de tilbud som gis ved Ungdommens Hus kan sees i sammenheng med Harstad Fritidssenter og vi kan gi sikre kontinuitet i tilbudene til barn og unge.

Idrett:

Det er en stor utfordring å presentere gode anlegg for idrett og friluftsliv. Dette omfatter både bygging av nødvendige anlegg til akseptabel kvalitet og forestå nødvendig drift og vedlikehold av disse. Flere av de kommunale anleggene drar på årene, og det vil være behov for økt vedlikehold.

Det er startet arbeid med revisjon av kommunedelplan for fysisk aktivitet. Kommunestyret vedtok høsten 2018 planprogrammet, og utkast til plan vil foreligge høsten 2019. Planen vil bli lagt til politisk behandling våren 2020.

Det ble fra 2017 bevilget ekstra til idrettshalldriften i Harstad for å kunne gjennomføre gratis trening for barn/unge i kommunale idrettshaller. Ordningen omfattet også støtte til lavere timepriser i private haller. Den ordningen har omfattet Krafthallen (Medkila) og for svømmeklubben i Grottebadet. Denne ordningen er tatt godt imot av idretten. Det anbefales at denne ordningen videreføres. Kilkam har i 2019 åpnet en ny hall ved sitt anlegg i Kilbotn. Det bør vurderes at den også kommer inn på tilsvarende vilkår som Medkila il. Det har en årlig kostnad på kr 163.000,-.

Isleggingen på Kanebogen stadion har gjennom mange år blitt utført på dugnad av skøyteklubben. Det var fra sesongen 2018/2019 en utvidet islegging ved at del av indre bane islegges for bruk til ishockey. Det er kommet innspill fra skøyteklubben, ishockeyklubben og Harstad idrettsråd om at Harstad kommune gjennom en driftsavtale bør dekke kostnadene med legging av is på Kanebogen stadion. Dette bl.a på grunn av at isflatene brukes av skolene i kommunen. Klubbene har beregnet isleggingen til en verdi av ca 160-180.000. Rådmannen vil gå i dialog om en eventuell driftsavtale.

Det er i 2019 inngått en intensjonsavtale med fylkeskommunen om bygging av en kommunal idrettshall i tilknytning ny videregående skole i Seljestadjæra. Det tilhørende planarbeidet gjennomføres er i nær dialog mellom kommunen og fylkeskommunen, samt med representanter fra idrettsrådet. Det utredes i den sammenheng bl.a løsning med dobbel idrettshall og tilhørende turnhall, samt særlige innspill fra idrettsrådet. Det er mål om å fremme en utbyggingssak for kommunestyret vinteren/våren 2020.

Det er i forbindelse med kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet gjennomført utredninger for noen nye anleggstyper, som er aktuell i en ny plan. Idrettsrådets innspill gjennom dokumentet «Idrettsbyen Harstad» er også et viktig innspill til dette planarbeidet.

Det er viktig å sikre en god drift ved idrettshallene slik at ikke anleggene forfaller unødvendig og at en risikerer stenging. Det vil få konsekvenser både for skolene som benytter anleggene, men ikke minst fritidsaktivitetene i idrettslagene.

4.15.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Idrett (Idrettshallene, stadion, div. tilskudd til private)	G-13 2018	Res 2018 Harstad
Antall frivillige lag som mottar kommunalt driftstilskudd	-	41

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Res 2018 Harstad	
	2017	2018	2017	2018

Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	4,5	4,1	4	4
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	1,3	0,9	1,4	1,4
Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	0,9	0,8	0,7	0,8
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	33 763	34 650		
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	2 560	2 428	2 122	2 260
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	743	197	836	925
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	4,4	4,7	4,6	4,6
Besøk per kinoforestilling (antall) ¹	26	27,6	26,7	27,9
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	15	16,5	10,4	10,5
Omløpshastighet for bøker (antall)	0,9	0,8	1,1	1,1
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek (1000 kr)	6 765	6 855	567 425	603 465

¹Fra 2008 er besøkstall og tall for forestillinger for Bygdekinoen AS tatt med i tallgrunnlaget. Besøkstall og antall forestillinger er lagt til visningskommunen. Det vises ikke besøk og forestillinger separat for norske filmer for Bygdekinoen. I disse kommunene er visningsted satt lik en kinosal.

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Anna Rogde - økt driftstilskudd i prosjektperiode	2t. 2017	1 000			
Tilskudd til reduksjon leie barn og unge i Tianhallen	NY	163	163	163	163
Renovering aula ved Kila skole for bruk til fritidstilbud i Kila	NY	1 350			
Aktivitetsskapende tiltak barn og unge i sentrum	NY	200	200	200	200
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - renter, avdrag og FDV	NY	10	40	680	1 640

Beskrivelse:

Hallen står nå ferdig, og det er viktig at den likebehandles med andre haller slik at de kan tilby treningstid til barn og unge til redusert pris

Beskrivelse:

Det pågår mange prosjekter i sentrum, mnd bl.a fornying av Generalhagen. Det avsettes derfor midler til aktivitetsskapende tiltak barn og unge i sentrum.

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - investering		200 000		2 000	5 000	110 000	83 000
Idrettshall i samarbeid med ny vgs - inntekter investering		-20 000					-20 000

4.16. Kirke, tros- og livssamfunn

4.16.1.1. Rammebetingelser og utfordringer

Bygg og anlegg

Det er ti kirker i kommunen og de representerer hver for seg en stor kulturarv som det er viktig å ta vare på. Det er nødvendig å opprettholde et løpende vedlikehold som sikrer at vi unngår store ekstraordinære vedlikeholdsoppgaver i framtiden. Kommunen har de senere årene bevilget midler til rehabilitering av kirker, men vi ser likevel at det er en stor utfordring da etterslepet på vedlikehold er stort.

Økonomi

Den kommunale bevilgning til fellesrådet tilsvarer ca. 70 % av driftsutgiftene til den lokale kirken.

De økonomiske rammebetingelsene for driften i kirkene er blitt strammere ved at tilskuddene ikke har holdt følge med økningen i de faktiske kostnader.

En bidragsyter til den «kulturelle skolesekken»

Kirke og samfunn er i stor omstilling og for kirken er det avgjørende at vi fortsatt kan være en konstruktiv samfunnsaktør i lokalsamfunnet. En del av satsingen ovenfor barn og unge har vært at vi har hatt et prøveprosjekt knyttet til den «kulturelle skolesekken» med utvalgte skoler i byen. Dette har vært en stor suksess og vi ønsker å videreutvikle dette samarbeidet ved at tilbudet kan gis til alle skolene i kommunen.

Gravplasser og krematoriet

Det er 14 gravlunder i kommunen. Den nye gravlunden på Tofta ble ferdigstilt i 2016 og forventes å dekke behovet for de bynære områder i mer enn 20 år framover.

For de øvrige gravlundene er det fortsatt ledig areal for kistegraver og urnegraver.

Ny satsing

Trondenesdagene og Sjømannskirken i Harstad kirke har et stort antall besøkende.

Søkningen til kirken har blitt større gjennom fokus på hverdagskirken ute i den enkelte kirke/menighet.

4.16.1.2. Nøkkeltall og prognoser

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk			
	2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter. (prosent) ⁵	1,0	1,1	1,1	1,1
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent) ⁷	1,0	1,0	0,9	0,9
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (prosent) ²	80	79,4	70,1	69,2
Døpte i prosent av antall fødte (prosent) ³	66,7	62,8	54,4	51,9

Konfirmerte i prosent av 15-åringene (prosent) ⁴	73,7	62	54	52,1
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde (prosent)	92,5	89,6	86,9	85,5
Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere (prosent) ⁶	7,4	8,1	12,4	13
Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 pr. innbygger i kroner (kr)	538	591	538	559

Kommunens bevilgning til den lokale kirke og gravlundene pr. innbygger er lik den sammenlignbare G-13 gruppen. Medlemstallet i Den norske kirke er høyt i Harstad. I Harstad er det 10 kirker og 14 gravlunder. Dette er betydelig høyere enn gjennomsnittet.

4.17. Samferdsel og parkering

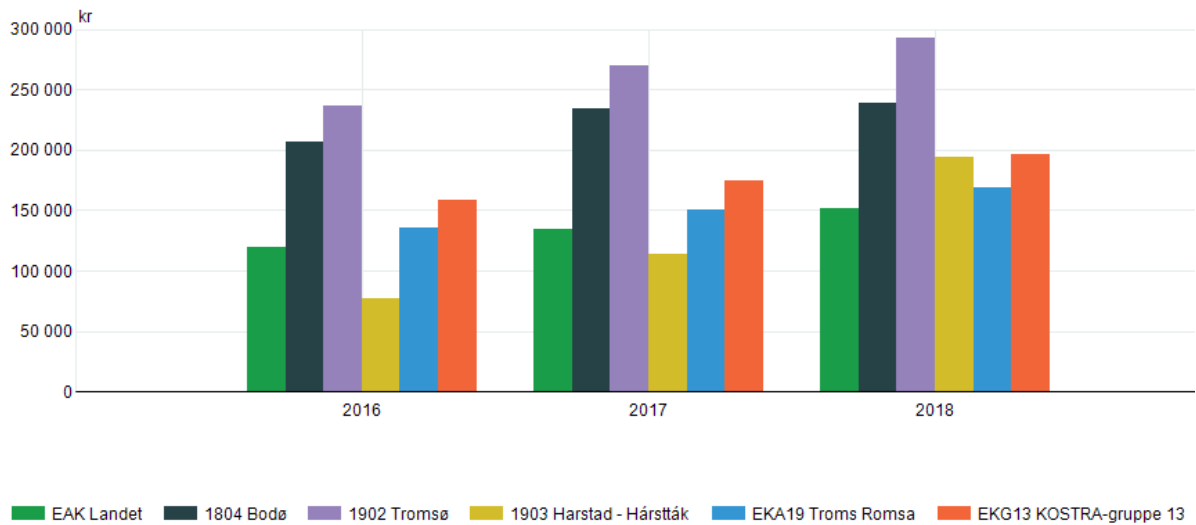
Ansvarlig enhet: Drift- og utbyggingstjenesten

4.17.1.1. Resultatmål for samferdsel og parkering

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bidra til å utvikle samferdselssektoren både i Harstad og i Midtre Hålogaland til beste for næringsliv og innbyggerne	Skape arenaene for samarbeid om samferdsel i Midtre Hålogaland og få på plass en finansieringsmodell med lokale bidrag for utbygging av samferdselsanlegg	SA S1.1	Etablerte samarbeidsfora Vedtak om finansieringsmodell med bruk av lokal egenbetaling	Merkostnader har ført til økt bompengerperiode og økt bompengandelen.
TJENESTE/BRUKERE				
Fornøyde brukere	Gode muligheter for brukermedvirkning. Avklart kvalitet og omfang på kommunale tjenester Oppdaterte tjenestebeskrivelser med serviceerklæring Godt system for forvaltning av veg- og trafikkanlegg. Nødvendig saksbehandlerkapasitet for å håndtere løpende henvendelser og til planlegging av veg- og trafikktiltak	SA T1.1	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: -parkering service: 5 -parkeringsplasser: 5 -snøbrøyting: 4 -vegvedlikehold: 3 -gang og sykkelveger: 3	2011-2018: Ikke målt
	Nødvendige ressurser for å redusere dokumentert etterslep i vegvedlikeholdet.	SA T1.2	Etterslep vegvedlikehold i kroner Indikatorkrav: Ikke økning	Ca. 46 mill. kr.
	Nødvendig bevilgning til tiltak eventuelt sammen med fylkeskommunalt tilskudd	SA T1.3	Gjennomføre minst ett større trafiksikkerhetstiltak i henhold til prioritering i TS-plan	2018:

Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr).

I grafen framkommer Harstad sin satsing på ekstra midler dekkevedlikehold.

4.17.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Det er mange utfordringer for å skape et effektivt samferdselsnett i Midtre Hålogaland hvor Harstad er et av de viktige sentrene. Det er viktig å opprettholde et godt regionalt samarbeid for å få forståelse for utbygging av nødvendige og tidsriktige samferdselsanlegg. Dette er viktig for næringsliv og innbyggere i regionen.

Det må arbeides både mot regionmyndighetene og nasjonale myndigheter. Det er viktig å vurdere tiltak som kommuner og befolkning kan bidra med. Dette har vært viktig for gjennomføring av et stort og helhetlig konsept for trafikken til og gjennom Harstad sentrum hvor lokalsamfunnet bidrar vesentlig ved bruk av bompenger til en Harstadpakke. Det er lokalpolitisk vedtatt utvidelse av prosjektet til ca 2,5 mrd. Dette er oversendt nasjonale myndigheter for behandling. Det er noe forsinket, men det er håp om at dette senest blir behandlet i Stortinget våren 2020.

Harstadpakken gjennomføres med fokus i vedtatte mål, som medfører prioritering av:

- Tunell for reduksjon av gjennomgangstrafikk
- Tilrettelegging med gode løsninger for gang-/sykkelveger
- Gode kollektivløsninger ved knutepunkt og stoppesteder
- Utbedring av sentrale kryss langs Rv.83

Når det gjelder gjennomføring av deltiltakene i Harstadpakken, så er det gitt en ramme på 189 mill. kr. Disse delprosjektene er godt i gang og følger planlagt framdrift, men i forbindelse med usikkerhetene rundt behandling av merfinansieringssaken er det gjort midlertidig trekk i rammen til de kommunale prosjektene med ca 95 mill. kr. Dette i tilfelle det må gjøres omfordeling i Harstadpakken hvis merfinansieringen ikke blir vedtatt i Stortinget.

I tillegg til Harstadpakken har det de siste årene vært arbeidet med planlegging av utbyggingen av E 10/Rv 85, Evenes-Sortland med tilhørende arm for Rv.83 fra Tjeldsund bru og til Ruggevik. Harstad kommune har gitt innspill om at armen inn mot Harstad må prioriteres i første fase. Stortinget har vedtatt at første del fra Langvassbukta-Gullesfjordbotn-Tjeldsund bru skal gjennomføres som OPS-prosjekt. Del av prosjektet skal finansieres med bompenger. Kun en kort arm inn mot Harstad (Voldstad) er med i prosjektet. Det bør arbeides for å påvirke at hele armen inn mot Ruggevik utbygges.

Ny sentrumsplan ble vedtatt ved inngangen av 2017. Hovedmålene er vitalisering av sentrum med god miljøkvalitet og gode og kvalitative korridorer for gående med universell utforming. Det ble i oppfølgingen behandlet en egen sak om sentrumsutviklingen i Harstad. Et viktig prioritert tiltak i den var utvikling av gode byrom i sentrum, bygge et parkeringshus for å erstatte tap av

overflateparkering og etablere et nytt sentralt kollektivknutepunkt.

Det skal i forbindelse med Harstadpakken etableres et nytt kollektivknutepunkt i Harstad sentrum. Dette vil bli etablert i Sjøgata og del av Hamneområdet. Det er startet et arbeid med en helhetlig reguleringsplan for dette. Dette er et svært krevende arbeid for å sikre en helhetlig og effektiv arealutnyttelse mot sjøen. Dette arbeidet må også samkjøres mot øvrig utbygging på larsneset. Det er plan om at en reguleringsplan kan legges fram til politisk behandling vinteren/våren 2020. Utbygging kan starte umiddelbart etter dette med ferdigstilling i slutten av 2021.

Kommunale vegger:

Fagområdet har gjennom flere år opplevd en økende saksmengde med vekt på plan- og saksbehandlingsoppgaver som har ført til kapasitetsproblem. Dette går ut over langsiktig planlegging knyttet til utbygging og drift og vedlikehold av vegnett.

Det er en egen prosjektleder for kommunens ansvar i Harstadpakken. Det er i flere kommunale delprosjekt påbegynt opparbeidelse av trafikktiltak herunder fortau. Foreløpig er strekningene i Kongsvegen, Landsåsvegen, Mølnholte, Gangsåsvegen, Fagerlivegen og St. Olavs gate ferdigstilt. Disse er også samordnet med kommunes utbedring av VA-anlegg på strekningene. I 2019 har prosjekt i Rødbergvegen og etablering av flere universelt utformede busstopp pågått. Disse ferdigstilles i første halvår 2020.

Kommunestyret og Fylkestinget har vedtatt sak om merfinansiering i Harstadpakken, men denne er ikke sluttbehandlet i Stortinget. Dette har påvirket starten på nye kommunale delprosjekt. De neste prioriterte kommunale delprosjektene er fortau langs Steinvegen, Skarvegen og Fagerlivegen.

Harstadpakken er et svært viktig prosjekt for utvikling av infrastruktur i sentrale deler av Harstad. Det vil likevel være andre viktige samferdselstiltak langs det kommunale vegnettet som ikke blir løst gjennom Harstadpakken. Disse tiltakene må prioriteres gjennom særskilte kommunale bevilgninger. Det ble i juni 2016 behandlet en sak om status på det kommunale vegnettet. Det er i den forbindelse vedtatt prosjekt på totalt 25 mill. kr for opprusting. Det anbefales at dette også følges opp i den kommende perioden. Det er i tillegg de siste 3 årene årlig bevilget ca 10 mill. kr til dekkevedlikehold med mål om å ta igjen etterslepet på dekkevedlikeholdet innen 10 år. Dette er i tråd med anbefalingene i den framlagte rapporten fra 2016 om vedlikeholdsetterslepet på 60 mill. kr. Det betyr at bevilgningene til et dekkevedlikeholdsprogram bør fortsette i hele planperioden. Siste anbudskonkurranse på asfalt ga kommunen bedre priser enn tidligere, noe som tilsier at man kan redusere utgiftene til dekkevedlikehold eller få mer dekkevedlikehold for de samme bevilgningene.

Rådmannen vil ut fra dette årlig utarbeide en gjennomføringsplan for aktuelle arbeider. Dette gjøres med bakgrunn i følgende kriterier:

- skadestatus på vegdekkene på de kommunale vegene (databank og innspill fra brukerne)
- trafikkmengden på aktuelle vegger
- vegstatus/-type (bl.a samlevveg, kollektivruter mv)
- andre forhold, som f.eks pågående og kommende graveplaner for bl.a VA mv
- forhold til private utbyggere/opsittere (samarbeid om tiltak/reparasjoner).

Det blir økt driftsbehov på grunn av økt mengde kommunale vegger, samt behov for å gjennomføre mer trafiksikker drift av vegene (kryssrydding, kantklipp, strøing).

Målinger fra 2016 viste at Harstad brukte vesentlig mindre ressurser enn sammenliknbare kommuner på kommunale vegger og gater. De siste årenes økte satsing viser at Harstad kommune er kommet opp på nivå med kommuner i gruppe 13, men vi ligger fortsatt vesentlig lavere enn f.eks Bodø og Tromsø med relativ sammenliknbare klimatiske forhold.

Konsekvensen av manglende ressurser er dårligere framkommelighet og større trafikkfare ved ferdsel på det kommunale vegnettet. Oppbyggingen av vegen forringes, vegkapitalen minsker betraktelig og behovet for nyinvesteringer øker tilsvarende. Forringelsen fører til økte utgifter til vinterdrift.

Det er en utfordrende situasjon for gateløst anlegg i hovedsak er over 20 år. Dette må sikres gjennom nødvendige ressurser til vedlikehold. Uten dette vil resultatet bli økt utfall i driftsperiodene og økte utgifter. Det er for gateløst langs fylkesvegene tatt opp med fylkes-

kommunen om å overta kostnadene med disse, men det har ikke vært positiv respons.

Det er etablert et samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Dette samarbeidet er gjennomført som en virksomhetsoverdragelse. Det er så lagt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene.

Parkering

Harstad kommune har ca. 725 offentlige avgiftsplasser i sentrum. Kommunen disponerer ca. 100 utleieplasser. De fleste er i dag leid ut til næringsdrivende som benytter bilen i tjeneste. I tillegg driftes ca. 120 interne parkeringsplasser ved rådhusene.

Det ble i 2017 innført nye forskrifter for vilkårsparkering. Harstad kommune har tilpasset seg disse innen tilsvarende ramme som var i tidligere ordning. Dette omfatter også tilpasning av tilbud for elbiler og forflytningshemmede.

Det har i 2018/2019 vært diskusjoner knyttet til behandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede. Det gjøres med bakgrunn i egen nasjonal forskrift og retningslinjer fra Samferdselsdepartementet. Temaet har vært behandlet i Formannskapet. Det er etter vedtak i Formannskapet under arbeid lokale retningslinjer om behandling av disse sakene. Framtidig saksbehandling og informasjon skal tilpasses nasjonale og lokale regler.

I forbindelse med Harstadpakken og vedtak om ny sentrumsplan vil det være nødvendig å vurdere nye parkeringstekniske tiltak som gjør at besøkende/kunder i sentrum prioriteres foran de med arbeidsplass i sentrum. Det er vedtatt å bygge nytt parkeringshus i sentrum for å erstatte tap av overflateparkering. Utbyggingen av parkeringshus med 250 parkeringsplasser gjøres i samarbeid med privat utbygger etter gjennomført anbudskonkurranse. Dette ferdigstilles i første del av 2021.

Det er i 2019 satt i drift 12 kommunale ladeplasser for el.biler. Det vil i tillegg bli etablert flere ladeplasser i forbindelse med nytt parkeringshus.

Når det gjelder parkeringsavgift, så foreslår rådmannen i VHP 2019 samme sats for alle plasser og kjøretøy inkl. elbiler, dvs. kr. 24,- pr. time inkl. mva.

Arbeidstakerne i sentrum skal få et bedre transporttilbud gjennom stimulering av kollektivtrafikken.

4.17.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Nøkkeltall	Harstad-Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2017	2018	2017	2018
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier (prosent) ⁵	12,6	12,6	20,7	22,8
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kommunale veier og gater (prosent)	57,7	58,4	82,5	82,2
Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale nto. dr.utg. til kommunale veier og gater (prosent) ⁴	82,3	53,5	28,1	26,3
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke av alle kommunale veier og gater (prosent) ²	17,8	17,8	10,4	11,4
Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kommunale veier og gater per kilometer belyst vei (kr) ¹	22 460	37 088	21 842	23 030
Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	2 339	1 720	903	1 024
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	986	1.669	922	1.026
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km vei og gater (kr)	113 847	193 650	175 021	195 994

4.17.1.4. Vedtatte tiltak**Driftstiltak**

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
DRU	1513	Asfaltering av veier i 2020	NY	10 000	1	1	1

Beskrivelse:

Det avsettes 10 mill fra disposisjonsfondet til reasfaltering av veier.

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Nattslukking av gatallys hverdager (sentrum unntas)	VHP 2020	-250	-250	-250	-250
Økt pris for internparkering fra kr 3 til kr 5 per time	VHP 2020	-350	-350	-350	-350

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Veginvesteringer 2019	2t. 2019	10 000	5 500	4 500			
Veipakke - kommunal andel av utvidelsen	1t 2019	40 000			40 000		
Sentrumstiltak - parkeringshus	1t 2019	77 000	102	69 898	7 000		
Oppgradering av sentrum	1t 2019	8 000	500	7 500			
Park i Harstadhamn	1t 2019	12 600	3 600	9 000			
Trafikkpart i Blåbærhaugen		7 500		7 500			
Veipakkeprosjekter		80 880	34 723	36 157	10 000		

Beskrivelse av nytt tiltak:

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten

Tiltaksnavn: Trafikkipark i Blåbærhaugen

Beskrivelse av tiltaket:

Det er behov for at barn kan gis en god trafikkopplæring under trygge forhold. Det er i flere kommuner opprettet atskilte trafikkiparker for bruk ved slik opplæring. Det anbefales at det etableres en slik i Harstad. Lokalisering kan gjøres til Blåbærhaugen i tilknytning til idrettsanlegg for sykkel. Det er vedtatt en reguleringsplan for det formålet der.

Den er kostnadsberegnet til 4,5 mill. kr inkl. mva. Det vil være mulig å søke om tilskudd fra fylkeskommunen og evt fra Sparebankstiftelsen. Nøyaktig tilskuddsbeløp må avklares gjennom søknad til disse.

Det er for å gjennomføre dette tiltaket et rekkefølgekrav i vedtatt reguleringsplan om bygging av ca 210 m fortau fra Østenbekkvegen og fram til idrettsanlegget. Dette er kostnadsberegnet til 3,0 mill. kr.

Samaanlegget:

Ansvar	Tiltaksbetegnelse	2020

Enhet/ tjeneste			Siste vedtak	Total inv.	Inv.			
DRU	152xxx	Investeringer Samaanlegget	NY	40 325	10 325	10 000	10 000	10 000

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten**Tiltaksnavn: Traktor 2020 Samaanlegget**

Beskrivelse av tiltaket: Eksisterende traktor - John Deere 6150 2012 modell – har mange brukstimer og er usikker i forhold til vår drift. Denne må fornyes med ny traktor med tilsvarende kapasiteter og nødvendig utstyr.

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten**Tiltaksnavn: Lastebil 2020 Samaanlegget**

Beskrivelse av tiltaket: Eksisterende lastebil – Volvo FM 440 2009 modell – har mange brukstimer og er usikker i forhold til vår drift. Denne må fornyes med ny lastebil med nødvendig utstyr.

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten**Tiltaksnavn: Kontainer til lastebil Samaanlegget**

Beskrivelse av tiltaket: Eksisterende spesialbygde kontainer fra 2009 for bruk i vår drift er utslitt. Denne må erstattes av tilsvarende kontainer.

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten**Tiltaksnavn: Mannskapsbrakke Samaanlegget**

Beskrivelse av tiltaket: For bruk i driften trenger vi ei ny mannskapsbrakke for 4-6 personer med toalettfasiliteter.

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten
Tiltaksnavn: Sandstrøer for krokløft 2019

Beskrivelse av tiltaket: Eksisterende NIDO sandstrøer for lastebil er fra 1999. Denne er i dårlig stand, og kan ikke tilpasses de nye lastebilene. Vi skifter ut den eldste sandstrøeren og kjøper en ny tilpasset de nye lastebilene.

(tall i tusen)	Sum	2020	2021	2022	2023
Investeringskostnad inkl. mva.	450	450			
Evt. Tilskudd/refusjoner					
Driftsmessig konsekvens:	Ansvar				
FDV 14--	1520				
Andre driftskostnader					

Enhet: Drift- og utbyggingstjenesten
Tiltaksnavn: Grovklipper Samaanlegget

Beskrivelse av tiltaket: Eksisterende beitepusser er nesten utslitt. Den er også for liten for bruk på store og skrå arealer (startsletta Folkeparken, løypetraseen, traseen for hovedvannledning, kommunale friområder, vegskråninger etc). Det anbefales å kjøpe en fjernstyrt robotklipper for bruk på disse arealene.

(tall i tusen)	Sum	2020	2021	2022	2023
Investeringskostnad inkl. mva.	750	750			
Evt. Tilskudd/refusjoner					
Driftsmessig konsekvens:	Ansvar				
FDV 14--	1520				
Andre driftskostnader					

4.18. Brann og ulykkesvern

Ansvarlige enheter: Brann- og redningstjenesten

4.18.1.1. Resultatmål for brann og ulykkesvern

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
God brannsikkerhet	Kompetent personale. Tilstrekkelig kapasitet. Risikobasert tilsyn gjennomføres ihht plan.	BB S1.1	Øvelser i henhold til plan. Indikatorkrav: Gjennomført øvelser i hht kritiske øvingsdisipliner.	2018: 328 Gjennomført i hht plan
		BB S1.2	Gjennomført tilsyn i.h.h. til satsingsområder i branntilsynsforskrift	2018: Gjennomført A- objekter 78,2%* B-objekter: 44,1%* C-objekter: 0 %
		BB S1.3	Gjennomført feiing i.hht plan	2018: Gjennomført
		BB S1.4	Gjennomført tilsyn i.h.h. til satsingsområder feiing	2018: Gjennomført
TJENESTE/BRUKERE				
God informasjon om brannsikkerhet	Avsette tid til brannvern kampanjer Delta aktivt i nasjonale brannvern kampanjene	BB T1.1	Deltagelse i nasjonale brannvern kampanjer	2017: 4 2018: 4

4.18.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad brannstasjon materiell:

Harstad brannstasjon er oppsatt med 2 mannskapsvogner (brannbiler). Dagens brannbil er anskaffet i 2010, og bil 2 er fra 1993. Mot slutten av 2019/ begynnelsen av 2020 blir det levert en ny mannskapsvogn.

Drift av Sør- Troms IUA:

Årsmøtet i Sør-Troms IUA vedtok i ekstraordinær generalforsamling høsten 2017 å overføre sekretariatsfunksjonen fra Harstad Havn KF til Harstad kommune v/ brann- og redning.

Tilslutning 110- sentral.

Justisdepartementet avslø Sør- Troms regionråd sin anke av Direktoratet for samunnssikkerhet og – beredskap sitt vedtak om at kommunene i Sør- Troms skal overføres til Tromsø 110- sentral. Overføringen skjedde 1. januar 2019, og har medført økning i kommunens utgifter til alarmmottak. Pr. 2019 er pris pr innbygger kr 79,-. Dette gir en avgiftsøkning på til sammen kr. 750 000,-. 110- strukturen i Nord- Norge medfører at det er tre sentraler på 475 000 innbyggere, noe som medfører høye kostnader.

Salten 110- sentral administrerer avtalene med direkteoverførte brannalarmer mot en godtgjørelse tilsvarende ca 210 000,- pr år, noe som utgjør 20-25% stilling. Tromsø 110- sentral gjør ikke denne jobben. Harstad brann og redning tar sikte på å ta over administreringen selv i 2020 for å få ned kostnadene.

Deltidsmannskaper/ kommunesamarbeid om brantjenester:

Harstad er vertskommune for brann- feiersamarbeid med kommunene Kvæfjord og Ibestad. Det vurderes om mannskapene i Ibestad skal overtas av Harstad kommune. Ved opprettelsen av nye Tjeldsund kommune blir avtalen med Skånland om salg av brannsjef- forebyggende- og feiertjenester prolongert inn i 2020. Organisering av kommunesamarbeidene må tilpasses ny kommunelov.

Branntilsyn etter brannlovens § 13/ brannforebyggende arbeid:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) gjennomførte i 2012 tilsyn ved det brannforebyggende arbeidet i Harstad kommune. Det ble gitt avvik i forhold til følgende: Bemanning, ROS-analyse på risikoobjekter og plan over aktuelle brannverntiltak samt myndighetsutøvelse ved tilsyn. Nytt dataverktøy tas i bruk og vil få full effekt f.o.m 2020. En eventuell vertskommuneavtale med nye Tjeldsund vil medføre virksomhetsoverdragelse, og forebyggende personell vurderes overført.

Feiing samt feiing av fritidsboliger:

Ny forskrift om branntilsyn har tatt inn fritidsboliger i regelverket (§17). Dette medfører at alle fritidsboliger skal registreres og feiing/ tilsyn skal utføres i forhold til risiko. Arbeidet med innregistrering er igang. Feiegebyrene har vært uforndret og redusert over flere år. Det er nødvendig å øke disse med 9,6% i 2020. I årene i økonomiplanen forventes en liten økning.

PLIVO (pågående livstruende vold): Politidirektoratet, Helsedirektoratet og Direktoratet For Samfunnsikkerhet- og beredskap) har utarbeidet instruks for nødetatens opptreden i situasjoner der livstruende vold blir brukt mot publikum. Denne instruksjonen pålegger nødetatene å ta på seg økt risiko for å berge liv og avverge skade.

Det må gjennomføres årlige øvelser for samtlige mannskaper for å kunne håndtere slike situasjoner sikkert. Kostnadene til disse øvelsene beløper seg til ca. kr 100 000,- pr år. Dette er en aktivitetssøkning det ikke er lagt inn ekstra midler til og som må prioriteres innenfor eksisterende rammer.

Fysisk arbeidsmiljø for ansatte i Harstad brann- og redning.

Arbeid som feier eller brannkonstabel medfører økt eksponering for kreftfremkallende stoffer i brannrøyk og sot. Harstad brannstasjon mangler å oppfylle krav om forsvarlig arbeidsmiljø der kjemikalier kan utgjøre en fare for arbeidstakernes sikkerhet og helse , jfr forskrift om utførelse av arbeid kap 3. Saken har vært oppe i AMU, og arbeid med å se på mulige løsninger blir igangsatt.

Bemanningssituasjon

Personellsituasjonen på beredskap/ utrykning anses som utfordrende og med høy overtidsbruk.

- Det er vanskelig å få inn kvalifiserte tilkallingsvikarer
- ferievakter utenom ferietid må erstattes med fast ansatte medarbeidere
- Vanskelig å opprettholde inntekspotensialet

Det må vurderes tiltak for å redusere bruk av overtid.

Nøkkeltall	Harstad - Hárstták			
	2017	2018	2017	2018
Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr)	1 300	1 307	1 090	1 173
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr)	1 029	1 022	746	806
Antall bygningsbranner (antall)	18	16		
Antall A-objekt med tilsyn i løpet av året (antall)	69	79		

4.19. Stab og støttetjenester, fellesutgifter og administrativ styring

4.19.1.1. Rammebetingelser og utfordringer

Det er en utfordring til enhver tid å omstille og inneha tilstrekkelig kompetanse til å ivareta nye oppgaver og innrette arbeidet på en mest mulig effektiv måte.

Det pågår en prosess med digitalisering av offentlig sektor og tilrettelegging for å imøtekomme krav til økt effektivitet og bedre service til innbyggere og næringsliv.

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Storings- og kommunevalg	Årlig	100	1 400	100	1 400
Årlig økning i antall lærlinger	VHP-2018	500	1 200	1 200	1 200
Statliggjøring av kemneren	NY	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700
Økt tilskudd samefolkets dag	NY	20	20	20	20
Endring netto renteutgifter	Årlig		6 490	13 740	18 370
Endring avdragsutgifter	Årlig		6 000	10 000	17 000
Selvkost sin andel av endrede renter og avdrag	Årlig		-7 000	-8 000	-9 000
Selvkost - endring i bruk av bundne fond	Årlig		-2 550	3 650	8 650
Selvkost - økning i gebyrinntekter pga endring fond	Årlig		2 550	-3 650	-8 650
Bruk av disposisjonsfond	VHP 2020	-22 720	-7 350	-16 480	-32 220
Bruk av disposisjonsfond utvikling	VHP 2020	-7 930	-300	-300	
Reduksjon av tjenesteproduksjonen fom 2017-2020	VHP 2020	-1 300	-2 500	-2 500	-2 500
Økning avskrivninger	VHP 2020		10 000	20 000	30 000
Økning motpost avskrivninger	VHP 2020		-10 000	-2 000	-30 000

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2020	2021	2022	2023
Økt reduksjon i administrative årsverk i rådhusene - 3,5 stillinger	VHP 2020	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Digitaliseringsstrategi investering	Årlig	10 000		2 500	2 500	2 500	2 500
Egenkapitalinnskudd KLP	Årlig	4 000		1 000	1 000	1 000	1 000
Avdrag lån fra Grottebadet AS	Årlig	-832		-208	-208	-208	-208
Momskompensasjon investering	Årlig	-130 000		-16 000	-32 000	-62 000	-20 000
Bruk av lån til egne investeringer	Årlig	-878 964		-295 188	-272 292	-187 592	-123 892

4.20. Kommunal eiendomsdrift og bolig

Ansvarlige enheter: Bygg- og eiendomstjenesten

4.20.1.1. Resultatmål for kommunal eiendomsdrift

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat																																										
SAMFUNN																																														
Bærekraftig utvikling	Fokus på bærekraftig kommunal drift: A. Kildesortering i kommunale bygg B. Avfallshåndtering i kommunale bygg C. Fokus på ENØK-arbeid Måle og rapportere el. energiforbruk i alle kommunale bygg. Måleparameter kWh/m2 og evt pr. innbygger innføres og dokumenteres i eget oppfølgingssystem	EI S1.1	Kildesortering av fraksjonene papir, glass/metall, ikke brennbart, spesialavfall og EE avfall i og fra kommunale bygg. Indikatorkrav: Øke sorteringsgrad.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Brennbart avfall</td> <td>82,6</td> <td>58,71</td> </tr> <tr> <td>Matavfall</td> <td>12,6</td> <td>16,70</td> </tr> <tr> <td>Restavfall til sortering</td> <td>2,4</td> <td>15,23</td> </tr> <tr> <td>Bølgepapp</td> <td>0,6</td> <td>0,97</td> </tr> <tr> <td>Blandet papir næring</td> <td>0,4</td> <td>0,20</td> </tr> <tr> <td>Glass/metall</td> <td>0,3</td> <td>1,70</td> </tr> <tr> <td>Maling, lim lakk</td> <td>0</td> <td>0,07</td> </tr> <tr> <td>Møbler</td> <td>0</td> <td>0,74</td> </tr> <tr> <td>Plastfolie</td> <td>0</td> <td>0,02</td> </tr> <tr> <td>Keramikk/porselen</td> <td>0</td> <td>0,04</td> </tr> <tr> <td>Blandet EE-Avfall</td> <td>0</td> <td>2,51</td> </tr> <tr> <td>Blandet Metaller</td> <td>0</td> <td>1,41</td> </tr> <tr> <td>Behandlet trevirke</td> <td>0</td> <td>3,10</td> </tr> </tbody> </table>		2017	2018	Brennbart avfall	82,6	58,71	Matavfall	12,6	16,70	Restavfall til sortering	2,4	15,23	Bølgepapp	0,6	0,97	Blandet papir næring	0,4	0,20	Glass/metall	0,3	1,70	Maling, lim lakk	0	0,07	Møbler	0	0,74	Plastfolie	0	0,02	Keramikk/porselen	0	0,04	Blandet EE-Avfall	0	2,51	Blandet Metaller	0	1,41	Behandlet trevirke	0	3,10
			2017	2018																																										
Brennbart avfall	82,6	58,71																																												
Matavfall	12,6	16,70																																												
Restavfall til sortering	2,4	15,23																																												
Bølgepapp	0,6	0,97																																												
Blandet papir næring	0,4	0,20																																												
Glass/metall	0,3	1,70																																												
Maling, lim lakk	0	0,07																																												
Møbler	0	0,74																																												
Plastfolie	0	0,02																																												
Keramikk/porselen	0	0,04																																												
Blandet EE-Avfall	0	2,51																																												
Blandet Metaller	0	1,41																																												
Behandlet trevirke	0	3,10																																												
EI S1.2	Energiforbruk i kommunale bygg. Indikator reduksjon.	2017: Strøm: 21,358 GWh Fjernvarme: 9,089 GWh 2018: Strøm: 25,503 Fjernvarme: 8,487																																												

Ansvarlige enheter: Bygg- og eiendomstjenesten

Drift og vedlikehold av bygninger

Sett opp mot nøkkeltall for bygningsdrift settes det av for lite midler til vedlikehold. Utskiftninger og oppgraderinger av kommunens bygg utføres ikke etter planlagt intervall eller levetidsbetraktninger, noe som gir økt slitasje og risiko for følgeskader. Det er satt av 5 mill. kr. til «frie investeringer». Beløpet er ikke nok til å dekke etterslepet og midlene brukes bla til brannsikkerhet, HMS og brukertilpasninger.

Kommunestyret har i møte 24.05.2018 bedt om å få fremlagt vedlikeholdsplan for kommunale bygg. Utarbeidelse av vedlikeholdsplan følges opp i tråd med kommunestyrets vedtak i saken.

Drift og Vedlikeholdsavdelingen utfører:

- Bygningsdrift og vedlikehold. Sentral styring av tekniske anlegg. Forvaltning av bygg og eiendommer. Det er over 5700 avvik/ serviceoppdrag

- Økte myndighetskrav til dokumentasjon medfører at det må være større fokus på dette og egenkontroll
- Bygningsdriften for Helse og Omsorgsbygg ble fullt og helt overtatt av Bygg og Eiendom i januar 2019. Bygg og Eiendom fikk overført 2 stillinger for å drifte disse byggene.
- Behovet for en vaktordning for kommunale bygg utenfor normal arbeidstid 0730-1500, spesielt med tanke på helsebyggene bør vurderes.

Kompetanse:

Drift- og vedlikeholdsavdelingen har bred faglig kompetanse, men, ved rekruttering er det utfordrende å få søkere med relevant kompetanse pga. høy etterspørsel etter personell i leverandørmarkedet. Avdelingen mangler kompetanse på fagfeltene brann og energiøkonomisering.

Avanserte bygg og tekniske anlegg stiller krav til høy fagkompetanse. Behov for teknisk forståelse, systematisk arbeid og dokumentkontroll er økende i fremtiden. Bruk av eksterne leverandører krever god bestiller kompetanse.

Strategi for Drift og Vedlikehold:

- Synliggjøre vedlikeholdsetterslep. Kartlegge tilstand på bygg og prise avvik.
- Utarbeide vedlikeholdsplaner med vurdering av avvikenes tilstandsgrad og konsekvens.
- Lukking av HMS avvik og å rette avvik som kan gi følgeskader prioriteres.
- Økt fokus på lovpålagte kontroller og dokumentasjon.
- SLA (Service Leveranse Avtale) som regulerer Bygg og eiendoms ansvar mot skole og barnehage ble implementert i 2018. Alle bygg bør under samme SLA. Det vil forenkle bygningsdriften for ansatte og gi klare rammer for brukerne.
- Roller for brannvernarbeidet i kommunale bygg må avklares og opplæring/informasjon om ansvarsforhold/brannforskrift må styrkes.

Strategi for renholdstjenesten:

Mål for renholdstjenesten er å være konkurransedyktig og innovativ, samt levere et godt innemiljø til brukerne.

- Fortsette Innføring av Insta 800, kursing av renholdspersonalet.
- Etablere eget team for hovedrenhold HR.
- Ferdigstille risikovurdering med handlingsplan.
- Sertifisering av flere operatører ved SINTEF for kontrollør/superbruker av INSTA 800 NS-EN ISO IEC 17024.
- Bidra til gode løsninger i nybyggprosjekter.
- Utrulling av flere renholdsoner.
- Etablere flere leverandører av løsninger innen plan/digitalisering og sensorstyring.
- Etablere sensorstyrt planlegging av renhold i 20 % av bygningsmassen innen 2021.

Renovasjon:

Harstad kommune er under etablering av miljøfyrtårnsertifisering noe som gir et økt fokus på kildesortering og gjenbruk.

Strategi:

- Miljø og sorteringsopplæring av ansatte.
- Øke sorteringsgrad i kommunale bygg, miljøfyrtårn er måleenhet.
- Økt samhandling med avfallsselskap.

Eiendomsforvaltning

Bygg- og eiendomstjenesten har ansvar for:

- Kjøp og salg av eiendom og bygg.
- Det er prioritert å delta aktivt i reguleringsplaner for å sikre god utnyttelse av kommunal eiendom.

- Alle festeavtaler er gjennomgått og reguleres i samsvar med betingelser i festeavtalene.
- Oppfølging og forvaltning av eksterne leieavtaler.
- Det er igangsatt flere reguleringsplaner for å sikre tilgang til kommunale boligtomter.
- Rutiner for etterbruk/avhending av ledige bygg/arealer vurderes i 2020.
- Ivareta grunnverv i forbindelse med kommunale vegprosjekter og bistå øvrige enheter der dette er ett behov.

Prosjektledelse

Det har vist seg krevende å få rekruttert nødvendig kompetanse. Det er mange utredninger hvor prosjektlederkompetanse er nødvendig der det planlegges tilretteleggingstiltak eller ombygginger. Prosjektlederkompetansen vurderes som kritisk i forhold til forventninger og nødvendig behov.

Prosjekter under arbeid:

- *Helsehus:* Det er planlagt å bygge nytt Helsehus i nær tilknytning til UNN – Harstad sykehus. Forhandlinger med UNN om tilgang til eiendommen er foreløpig uavklart. Som alternativ tomt til helsehus vil eksisterende eiendom Rådhus 2 vurderes. Endelig avklaring på alternativer forventes avklart 1 kvartal 2020.
- *Dagsenter/avlastningsboliger Gangsås:* Skisseprosjekt er utarbeidet og prosjektet videreføres med prosjektering /anbudskonkurranse. Regulering av området er igangsatt.
- *Barnehage sørbygda:* Vurdering av tomtealternativ og løsningsforslag for ny barnehage igangsatt i 2019.
- *Boliger:* Ombygging av tidligere Sama sykehjem med 20 utleieleiligheter og kontorer for Psykiatritjenesten. Ombyggingen forventes å være slutført 2019 og tas i bruk januar 2020.
- *Bergseng skole:* Bygging av ny Bergseng skole er behandlet politisk og det forventes en avklaring på valg av tomtealternativ og videre fremdrift i prosjektet 1. tertial 2020.
- *Forsterket skole:* Forsterket skole bygges som ett tilbygg til Seljestad ungdomsskole.
- *Boligpolitisk handlingsplan:* Harstad kommune har inngått en programavtale med Husbanken for perioden 2016-2020. Tiltak i boligpolitisk handlingsplan følges opp mot øvrige enheter.
- Prosjektledere ivaretar investeringstiltak i boliger og bidrar i enkelte vedlikeholdsprosjekter.
- *Beredskapsplaner/ROS analyser:* Pågår som planlagt.
- *Reguleringsplan for Rødskjær havn:* Gjennomføres i samarbeid med Harstad havn KF.
- *Kommunalt boligselskap/eiendomsselskap:* Videre arbeider avklares.
- *Nytt Rådhus:* Videre planlegging avklares.

4.20.1.2. Nøkkeltall og prognoser for kommunal eiendomsdrift

Bygningstyper:	Renhold 2019 m2	Renhold 2018 m2	FDV 2019 m2	FDV 2018 m2
Skoler	53 960	53 960	59 919	59 919
Barnehager	8 616	8 616	11 395	11 395
Institusjoner	16 377	16 377	43 002	43 002
Idrettshaller	2 704	2 704	14 981	14 981
Kulturbygg	3 775	2 621	2 652	2 652
Kontorbygg	14 000	13 450	12 229	12 229
Diverse bygg	1 521	1 521		
Andre byggeiere	3 694	3 694		
Sum	104 067	102 943	156 221	156 221

Nøkkeltall	Harstad - Hárstták	Kostragruppe 13
-------------------	-------------------------------	----------------------------

	2017	2018	2017	2018
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	9,7	9,5	8,8	8,9
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger (kr)	404	435	280	265
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	5,8	5,9	4,9	4,8
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	98	96	100	99
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (kr)	479	506	474	521
Herav utgifter til renhold (kr)	148	147	154	155
Herav energikostnader per kvadratmeter (kr)¹	133	166	103	119

4.20.1.3. Boligutleie og Husbankmidler

Ansvarlig enhet: Bygg og eiendomstjenesten

4.20.1.4. Rammebetingelser og utfordringer

Boligkontoret er etablert for å samordne og sørge for en helhetlig boligsosial innsats. Boligkontoret ble høsten 2019 etablert på gateplan i Rådhus2. Boligkontoret har ansvaret for utleie av kommunale boliger, startlån og Husbankens tilskuddsordninger, samt drift -og vedlikehold av de kommunale boligene.

4.20.1.5. Nøkkeltall for boliger

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk			
	2017	2018	2017	2018
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	21	21	19	19
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere (prosent)	68	68	52	52
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere (antall)	0,7	:	1,4	1,4
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)	14,9	14,4	17,9	16,3

Boligutleie

Boligkontoret har ansvaret for utleie og drift av 432 kommunale boenheter. Boligkontoret ble etablert høsten 2019 i nye hensiktsmessige lokaler på gateplan i Rådhus2.

Prioriterte oppgaver og utfordringer:

- vurdere husleienivå opp mot gjengs leie
- utvikle samhandlingsrutiner
- sikre forsvarlig saksbehandling av søknad om kommunal bolig i henhold til Forvaltningslovens bestemmelser.
- evaluere Boligkontorets innhold og drift i forhold til nasjonale, regionale og lokale strategier og føringer. Disse er: Bolig for velferd, Boligpolitisk handlingsplan og Programavtale (2016-2020) med Husbanken.
- oppfølging av leietakere og boligmasse i form av utbedrede rutiner og biveiledning

- boligkontoret jobber målrettet med å sørge for gjennomstrømning i den kommunale boligmassen. Startlånsøkere er ett viktig virkemiddelbruk.
- mangel på egnede boliger til mennesker med utfordringer tilknyttet rus- og psykisk helse
- Høsten/vinteren 2019/2020 påstarter en treårs prosjektperiode med «Housing First». Housing First innebærer bistand til framskaffelse av bolig og oppfølging til mennesker med utfordringer tilknyttet rus -og psykisk helse. Prosjektgruppen blir samordnet med boligkontoret og skal bestå en prosjektleder og to prosjektmedarbeidere.

Husbanken

Kommunen har inngått en programavtale med Husbanken for perioden 2016-2020. Formålet er å etablere samarbeid slik at kommunens boligpolitiske målsettinger nås.

Boligkontoret har ansvaret for behandling av søknader om startlån og Husbankens tilskuddsordninger. Fra januar 2018 forvalter Boligkontoret ei årlig startlånramme på 50 millioner.

Prioriterte oppgaver og utfordringer:

- prioritere bruk av startlån mot egne leietakere, samt øke kvaliteten på oppfølgingen av startlånsporfølje.
- vurdere overføring av saksbehandling bostøtte til boligkontoret.
- revidere eksisterende retningslinjer for tildeling av startlån og tilskudd til etablering.
- etablere retningslinjer og samarbeidsrutiner for Husbankens øvrige tilskuddsordninger.
- rammen for tilskuddsmidler overføres fra Husbanken til kommunene i 2020.
- etablere og sikre forsvarlig saksbehandling av Husbankens virkemidler i henhold til Forvaltningslovens bestemmelser.

Bosettingsteamet

Januar 2019 ble Bosettingsteamet overført fra NAV Harstad til Boligkontoret. Hensikten var å sikre oppfølging av nybosatte, samt tettere oppfølging av flyktninger i de kommunale boligene.

Boligkontoret har erfart at dette har vært vellykket, og at vi lykkes i å bistå flyktningene med å mestre å bo i samt beholde bolig.

Prioriterte oppgaver og utfordringer:

- Helhetlig og samordnet innsats rundt de nybosatte gjennom samarbeid med øvrige kommunale instanser som NAV, barnevernstjenesten, helse, skole og barnehage.
- IMDi indikerer et økende bistandsbehov blant nyankomne flyktninger fordi mange er ukjent med vestlig bostandard som elektrisitet og innlagt vann. Behovet for oppfølging i bolig vil i mange tilfeller strekke seg langt utover det man tidligere har erfart ved bosettinger.
- Sikre at det søkes om tilskudd fra IMDi i saker der flyktninger bosettes med behov som krever ekstrakommunale utgifter.
- Sikre barn og unges deltakelse i meningsfylte fritidsaktiviteter.

Drift og vedlikehold i kommunale boliger

Økt kontroll i kommunale boliger har avdekket et betydelig oppgraderingsbehov. Dette skyldes både normal slitasje og i mange tilfeller manglende boevne og feil bruk av bolig.

Å øke ressursene til hyppigere kontroll ute i utleieboligene vil redusere vedlikeholdskostnader og vurderes som ett økonomisk godt tiltak.

Dagens vedlikehold av kommunale boliger er ikke tilstrekkelig for å opprettholde boligens verdi og standard. Det er samlet satt av 10 mill.kr i investeringsmidler for oppgradering av boliger. Behovet for oppgradering av kommunale boliger er i hovedsak vedlikehold.

Nye utleieboliger

Det er en politisk målsetting å få på plass 50 nye kommunale utleieboliger i perioden 2016-2019. Det forutsettes at nye prosjekter er selvfinansierende ved tilskudd fra Husbanken og husleieinntekter.

- Kjøp av boliger/leiligheter. Det er avsatt 50 mill. kr til kjøp av kommunale utleieboliger 2018/2019. Det er pr. 01.09.2019 kjøpt 17 boenheter og ca. 35 mill. kr. er brukt.
- Sama sykehjem ferdigstilles i 2019 med 20 utleieleiligheter.

- Anbud for boliger med tilvisningsavtale. Det er ikke inngått avtale med utbyggere men flere aktører har vist interesse og arbeider med aktuelle prosjekter.
- Fortetting Erikstadgt/Eineberggt. Ny reguleringsplan er ferdigstilt som gir rom for å bygge ut området med 20 boenheter. Prosjektet fremlegges for politisk behandling i 2020.
- Regulering av Fruhallaren boligfelt forventes fulgt med utvikling og klargjøring for byggeklare tomter. Det vil bli fremmet egen sak om dette i 2020.

Driftstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
ENØK-rådgiver	NY	750	750	750	750
Finansiering ENØK-rådgiver ved reduksjon av energibruk	NY	-750	-750	-750	-750

Salderingstiltak

Tiltaksbetegnelse		2020	2021	2022	2023
	Siste vedtak				
Reduksjon av 50% stilling BYG	VHP 2020	-300	-300	-300	-300

Investeringstiltak

Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2020	2021	2022	2023
Kjøp av boliger	VHP 2020	25 000		25 000			
Oppgradering kommunale bygg - HMS	Årlig	20 000		5 000	5 000	5 000	5 000
Lundenes skole	2t 2019	7 000	2 000	5 000			
Boligutleie og Husbankmidler		218 400		54 600	54 600	54 600	54 600

4.20.1.6. Eksterne søknader

Søker/Tiltaksbeskrivelse	Beløp
Harstad Kunsformidling	100 000,-
Landbrukstjenesten Midtre Hålogaland	60 000,-
Fabeløya Naturlekepark	10 000,-
Norsk Landbruksrådgiving, ca.60 *1 500,- pr. gårdsbruk	Ca. 90 000,-

4.21. Vedtak Kommunestyret - 05.12.2019:

